BCU IASI
Central University Library Iasi

B C U IASI

Proprietatea Bibliotecii
Universității Iași
I-1045

BIBL. CENTR. UNIV.
„M. EMINESCU" IAȘI
CR-I-1638₁
805.90-5
6. 09. 1999
B.C.U. „M. EMINESCU"
IAȘI
Ado-CR-6851

32/III/Gramatic

vol 1-2

BCU IASI
Central University Library Iasi

B C U IASI
Central University Library Iasi

ГРАММАТІКЪ РОМѪНѢСКЪ

СѢѸ

ОБСЕРВАЦІЇ ГРАММАТІЧЕЩІ АСѸПРА
ЛІМБЕЇ РОМѪНЕЩІ ПЕНТРѸ СКОАЛЕЛЕ
НОРМАЛЕ ШІ ГІМНАЗІАЛЕ.

КОМПѸСЪ

ДЕ Д. ГЕОРГІЕ СЪѸЛЕСКѸЛ, ПРОФЕСОРѸЛ ФІЛОЛОГІЕЇ
ЪН ГІМНАЗІЯ НАЦІОНАЛЪ ДІН МЪНЪСТІРѢ С. С. ТРІЕРАРХІ.

Gh. Săulescu

ПАРТѢ І-И ЕТІМОЛОГІКЪ.

BCU IASI
Central University Library Iasi

ꙖШІІ.

Ън Тіпографіа С. Мітрополії.
1833.

()(*)()

REÎNREGISTRAT
25 NOEM. 1938
Biblioteca Universităţii Iaşi
32/III

BCU IAŞI / Central University Library Iasi

Aliud esse Latine, aliud Grammatice loqvi.

Qvintil. de institut. orator. lib. I cap. 6

Какȣм ам зіче:

Алта єсте а ворові дȣпъ кȣм гръеще попорȣл ші алтаї а ворові Грамматічеще.

Ꙟналт прѣсфінціеі сале
архіепіскопꙋлꙋі ші мітрополітꙋлꙋі
Сꙋчевії ші Молдавеі

Д. Д. ВЕНІАМІН ДЕ КОСТАКІ

Кавалерю де ордінꙋл сфінтеі Аннеі.
Класꙋл І-ю.

Ѫнтѫюл епітропꙋ ал сколелор
пꙋбліче ші патрон ал літератꙋреі
націонале.

Спре семнꙋл адѫнчеі сале ꙟнкꙋноштінце дедікъ
ачѣстъ парте а грамматічеі молдоромѫнешті,
Аѵторюл.

BCU Iasi / Central University Library Iasi

()(*)()

ꙞНЩІІНЦАРЕ.

Дȣпъ ръвнітоаре прівігіере, ꙟнтрȣ челе че прівеск спре пȣблікȣл фолос ші бінеле пъмѫнтенілор, сокотіндȣсъ дȣпъ тоатъ дрептате, бȣнеле ꙟнвъцътȣрі афі ȣнȣл дін темеюріле, пе каре съ зідеще ꙟн сȣфлетеле тінерілор, атѫт кȣнощінца де Дꙁеȣ, кȣм ші пъзіре даторіілор кътръ гȣверн ші Соціетате. саȣ хотърѫт де кътръ ꙟналт прѣсфінцітȣл Архіпъсторю, Мітрополітȣл ші адевъратȣл пърінте алтȣрмеі сале чеі де Дꙁеȣ ꙟнкреꙁȣте, кȣм ші де Д. Д. боерії епітропії аі схоалелор націонале, асъ статорнічі ші асъ ꙟнтемеіа де Іꙁноȣ о скоалъ пȣблікъ ꙟнмонастіре сфінцілор Тріерархі де аічѣ дін орашȣл Ꙗшіі, ꙟнкаса ші пе ашъꙁъмѫнтȣл ꙟнвекіт афєрічітȣлȣі ꙟнтрȣ вечніка поменіре Домнȣлȣі Васіліе.

Дрепт ачеа, дін порȣнка ꙟналт прѣсфінціеі сале ші а Д. Д. сале боерілор епітропі. Съ фаче пȣблікȣ кȣноскȣт, къла 23. акȣргътоареі лȣні Ꙗнȣаріе съдескіде акȣм де одатъ ачастъ скоалъ, ꙟнтрȣ каре, съ вор парадосі щіінцеле ꙟнчепътоаре ꙟнлімбіле ромѫнѣскъ ші латінѣскъ, прелѫнгъ каре ꙟнщіінцаре съ фаче ші кȣвіінчоаса ꙟндемнаре сіргȣіторілор пърінці, де авені ꙟнпреȣнъ кȣ копіі сеі ла маі сȣс ꙟнсемната скоалъ, ші анȣме ла Д. Професорȣл Іордакі Съȣлескȣ, спре афі скріші ꙟн каталогȣл сколерілор, де ла каре ші кȣ ажȣторюл атот пȣтернікȣлȣі Дꙁеȣ, съва аще́пта родȣл чел доріт ȣнеі крещінещі лȣмінърі.

1828. Генарії 5.

(Їскъліці Асесорії Дікастеріеі.)

B C U IASI

ꙞНАЛТ ПРѢСФІНЦІТЕ АРХІПЪСТОРЮ.

B C U IASI

Літератꙋра дакороманъ ꙟн кꙋрџере де векꙋрї, дела дескълекарѣ колоніілор Романе ла 105. д. Х. аꙋ ꙟнотат ꙟн океанꙋл тімпꙋрілор ноꙗнꙋрї де періколе, ші де ꙟнвіфоръріле ꙋрџітоарелор фортꙋнї репезітъ, вені граюл Ромжнеск ші ꙟмпреꙋнъ націа апроапе де асе ꙟммормжнта ꙟн џенꙋніле перзерей ші астжнџерей сале дінтре лімбеле Еꙋропеї, дін акърора прѣнобілъ ꙟмпърътѣскъ віцъ Романъ се траџе; ꙟн кжт плъџіле Стрꙋнчінърей сале де абіе векꙋрї фаворітоаре ле вор пꙋте віндека. Жнсъ прѣпꙋтерніка мжнъ гꙋвернътоаре соартей векꙋрілор ші анаціїлор, пꙋінд Ставілъ ненорочітелор пентрꙋ ної періоаде, ръсърі ꙟнтім-

B C U I A S I
Central University Library Iasi

пꙋріле де фацъ аꙋрора ꙋней маї феричіте епохе пентрꙋ літератꙋра ші націа ноастръ, ꙟнкредінцінд ВОЪ томгꙋл архіпъсторієї патрієї.

Дечї ла анꙋл 1828, кꙋ ꙟмпреꙋнъ лꙋкрарѣ Сінепітропꙋлꙋї ші ал архіпъсторієї воастре фію, пре кѫт дꙋпъ дꙋхꙋл (Спірітꙋл) религієї, пре атѫта ші дꙋпъ ꙟнфокатꙋл зілос алпатріотісмꙋлꙋї, мареле вестіерю Міхаіл Стꙋрѕа і ачелоралалнцї Єпітропї ръдікѫнд дін рꙋініле ꙟмормѫнтърeї Скоала націоналъ, прін ціркꙋларюл дін 5. Їанꙋаріє ла ачелꙋї ан (*) О ацї діскіс ла 23. Їанꙋаріє ꙟн мънъстірѣ сфінцілор Трієрархї, пе темеюл ашеѕемѫнтꙋлꙋї, лъсат де феріьітꙋл ꙟнтрꙋ поменіре ктітор Домнꙋл Васіліє ла 1644. Дꙋпъ ѦВОАСТРЪ ші а Д. Д. Сінепітропї

B C U IASI
Central University Library Iasi

бȣнъ-воінцъ ꙟнсърчінат, ам діскіс аколѡ ꙟнтѫю ȣн клас єліментарю дȣпъ методȣл лȣї Ланкастер; апої ꙟн кȣпріндерѣ анафоралеї чінстітеї Єпітропії ꙟнтъріть де домнȣл Іоан Стȣрза ла 28. Март. 1828. прін декретȣл Єпітропієї дін ачеѧ датъ, рѫндȣіт професор ордінарю ал Філологієї Ромѫнещї ам дескіс ші ꙟнтѫюл клас ал нормеї; Ꙗръ дȣпъ ачѣста ꙟмпреȣнъ кȣ колега меȣ Професорȣл лімбеї Латіне ші ал Џеографієї ам діскіс класȣл Гімназіал, ȣнде пънъ акȣма, дȣпъ ꙟнсърчінарѣ чінстітеї Єпітропії ам парадосіт, алкътȣінд:

1. Кърті́чіка єлементаръ ꙟнтітȣлатъ: Ꙟнтѫеле кȣнощінце де літере ші де ідеї, пентрȣ тінерімеа Скоалелор ꙟнчепътоаре: тіпъріть ла 1832. ꙟн прівілегіата Тіпографіє

а Д. Ага Г. Асакі Рефередарюл Скоалелор. 2. Партеа ѫнтѫіа єтімологікъ а Граматічеї Ромѫнещї. 3 Партеа адоа сінтактікъ. 4. Дін Історіа ȣніверсалъ дела ꙟчепȣтȣл еї пънъ ла а Романілор інклȣзіве. 5. Мітологіа Гречілор ші а Романілор. 6. Єлементеле Логічеї пе скȣрт, дȣпъ прінціпііле лȣї Кант; ші 7. Рітопріка.

Дȣпъ жȣрналȣл чінстітеї єпітропії ꙟкеіет ла Септемвріе 1832. кȣ сȣма орѫндȣітъ ла каса Скоалеї пентрȣ тіпърірѣ кърцілор Сколатіче, ꙗтъ єшітъ дін тіпарю партеа єтімологікъ а Граматічеї Ромѫнещї

Каноанеле ачестеї Граматіче сѫнт кȣлесе парте дін обсервацііле фъкȣте асȣпра діалектȣлȣї Молдоромѫн, пъстрат ꙟн алкътȣірѣ докоментȣрілор ші акърцілор ті

B C U I A S I
Central University Library Iasi

BCU IASI Central University Library

пъріте апроапе кȣ доъ векȣрй май наінте; парте дін Стілȣл челор май ной Скрііторй, прекȣм ші дін ꙟнсȣшй Ідіотізмȣріле пъстрате ꙟн вороава попорȣлȣй, каріле Сѫнт кȣ осебіре ꙟнсȣшіте фірей ачестей лімбй; ꙗръ парте есте ꙟнзестратъ кȣ теорій філологіче, прівітоаре кътръ ꙟндеплінірѣ лімбей ꙟтрȣ челе че се атінџе де ꙟнформарѣ пърцілор ворбей ші конпȣнерѣ кȣвінтелор, дȣпъ моделȣл лімбей Єлінещй ші Латіне.

Прінціпііле ей саў парадосіт ꙟн скоалеле націонале дела ꙟнчепȣтȣл рестаȣраціей лор, Ші тот одатъ аў фост норма корекцієй філологіче ꙟн фоіле Албіней Ромѫнещй, дела ꙟнчепȣтȣл ꙟнфіінцърей сале, кȣ акъріа редакціе ші корекціе ам фост ꙟнсърчінат ꙟн діастімъ де дой ані, ші акъріа

B C U IASI
Central University Library Iasi

стіл ші прȣбъ де компȣнерѣ кȣвінтелор, че сеȣрмѣѕъ пънъ астъѕі̆, дін тжѩ датъ саȣ ȣрат кȣ плъчерѣ філолоџілор націеі̆.

Ачеастъ есте чѣ жнтжѩ Граматікъ Молдоромжнѣскъ, че есъ ла лȣмінъ ꙟн патріа ноастръ, ші ачѣста есте нъскȣтъ ꙟн челе ꙟнтжѩ датъ ꙟнфіінцате Скоале націонале, кареле сжнт продȣктȣл патріотісмȣлȣі̆ востръ ПЪРІ̂НТЕ АЛ НАЦІЕІ! Кȣі̆ алтȣіа воі ꙟнкіна ачеастъ пріміціе а літератȣреі̆ молдоромжне, де кжт ВОѪ ал націеі̆ ші ал меȣ фъкъторю де біне ПЪРІ̂НТЕ! Кареле дȣпъ че сȣпт Архіпъсторіа ВОАСТРЪ ам възȣт лȣміна віецеі̆, ꙟн ачелашȣ цінȣт ші лок, ꙟн кареле ші воі̆, апоі̆ сȣп неміжлочітъ адȣмбрірѣ пърінтещілор воастре браце, ам къпътат дін міка меа копі-

B C U IASI
Central University Library Iasi

лъріе крещерѣ ші ꙟнвъцетꙋра: Къ ла 1812. афлѫндꙋмъ ꙟн вѫрстъ де 13. ані, ꙟн кꙋртѣ воастръ петрекѫнд, ам ꙋрмат кꙋрсꙋл філологіеї ші ал щіінцелор ꙟн Скоала Єлінеаскъ пънъ ла 1819. Дꙋпъ ачеста пънъ ла 1821. ам фост тріміс де воі ꙟн академеа Хіꙋлꙋї. Ші апої пънъ ла 1827. кꙋ а воастръ келтꙋѣлъ цінꙋт ꙟн ꙋнꙋл дін Лічеіле І̂мперіеї Аꙋстріаче ам контінꙋат стꙋдіа філологікъ ꙟн лімбіле модерне Еѵропіенещї ші де асеміне філософіа, де ꙋнде ла 1828 ꙟнтꙋрнѫндꙋмъ ꙟн патріе сѫнт ꙟнстълат Професор ꙟн постꙋл чемі саꙋ ꙟнсемнат.

Кꙋлеце акꙋм опатроане кꙋ еѵангелікъ бꙋкꙋріе спічіле семенцелор арꙋнкате одінеоаръ кꙋ лакръмї! ші ꙟн кѫт лімба граюлꙋї націонал есте кȣ адівърат характерістіка сѣȣ кѣр сȣфлетȣл націеї; къ ꙟн атѫта вецȣеск ші се осебеск націіле, ꙟнкѫт лі вецȣеще граюл націонал, ші де контра перѕіндȣсе ачела се стѫнџе кȣ ел ші націіле, прекȣм ачеле, акърора нȣмаї нȣмеле се пъстрѣѕъ ꙟн Історіе, ꙟнкѫт се поате зіче: къ мѫнтȣірѣ націеї есте мѫнтȣірѣ лімбеї сале, ші ꙗръ: пеірѣ націеї, пеірѣ лімбеї.

Ꙟнкѫт ꙟгріжірѣ де кȣлтівірѣ лімбеї есте ꙟнгріжірѣ де мѫнтȣірѣ ші граюл націеї; ꙗръ Граматіка есте депоѕіторюл пъстръторю елементелор лімбеї; ръдъчіна філологіеї націонале ші поарта прін карѣ тінерімеа патріеї требȣе маї ꙟнтѫю се пъшаскъ авѫнд сі ꙟнтре ꙟн сантȣарюл щіінцелор.

B C U IASI
Central University Library Iasi

Biblioteca Universității Iași

B C U IASI
© Central University Library Iasi

Ші ꙗръ ꙟнкѫт Інстітꙋтꙋріле ꙟмвъцетꙋрілор се потꙋ сокоті ꙟнтрꙋн стат темеюл ферічіреї лꙋї: къ ꙟнсемінаріа ачестора ꙟмвлъстѣѕъ моралнікꙋл четъцѣн сеꙋ Єѵангеліка ювіре де апроапеле; ꙟн ачесте се ꙟмформѣѕъ Іскꙋсітꙋл Політік, върватꙋл мѫнтꙋіторю статꙋлꙋї; ꙟн ачесте ꙟнцелептꙋл Теолог; ꙟн ачесте мъестрꙋл Сціентіфікꙋ; ꙟн ачесте немвінсꙋл полемік, ꙟн ачесте Індꙋстріосꙋл негоціант, Інвенціосꙋл артістꙋ (мещерꙋл) ші лꙋкръторюл агрікꙋлторꙋ; ꙟн ачесте дівінꙋл домніторю, ферічіторю націеї, ꙟн кѫт пꙋтем зіче кꙋ Ціцеро: Къ че Сервіціе (слꙋжвъ) маї маре ші маї вꙋнъ пꙋтем адꙋче патріеї; де кѫт ачеѣ, кѫнд ꙟнвъцем ші ꙟндрептъм тінерімеа, ші къ: Нꙋ нꙋмаї кꙋ армеле, че ші кꙋ

Сфатꙋл се апъръ патрїа; къ Скоалеле сѫнт кꙋ адівърат мъртіче, че фаче пе ом вреднік рангꙋлꙋї, кꙋ каре лаꙋ̆ ꙟнѕестрат зідіторюл, ꙟл фаче асе аръта дꙋпъ Скріптꙋръ Дѕеꙋ̆ ші фію челꙋї прѣ ꙟналт; ачесте сѫнт кꙋ адівърат челе че наск, креск ші цін соціетъціле, челе че феріческ оменірѣ ші фъръ де каре Статꙋріле, ка фъръ темею ші лꙋмінъ, ꙟн пріпъ се въд къѕінд ꙟн аджнкꙋріле пеіреї, де акъріа рѫпъ тартарікъ ꙟн ліпса ачестор фолосітоаре Інстітꙋтꙋрї се апропіесъ ші патріа ноастръ; іаръ ачестор Скоале рестаꙋратор сѫнтецї ꙞНӐЛТ ПРѢСФІНЦІА ВОӐСТРѢ ꙟнпреꙋнъ кꙋ юбітꙋл вострꙋ фію сꙋфлетеск Д. Мареле Вістієр МІХӐІЛ СТꙊРЗӐ ші чіаланцї сінепітропї.

Дрепт ачеа, ꙟнкѫт ва пȣте фі де фолос націєй ші ачѣстъ карте сколатікъ національ, акъріа крещет се чінстеще асе ꙟн корона кȣ нȣмеле протекцієй ВОѦСТРЕ пентрȣ а кȣмініка віиторімей патріотічіле ВОѦСТРЕ вертȣцї, ші мръ: пентрȣ кѫт ачесте мічї ꙟн чепȣтȣрї вор пȣте фі темеюл челор ꙟн віиторіме марї резȣлтатȣрї ші прогресȣрї літерале ꙟн патріа ноастръ; пентрȣ тоате ачесте Націа ші тінерімеа нȣмаї ВОЪ вор фі датоаре аръдіка алтарюл немȣрітоарей віртȣцї патріотіче ші авъ сакріфіка (жъртвъ) Інімї мȣлцемітоаре; Къ ді нȣ аці фі фост воі кауза (прічіна) де бȣнъ сѣмъ нар фі ȣрмат ніче єфектȣл (прічінȣітȣл) дін ꙟнфіінцателе де воі стабіліментȣрї мѫнтȣітоаре статȣлȣї.

BCU IASI
Central University Library Iasi

Пътрꙋнсъ конщїнца мѣдеразїле Сфїнцїтелор воастре еѵергетїме, кꙋ ꙋмїлїнцъ адꙋк ла архїпъсторескꙋл Трон, дїн челе прїмогенїте, сфѣра (жертва) мꙋлцемїтоареї меле Їнемї. Ръмѫїнд пънъ ла мормѫнт.

АЛ ꙞНАЛТ ПРѢСФЇНЦЇЕЇ ВОАСТРЕ.

Єшїї 1833.
Феврꙋарїе.

Прѣꙋмїлїт
Сервїторю
Г. Сеꙋлескꙋл.

ꙞНТРОДꙊЧЕРЕ

§. 1.

Грамматіка есте о мъестріе, че ні'мвацъ віне а четі, а скріе, а ꙟнцелеџе ші а ворбі ꙟнтр'о лімбъ. (*)

§. 2.

Пърціле ꙟмвъцътꙋрей гръматікале сѫнт чінчі:

1. Ортоепіа, регꙋлеле дрептей сіллавірій.
2. Просодіа, регꙋліле дрептей респꙋндерій.
3. Ортографіа, регꙋліле дрептей скріерій.
4. Етімологіа, че ні'мвацъ а кꙋноаще пърціле кꙋвѫнтꙋлꙋй, адекъ ръдъчіна дін каре се траџе, статꙋл ші мꙋтъріле фіеще кърꙋіа кꙋвѫнт.
5. Сінтаксꙋл, чі ні'мвацъ регꙋлеле компꙋнерей пърцілор кꙋвѫнтꙋлꙋй дꙋпъ фірѣ ші ꙟнсꙋшірѣ гръіреі ꙋнꙋй попор.

(*) Граммъ ва се зікъ літеръ дела графѡ, скріꙋ, де аіче се'мформъ нꙋмеле адіектівꙋ ꙟкꙋм сꙋвстантіватꙋ: Грамматікп, ꙟнцелеџѫндꙋсе сꙋвстантівꙋл (Тéχнп) ꙟн тотꙋл адекъ літералъ мъестріе, Дечі ші ноі Ромѫнії о ам' пꙋтѣ нꙋмі, аꙋ ка ші греції Літералъ, аꙋ Сермонікъ дела сермоне адекъ кꙋвѫнтꙋ, ворбъ съꙋ граю, пре кꙋмꙋ ші Германії о нꙋмеск sprachlehre а лімбеі ꙟмвъцатꙋръ съꙋ ка кꙋм' ам зіче Лімбаре.

1. Кꙋвжнтꙋл Орѳоепіа се детраџе дела Орѳон епос, дрептꙋл граю, ка кꙋм ам зіче компꙋс дрепто-грьіре, еа н'імваць кꙋноащереа літірілор, деосебіре, компꙋнере ші діскомпꙋнере лор ꙟн сіллабе нꙋміть сіллабіре.

2. Кꙋвжнтꙋл просодіа віне дела прос одін: дꙋпь кжнтаре ка кꙋм ам зіче аккордꙋ, асоніе сѣꙋ ꙟнтоніре: еа н'імваць мьсꙋраре тонꙋлꙋї вокалелор, регꙋлеле дрептеї сіллабелор, а кꙋвінтелор ші а ꙟнтреџілор зічері пронꙋнціе.

3. Кꙋвжнтꙋл Орѳографіа се детраџе дела Орѳѡс графѡ дрептꙋ скріꙋ, ка кꙋм ам зіче дрепскріере сѣꙋ дрепто-скріере: еа н'імваць: регꙋліле дрептеї літерілор, а сіллабелор, а кꙋвінтелор ші а зічерілор скріере, кꙋ але тонꙋлꙋї ші але ресꙋфлареї сѣꙋ але паꙋзеї де ꙟтребꙋіт леџꙋіте семне:

4. Кꙋвжнтꙋл етімологіе се детраџе дела етυмос логос, адевьрат кꙋвжнт, прін каре се адевереџе чеіме кꙋвжнтꙋлꙋї, ка кꙋм ам зіче компꙋс ворбочеіме сѣꙋ сермончеіме, качꙋіа че н'імваць а кꙋноаще чеіме ворбеї.

5. Кꙋвжнтꙋл Сінтаксꙋ се дерівь дела сυнтассѡ: компꙋн сѣꙋ констрꙋеск адекь алкьтꙋеск, пентрꙋ каре сар поте нꙋмі констрꙋціе сѣꙋ композіціе.

§ 3 Обіектꙋріле Грьматічеї сжнт тріі.

1. Нꙋміле че аратъ фіінца ші ꙟсꙋшімѣ естімеї прекꙋм: Омꙋл бꙋн.

2. Вербꙋріле че аратъ фъптꙋірѣ фіінцеї прекꙋм: віазъ.

3. Пъртічеліле каріле сжнт легътꙋра кꙋвжнтꙋлꙋї д'ехемплꙋ. прін, ші, кꙋ, кътръ ш. ч.

Ачесте 3: кьпітеніче пърці але ворбеї се вор поте дісчерне фоарте лесне де новіції сколері сꙋпꙋіндꙋсе ꙋрмьтоарелор тріі ꙟнтребьрі д. е.

1. Кꙋвжнтꙋл че аратъ фіінца, ꙟнтребьреї: че есте? рьспꙋнс: Омꙋ.
2. Кꙋвжнтꙋл че аратъ ꙟсꙋшімѣ ꙟнтребьреї кꙋмꙋї? респꙋнс: бꙋнꙋ.
3. Кꙋвжнтꙋл че аратъ фьптꙋірѣ ꙟнтребьреї, че фаче? респꙋнсꙋ фолосеще.

§ 4. ОРѲОЄПІѦ.

Деспре Літере.

Літера есте о ціфръ елементаръ а Скріереї, че се поате Скріе ꙟтр'ꙋна прекꙋм, а, о, б ш. ч.

BCU Iasi / Central University Library Iasi

ЛІТЕРЕЛЕ КІРІЛЇАНЕ. (*)

Дін ачесте кѫте нȣмаї требȣіескȣ̆ пронȣнціеї лімбеї ноастре ромѫнещї, сѫнт 31. ші акърора маї натȣралъ алфабетікъ ꙟшірàре арфі прекȣм ȣрмѣзъ; дін каріле челе марї скрісе се нȣмескȣ̆ маюскȣле; ꙗръ челе мънȣ̆те скрісе се нȣмескȣ̆ мінȣскȣле.

Мінȣскȣле.

а, о, ȣ, же, е, ѣ, сѣȣ̆ еа ѫ, ъ, * ге, џео
ка, че, хе* те, це, де, зе* ле, ре* не,*
ме, пе, фе, бе, ве* се, ше, ште сѣȣ̆ ще*
ксе сѣȣ̆ ѯ, псе сѣȣ̆ ѱ. ꙗр (ѳ); дȣпла
(ѡ) ші (и) сѫнт де прісос.

Маюскȣле:

А, О, Ȣ, Ї, Ж, Є, Ѣ, Є̃А, Ѫ, Ъ, Г,
Џ, К, Ч, Х, Т, Ц, Д, З, Л, Р, Н, М,
П, Ф, Б, В, С, Ш, Щ, КС (ѯ), ПС (ѱ)

(*) Се нȣмескȣ кірілїане. дела Кірілȣ, чіле алкътȣї дін челе пречещі пентрȣ Словені ꙟн а ноа сȣтъ дȣпъ Крістос. Пре ачесте ꙟнтребȣім ші ноі Ромѫнії маї кȣ самъ дін а 14 сȣтъ, дȣпъ сінодȣл [illegible] Флоренціа, лепъдѫндȣ пре челе латіне, пре каре ꙟнтребȣіамȣ.

Дін ачесте 31, нꙋмаї 19 сѫнт ръдъчінале ші се ꙟмпарт ꙟндоъ Генерале класе: ꙟн вокале ші консонанте. Ші вокалеле се'мпарт: ꙟн маскꙋліне: а, о, ꙋ, (*) і феменіне: є. і. (**)

Ꙗръ консонантіле сеꙋ несонантеле се'мпарт ꙟн 5 специале класе, дꙋпъ челе чінчї органе але гꙋреї.

1. ꙟн гѫтале: г, к, х. 2 ꙟн лімбале: д, т, л, р. 3 ꙟн нъсале, н. 4 ꙟн лабіале: м, п, ф, б, в. 5 ꙟн дінтале: с, ѕ, ѱ, ц, ч.

Н. Б. Дін ачесте 19 сімпле се'мформъ челе 31. пре кꙋм о маї пре ларгъ теоріе де ꙟмформарѣ ші мꙋтарѣ літерілор сева аръта аюрѣ ꙟн ачѣстъ гръматікъ.

§ 5. ДЕСПРЕ ДІФТОНГꙊРІ СЕꙊ ДІССОНАНТЕ.

Доъ сеꙋ маї мꙋлте вокале де одатъ ръспꙋнсе се кемъ дісонант пре кꙋм: аꙋ, еꙋ еї, ш: чел.

(*) Нꙋміте аша пентрꙋ а лор маї гросе сꙋнетꙋ.

(**) Нꙋміте аша пентрꙋ а лор маї сꙋбціре сꙋнетꙋ потрівіт пърцеї чеї маї дебіларе, фемеіещї.

Н.Б. Дісонантіле сѫнт аꙋ̆ арътате ꙟмформѫндꙋсе.

„ Дін А̃. П. к: аꙋ, аї.
„ Дін О: оа, оꙋ, оі, оъ
„ Дін Ꙋ̃: ꙋа, ꙋо, ꙋї, ꙋъ,
„ Дін І: іа іо, іꙋ, іе, іі,
„ Дін Е̃: еа, сеꙋ̆ ѣ, еꙋ̆, еї,
„ А̃семенѣ: ѫї, ъї,
А̃ꙋ̆ сѫ́нт аскꙋнсъ, ꙟмформѫндꙋсе
„ Дін доі аа(а) п.к: вре аарърта: вре арърта.
„ Дін ъа (а) д. е. мѫнъ а омꙋлꙋї, ка:
„ мѫна омꙋлꙋї
„ Дін доі оо (о) д. е. а арътаооменіе,
„ ка: а арърта оменіе.
„ Дін доі ꙋꙋ(ꙋ) д. е. омꙋ ꙋрѫтꙋ, ка:
„ ом ꙋрѫт.
„ Дін доі: іі (і) д. е. оамініі інімошї ка:
„ оамені інімошї,
„ Дін доі: ее (е) д. е. мінте етернъ, ка:
„ мінт' етернъ.

---

1 Дін ачесте се пот ꙟмформа трісонанте ші патрꙋ-сонанте сеꙋ дꙋпле діфтонгꙋрі пре кꙋм: ꙗꙋ, юї, іеї, ш.д. патрꙋ-сонанте ꙗїꙋ, ш. д.

§ 6 ДЕ СІЛАВЕ

Дін літере се фаче сіллава де ла греческꙋл сѵн-лавш. кон-іеꙋ̆ адекъ конлꙋатъ літеръ, ка кꙋм ам ѕіче компꙋс: коллатъ. Дечї

Ꙋна сѣꙋ маї мꙋлте літере де о датъ ръспꙋнсе се кѣмъ сіллавъ сѣꙋ коллатъ пре кꙋм а, о, ꙋ, і, ве, ка, пре. ші челеланте

Н. Б. фігꙋръде ꙟмформарѣ сілавелор, ла каре вокала: аꙋ ꙋрмѣѕъ дꙋпъ консонантъ; аꙋ пречеде; аꙋ се ꙟтрекълѣѕъ ꙟтре консонанте.

,,	Г-а-г	Га-аг. гаг. гага.
,,	К-о-к	Ко-ок. кок. коко.
,,	Х-о-х	Хо-ох.. хох. хохо.
,,	Д-ꙋ-д	Дꙋ-ꙋд. дꙋд. дꙋдꙋ.
,,	Т-ꙋ-т	Тꙋ-ꙋт. тꙋт: тꙋтꙋ.
,,	Л-е л	Ле-ел. лел. леле.
,,	Р-а-р	Ра-ар. рар, рара.
,,	Н і-н	Ні-ін. нін. ніні.
,,	М-ѧ-м	Мѧ-ѧм. мѧм.
,,	П-е-п	Пе-еп. пеп. пепе.
,,	Ф-е а	Феа-еаф. феаф.
,,	Б-ж-б	Бж-жб. бжб.
,,	В-ъ-в	Въ-ъв. във. въвъ.
,,	Ѳ-і-ѳ	Ѳі-іѳ. ѳіѳ. ѳіѳі.

§ 7 ДЕ́СПРЕ́ КꙊВІ́НТЕ

Дін літере се фаче кꙋвжнтꙋл, чі есте о нꙋміре дін ꙋна сѣꙋ маї мꙋлте сіллаве прекꙋм: омꙋ, мінте, ші ал;

Діферіре есте ꙟтре ꙋн діссонант, чії нꙋмаї дін вокале кꙋ о датъ ръспꙋнѕіндꙋсе се аꙋд доꙋъ сонꙋрї сѣꙋ маї мꙋлте вокале, пре кꙋм: аꙋ, ꙗꙋ: ші ꙟтре сіллавъ, чії: аꙋ нꙋмаї дін о вокалъ, аꙋ ші дін консꙋнанте ші каре ръспꙋнѕіндꙋсе нꙋмаї ꙋн фелю де сонꙋ се ші аꙋде, прекꙋм а, о, ме, пре, спре, .

РЕГꙊЛЕ ДЕ ꙞМПЪРЦІРѢ КꙊВІНТЕЛОР ꙞН СІЛЛАВЕ.

1. Кѫте вокале аꙋ діссонанте ꙟнтр'ꙋн кꙋвѫнт вор фі, ꙟнатѫте сіллаве сева ꙟмпърці ші кꙋвѫнтꙋл, пре кꙋмꙋї: те-ме-ре, ној-мъ, спаї-мъ, фі-ін-цъ, а-рі-е, а-ꙋр, а-і-епт, мꙋлцї, со-крꙋ.

Н. Б. Мꙋта сѣꙋ скꙋрта фіналъ вокалъ, ꙋ, ї, не фъкѫнд сіллавъ, съ н'жꙋгъ кꙋ прѣчедътоарѣ, пре кꙋм: скꙋртꙋ, скꙋрцї.

2. Ꙋн кꙋвѫнт дін каре пъртічеле се компꙋне, ꙟн ачеле съ ші діскомпꙋне, пре кꙋм: прѣ-пꙋн, діс-батꙋ, ап-пꙋн.

ДЕСПРЕ КОНЖꙊГАРѢ КОНСОНАНТЕЛОР.

1. О консонантъ ꙟнтре доꙋъ вокале стѫнд сісе ꙟнцꙋще кꙋ ꙋрмътоарѣ вокалъ прекꙋм: а-ра-мъ.

2. Доъ сѣꙋ трії консонанте ꙟнтре доꙋъ вокале афлѫндꙋсе сісе ꙟнцꙋще кꙋ ꙋрмътоарѣ вокалъ, ді се вор пꙋте ꙋшор ꙟнтрꙋна сіллавъ ші се вор афла ла ꙟчепірт де кꙋвінте, прекꙋм: фъ-кліе, а-спръ. Къчї се афлъ: кле-ще,

Спрін-тінꙋ.

5. Ꙗръ не пꙋтжндꙋсе ꙋшор ꙟтрꙋна Сілаві, ніче афлжндꙋсе ла ꙟчепері де кꙋвінте, сісе діспартъ, ꙟнџюгжндꙋсе жнтжіа кꙋ пречедътоаре вокалъ, іаръ адоꙋа кꙋ ꙋрмътоаре, пре кꙋм: кар-те, ар-ма, ад-дꙋкꙋ.

1 Консꙋнантеле че се ꙋнеск ꙟнтро сіллавъ кжте доъ						2 Іаръ кжте доъ				3 Каре консꙋнанте се ꙋнеск ꙟнтро сіллавъ кжте трії					
Гътвале	Г	Лімбале	Д	пре кꙋм	кта										
	К		Л		кло		Л	пре кꙋм	мла		Г			пре кꙋм	скрꙋ
	Ж		Т		кре	М	Р		мне	С	К				сгрꙋ
			Р		хре	кꙋ	Н			кꙋ	Д	і кꙋ	Р		стре
					пре				мре		Т				спре
Лобіале	М	Нас дінт	Н		фре						Б				стре
	П				вре										
	Ф		Ѳ		пне										
	Б				псе		ші ал								
	В														

§ 8. ДЕ ОРѲОГРАФІЕ.

Пърціле ордографіеі сжнт шесе: І. Кжтімѣ літерілор. 2 Карітімѣ лор. 3 Паꙋзаціа. 4 Ачентꙋаціа сеꙋ ꙟтонірea. 5 Афъптꙋаціа ші 6 Сімметріа.

І. Кжтімѣ ордографікъ ні'мвацъ ꙋнде се скріе кꙋ літеръ маре адікъ маюскꙋлъ, пре кꙋм:

1. Ла ꙟчепереа вороавеі ш'а орі кърꙋі версꙋ д. е.
,, Челор де о націе фіі кꙋ фавор ші кредінчос,
,, Ꙟн бінеле патріеі тале ші амꙋрі фіі бꙋкꙋрос.

Biblioteca Universității Iași

2. Дȣпъ пȣнтȣл ꙟчетърей; дȣпъ пȣнтȣл ꙟнтребърей ші дȣпъ ал мірърій, д-е: Оареле алѣргъ. Лініа тімпȣлȣй се скȣртѣѕъ. Ꙟнцелептȣл лȣкрътóрю кȣ сѫргȣінца са вѫнѣѕъ фолосȣріле ачестȣіа, че сѫнт непрецȣіте вістіерій. Чіне есте мъіестрȣл ачестор фъптȣрй вѫѕȣте? Дȣмнеѕеȣ фъкъторюл лȣмей. Маре мінȣне! Лȣмѣ пентрȣ ръȣтъціле сале атѫте пътіминд нȣ се ꙟмбȣнътъцеще; че ѫнкъ май вѫртос се ꙟмфіерѣѕъ

3. Нȣмеле пропрій кȣвіінчоасе: ȣней персоане; ȣней анімале сѣȣ ȣней фіінце д. е Георгіе, Сеніка, Ціцерон, Савіна, Плъван, Цоіанȣ, Кȣдалба, Молдова, Рома, Дȣнърѣ, Прȣтȣл, Ністрȣл.

4. Нȣмеле тітȣларе абстрасе д,е. Мърірѣ са, Ꙟнълцімеа, Стрълȣчіреа, Єкселенціа, Прѣ сфінціа са, Домніа са, Ꙟмпъратȣ, Домнȣ, Генерал, Мітрополіт, Боер, Професор, Ш. а.

5. Нȣмеле пропій але щіінцелор ші мъіестріілор. д. е. Філософіа, Логіка, Граматіка, Математіка, Архітектȣра. ш. а.

BCU Iași
© Central University Library Iasi

ЇІ. Карітімеа Ортографікъ н'імвацъ а скріе, тоате літеріле ȣнде требȣескȣ̆, каре кȣм се діосебескȣ̆ ꙟн формъ ші ꙟн пронȣнціе, н'ентребȣінд ȣна ꙟн лок де алта прекȣм (ъ) ꙟн лок де (ѫ) сеȣ̆ (в) ꙟн лок де (п) ші ч лȣѫнд сама ла ȣрмътоареле шепте ціфре д. е. ю. ѭ. єа. сеȣ̆ ѣ. орї ѧ. ъ. ѫ. ꙟн. кареле се діферескȣ̆ ꙟн формъ ші нȣ мȣлт ꙟпронȣнціе прекȣм сѫнт.

І. Доъ фелȣрї де ѧ, ѣ. сеȣ̆ єа; дін кареле ꙟнтѫюл (ѧ) съ скріе ла ꙟчепȣтȣл, ꙟнȣнтрȣл ші ꙟн фінітȣл кȣвѫнтȣлȣї дȣпъ вокалъ прекȣм: ѧрнъ, фіѧска фемеѧ.

2. (ѣ) сеȣ̆ єа. се скріе пȣрȣрѣ ꙟнȣнтрȣ кȣвѫнтȣлȣї дȣпъ о косонантъ прекȣм: пърінтѣскъ, омінѣскъ, ѧръ єа, пȣрȣрѣ ꙟн фіналȣл кȣвѫнтȣлȣї д. е. мȣіереа, фъчеа.

Де ꙟсемнатȣї къ ар-пȣте лїпсї ціфра(ѣ) ші ꙟлокȣл еї пȣтем ꙟтребȣї претȣтіндене дісонантȣл (єа) пре кȣм пърінтеаскъ. омeнеаскъ.

Ал 3. ле Трїї фелȣрї де ꙟнгѫнътоаре, пре кȣм: ꙟн. ѫ, ъ. ші ꙟтѫѧ адекъ (ꙟн.) чїї препосіціе, се скріе нȣмаї ла ꙟчепȣтȣл кȣвінтелор компȣсе дін ачѣстъ пъртічеа пре кѹм: ꙟдесѹ, ꙟчепѹ. 2. ж, чїї оаджнкъ гжталъ пронѹнціе, се скріе ла ꙟчепѹтѹл шї ꙟн нѹнтрѹ кѹвжнтѹлѹї маї алес стжнд вокала ꙟнаінте де насалѹл (н) прекѹм жнтжꙕ. 3. ъ. Одескісъ гжталъ пронѹнціе, се скріе ꙟнѹнтрѹ шї ла фінітѹл кѹвжнтѹлѹї, нестжндѹї ꙟнаінте вре ѹн (н) шї ръмжінд маї кѹ самъ дѹпъ акцент, прекѹм: фапт, фъптѹръ, пънѹръ.

Н. Б. Пронѹнціа діссонантѹлѹї (ю) се діфереще де пронѹнціа лѹї (ꙕ) прекѹм: Воюсѹ, Ювѹ, фѹюрѹ, дѹюсѹ, де: жнтжꙕ, маꙕ, џꙕде, фіꙕ, ꙕбітѹ; шї дрепт ачѣста съ нѹсе скріе (ю) ꙟн лок де (ꙕ)-.

Н. Б. Ла ꙟчепѹтѹл кѹвжнтѹлѹї ꙟнаінте де консонантеле прекѹмѹс б, м, д, г, се пронѹнціе (с) ка (ꙁ.) прекѹм: сгържꙕ, смінтескѹ, сбѹрд, сдробескѹ. Дечї ꙟнаінте де консонантъ ла ꙟчепѹтѹл кѹвжнтѹлѹї нічї де кѹм сісе ꙟтребѹꙕскъ (з) фъръ нѹмаї ѹрмжнд вокалъ д. і. зіле, зіче, зѹгравѹ. Ꙟтребѹїм (кс) ꙟн лок де (ѯ) прекѹм Ѧлександрѹ, Ксърсе: ш. а. (Пс,) ꙟн лок де (ѱ) прекѹм Псалмѹ, педѣпсъ.

Ꙟтребѹїм Т. ꙟн лок де (ѳ) прекѹм: Теодорѹ сѣѹ шї пе (ѳ) ꙟнсъ ка (т) пронѹнціатѹ прекѹм: ѳеологѹ, ка: теологѹ.

Ѹнде скріѹ гречїї кі, ке, ної чі, че. Ѹнде гречїї гі, ге, гіе: ної џі, џе, прекѹм, грекѹ, гречї, Мачедонѹ, Теологѹ, теолоџї, теолоџіе.

Ѹнде гречїї хі, ної шї- д. е. Іерархѹ, Іерарші, махінъ машінъ.

Де реформаре шї стрѣмѹтаре літерілор дѹпъ ꙟнсѹшіме пронѹнціеї рωмжнещї, се ва ворові аюре.

III Сіметріа ні'мвацъ а діспърці прін дістанціа кꙋвіїнчоасъ, кꙋвінтеле ꙋнꙋл дела алтꙋл, ші а нꙋ ꙟнтролока пъртічеліле сепарабіле, прекꙋм: але ꙟнфінітівꙋлꙋї, де ѯемплꙋ: а фаче; але генетівꙋлꙋї п. к. а омꙋлꙋї; але акꙋѕатівꙋлꙋї прекꙋм: пре ом, а касъ, ла кѫмпꙋ, Спре міне, ші але аблатівꙋлꙋї: де дѫнсꙋл, дела міне, ш. а. Нічї а діспърці пре челе ꙟн сепарабіле, прекꙋм: аддꙋнꙋ, діспърцескꙋ, не въѕꙋт. Ѧсеміне артікꙋріле, прекꙋм: омꙋл, оаменії, мꙋіереа, мꙋіереле.

Н.Б. Дін літере се ꙟнформъ сілабе, дін сілабе кꙋвѫнтꙋл кꙋ але сале ачентꙋрі, дін кꙋвінте ѕічері кꙋ але лор паꙋѕе прекꙋмъ кома, семіколꙋ дін ѕічері спꙋнерѣ, кꙋ ал еї пꙋнт. Дін спꙋнері періодꙋл сѣꙋ ꙟнкеіерѣ кꙋ ал сѣꙋ параграф сѣꙋ аскрісꙋ §-ꙋ дѫнгъ ал сеꙋ нꙋмерꙋ. Дін періодꙋ капꙋл, кꙋ ал сѣꙋ номер роман I. Ші дін періоаде картѣ сѣꙋ лібрꙋ.

§ 9 ЧЄТІРѢ

Четіреа сѣꙋ леџіреа се фаче ѫнтѫю дꙋпъ тонꙋ ші алдоіле дꙋпъ паꙋѕе.

Дꙋпъ тонꙋ се фаче тріплікꙋ, I-ю аꙋ ресꙋнѫндꙋ облꙋ фъръ сꙋіре ші дештіндере (коборѫре) прекꙋм ꙋн сілабіторю сколерю; 2. сѣꙋ сꙋінд ші дештіѕінд тонꙋл прекꙋм ꙋн ворбіторю ріторꙋ ші ꙋн лімбꙋт адвокат; 3. аꙋ кꙋ кѫнтаре прекꙋм ꙋн де еванґеліе ші апостол іекꙋсітꙋ лекторꙋ бесеріческꙋ.

ЧЕТІРЕЯ ДꙊПЪ ТОН.

Ꙋнде се чере: І-ю̆ Ръспꙋндерѣ літерілор пе рѫнд пре кꙋм: карте, нꙋ: кратеꙁ а 2-ле ватереа тонꙋлꙋї ла сіллава, асꙋпра кърія каде ачентꙋл, пре кꙋм: ка́ртеа нꙋ карте́; а 3-ле дꙋпъ арътарѣ семнелор ші дꙋпъ ꙟнцълес пре кꙋм: Ꙟн мѫніе кꙋ тон пꙋтернікꙋ̆ ꙟнфокатꙋ̆ ші кꙋрѫндꙋ̆. Дін драгосте кꙋ тон ꙋміліт ші плъкꙋт. Ꙟн фрікъ кꙋ тон тремꙋръторю̆ ші апъсатꙋ̆. Ꙟн кꙋтеꙁаре кꙋ тон пꙋтернікꙋ̆ ші некꙋрмат. Ꙟн вꙋкꙋріе кꙋ тон діщептатꙋ̆ ші воіос. Ꙟн ꙟнтрістаре кꙋ тон трѫндавꙋ̆ ші дорміторю̆. Ꙟн кондꙋрере кꙋ тон немвоіторю̆ ші плѫнгъторю̆. Ꙟн рꙋгъчꙋне кꙋ тон сꙋпърат ші сълватекꙋ̆.

ЧЕТІРЕЯ ДꙊПЪ ПЯꙊЗЕ.

І-ю̆ Ла ꙟнтребаре (?) четім кꙋ тон ꙟналт ші кꙋрѫнд; 2-ле ла кемътоаре ші мъндътоаре, кꙋ тон грабнікꙋ̆, 3-ле ла міръτоаре, грабнік ші адѫнкꙋ̆ (!) і 4-ле челе ꙟн цітаціе (,,) кꙋпрінсе се четескꙋ̆ кꙋ тон апъсат ші ръсфіратꙋ̆. Ал 5 ле, ла комъ (,) пъꙋꙁем кѫт ам пꙋте зіче ꙋн, 6-ле, ла семікол (;)

пъȣзем кжт ам пȣте зіче ȣнȣл, 7-ле, ла кѡл сеȣ доȣъ пȣнктȣрі (:) кжт ам пȣте зіче ȣнȣл доі, апоі челе де аіче ȣрмътоаре ле ростім кȣ тон маі налт. 8-ле, ла пȣнкт (.) слобозінд тонȣл ръсȣфлъм маі мȣлт кжт ам пȣте зіче: ȣнȣл, доі, тріі, патрȣ сеȣ ші маі мȣлт.

ДЕ ꙟНТРЕБȢІРЯ СЕМНЕЛОР ЧЕ СЖНТ.

I Але ачентȣаціеі сеȣ ꙟнтоніреі. 2 але аспіраціеі. 3 але паȣзаціеі сеȣ ръсȣфлъреі ші ал 4 але афъптȣаціеі сеȣ пътіміреі.

Аспіраціа. Семнеле просодіале пентрȣ лȣнга сеȣ скȣрта пронȣнціе а вокалелор ла гречі сжнт мȣлте, нож ꙟнсе ні ажȣнг доȣъ: Жнтжю семнȣл скȣртъреі пре кȣмȣі (˘) чі се ꙟнсемнъ асȣпра лȣі ȣ, ші і, скȣрте ꙟн фіналȣл кȣвжнтȣлȣі, атжт ла нȣме маскȣліне, кжт ші ла вербȣрі д. е. сінгȣлар бȣнȣ омȣ. Плȣрал: бȣні оамені, бȣніі оаменіі; лаȣдȣ, лаȣзі; лъȣдъмȣ, лъȣдаці ш. а. Асемене ꙟн колізіа сеȣ ꙟмпреȣнаре а доȣъ вокале, че се пот фіреще дісона (діфтонції) д. е. мъ аȣ, т, аȣ, ш: маȣ, тіаȣ кемат. Асеміне: мі-аȣ, ці-аȣ, і-аȣ, дат. Кȣ-аста вре-а аръта, калкъ-а ом маре, катъ-а юре, кжнтъ-а дорȣрілор актȣ. Ӑл доіле есте семнȣл лȣнціреї прекȣмȣї (-) сеȣ ꙟнлокȣл ачестȣї семнȣ пȣтемȣ ꙟ̂н требȣі тот пе акȣта (′) че се ꙟнсамнъ ла ꙟнчепȣтȣл, міжлокȣл ші фіналȣл кȣвжнтȣлȣї де асȣпра вокалеї лȣнцї, ȣнде требȣіе а'с'апъса тонȣл, нȣміт ачентȣ, кареле мȣтъ ші ноїма кȣвжнтȣлȣї стръмȣтӂдȣсе. д. е. мж́на, ші мжна̀, сеȣ пȣте, пȣтѐ ш. а.

Н. Б. Ачентȣаціа адекъ сȣпрансемнарѣа прін о трѣсȣръ пȣсъ асȣпра ȣнеї вокале а кȣвжнтȣлȣї, ȣнде требȣіе а се апъса тонȣл, саȣ лȣат ꙟн ȣзȣ маї ꙟнтжю ла кȣвінтеле лімбеї елінещї, дȣпъ че аȣ мȣріт немаї пȣтжндȣсе ворові, Ші дрепт ачѣста фъръ ачентȣрї нȣ пȣтжндȣісе кȣвінтеле ꙟнтоні, маї вжртос де еvропеїї апȣсені.

Ꙟнсъ ла тоате лімбіле вії але еvропеї ші але тотȣлȣї пъмжнтȣ, ка де пріcос, нȣсе ꙟнтребȣеще ачентȣл, щіїндȣсе тонȣл кȣвінтелор дін ворбъ. асемене ші ꙟн скріптȣра лімбеї Ромжнещї ар пȣте лінсі ачентȣріле, ꙟнтребȣіте пънъ акȣма нȣмаї дȣпъ імітаціа скріптȣреї елінославенещї, пре кареле дела о епохъ ам фост ꙟм брънцошет ꙟнлокȣл латіно-ромжнещеї. Дечї елінослована ꙟтребȣіескȣ доȣъ ачентȣрї: 1. пе оксіа сеȣ акȣта, чеї о лініе плекатъ дін дрѣпта спре стжнга прекȣмȣї (′) ꙟнтребȣітъ ла'нчепȣтȣл ші'нлъȣнтрȣл кȣвжнтȣлȣї д. е. анѳропѡтіс. 2 варіа сеȣ греоа, чеї о лініе плекатъ дін стжнга спре дрѣпта прекȣмȣї (`) нȣмітъ ші періспоменп ші ꙟнтребȣітъ ла фіналъ вокалъ а кȣвжнтȣлȣї пре кȣм Гvнп̀, тімп̀, Гvнекеі̀он.

Де ꙟнтребȣіреа Семнелор Скріереї.

Че се ꙟмпарті: 1. Ꙟ̂несȣпрапȣсе; 2. Ꙟ̂нтрепȣсе; 3. Постпȣсе; 4. Прѣпȣсе. 5. Прѣ-ші-поспȣсе.

Сѹпрапѹсе сѫнт але аспірацієї сѣѹ ꙟнтонірєї, пре кѹм: ачентѹл (´) нѹмітъ акѹта. О тръсѹръ перпендікѹларъ сѣѹ орізонталъ (-) нѹмітъ греоа. Скѹртътоарєа (˘) о лініе ꙟсѹс кѹзбатъ. Ꙟнтрепѹсе сѫнт семнеле паѹзацієї сѣѹ але ръсѹфлърєї прекѹмѹї: віргѹла (,) пѹнтовіргѹла (;) доѹъ пѹнтѹрі (:) пѹнтѹл (.) кѹрмътоаріа (•—) о лініе дѹпъ пѹнт.

Поспѹсе сѫнт семнеле аффъптѹацієї прекѹмѹї: мірътоарѣ ші кемътоарѣ (!) о лініе дрѣптъ сѹппѹнтатъ. Ꙟнтребътоарѣ (?) о лініе стрѫмбъ сѹппѹнтатъ. Семнѹл тъчерєї (....) ѹн шір депѹнтѹрі. Прѣ-ші-поспѹсе сѫнт: парентезѹл сѣѹ клаѹза ( ) доѹъ лінії зѫмбате ѹна кътръ алта. Але цітацієї: доѹъ пъреќі де віргѹле контраверсе („“). Прѣпѹсе сѫнт але аднотацієї прекѹмѹї але лѹърєї амінте: Нотабене скріс ꙟн цифръ Н. Б. Астеріскѹл (*). Параграфѹл сѣѹ Аскрісѹл (§) ка о Θ гречѣскъ стрѫмбъ.

Компендіалор

(´ ˘ , ; : . •— ! ? .... ( )
„“ •Н Б. * §)

ДЕ ПАȢЗЕ.

I. Кома сѣȣ̆ віргȣла (,) се пȣне ꙟн сȣбіект, обіект ші депендент дȣпъ о зічере, карѣ есте констрȣкціа нȣмелȣї ші а вербȣлȣї, кȣ тоате казȣріле обліче атжрнате де верб, кȣ ші фъръ прѣпосіціе; асеміне кȣ ꙟмфінітівȣл, каре се нȣмеще зічере арътатъ. Аȣ фіінд зічереа аскȣнсъ, ꙟмфъцошіндȣсе: I нȣмаї вербȣл; сѣȣ̆ 2, нȣмаї партічіпіа д, е, (I.) ꙟмпъратȣл першілор Ксерсе трімісе парламентарі кътръ ꙟмпъратȣл Спартанілор Леонідас, (2) пентрȣ де ал сфътȣі съ ісе сȣпȣнъ, (3) џюрȣіндȣї къї ва да ꙟмпъръціа песте Гречіа. Асеміне се пȣне кома, спре лъмȣріреа сȣбстантівȣлȣї, ꙟнаінте ші дȣпъ о зічере еліптікъ, аȣ̆ аръратъ, адаосъ спре лъмȣрірѣ сȣбстантівȣлȣї сȣбіектівȣ̆ сѣȣ̆ обіектівȣ̆, нȣмітъ апосіціе аȣ̆ зічере ꙟнчіденталъ. Д. е. Ксерсе, мареле ꙟмпърат ал Персіеї, ощіндȣсе асȣпра Гречіеї, трімісе ш. ч: сѣȣ̆: Ксерсе, кареле аȣ̆ фост ȣн маре ꙟмпърат ал Персіеї, ощіндȣсе асȣпра Гречіеї, трімісе прѣконї сі лі чѣръ пъмжнт ші апъ. Фоарте кȣ греȣ̆ есте, кжт де філософȣ̆ ді ар фі чінева, сі сꙋфере ꙟделꙋнгꙋ̆, фъръ анꙋсе плѫнџе сѣꙋ̆: фъръ касі нꙋсе плѫнгъ, пре кꙋм ші ꙋнꙋл бътꙋт се нꙋсе ваїте.

Ꙗсеміне се пꙋне віргꙋлъ ꙟнтре тоате сꙋбстантівіле, аієптівеле, вербꙋріле ші адвербііле компꙋсе, че ꙋрмѣꙁъ ꙋна дꙋпъ алта не-нтрелегате прін конжꙋнціе, аꙋ̆ ꙟнсꙋбіект аꙋ̆ ꙟн обіект д. е. Кꙋрѫнд аꙋ̆ маї тѫрѕіꙋ̆ віртꙋтѣ, харꙋріле, талентꙋріле ші ꙟмвъцътꙋра сѫнт ꙟмвінгътоаре пісмеї, віндекътоаре челор рѣї, ші ꙟнаінтітоаре персоанеї, че ле аре. Юбірѣ де апроапеле сѣꙋ̆ де омꙋ̆, нꙋмітъ харітате, се поате нꙋмі ініма віртꙋцеї; къчї еа рабдъ, се ꙟндꙋръ, ꙗртъ, нꙋ ціне мінте ръꙋл, фаче біне ші інімікꙋлꙋї сеꙋ̆. Пентрꙋ а къпъта щіінцъ требꙋе чінева, сі ꙟмвеце мереꙋ̆, методікꙋ̆, кꙋ зілос ші пътрꙋндере.

Н. Б. Дꙋпъ комъ се скріꙋ̆. пронꙋмеле релатіве: чел, кареле, карѣ ш. ч. д. е. Ꙗдесе се ꙟншалъ ꙟнсꙋл, челчі воіеще сі амъџѣскъ пе алції. 2. Пъртічелеле конжꙋгътоаре але депендентꙋлꙋї: ка, сі, къ, касъ, кꙋмкъ 3. Конжꙋнцііле: ꙋнде, кѫнд, къчї, пентрꙋ къ, фъръ а, касінꙋ, афаръ де

е, нꙋміте ечептіве, реґімінжнд ꙟн-
іінтівꙋ ші конжꙋгатівꙋ.

Б. Нꙋсе вірґꙋлѣзъ 1-ꙋ зічеріле скꙋрте д, е, Опꙋнемꙋ
аꙋ фъкꙋт чева бꙋнꙋ. Ші депендентꙋл неміжлочіт атърнат
, Требꙋе сі ꙟмвеце сѣꙋ а ꙟмвъца. 2, зічеріле легате прін
ціе копꙋлатіве д, е, ші, кꙋ, сѣꙋ, орі, нꙋ, нічі. Ꙟн-
ідем лꙋкрꙋріле ші апоі ле кꙋноащем, дꙋпъ ачеіа ле жꙋдекъм
ꙋрмъ ле прімім сѣꙋ ле арꙋнкъм.

Пꙋнтовірґꙋла сѣꙋ семіколꙋл (;)
ребꙋіеще: 1. Спре осебіреа зічерілор
даріе сѣꙋ релатіве ꙟнтресіне; аꙋ ле-
прін конжꙋнціїле адверсатіве пре кꙋм
гꙋ: ꙗръ, ꙟнсъ, даръ, че кꙋтоате,
. Ноі кꙋ періколꙋл віецеі ноастре апъ-
патріа де ꙟнкꙋрсііле ощілор стреіне; ꙗръ
вецꙋі ꙟнферічіре ші пачінічі ꙟн честе дін
трꙋ нꙋ въ ꙟнґріжіці; аꙋ фъръ кон-
ціе ꙟнцелеґжндꙋсе д. е. еꙋ адꙋнꙋ; ꙗ-
ꙋ ръсіпещі. 2. Асемене се пꙋне семі-
л ꙟнтре але ꙋнеі спꙋнері прінціпале
і, нꙋміте фрасꙋрі, фіінд лꙋнџі компꙋсе
ъръ конџꙋнції діспреꙋнат ꙟншірате,
Амбіціа фаче пре мꙋлці мінчіношї;
е авжнд ꙟн піептꙋ ші алтеле спꙋінд
ра; аміціціа ші неаміціціа нꙋ дін фі-
лꙋкрꙋлꙋі; че дꙋпъ інтерес прецꙋіндꙋле.
3. Реджндꙋсе арґꙋментꙋл, сѣꙋ зіче-

B C U IAS Central University Library Iasi

рєа довідітоарє челор прѣ-зісє, кꙋ конџꙋнціїле кавѕале: къ, къчї, пентрꙋ къ. д. є. Трєбꙋє, пє кѫт чінєва поатє, а ꙟндаторі прє тоцї; къчї адєсє авєм трєбꙋінцъ шї дє чєл маї мік дє кѫт ної.

III Доꙋъ пꙋнтꙋрї (:) сє пꙋн I, кѫнд ꙟн спꙋнєрє ꙋрмѣѕъ асє адꙋчє кꙋвінтєлє сѣꙋ сєнтєнціа кꙋіва, прєкꙋм: Дрєптꙋл Ꙗрєстід, ѫмбііндꙋл цєранꙋл Ꙗтінєꙋ ашї скріє нꙋмєлє пє острак, пентрꙋ афі єксіліт, лꙋ-нтрєбъ: Даръ чє ръꙋ ц'аꙋ фъкꙋт Ꙗрістід? Кърꙋѧ ачєла ръспꙋнсє: Нічєл щіꙋ чінєї; дєкѫт нꙋпот сꙋфєрі сі аꙋд нꙋміндꙋл тоцї: Дрєптꙋл Ꙗрістід. 2. Врѫнд а ꙟчєпє сѣꙋ а іспліка ачєѧ дє карє ні єстє ворба, прє кꙋм: Патрꙋ сѫнт пърціле лꙋмєї: Ръсърітꙋл, Ꙗпꙋсꙋл, Міаѕъ-ноаптє, шї Міаѕъ-зі.

IV Пꙋнтꙋл (.) сє пꙋнє I. Дꙋпъ о спꙋнєрє сѣꙋ пєріод, карєа єстє ꙋн ꙟнкєієт ꙟнцєлєс ал ворбєї, конпꙋсъ дін ꙋна сѣꙋ маї мꙋлтє зічєрї, дꙋпъ карє сє нч пє ꙋрмътоарєа спꙋнєрє фъръ врєо конжꙋнціє. 2. Ꙗсємінє дꙋпъ кꙋвінтє абрєвіатє прє кꙋм сѫнт. Мітро. Гєнєр. ꙟ. са. М. 3. Дꙋпъ: Но. Кап. III. паг. 15. Єксємплꙋ: Ціцеро аȣ вецȣіт ꙟнаінте де Х҃с. Сеȣ Ціцеро, кареле аȣ скріс, аȣ воровіт ші аȣ фъкȣт атѫте ꙟнвінеле патріеі, късȣръ ꙟнефѫршіт жȣнгере інтересȣлȣї тріȣмвірілор,

V Дȣпъ о ѕічере ꙟтребътоаре се пȣне семнȣл ꙟтребърей (?) пре кȣм: Пре чіне каȣці? Спȣнемі? Оаре есте вре ȣн омȣ, кареле сі наїбъ требȣінцъ де алтȣл?

VI Ѧсеміне мірътоареа сеȣ пътімітоареа дȣпъ о асеміне зічере сеȣ ексламаціе, пре кȣм: О Д.ѕеȣле! ферічe де омȣл, кареле плін де евлавіа леџілор дрептъцеі, нȣші аббате пасȣл дела калѣ чѣ дрѣптъ.

Ѧсеміне кемѫнд пре кȣм: Віно! ші мѫнѫнд, пре кȣм: Дȣте!

VII Семнȣл тъчереі (....) лȣ'нтребȣім лъсѫнд аѕіче чева, кареле се поате ꙟцълеџе сеȣ асе прѣпȣне, некȣтезінд ал нȣмі: де рȣшіне орі де фрікъ; аȣ врѫнд прін ачѣста маі мȣлт де кѫт прін кȣвінте ані въді челе дін лъȣнтрȣ сімцірі пътімітоаре; аȣ кȣрмѫндȣнісе ворба де алтȣл, че ꙟнчепе аворбі.

VIII Контінȣітоарѣ (-) се пȣне ꙟнтре сіллавеле ꙟмпърцітȣлȣї кȣвѫнт п: к: о-ме-ні-ре, дечї ші ла марџінѣ філеї не ꙟнкъпѫнд, ші дрепт ачѣста рȣмпѫндȣсе кȣвѫнтȣл ꙟн сілаве; асеміне ꙟнтре компȣселе кȣвінте д. е. кодо-батȣръ, калдо-месор, мезо-пърете, прімъ-вѣръ, прѣ-пȣн

IX Копȣла (‿) се скріе сȣп доȣъ вокале де одатъ ръспȣнсе, каре съ нȣмеще коллізіе. п: к; о‿амені, е‿а, і‿епȣре, фȣі‿ор ш. а. Асеміне кѫнд съвор коллізі доȣъ вокале: ȣна фіналъ ші алта ꙟнчепътоаре, ꙟнтрȣна ръспȣнзіндȣсе, маї алес ꙟн мъсȣра версȣрілор д. е. Мѫнъ‿ачѣста есте‿ачеіа че‿о фъкȣт (Везі табла діссонантелор, ȣнде се аратъ вокалеле че се пот ȣносілаві.)

X Парентесȣл ( ) ꙟнкіде I. о ꙟнтре-кълатъ зічере, че нȣсе ціне де шірȣл спȣнереї п. к: Врѫнд амȣлцемі кȣїва, се кȣвіне (дівом креде лȣї Ісіод) а іміта царінеї, карѣ маї мȣлтȣ дъ дін сіне, де кѫт капътъ. 2. Кѫнд ісплікъм ȣн кȣвѫнт прін алтȣл пре кȣм: Сѣлба (пъдȣреа). 3. Кѫнд репетȣім ȣн кȣвѫнт че се ꙟцѣлеџе п. к: Сȣпра фаца апеї есте ꙟнтреітъ де кѫт апъмѫнтȣлȣї (сȣпрафацъ).

XI Ꙟн семніле цітацієї („ “) се мърџінеще ꙟнпрȣмȣтата сентенціе ші кȣвінтеле ȣнȣі̆ Скрііторю п. к. Мѫнтȣіторюл зіче ,, Чеіа че нȣ плаче ціе нȣ фаче алтȣіе‟

XI Апострофȣл (’) се-нтребȣеще ꙟлокȣл лȣі̆ (ȣ̆) сѣȣ̆ (і̆) скȣртȣ̆, лъсіндȣсе дела фіналȣл кȣвѫнтȣлȣі̆, каре се нȣмеще елліꙁіе ші маі̆ вѫртос ꙟнчепѫндȣсе ȣрмъторюл к’о вокалъ д. е. Ом’ ꙟнцелепт’ есте. Мȣлц’ аȣ фъкȣт, тоц’ аȣ въꙁȣт. 2. Ꙟлокȣл лȣі̆ (ъ,) (е,) д. е. М’аȣ̆ кемат д’одатъ. Ꙟлокȣл лȣі̆ (ꙟ) сѣȣ̆ алтор вокале: Се’нтрѣбъ’нтоате. Кѫте се коліꙁеско̆, ачеле се пот ші еліꙁі.

XIII. Н. Б. Нотабене се Скріе ла’нчепȣтȣл ȣнеі̆ спȣнері̆, релатівъ кътръ чѣ маі̆ де сȣс, че требȣе маі̆ кȣ осебіре а се обсерва.

* Астеріскȣл се’нсѣмнъ ла капътȣл вре-ȣнеі̆ зічері̆ сѣȣ̆ кȣвѫнт, пентрȣ каре маі̆ џос се фаче врео специалъ лъмȣріре.

§ Параграфȣл сѣȣ̆ аскрісȣл се’нсѣмнъ ла ꙟнчепȣтȣл ȣнеі̆ вороаве сѣȣ̆ період, лѫнгъ нȣмърȣл кȣвіінчос.

§ 10. ЕТІМОЛОГІА АДЕКЪ ВОРБОЧЕІМЕА СѢȢ ВОРБІМЕА.

Пърціле кȣвѫнтȣлȣї Етімологіче сѫнт ноъ: 1. Артікȣл, 2. Нȣмеле, 3. Пронȣмеле, 4. Вербȣл, 5. Партічіпіа, 6. Прѣпозіціа, 7. Адвербȣл, 8. Конжȣнціа, 9. Інтеріепціа сѣȣ пътімітоареа.

Ачесте ноъ пърції се ̓мпарт ꙟн трії Генерале класе, каріле сѫнт.

Ѫтѫю Нȣмеле - сѣȣ пърціле деклініве, патрȣ ла нȣмър 1: Артікȣл: 2. Нȣмеле. 3. Пронȣмеле 4. Партічіпіа.

Ал 2 ле Вербȣріле сѣȣ пърціле конжȣгатіве, че сѫнт де патрȣ генȣрї.

Ал 3 ле, Пъртічелеле сѣȣ пърціле немȣтатіве патрȣ ла нȣмърȣ п:к: Адвербіа, Прѣпозіціа. Конжȣнціа ші Пътімітоареа сѣȣ Інтеріепціа.

§ 11. ДЕ ПЪРЦІЛЕ ДЕКЛІНІВЕ.

АРТІКȢЛ

Тȣтȣрор пърцілор деклініве ꙟн лімба ноастрѣ ромѫнѣскъ, органȣ ал деклінърей лї есте артікȣл. Дечї артікȣл се поате нȣмі аршікȣл сѣȣ ꙟнкеіетȣра, прін кареа се деклінъ сѣȣ се аплѣкъ пърціле кȣвѫнтȣлȣї челе деклініве п:к: омȣл, омȣлȣї.

B.C.U. Iasi
Central University Library Iasi

АРТІКꙋРІЛЕ СѪНТ ДЕ ПАТРꙋ МОДꙋРІ.

I. Артікꙋріле Дефінітіве (хотърѫтоаре) прекꙋм: (ꙋл: ле: мас. а: фем.) каріле се пꙋн ла фіналꙋл нꙋмелꙋї п: к. омꙋ-л, пърінте-ле, мꙋіере-а.

2. Релатіве прекꙋм: чел, чеа.

3. Ѫндефініте (нехотърѫтоаре) прекꙋм ꙋнꙋ, ꙋнъ сеꙋ о.

4. Партітіве, че аратъ о парте дін чева лꙋатъ, прекꙋм: (де,) (ла сеꙋ а,) (дела)

Н. Б. честе депе ꙋрмъ тріі фелюрі де артікꙋле се пꙋн ѫнаінтеа нꙋмелꙋї

§ 12. ДЕСПРЕ ДЕКЛІНАРЕА АРТІКꙋРІЛОР.

Кꙋдінцеле деклінърей Артікꙋрілор. кꙋвіінчоасе ші деклінърей Нꙋмілор, сѫнт тріі: 1. Генꙋл сеꙋ нѣмꙋл, 2. нꙋмерꙋл, ші 3. казꙋл сеꙋ кадеръ.

1. ГЕНꙋРІ СЕ ОСЕБЕСК ТРІЇ.

А Маскꙋлінꙋ (Бърбътескꙋ) кꙋ артікꙋл, (ꙋл, ле) адекъ ом-ꙋл. пърінте-ле.

Б. Фемінінꙋ (фемеїескꙋ) кꙋ артікꙋл (а) адекъ кас-а.

В. Неꙋтрꙋ чесе алкътꙋеще дін артікꙋл маскꙋлін, ѫн нꙋмерꙋл сінгꙋларіꙋ (ꙋл:). адекъ лемнꙋл, ші дін фемінінꙋ ѫн нꙋмерꙋ мꙋлторатік п: к: (еле) адекъ лемнеле.

2. НꙋМЕРЕЛ ДЕКЛІНАТЕЛОР СѪНТꙋ.

А. Сінгꙋларіꙋ сеꙋ сінгꙋрал ворбінд де ꙋнꙋл, п: к: (ꙋл.) адекъ ом-ꙋл, ші

Б. Плꙋрал сеꙋ мꙋлтꙋрал ворбінд де мꙋлцї пк: (і і) адекъ оамінії.

3. КАЗꙋРІЛЕ.

Казꙋріле сеꙋ къдеріле деклінърей артікꙋрілор ші ѫв ꙋрмаре а нꙋмілор дꙋпъ ѫнсꙋшіреа деклінърей нꙋмілор латіне сѫнт шесе ші се сꙋпꙋнꙋ ꙋрмътоарелор ѫнтребърі:

B.C.U. Iaşi
Central University Library Iasi

Табла. Нꙋмірей челор шесе къдері ші ꙟнтре бърі, кърора сесꙋпꙋнꙋ нꙋмеле деклінѫдꙋсе	НО.	СІНГꙋЛАР.		ПЛꙋРАЛ.	
		Генꙋл Маскꙋлін	Генꙋл Фемінін.	Генꙋл маскꙋлін	Генол фемінін.
1 Н. Номінатівꙋл (Нꙋміторюл)	(кꙋ)	чіне? че.	карѣ.	карій.	кареле
2 Ак. Акꙋзатівꙋл (пѫрѫторюл)	пре (кꙋ)	дела номінатівꙋс	дела номінатівꙋс	дела номінатівꙋс	дела номінатівꙋс
3 Аб. Аблатівꙋл (лꙋъторюл)	дела (кꙋ)				
4 В. Вокатівꙋл (кемъторюл)	о!	кꙋї ші.			
5 Д. Датівꙋл (дътъторюл)	(кꙋ)	кърꙋїа.	кърей.	кърор	кърора
6 Ге. Генетівꙋл (нъскъторюл)	а	дела дат.	дела дат.	дела дат.	дела дат.

ТА́БꙊЛА ДӖКЛІНЪРЕЇ А̂РТІКꙊРІЛОР. (Ла фаца 26.)

<table>
<tr><td colspan="10">НОМЕРꙊЛ СІНГꙊЛАРІꙊ.</td></tr>
<tr><td colspan="5">1</td><td colspan="2">2</td><td colspan="2">3</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="5">Дефініте</td><td colspan="2">Релатіве</td><td colspan="2">Недіфініте</td><td>Партітіве</td></tr>
<tr><td colspan="3">Генꙋл маскꙋлін</td><td colspan="2">ші фемінін</td><td>Маск.</td><td>фем.</td><td>Макс.</td><td>фем.</td><td>Маск. фем.</td></tr>
<tr><td>Но.</td><td>чіне че</td><td>(ꙋл)
ле</td><td>карeа</td><td>(а)</td><td>че-л-</td><td>ч-еа</td><td>ꙋн-ꙋ̆</td><td>ꙋнъ сеꙋ̆ о</td><td>(Номінатівꙋл не артікꙋлат)</td></tr>
<tr><td colspan="5">А̂к: пре, А̂б: дела; Вок: о! ꙟн (ꙋле)
дела номінатів</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td>Г: Де. А̂к: пре</td></tr>
<tr><td colspan="2">Дат. кꙋї?</td><td>(лꙋї)</td><td>кърeї?</td><td>(еї)</td><td>ч-елꙋї</td><td>ч-еї
саꙋ
ч-елеї</td><td>ꙋн-ꙋї</td><td>ꙋн-еї</td><td>Д: ла сеꙋ̆ а. Кꙋ Номінатівꙋл</td></tr>
<tr><td colspan="5">Г. кꙋ (а) дін датівꙋ̆.</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="10">НꙊМЕРꙊЛ ПЛꙊРАЛꙊ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Но. карії?</td><td>(ії)</td><td>карeле?</td><td>(еле саꙋ (іле)</td><td>ч-ії</td><td>ч-еле</td><td>ꙋнії, ніще</td><td>ꙋн-еле</td><td rowspan="4">Плꙋралꙋл асемінеа прекꙋм сінгꙋларюл.</td></tr>
<tr><td colspan="5">А̂к: пре, А̂б. дела, Вок. о! (ꙟн: лор)</td><td colspan="2"></td><td colspan="2">Г: де Дат: ла А̂б: дела (ніще) ш. ч.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Д. Кърора</td><td>-</td><td>мас.
фем.</td><td>лор</td><td colspan="2">ч-елорꙋ̆-</td><td colspan="2">ꙋн-ор</td></tr>
<tr><td colspan="5">Генітівꙋл кꙋ (а) дін датів</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

Biblioteca Universității Iași

BCU IASI / Central University Library Iasi

Табла. | НО. Сінгѕлар. | Плѕрал.

ч-е

ч-ії

ѕмѕр

ч-елѕі

че-л-

Маск.

Рел

мѕрѕ

ІЇЙ

ДЕ ДЕРІВАЦІѦ АРТІКȣРІЛОР.

Тоате лімбеле еȣропіене ш'аȣ ꙟпрȣмȣтат артікȣріле дела пронȣмеле атріе-персонале, че пре кȣм ші артікȣріле се ꙟнтребȣескȣ нȣмаі спре арътареа ші детермінареа ȣней фіінце атріа-персонале, ші ніче декȣм пентрȣ ꙟнтѫꙗ ші адоа персоанъ.

Аша гречії ші-мформъ але лор артікȣле дела пронȣміле атріе-персонале, чі есте ші релатівȣ арътъторю, п: к: Мас (ô) Неȣт. (то,) феменінȣл (и̂) , ш. а.

Германії. М; der: Ф. die; Н: das.
Асеміне ші лімбеле романе ле'мформъ дела пронȣміле латіне атріе-персонале ші релатів-арътътоаре, пре кȣм:

АРТІКȣРІЛЕ ДЕФІНІТЕ

1: М. Дела (il le) се'мформъ (Ле) ромънескȣл ші францȣзескȣл (le) Ітталіенескȣл (il) д,е. Пърінтеле.

2: Дела векюл (il-lus) ром: (ȣл) сѣȣ (лȣ) ші (lo) Італіенескȣл п: к: омȣлȣ.

3. Фем. дела-(ea сѣȣ illa) ром: (а) ші (la) Італіенескȣл і францȣзескȣл п: к: кас-а мȣере-а,

4. Датівȣл сінгȣларіȣ се'мформъ дела ве-

кюл шї вȣлгарїȣл, (uIl ui, сѣȣ il lui) Ромѫнескȣл п: к: ом-ȣл-лȣї. Пърінтел-лȣї.

ф: дела (ei) ром (еї) п: к: кас-еї.

5. Ном плȣрал дела (ii) сѣȣ (illi) Ром: (ії) ші (i, gli сѣȣ li) Італіенеще д:е: оамініі ф: дела (il-lae) (ле). Ром: (les) франц: ші (le.) Італіенеск п: к: Кас-іле-.

6. Генетівȣл ші датівȣл плȣрал. Де ла Генетівȣл (il-lorum) (лор) ром. ші франц: leur. Італіенеще (loro) п: к: оамінілор, Касе-лор.

Н. Б. ꙟн акȣзатівȣ ꙟнтрібȣімȣ ꙟн лок де сȣбстантівȣл артікȣлат пе сінгȣр пронȣмеле атріе-персонал, М: ѫл, ф. о, плȣрал ѫї. і. ф. ле, (ѫмбіȣ.)

РЕЛАТІВІЛЕ АРТІКȢЛЕ.

1. Ном: Сінг: м: дела (qvi-ille) ч-елȣ.

2. ф: дела (qu-ea) чеа.

3. Дат. де ла (qu-illui) м: челȣї ф: дела (qu ei. сѣȣ illei) ч-еї, челеї.

П: Плȣр: м. дела (qu-ii) чії ф: дела (qu-eIlae) че-ле. дат: дела (qv-illorum) челор

ꙟНДЕФІНІТІВЕЛЕ.

Дела (unuS) ȣнȣ, де ла (una) ȣнъ сѣȣ о.

Дела (neſcio quiſne) Нȣ щіȣ чіне, нещіне.

ПАРТІТІВȢЛ

Се-мформъ кȣ препозіціїле п: к: Ген: де

(de) Італ. ші (du) франц. Дат: (ла) ші (a) (дела) Латін (ad,) Італіен. (al,) фрѫⷩческ. (la,) аблат: (дела) ші (деа,) (del, de-la, dea) Італ, акȣзат: (пре сѣȣ пе) дела (Per) латін.

§. 13. ДЕСПРЕ НȢМЕ.

Фіесче фіінцъ аре аса матеріе ші формъ, п: к: лемнȣл ротȣндȣ̆; дечі̆ фіесче нȣме есте о парте а ворбеі̆, че аратъ фіінца сѣȣ̆ ꙟнсȣшімѣ лȣкрȣлȣі̆ п: к: омȣл бȣнȣ̆,

Нȣміле сѫнт де доъ фелюрі̆:

I. Челе че аратъ фіінца сѣȣ̆ матеріа естімілор, че пот фі:

1. А̏ȣ̆ о персоанъ п к: омȣ̆, А̏нтоніе, мȣере,
2. А̏ȣ̆ ȣн анімал п: к: калȣ̆, вакъ,
3. А̏ȣ ȣн лȣкрȣ п: к: Соаре, лемнȣ́, мінте.

А̏честе се кіамъ нȣме фіінцътоаре, латінеще Сȣбстантіве адекъ сȣбстъторю, къла фіесче фіінцъ матеріа стъ сȣп форма еі̆.

II. Челе че аратъ ꙟсȣшімѣ сѣȣ̆ форма фіінцелор, каре ꙟсȣшїме есте:

1. орі̆ а ȣнеі̆персоане п: к: омȣ̆ бȣнȣ̆;
2. орі̆ а ȣнȣі̆ анімал п: к: калȣ̆ вѫртос.
3. орі а ȣнȣі̆ лȣкрȣ п к: пѣтръ ротȣндъ. А̏честе се кіамъ нȣме ꙟнсȣшітоаре латінеще ад-

BCU IASI / Central University Library Iasi

іектіве адікъ сȣпразекȣтȣ, аіептатȣ ші аіептівȣ (*) къчі форма аіептатъ стъ асȣпра материеі прекȣм: пѣтръ нѣгръ.

(*.) Къ се зіче ром. ꙟніептȣ ші аіепт дела адіектȣм.

§. 14. Кондіціїле карітімеі нȣмілор.

Че сѫнт трії, фіінд кȣвінтеле.

1 Рѫдъчінале сѣȣ прімітіве.	Орї де трасе сѣȣ дерівате
ші	ші
2 Сімціте сѣȣ конкрете прекȣм омȣ.	ꙟцелесе сѣȣ абстрасе прекȣме оменіре
3 Сімпле п. к. прінсȣ.	Орї компȣсе п. к. кȣпрінс.

Де фелȣріле нȣмелор сȣб-стантіве.

Сȣбстантівеле се-мпарт: I ꙟн нȣме пропріі, че се кȣвін ȣнеї сінгȣре фіінце кȣноскȣте I. персоане фіінд, пк: Савін, Плотіна. 2. Анімале пк: Кȣдалбȣ, Џоіан, Фідел. 3, Лȣкрȣрї фіінд пк: церї д. е. Молдова, Дачіа, Італіа. Четъцї пк: Ꙗшії, Рома. Рѫȣрї пк: Тібрȣл, Дȣнърѣ, Ністрȣ, Тіса. II Се́мпарт ꙟн нȣме аппелатіве сѣȣ комȣне, чесе кȣвін ла маї мȣлте фіінце де ачеіеші класъ. пк: Ꙟ̂мпърат, Преот, омȣ, мȣере, върбат, калȣ, кѫмпȣ, рѫȣ, арборе, лемнȣ, пѣтръ, цѣръ, четате. III Ꙟ̂н нȣме коллектіве сѣȣ кȣпрінзетоаре, че ꙟн нȣмерȣл сінгȣларіȣ стѫнд аратъ омȣлціме пк: Попорȣ, гінтъ, тȣрмъ, оасте, арборетȣ, чірішетȣ, фъџетȣ.

§. 15 ДЕСПРЕ КЪДІНЦІЛЕ ДЕКЛІНЪРЕЇ НȢМІЛОР.

Каріле Сѫнт чінчї: І. Генȣріле, 2. Нȣмеріле, 3. Казȣріле, 4. Деклінаціііле, 5. Карітімеа.

І ГЕНȢРІЛЕ.

Ꙟн фіреа естімілор відем афі фіінце: І. Маскȣліне пре кȣмȣї: бърбат-ȣл; ал 2. феменіне прекȣм: мȣер-еа; ші ал 3. неȣтре, каріле ніче бърбат, ніче фемеіе се пар афі прекȣм: лемн-ȣл, лемні-ле.

І ГЕНȢЛ МАСКȢЛІН

Дечї генȣріле нȣмелор сѫнт тріїї: І. генȣл маскȣлін, че се кȣвіне ȣнеї фіінце сеȣ нȣмірї бърбътещї прекȣм: Ӑнтоніе домніторю. Н.Б. Їаръ де генȣл маскȣлін сѫнт тоате ꙟнсȣфлецітеле фіінце кȣ аіептівеле лор кȣноскȣте де маскȣліне, прекȣм: Бърбат вѫртос, боȣ негрȣ ш. ч. сеȣ мъкар нȣміте кȣ нȣміре маскȣлінъ; аȣ маскȣл аȣ фемеіе ꙟн генȣл сеȣ фііинд, непȣтѫндȣсе кȣноаще пк: Вȣлтȣр, ȣїлеȣ, гѫндакȣ, кърѫбȣшȣ, шерпе, верме, карю, пеще, карасȣ, канчерȣ сеȣ ракю ш. а. Асеміне ші нȣміле вегеталелор прекꙋм, I. Але арборілор адекъ: Чірешꙋ̆, мърꙋ̆, фагꙋ̆, ш.ч. 2. Але ербꙋрілор пропріе прекꙋм: Тріфою̆, Барабою̆, Сꙋсаю̆ ш. ч. 3. Нꙋміріле маскꙋліне де ненсꙋфлеціте ла Сінгꙋлар ꙟн (е) ші маі̆ кꙋ самъ ꙟн (те) еші те прекꙋм: мꙋнте мꙋнці̆, бꙋрете бꙋреці̆, пърете, пъреці̆, краставете краставеці̆, чокълъте, ці̆, пептіне, ні̆, пепіне, ні̆ ш, ч. афаръ де неꙋтріле прекꙋм: нꙋме, нꙋмі (ла плꙋрал-і-лꙋнгꙋ̆) ші мінераліле ꙟн (е) ла плꙋрал ꙟн (ꙋрі̆) прекꙋ̆мꙋ̆: сінце, сінцꙋрі̆.

2 ГЕНꙊЛ ФЕМЕНІН.

Генꙋл фемінінꙋ̆, се кꙋвіне ꙋнеі̆ фіінце сѣꙋ̆ нꙋмірі̆ феменіне пре кꙋм: Плотіна романъ. Н. Б. Ꙗръ де генꙋл феменінꙋ̆ сѫнт тоате ꙟн сꙋфлеціtеле фіінце кꙋ̆ адіектівеле лор коноскꙋте де фемініне пре кꙋм: фемеіе ꙟндꙋстріоасъ, вакъ грасъ ш.ч. сѣꙋ̆ мъкар нꙋміте кꙋ нꙋміре феменінъ, аꙋ̆ фемеіе аꙋ̆ маскꙋл ꙟн генꙋл сеꙋ̆ фііnд, непꙋтѫндꙋсе кꙋноаще, пре кꙋм: Віетате, пасере сѣꙋ̆ ꙋіе, коцофанъ, тꙋртꙋрѣ, лъкꙋстъ, мꙋскъ, омідъ, моліе; маскꙋлінꙋл кърора л̓аратъ ромѫнꙋл кꙋ (елꙋ̆) ші феменінꙋл кꙋ (еа.)

Н. Б. Прекꙋм Нꙋмеле віетъцілор аꙋ маскꙋліне, кꙋ кареле нꙋмімꙋ ші феменініле генꙋлꙋї ъчелꙋіа, аꙋ феменіне, кꙋ каріле нꙋмімꙋ ші маскꙋлініле ачелꙋї ген се кемъ ші генꙋрі комꙋне (общескꙋ); асемене сжнт ші тоате фіінцеле не ꙟн сꙋфлеціте ꙟн нꙋмерꙋл сінг: нꙋміте кꙋ нꙋміре феменінъ, прекꙋм: 1 масъ, сечере, пънꙋръ, цоалъ, пжнзъ, кънꙋръ, катеръ (ланцꙋ) жнхъ сеꙋ спадъ, скжндꙋръ ші алтеле. Ꙋнелтіте лꙋкрꙋрі, прекꙋм: коапче сеꙋ бꙋхоалъ, (потковъ.) 2 Цѣръ, піатръ, апъ ші алте мінерале: 3 пажитъ, іарбъ, налбъ, ші алте плжнтале. 4 але поамелор прекꙋм: поамъ, паръ, чірешъ, персікъ ші ал. коаре (інімъ) ꙋнгіе ші алте анатоміче.

В Генꙋл неꙋтрꙋ

Генꙋл неꙋтрꙋ се кꙋвіне ꙋней фіінце, че ніче бърбат ніче фемеіе се паре а фі, прекꙋм: лемн ꙋскат.

Н. Б. Іаръ де генꙋл неꙋтрꙋ сжнт нꙋміле че арать о фіінцъ не ꙟн сꙋфлеціть ші ꙟн нꙋмерꙋл сінгꙋлар. Се аплекъ дꙋпъ деклінаціа челор маскꙋліне; іаръ ꙟн нꙋмерꙋл плꙋрал се аплекъ дꙋпъ деклінаціа челор феменіне, дін каре ла плꙋрал ꙋніле ш'аꙋ ꙟнеꙋшіт фіналꙋл ꙟн (ꙋрї) Ачесте сжнт неꙋтре але лімбеї ромжнещї прекꙋм сінгꙋлар: Лемн ꙋскат ші лꙋкрꙋ бꙋн; Плꙋрал: лемне ꙋскате ші лꙋкрꙋрї бꙋне.

* Пе генꙋл неꙋтрꙋ ді лар фі нꙋміт Реал латінії маї мꙋлт дрепт ар фі авꙋт ші декжт Германії, чел нꙋмеск Saechliches, адекъ генꙋл нꙋмелор арътътоаре де лꙋкрꙋрї ненсꙋфлеціте, къчї ла Германї сжнт неꙋтре

ші фіінце ꙟнсꙋфлеціте прекꙋм das holz лемнꙋ, ші das Weib мꙋерѣ, das kind копілꙋл, das thier фѣра, ш.ч. Кѫнд ла Латіні ка ші ла Ромѫні маї нꙋ веї афла нꙋме неꙋтрꙋ, де кѫт арътъторю де о фіінцъ ненсꙋфлеціть, прекꙋм челе де а доꙋа деклінаціе д. е. argentum арџінтꙋ, brachium брацꙋ, frenum фрѫꙋ̆, Vinum вінꙋ̆. Де а 4-а деклінаціе. Cornu корн, gelu џерꙋ, genu џенꙋнкю̆, tonitru тꙋнетꙋ. Де а-3-а: Altar алтарю̆, lac lacte лапте, nomen нꙋме, gluten глодꙋ, caput кап, gutur гѫтꙋ, tempuſ тімпꙋ, griguſ фрігꙋ̆, oſ ос, animal анімал сѣꙋ̆ добіток, карелеї ꙋн абстрасꙋ̆ нꙋме де ꙟнсꙋфлеціте.

Ꙗфаръ де ſol соаре, pecten піептіне, ſp'en спліна, ren рърꙋнкю̆ ші алтеле, кареле авѫнд ꙟнцелесꙋл неꙋтрꙋ, адікъ де ненсꙋфлеціте, сѫнт маскꙋліне, атѫт ла Латіні, кѫт ші ла Ромѫні. Ꙗсеміне ші нꙋмеле реале сѣꙋ̆ де ненсꙋфлеціте арътътоаре, ла сінгꙋлар ꙟн (е) ші маї кꙋ сѣмъ ꙟн (те) термінате, кареле ші ла Латіні сѫнт маскꙋліне, пре кꙋм челе че се детермінъ ла латіні аꙋ̆ ꙟн консꙋнанта, (ns) д, е,

BCU IASI
Central University Library Iasi

mons мȣнте,цй, ponz пȣнте, пȣнцй, dens дінте,цй, асемінѣ pariete пърете,цй, бȣрете,цй, краставете,цй, чокълете,цй, Carbo кърбȣне,нй, pepo пепіне,нй, titio тъчȣне, тъчȣнй, мъръчȣне,нй, ші ал: тѡръ ꙟколо тоате, ші челе маскȣліне а Латінілор де нексȣфлеціте, ꙟн лімба Романъ дȣпъ регȣла генералъ ді Севор терміна лӑ сінгȣлар маскȣлін ꙟн (ȣ) ꙟн плȣрал се термінъ феменінȣ̆, ші сѫнт неȣтре. Дін але а-2-ъй деклінаціе прекȣм: Кȣцітȣ̆, фȣмȣ̆, фȣндȣ̆, глобȣ̆, џокȣ̆, лѣцȣ̆, локȣ̆, нодȣ̆, окю̆, агрȣ̆, попор, огор, рѫȣ̆, сомнȣ̆, стомахȣ̆, вѫнтȣ̆. афаръ де annuz анȣ, анї, pugnus пȣмнȣ, пȣмнй, бȣмбȣ, бȣмбй.

Дін але а-3-ей деклінаціе Латіне: Сѫнце, фокȣ, діамант, аер, каналȣ̆, карчерȣ̆, крѫнкорȣ̆ сеȣ̆ крамѫрȣ̆, врѣмȣт, колорȣ̆, фѫнȣ̆, џігерю, одорȣ̆, ордінȣ̆, съпон, щѣпȣ̆, щеркȣ̆, ȣџер, ȣлчерю, (бȣбъ,) вінтре; афаръ де: кърбȣне, абȣрȣ̆, фȣщю̆, ші маї сȣс арътателе: дінте, пȣнте, пърете, сімбȣре.

Дін але а-4-ей деклінаціе: Акȣ̆, аркȣ̆, аршікȣ̆, граждȣ̆, лакȣ, лȣксȣ, портȣ̆, черкꙋ̆, ржтꙋ̆, Сексꙋ̆, Сінꙋ̆, Сонꙋ̆, тꙋмꙋлт. Плꙋрал, фак ꙟн (ꙋрі̆). Де аічє відем: къ тоате неꙋтріле лімбеі̆ латіне фіінд де генꙋрі̆ реале сжнт неꙋтре ші ромжнѣска, аплекжндꙋсе регꙋлеі̆ генерале, Статꙋте пентрꙋ неꙋтрꙋ ромжнеск, ші къ неꙋтріле ромжнещі̆, се афлъ неꙋтре ші латінещі̆, ші къ єчепціїле пентрꙋ челе латінещі̆ сжнт єчепціі̆ ші пентрꙋ челе ромжнещі̆, ші ачеле че нꙋ ꙋрмѣзъ регꙋлеі̆ генерале ла Ромжні̆ ші ла Латіні̆ сжнт прѣпꙋціне, къчі̆ нꙋі̆ регꙋлъ фъръ єчепціє. Н. Б. Ачесте неꙋтре нꙋ се пот сокоті єтерогенічє, къ лімба ромжнѣскъ мꙋцеще ꙟн сінгꙋрарю̆ пронꙋнціа фіналꙋлꙋі̆ латінꙋ̆ (uſ , um,) ші ꙟн плꙋрал мꙋтъ пе а, ꙟн є, сѣꙋ̆ жлпъѕеще пронꙋнціїндꙋл ꙟн гжнат (ж, сѣꙋ̆ ъ,) прекꙋм оꙋ̆, оꙋъ, сѣꙋ̆ ож, (Ova) ноꙋ̆ ноꙋъ, (Nova) каре нꙋ пꙋцін пе лжнгъ алтеле ні доведеще ꙟнсꙋшімѣ неꙋтрꙋлꙋі̆ ꙟн лімба ромжнѣскъ. Апоі̆ ді сева сокоті неꙋтрꙋл сѣꙋ̆ реалꙋл ромжнеск єтерогенікꙋ̆, пентрꙋ къ се аплѣкъ ꙟн плꙋрал феменін, че вом зіче де генꙋріле нꙋмелор германе, акърора ші маскꙋлінꙋл ші неꙋтрꙋл ꙟн плꙋрал се аплѣкъ тот кꙋ артікꙋл феменін,

BCU IAȘI / Central University Library Iași

II НȢМЕРІЛЕ.

Нȣмере сѫнт доȣъ I. Сінгȣрю ворбіндȣ де ȣнȣл. пре кȣм: ȣн ом. ал 2. Плȣрал ворбінд де мȣлцї прекȣм: оаменії.

III КЯЗȢРІЛЕ

Ꙟтѫрнареа сѣȣ релаціа че аре о фіінцъ сѣȣ ȣн нȣме кȣ алтȣл, факȣ каѕȣріле сѣȣ къдеріле деклінъреї нȣмілор, пре кȣм: фіюл омȣлȣї.

Каѕȣл есте о релатівъ мȣтаре а фіналȣлȣї пре кȣм: омȣл, омȣлȣї.

Каѕȣрї сѫнт 6. дін ачесте дȣпъ ꙟсȣшіреа деклінъреї нȣмілор лімбеї ромѫнещї сѫнт ръдъчінале нȣмаї доъ: номінатівȣл I. дін каре семформъ Ак: кȣ (пре) Аб: кȣ (дела) ші Вок: кȣ (о). Ал 2. датівȣл, дін кареле семформъ Генетівȣл кȣ (а.)

IV ДЕКЛІНЯЦІЯ.

Мȣтареа нȣмелȣї прін къдерї се зіче деклінаціе. Аплекареа ꙟнсъ сѣȣ деклінареа нȣмелор лімбеї Ромѫнещї нȣ есте фіналъ, пре кȣмȣї ачелеї латінещї, че артікȣларъ пре кȣмȣї ачелеї Італіенещї, кȣ діфіріре: къ Італіенії пȣн ші артікȣл дефініт ла ꙟнчепȣтȣл нȣмелȣї пре кȣм: il uomo, Іаръ

Ромжнії ла фіналꙋл нꙋмелꙋї пре кꙋм: ом-ꙋл. Дрептъ ачѣста деклінаціїле артікꙋрілор сжнтꙋ ꙟнсꙋші деклінаціїле лімбеї Ромжнещї.

МОДꙊРІЛЕ ДЕКЛІНЪРЕЇ.

Модꙋріле деклінърей нꙋмілор Ромжнещї сжнт дꙋпліче: I. флексібіле сеꙋ аплекатіве, ші 2 Імфлексебіле сеꙋ неаплекатіве.

Ꙗръ форміле деклінърей сжнт патрꙋ:

I Ꙋніка формъ флексібілъ кꙋ артікꙋріле фінітіве, пре кꙋм маскꙋлінꙋл (ꙋл-ле) феменінꙋл (а) каріле са нінъ ла фінітꙋл нꙋмелꙋї д. е. ом-ꙋл ом-ꙋлꙋї.

Ꙗфаръ де нꙋміле пропрії але персоанелор маскꙋліне каріле ꙟн сінгꙋлар ла нꙋмінатівꙋ стаꙋ неартікꙋлате, іаръ ла кадерѣ дативꙋлꙋї сінгꙋларю лісе прѣпꙋне артікол фенітівъ, пре кꙋм: лꙋї Антоніе (нꙋ Антонієлꙋї) іаръ лꙋї Дꙅеꙋ ші Дꙅеꙋлꙋї се зіче, каре дін векіме се прѣпꙋне ші алтор феꙋрі де нꙋме, нꙋ нꙋмаї пропріілор маскꙋліне прекꙋм (лꙋї пъарінте,) ші челор фем: (еї Маріе ші еї Катрінъ) ꙟнтребꙋіт ꙟнтре Ромжні пе алокꙋрѣ пжнъ астъзї

II. Трії форме де ꙟмфлексібіле кꙋ артікꙋріле чесе прѣпꙋн ла ꙟнчепꙋтꙋл нꙋмелор, пре кꙋм: 1. ꙟндефінітівеле: ꙋнꙋ ом, ꙋнъ фемеіе. 2-ле Релатівеле: чел ом, чеа фемеіе, 3-ле Партітівеле, пре кꙋм: г: (де) Д. (ла) Аб: (де-ла) омꙋ, фемеіе ш. ч.

§ 16. ДЕСПРЕ ФІНАЛꙊРІЛЕ НꙊМІЛОР КОНКОРДАЦІА КꙊ АРТІКꙊРІ ШІ ДЕКЛІНАРѢ ЛОР

BCU IASI Central University Library Iasi

НОМІНꙖТІВꙊЛ СІНГꙊЛꙖРЮ.

I Тоате нꙋмеле ромѫнещї, маскꙋліне ші неꙋтре неартікꙋлате ла номінатівꙋл Сінг: се термінъ I ꙟн (ꙋ̆) скꙋртꙋ̆ сѣꙋ̆ мꙋтꙋ̆, пре кареле векії пронꙋціа, ꙗръ модерній ꙟл лѣпъдъ. Ꙗчестꙋї (ꙋ̆) се анінъ артікꙋл (ꙋл.) Ꙗ̃л 2 се термінъ ꙟн (е) къруіе се анінъ артікꙋл (ле.)

Ꙗчеле ꙟн (ꙋ) се трагꙋ̆ дела нꙋміле Латінещї, Мас. ші Неꙋт. ꙟн (us, um) маї кꙋ сѣмъ але декліναціеї а II. ші ачесте нꙋме се термінъ ꙟн (ꙋ̆) дꙋпъ трії: модꙋрї, ші ѫнтѫю маскꙋлінеле:

I-ю Кꙋ ꙋна сѣꙋ̆ доꙋъ консонанте, дін каріле чѣ де пре ꙋрмъ сенꙋ фіе (р) сѣꙋ̆ (л) прекꙋм: помꙋ̆, домнꙋ̆, акърора фіналꙋл (ꙋ̆) есте мꙋтꙋ̆, пре кареле модерній скріиторї нентребꙋіндꙋл, ꙟнсꙋшескꙋ̆ дрептꙋ̆ ачаста артікꙋл (ꙋл) нꙋмаї ачестор фелю де нꙋме сꙋпт регꙋлъ: къ с'ар терміна ꙟн консонантъ, прекꙋм: пом-ꙋл. 2-ле Кꙋ доꙋъ консꙋнанте, дін каріле чѣ де пре ꙋрмъ ар фі (р) сѣꙋ̆ (л) прекꙋм: сокрꙋ, облꙋ. ꙟн каре ꙟнтѫмпларе пентрꙋ (р, ші л) ꙋмеделе сѣꙋ̆ семівокаліле літере, де алте консонанте констрѫнсе, се пронȣнціє (ȣ) маї лȣнгȣ; кȣм ші челе термінате ꙟн (ȣ) пȣрȣ, д. є, Боȣ, ші ꙟн (ю) кȣ о консȣнантъ сѣȣ фъръ, прекȣм: Оларю, фію; ла каре фелю де нȣме ꙟнсȣшескȣ скріїторії нощрї дрепт артікȣл пе сінгȣръ літера (л) сȣб регȣлъ: къ нȣмаї ачесте са̂р терміна ꙟн (ȣ). Адевърȣл ꙟнсъ есте къ ної пентрȣ тоате нȣмеле Мас. ші Неȣ. ꙟн (ȣ) мȣтȣ аȣ скȣртȣ ші пȣрȣ, авемȣ ȣн артікȣл пе (ȣл) кареле се ȣнеще кȣ фіналȣл (ȣ) мȣтȣ фіінд д. є помȣ (кȣ-ȣл) помȣл. 2-ле скȣрт прекȣм Сокрȣ (кȣ-ȣл) Сокрȣл. пȣрȣ фію (кȣ-ȣл) фіюл. боȣ (кȣ-ȣл:) боȣл. Ꙟн (є) се термінъ нȣміле чісе траг дела абла. нȣмілор латінѣ ꙟн (е) але деклінаціеї атріа прек: дела абла. parente пърінте; ariete арете.

Н. Б. Ꙟн (а) сѣȣ (ъ) се термінъ нȣмеле де генȣл маскȣлін: І. Мȣлте нȣме пропрії прекȣм: Лȣка, Дънілъ, Міхъілъ, акърора дативȣл се прѣартікȣлѣзъ прек: лȣї Лȣка шч. 2-ле Конноміналеле прек: Сенека, Стȣрза, Канта, Катіліна, Вънага, Манілъ, Бȣшілъ, Цоілъ, Ȣрсілъ, шч. Дативȣл кърора се прѣ - ші - постартікꙋлѣѕъ прекꙋм: лꙋі Сенека ші Сенекъі, лꙋі Стꙋрза ші Стꙋрѕеі шч: 3 ле Ӑпелатівеле прек. Попа, Папа, Дꙋка, Водъ, Ріга, Тата, шч. каре ла датівꙋ дꙋпъ форма феменінілор се постартікꙋлѣѕъ, прек: попеі, сѣꙋ ном. татъл вері татꙋл, датівꙋл: татеі ші татълꙋі, дꙋчеі сѣꙋ дꙋкъі, рігъі сѣꙋ ріџеі.

Ла маскꙋлініле ꙟн (ъ) сѣꙋ (а) термінате кꙋ о консонантъ мꙋтабілъ ꙟнаінте де (е, і,) прекꙋм сѫⷩт: (г, к,) воінд асе ціне немꙋтате; датівꙋл ші генетівꙋл лор, чіі ꙋнꙋл кꙋ ал нꙋмелор феменіне, сі Семформе ꙟн (ъі нꙋ еі) прекꙋм. Ріга, рігъі, Вѫнага, Вѫнагъі, дꙋка, дꙋкъі, Лꙋка, Лꙋкъі, Сенека, Сенекъі, каре се детраџе дела векюл генетів латінеск ꙟн (а і,) аѫнтѫеі декліnаціе прекꙋм: aula aulai: terra, terrai, aqua, aquai, шч. Ꙗръ ꙟмформѫндꙋсе генетівꙋл ꙟн (еі,) ка генетівꙋл ал 5-леі декліnаціе латінещі ꙟн (ei) атꙋнчѣ (г:) требꙋе асе мꙋта ꙟн (џ,) ші (к,) ꙟн (ч,) прекꙋм: Ріга ріџіе, дꙋка, дꙋчеі, Лꙋка, Лꙋчеі; прекꙋм: рꙋга, рꙋџеі, фꙋга, фꙋџеі сѣꙋ фꙋгъі, нꙋ фꙋгеі, фріка, фрічеі сѣꙋ фрікъї; ꙗръ нѹ: Рігеї, Дѹкеї, Лѹкеї.

Н. Б. Ніче азіче нікеіре ꙟн лок де нікъіѹре, кемеша ꙟн локѹ де къмешъ, скінтеіе ꙟн локѹ де скѫнтеіе ші маі де парте: кімпѹ ꙟн лок де кѫмпѹ, прекѹм зік ші скріѹ ѹніі че аѹ депрінс дела словені ші дела алте нації, ченаѹ ꙟн пронѹнціа лор (ж, ъ) смінтіндѹ пронѹнціа лімбеі ромѫнещї че нѹ суфере (к) ші (Г:) ꙟнаінте де (е. і.)

Ꙗфаръ де (г, к) алтъ консонантъ фіінд прекѹм: (д. т: п. л.) ш. а. се ꙟнформъ генет: ꙟн (еї) прекѹм: Барда бардеї, Стѹрза-зеї, спата-теї; поета, теї, мънілъ -леї, папа -пеї, попа -пеї.

Н. Б. Ꙗтаре нѹме маскѹліне ꙟн (а) аѹ ші латініі д. е. кономінале, прекѹм:

1 Scevola, Seneca, Galba, Nerva, Caligula, Silla Scapula, Dolobela &, 2 Апелатіве прекѹм: Papa, Poëta, Planeta, profeta, Scriba, Artiſta Concepiſta, Canceliſta &, ꙟн (ста) пре кареле гречії ле аѹ ꙟн (стис,) асеміне сѫнт: Auriga, Agricola, Feniſeca, etc.

Неѹтріле асеміне ка маскѹлініле ла ном: сінгѹларю неартікѹлате се термінъ I ꙟн (ѹ) дѹпъ треї модѹрї: Ію аѹ ѹна сеѹ доѹъ консонате, авѫнд ꙟнаінте де (ȣ) дін кареле ȣлтіма сі нȣ фіе (р) сѣȣ̆ (л) пре кȣм: трȣпȣ̆, фрȣптȣ̆; ал 2 аȣ̆ доȣъ консонанте, дін кареле ȣлтіма сі фіе (л) сѣȣ̆ (р) пре кȣм: облȣ̆, лȣстрȣ; аȣ̆ ал 3 ꙟн (ȣ̆) пȣрȣ̆ пре кȣм: кълкжю̆, кȣю̆ оȣ̆; кърора се анінъ артікȣл (ȣл) д. е. фрȣптȣл, оȣл. II. ꙟн (е) пре кȣм: нȣме, сжнце; кърора се анінъ артікȣл (ле) д. е. нȣмеле сжнцеле.

Нȣмеле феменіне ꙟн номінатівȣл сінгȣларю̆ неартікȣлате се термінъ I ꙟн (ъ) карелеї (а) скȣртатȣ̆. 2-ле ꙟн (ѣ сѣȣ̆ еа) ȣлтімо-тонітȣ̆, пре кȣм: пȣрчеа, ші ꙟн алте вокале де асеміне ȣлтімотоніте, пре кȣм: зі, стѣ, аба. 3-ле ꙟн (е) неȣлтіімотонітȣ̆. п. к. мȣере. Ꙟн фіналȣл тȣторор ачестор нȣме ла номінатівȣл сінг. се анінъ ȣнікȣл дефініт артікȣл фемінін (а).

Челе ꙟн (ъ) сетраг дела нȣміле латіне ꙟн (а) але деклінацієї I ю пре кȣм: дела Tabula таблъ, акърора фінал (ъ) кȣ артікȣл (а) ȣніндȣсе се префаче ꙟн (а) пре кȣм: таблъ‿а сѣȣ̆ табла.

Челе ȣлтімотоніте ꙟн (ѣ сѣȣ а) мінȣтіве, де трасе дела нȣмеле латіне, де-

BCU IASI Central University Library Iasi

мінꙋтіве, кареле се термінъ ꙟн (ella) акърора (л) лъсѫндꙋсе се ꙟмформъ фіналꙋл ромънеск ꙟн (еа) пре кꙋм, дела purcella пꙋрчеа, Stella стеа. Novella нꙋіа ші алтеле. Ачестора ꙟнтре ꙋлтімотонітꙋл фінал ші артікꙋл (а) се ꙟнтрепꙋне (о) спре асе пꙋте ѫмбе деспърці ші ꙋшор пренꙋціа, дечі ꙟн лок де: пꙋрчеаа, ѕічем: пꙋрчеаоа, ѕіоа нꙋ ѕіаа абаоа нꙋ абаа.

Челе ꙟн (е) неꙋлтімотоніте се траг, дела аблатівꙋл латін ꙟн (е) ал деклінаціеї а 3-а прекꙋм дела muliere мꙋіере, акърора фіналꙋл (е) кꙋ артікꙋл (а) ꙋнідꙋсе се префаче ꙟн (еа) д. е. мꙋіереа сѣꙋ мꙋіерѣ.

Нꙋмеле феменіне чесе термінъ ал Латіні ші Гречї ꙟн(іа) сѣꙋ (іо) ної летірмінъм ꙟн (іе) къ ідіотісмꙋл лівіеї ноастре пронꙋціе пе (ъ) ші пе (а) ка(е) дꙋпъ(і)прекꙋм: мѫніе, ꙟн локде мъніа дела mania, асеміне копіе, віе, дела copia vinea, ші ꙋрціе, артеріе, бестіе, бꙋкꙋріе; ꙟн кѫт нꙋмеле феменіне, термінате ꙟн (е) ші артікꙋлате апої кꙋ (а) термінате ꙟн (ѣ сѣꙋ ꙗ) се пронꙋнціе ка (е) прекꙋм, мъніа, ка мѫніе, бꙋкꙋріꙗ ка бꙋкꙋріе, мꙋіерѣ ка мꙋере, флорѣ ка флоре, оаіꙗ ка оаіе плоаіѧ, ка плоаіе, асеміне мърџѣ, ка мърџе, пꙋрчѣ, ка пꙋрче; ші ла вербꙋрі іперфептꙋл: зічеа, ка ѕіче; дорміѧ, ка дорміе,

Н. Б. Ꙟнтречереа кꙋведерѣ ачестеї теорії ꙋнії грꙿматічї ꙟмформъ пентрꙋ нꙋмеле февеніне трії фелюрї де артікꙋле, адекъ: (а, оа, еа,) каріле сѫнт нꙋмаї модіфікації але арътателор тріпліче фінале, ꙋніте кꙋ сінгꙋрꙋл артікꙋл феменін (а.)

НОМІНАТІВꙊЛ ПЛꙊРАЛ МАС.

Нꙋміле маскꙋліне ла ном. Плꙋр. неартікꙋлате се термінъ ꙟн (і) Ꙗръ артікꙋлате, маї адъꙋгѫндꙋсе ꙋнꙋл, съ термінъ ꙟн (ії) прекꙋм: Помї, помії.

НЕꙊТРꙊ.

І Нꙋміле неꙋтре, че ла ном: сінгꙋлар неартікꙋлате се термінъ ꙟн (ꙋ̆) ла плꙋр. ꙟн (ꙋрї) ші маї мꙋлт ꙟн (е) прекꙋм: фаптꙋ̆, фаптꙋрї, фапте; ші скаꙋн, скаꙋне. 2. Челе ла сінг: ꙟн (ю̆) ла плꙋр ꙟн (іе) прекꙋм: кълкѫю̆, кълкѫе; Кꙋю, кꙋіе. 3 Ꙗръ челе ла сінг ꙟн (ꙋ) пꙋрꙋ̆ дꙋпъ о вокалъ маскꙋлінъ (о, ꙋ,) ла плꙋрал се термінъ ка Латінеле ꙟн (а) ꙟнгѫнат, чі есте (ѫ, ъ,) прекꙋм: оꙋ̆ (ovum) оѫ сѣꙋ оꙋъ, (ova) ноȣ (novum) ноȣъ (nova). Асеміне челе ꙟн (рȣ) нȣ (рю̆) пре кȣм: карȣ̆ карѫ сѣȣ̆ каръ огорȣ-ръ; амарȣ, амаръ; хотарȣ, хотаръ; ферȣ, феръ; попорȣ, попоръ, ш. а.

4 Челе ла сінг. ꙟн (е) ла плȣр ꙟн (ї) ші (ȣрї) пк. нȣме нȣмі; сънце сѫнцȣрї. Тоате ачесте, артікȣліндȣсе ла плȣрал капътъ артікȣл фем. (ле). I Сетермінъ ꙟн (е) ла плȣрал нȣмеле неȣтре детрасе дела сȣбстантіве латіне але декленацієй а 2 оа, каріле ла плȣрал сетермінъ ꙟн (а) пре кȣм Scamna скаȣне, ligna лемне, mala мере, fila фіре, frena фръіе, signa семне. асеміне,

2. Тоате аіептівіле неȣтре, че ла сінгȣларю̆ сетермінъ ꙟн (ȣ) пре кȣм: бȣнȣ̆ лȣкрȣ, бȣне лȣкрȣрї, рошȣ, векю̆ лемнȣ̆, рошіе, веке лемне, албіȣ̆ пъмънтȣ̆, албіе пъмѫнтȣрї. 3 Аіептівеле че ла сінгȣларю̆ се термінъ ꙟн (е) де асеміне ші ла плȣрал стѫнд ꙟнаінтѣ сȣбстатівȣлȣї; аȣ̆ неȣтрȣ, аȣ̆ фемінінȣ̆: пре кȣм: рече апе, таре пъмѫнтȣрї, пъреке, ръпеде ръȣрї, лімпеде вінацȣрї, верде ші верзї ербȣрї, юте жȣне; афаръ де моале ші моі, пентрȣ лімпеделе (л). Дȣнче феріче лȣкрȣрї. Ꙗръ стънд дȣпъ сȣбстан-

тівȣ сетермінъ ꙟн (ї): лȣ̆крȣрї мої, юцї, верзї, дȣлчї, ръчї, тарї. Ꙟнсъ пъреке, лімпеде ші лімпезї, фоарте, жȣне; сетермінъ ꙟн (е) ші дȣпъ сȣбстантіве стꙟнд.

4, Ꙟн (ȣрї) се термінъ: тоате адієктівеле сȣбстантівате прекȣм: Авȣтȣ авȣтȣрї, фъкȣтȣ фъкȣтȣрї, фаптȣ фаптȣрі, фрȣптȣ фрȣптȣрї. 5. Нȣмеле неȣтре латіне але деклінацієї атріа, прісосілаве ла генетівȣ ꙟн (еіс), прекȣм: корпȣ корпȣрї, тімпȣ тімпȣ-ȣрї, фрігȣ-ȣрї, пептȣ-ȣрї, трȣпȣ-ȣрї зідȣ зідȣрї. Мȣлте ȣнелтіте лȣкрȣрї прекȣм: подȣ-ȣрї, патȣ-ȣрї, темплȣ-ȣрї, кортȣ-ȣрї. 6. Асеміне нȣміле елементелор, каре ла сінг. сетермінъ ꙟн (ȣ) ла плȣрал ꙟн(ȣрї) п.к: пъмънтȣ-ȣрї; аіер, аерȣрї, аіере; фокȣ-ȣрї. 7. Мінерале: Їпсȣ-ȣрї, лȣтȣ-ȣрї, глодȣ-ȣрї, клею-ȣрї, мꙟлȣ-ȣрї, слімȣ-ȣрї, малȣ-ȣрї, Хȣмȣ-хȣмȣрї. 8. Але сітȣацієї, прек: дѣлȣ-ȣрї, медѣнȣ-ȣрї, дъмбȣ-ȣрї, планȣ, плаю, плаюрі, шесȣ-ȣрї, грȣієцȣ-ȣрї, търнацȣ-ȣрї, афȣндȣ-ȣрї, налтȣ-ȣрї, гаван, гъванȣрї, гъȣ-ȣрї, сънȣ-ȣрї, голфȣ-ȣрї, портȣ-ȣрї, цермȣ-ȣрї, піскȣ-ȣрї.

9 Але металȣрілор: Металȣ-ȣрї, арџін-

BCU Iasi
Central University Library Iasi

тȣ-ȣрї, платінȣ-ȣрї, аȣрȣ-ȣрї, плȣмб-ȣрї, косіторю-ȣрї, ферȣ-ȣрї, оцълȣ-ȣрї.

8 Але петрелор, прекȣм: Мърџѣнȣ-ȣрї, Оȣчінȣ-ȣрї аȣ пірімбарюрї, сілічȣ-ȣрї, діамант-ȣрї, рȣбінȣ-ȣрї, смарандȣ-ȣрї, топазȣ-ȣрї, ш. а.

9 Але апелор прекȣм: Ржȣ-ȣрї, пжръȣ-ȣрї, флȣ-юрї, шірлъȣ-ȣрї, жію-юрї, жіою-юрї, пȣою-юрї, торент-ȣрї, флȣтȣ-ȣрї, валȣ-ȣрї, вадȣ-ȣрї, лакȣ-ȣрї, тъȣ-ȣрї, палȣд-ȣрї, лȣчіȣ-ȣрї, ноіанȣ-ȣрї, очѣн-ȣрї, імбрȣ-ȣрї. Асеміне: вінȣ-ȣрї, вінацȣрї, ракіȣ-ȣрї, ліквор-ȣрї, сінџе-ȣрї, спірітȣ-ȣрї. Іо Асеміне нȣме колоктіве, прек: фъџетȣ-ȣрї, чірешетȣ-ȣрї, алȣнетȣ-ȣрї, стежерітȣ-ȣрї, арборетȣ-ȣрї, ші ч. Асемінѣ корнъріт-ȣрї, фȣмърітȣ-ȣрї, кжрпърітȣ-ȣрї, ȣшерітȣ-ȣрї, ферестрітȣ-ȣрї, окърітȣ-ȣрї, въкърітȣ-ȣрї, ші алте колективе ꙟн (тȣ). Але аерȣлȣї прекȣм: Етерȣ-ȣрї, вжнтȣ-ȣрї, орканȣ-ȣрї, Бореȣ-ȣрї, Аȣстрȣ ȣрї, зефірȣ-ȣрї. Асеміне герȣндііле кȣ (де) прекȣм: Демжнкатȣ-ȣрї, де бъȣтȣ-ȣрї, декȣлкатȣ-ȣрї, де дормітȣ-ȣрї, де ȣмблатȣ-ȣрї. Але фокȣлȣї прекȣм: фокȣ-ȣрї сѣȣ жм-

BCU IASI
Central University Library Iasi

не-ȣрї, жарȣ-ȣрї, жаратікȣ-ȣрї ші алтеле, пре кареле ȣзȣл ші обсервація ніле ва канонісі маї акȣрат. II Мȣлте феменіне ла плȣрал се термінъ, неȣтрал ꙟн (ȣрї,) прек. арамъ, плȣр. аръмȣрї, фърінъ-ȣрї, марфъ-ȣрї, аламъ-ȣрї, ꙗрбъ, ербȣрї, ші алте колектіве мінерале ші вегетале.

НОМІН ФЕМБНІН ПЛȣР.

Нȣмеле феменіне ла номінатівȣл. плȣрал неартікȣлате се термінъ ꙟн (є) ші ꙟн (ї)

I. Ꙟн (є) се термінъ нȣмеле, че ла сінгȣларю аȣ фіналȣл (ъ) прекȣм: Таблъ, табле, ші челе ȣлтімотоніте ла сінгȣлар ꙟн (еа) чес демінȣтіве, адъогжндȣлісе ꙟн плȣрал сілава (ле) пк: пȣрчеа, пȣрчеле. 2. Ꙟн (і) нȣміле де фіналȣл алтріїле, чесе термінъ ла сінг. ꙟн (є) прек: мȣере, мȣерї. Ꙗфаръ де адіективе прек. Дȣлче мжнкаре, дȣлче мжнкърї, сеȣ ші дȣлчї мжнкърї (везі маї сȣс номінатівȣл неȣтрȣлȣї плȣрал.) Ꙗсемене ꙟн (і) сȣбстантівеле фіналȣлȣї І-ю, чесе термінъ ꙟн (ъ) кȣ ȣна дін мȣтътоаріле патрȣ консонанте; доȣъ лімбале, че ꙟнаінте

BCU IASI / Central University Library Iasi

де (і) се мȣтъ: (т) ꙟн (ц) (д) ꙟн (ѕ). Ші доъ гжтале, че ꙟнаінте де (і, є) се мȣтъ (г) ꙟн (џ) (к) ꙟн (ч) ші челе ꙟн (ȣръ) ші (ръ); афаръ де аіептіве д, є: Балтъ латъ, бълцї лате, кадъ рътȣндъ, къѕї рътȣнде, варгъ лȣнгъ, верџї лȣнџе, вакъ сѐкъ, вачї сече, пътȣръ ꙟнвълітоаре, пътȣрї ꙟнвълітоаре, Скаръ лȣнгъ, скърї лȣнџе, Скжндȣръ латъ, Скжндȣрї лате, гаȣръ-ȣрї, ꙟмвъцътȣръ-ȣрї, пънȣръ-ȣрї, флѐндȣръ-ȣрї; дін каріле мȣлте се термінъ ꙟн доȣъ фелюрї ꙟн (є, ші і) прекȣм: аріпъ, аріпе, аріпї; пȣтінъ-є-ї, пъпȣшъ-і-е, легȣмъ-і-е, лȣнъ-і-е, оаръ-і е, варъ-і-е. Бȣкатъ, бȣкате, бȣкъцї, Хартъ Харте, хърцї.

АККȢЗАТІВȢЛ

Акȣѕатівȣл кȣ (пре) Аблатівȣл кȣ (дела) ꙟн сінгȣлар ші плȣрал сем формъ дела номінатівȣл неартікȣлат, фіінд сȣбстантівȣл сінгȣр, прекȣм: пре омȣ̆, дела омȣ̀; і дела номінатівȣл артікȣлат, фіінд сȣбстантівȣл конкордат кȣ ал сеȣ̆ адіектівȣ̆, прекȣм: пре омȣл бȣн, дела омȣл бȣн.

ВОКАТІВꙋЛ СІНГꙋЛАР

Ӑсеменѣ дела номінатівꙋл неартікꙋлат се̓мформъ ші вокатівꙋл кꙋ (о) прекꙋм о пърінте! о Дѕеꙋле! о черюрі! Вокатівꙋл маскꙋлінелор терминате ла ном. Сінгꙋларю ꙟн (ꙋ) маі кꙋ сѣмъ челе детрасе дела нꙋміле латіне але деклінаціеі адоꙋа, жші аꙋ вокатівꙋл ꙟн (е) ші (ꙋле) прекꙋм: О бꙋне доамне! ші о бꙋне домнꙋле! сѣꙋ о бꙋнꙋле доамне. Неꙋтріле жнсъ-л факꙋ ꙟн номінатівꙋл неартікꙋлат ші н(ꙋле): о трꙋпꙋ ші о трꙋпꙋле. Ӑръ маскꙋлінеле терминате ла Ном. Сінг. ꙟн (е) ші фемемінеле жші факꙋ вокатівꙋл дела номінатівꙋл неартікꙋлат прекꙋм, М. о пърінте, о фрате, о мꙋере! маре есте крединца та. Лъсіндꙋсе пъртічеоа (о) маскꙋлінꙋл се поате ꙟмформа поспꙋіндꙋсе пъртічеоа (еі,) о пърінте ші пърінтеі; ӑръ фемемінелор поспꙋіндꙋлісе (о) прекꙋм: о Плотінъ ші Плотіно!

ВОКАТІВꙋЛ ПЛꙋРАЛ

Се̓мформъ асеміне дела номінатівꙋл плꙋрал неартікꙋлат маскꙋлінꙋл ꙟн (і,) неꙋтрꙋл ꙟн (ꙋрї) сѣꙋ̆ (є) ші феменінꙋл ꙟн (є) ші (і) ші тоате ачесте де асемінѣ ꙟн (лор), че с'анінъ ꙟн конкордаре пречедъторюлꙋї нꙋме д, є, о бꙋнї домнї ші о бꙋнілор домнї сѣꙋ̆ о домнілор бꙋнї, о помї ші о помілор, олемне ші о лемнілор шч.

Попꙋларю̆ се фаче вокатівꙋл: М. ꙟн лок де (о) кꙋ (мъ,) пре кꙋм: мъ Їоане сѣꙋ̆ Їоанеї; феменінꙋл кꙋ (фа) пре кꙋм: фа катрінъ ші катріножї сѣꙋ̆ кътрінъї.

ДАТІВꙊЛ

Датівꙋл сінгꙋларю̆ маскꙋлін ші неꙋтрꙋ се термінъ ꙟн (лꙋї) пре кꙋм. Омꙋлꙋї ші фрꙋптꙋлꙋї.

Феменінеле ꙟн (єї) пре кꙋм: Плотінеї; ꙗръ ла челе де фіналꙋл ал 2. ꙋлтімотоніте демінꙋтіве се маї адаоџе кътръ (єї) ші ꙋн (л) пре кꙋм: віџе-л-еї.

Датівꙋл плꙋрал Маскꙋлін і Феменінꙋ̆ ші Неꙋтрꙋ се термінъ ꙟн (лор), адъогат кътръ фіналꙋл номінатівꙋлꙋї плꙋрал (і, е,) сѣꙋ̆ (ꙋрї) д. е. Оамен-ілор, феме-ілор, таблелор, кълкжіелор, фрꙋптꙋрілор.

ГЕНЕТІВꙊЛ.

Генетівꙋл ла сігꙋлар ші плꙋрал сѣ̆мформъ дела датів кꙋ (а) ші кꙋ артікꙋл кꙋвіінчос пре кꙋм: адомнꙋлꙋй ші адоамнілор, а Плотіней ші а Плотінелор ш. ч.

§. 17. ДЕ ѦЇЕПТІВЕ ШІ ДЕ ѦЛЕ ЛОРГРАДАЦІЇ СЕꙊ СКЪРІРЇ.

Ꙋн аіептів аратъ ꙟсꙋшіме ꙋней фіінце.

Ѧꙋ абсолꙋт неатѫрнат де алта, ші ачеста се нꙋмеще градꙋл шеѕеторю сеꙋ поѕітівꙋ, ꙟн каре град аіептівеле дꙋпъ фелюріме фіналꙋлꙋй ордінѫндꙋсе сѫнт де доꙋъ модꙋрї.

I. Челе че аꙋ доꙋъ фінале, маскꙋлінꙋл ші неꙋтрꙋл ꙟн (ꙋ.) ші феменінꙋл ꙟн (ъ.) пре кꙋм: Бꙋнꙋ, бꙋнъ; скꙋртꙋ, скꙋртъ; Облꙋ, оаблъ; аспрꙋ, аспръ; векю, векіе; тімпꙋріꙋ, тімпꙋріе.

2. Челе че аꙋ ꙋн фінал ꙟн е. М. Н. ші Ф. прекꙋм: феріче омꙋ, феріче лемнꙋ, феріче фемеіе; Дꙋлче, верде, моале, фоарте. Ѧфаръ де жꙋне омꙋ ші жꙋнъ фемеіе.

Ѧл доіле аратъ ꙟсꙋшіме релатівъ сеꙋ атѫрнатъ, ші ачѣста поате фі ꙟн доꙋъ модꙋрі: I. Кꙋ ꙟнтречере, кѫнд адекъ ꙟнсꙋшіріле ꙋней фіінце, бꙋне сѣꙋ реле, ꙟнтрекꙋ пре челе де асеміне але алтіа, ші ачеста се зіче градꙋл компаратівꙋ сѣꙋ ꙟнтрекъторю, каре се фаче прін кꙋвѫнтꙋл (май) че віне дела латінескꙋл (magis) сѣꙋ дела (majus) (маю) прекꙋм: Катон есте май бꙋн сѣꙋ май рѣꙋ де кѫт Антоніе.

Н. Б. Дін аіептівеле сімцірілор прекꙋм май кꙋ сѣмъ: але гꙋстꙋлꙋй, ведерей, темпераментꙋлꙋй, піпъірей ш. ч. Се'мформъ компаратіве демінꙋнтіве М. ꙟн (іор) сѣꙋ (шор,) ф. ꙟн (іоаръ) сѣꙋ (шоаръ) неꙋтрꙋ ꙟн (іꙋ) прекꙋм: албꙋ, албііорꙋ жꙋне, албеоаръ жꙋнъ, албіꙋ вінꙋ; ші дꙋлче, дꙋлчішорꙋ-ръ, дꙋлчіꙋ; кълдішорꙋ-ръ, кълзіꙋ ш. ч. Дꙋпъ регꙋла компаратівꙋлꙋй латінескꙋ, че се'мформъ м. ші ф. ꙟн (ior) неꙋтрꙋ ꙟн (ius) прекꙋм dulcior, dulcius.

II Аꙋ с'аратъ кꙋ ковѫршіре, кѫнд ꙟсꙋшіріле ꙋней фіінце, бꙋне сѣꙋ реле, ковѫршеск пре челе де асеміне але алтора, ші ачеста се зіче градꙋл сꙋперлатів сѣꙋ ковѫршіторю, кареле се фаче прін кꙋвінтеле: Мае. (чел май)

ТАБЛА ДІКЛІНЪРЕЇ НУМІЛОР КУ АРТІКУРІЛЕ ЛОР.

(Ла фаца 55.

НУМЕРУЛ СІНГУЛАРЮ.

Модуріле сжнт доъ: I Флексіеіл II Інфлексіеіл

Формеле сжнт патру: I ку артікуріле дефеніте II ку ѫндефініте III ку релатіве IV ку партітіве.

	Генул маскулін	Неутру	Фемені	II Маск.	II Фем.	III Маск.	III Фем.	IV Маск. Фем.
Номінатівул	I. 1. у: пом-у, домн-у 2. у: сокр-у, обл-у 3. ю: олар-ю, фі-ю, во-ю — артікул: ул II. е: Пърінт-е — ле	1. у: фапт-у, лемн-у, лукр-у, обл-у 2. ю: кълкж-ю, тімпурі-ю — артікул: ул 3. оу. еу. ії: каро-у, ноу, нум-е, сжнц-е — ле	1. ъ: кас-ъ, табл-ъ — а 2. еа: віц-еа, з-і, ав-а — оа 3. е: муіер-е, оаі-е, мжні-е — еа	ун-у ом-у	ун-ъ сеу о муіер-е	чеі ом-у	ч-еа муіер-е	Н. ом-у мжн-ъ Г. де ом-у де мжн-ъ Д. ла ом-у ла а мжн-ъ Аб. дела ом-у дела мжн-ъ Вок. о ом-у мжн-ъ
	Дела номінатів Ак. ку (пре.) Аб. ку (дела) Во. ку (о) ѫн (е) і (уле) о доамне! о домнуле! о пърінте ѫн (е)	Ак. (пре) Аб. дела. Во. (о) дела ном. сеу ѫн (уле) неартік о лемн! лемнуле! о сжнце!	Ак. (пре) Аб. (дела) Во. (о) дела ном. неартікулат.	Ак. (пре) Аб. (дела)		Ак. (пре) Аб. (дела)		
	Датівул луі Генетівул а-луі	луі а-луі-	1ю, 3ле ѫн (еі) 2ле ѫн (л-еі.)	ун-уі. ому.	ун-еі муері.	челуі. ому.	чеі, челеі муері.	
	НОМ. ПЛУР	НОМ. ПЛУР	НОМ. ПЛУР	НУМЕРУЛ ПЛУРАЛ		НОМ. ПЛУР.		НОМ. ПЛУРЕ
	Н. неартікулат, (і) артікулат, (ії) Ак. (пре)	1е. урі. 2. іе. 3. ъ 4 ї, юрі ѫн (іле)	1. е. 2. ле. 3 і. артікулат ѫн (ле)	уніі. ніше. оаре карії оамені	унеле ніше оаре каре муері.	чії. оамені	челе муері	Н. оамені. Г. де оамені. Д. ла оамені. Аб. дела оамені.
	Аб. (дела) Во. (о) ѫн (ї, ілор.)	Вокатівул ѫн: е, урі, іе, ъ. і, юрі сеу ші ілор.	1-е. 2. еле. 3 і. ші ѫн (ілор)					
	Датівул ѫн (ілор) Генетівул ку (л.) ѫн (ілор)			унор ші унора ніскъроѕ. оамені.	унор унелор оарекъроѕ фемеі.	челор оамені.	муері	

ТАБЛА ГРАДАЦІЕІ АІЕПТІВЕЛОР.

Градул Іу	ГРАДУРІЛЕ АІЕПТІВЕЛОР СЖНТ ТРЕІ 1 позітів, шеветорю, дупъ доъ модурі· Ші Іул мод дупъ доъ фінале Маск. ші Неут. ѫн (у) д. е. буну ом, буну капу. фем. ѫн (ъ) бунъ фемеіе II ле Мод дупъ ун фінал маск. неут. і фм (ѫн е) феріч-е ом-у, лемн-у, муер-е
ал II ле	КОМПАРАТІВУ СЕУ ѪНТРЕКЪТОРЮ Ку (маі) д. е. Маі бун-у. маі бун-ъ. маі феріч-е.
ал III ле.	СУПЕРЛАТІВУ СЕУ КОВЖРШІТОР. Маск. чел маі буну сеу феріче фем. чеа маі бунъ сеу феріче Асеміне пре, фоарте, кутотул, ка маі буну, бунъ, феріче.

Дін доъ нуме конкордате, унул аіептіву ші алтул субстантіву, се артікулѣзъ ші се деклінъ нумаі пречедъторюл; іаръ урмъторюл ремжне неартікулат ші недеклінат ѫн къдере номінатівулуі ла сінгуларю ші ла плурал. Іаръ фіінд феменіне конкордателе дела датівул ші генетівул сінгулар капътъ урмъторюл нуме феналул номінатівулуі плурал д. е. буна фаптъ бунеі фапте, лунцеі верцеле, вжртоасеі путері; къчі аше се термінъ ші ном. плур. фапте, верцеле, путері.

Маскулінул Сінгулар.

Ном. Бунул ому сеу омул буну
Дат. Бунулуі ому сеу омулуі буну.

Плурал

Ном. Буніі оміні сеу оаменеі буні
Дат. Бунілор оаміні сеу оамінілор буні.

Феменінул Сінгулар.

Буна фемеіе сеу фемеіа бунъ.
Бунеі фемеі сеу фемеіеі буне.

Плурал

Бунеле фемеі сеу фемеіле буне.
Бунелор фемеі сеу фемеілор буне.

Іаръ компунжндусе аіептівул ку субстантівул ѫнсепарабіл се артікулѣзъ ші се деклінъ нумаі урмъторюл субстатіву, ремжінд пречедъторюл аіептіву ші неартікулат ші недеклінат д. е.

Маскулінул Сінгулар.

Ном.	Бун'омул	Ун'алтул
Дат.	Бун-омулуі;	Ун'алтуіа

Плурал.

Ном.	Буні-оамініі	Ун алціі
Дат.	Буні-оамінілор	Ун алтора

Феменінул Сінгулар.

Мік-асіанул	Мік-асіа	Бунъ-сънътате:
Мік-асіанулуі	Мік-асіеі	Бунъ-сънътъцеі
	Сеу міч-асіеі	Сеу-буні сънътъцеі

Плурал.

Міч-асіеніі	Міч-асііле	Буне-сънътъціле
Міч-асіенілор	Міч-асіілор	Буне-сънътъцілор

на
I.
ші
пр
зі
ка
де
(
м
Н
с
л
ті
ф
к
нт
ґъ
Д
се
(і
II
ѹн
че
гр

ꙃеле се фаче прін кꙋвінтеле: маі. (чел маі)

B C U IASI
Central University Library Iasi

ф. (чеа маĭ сѣȣ̆: фоарте, прѣ, кȣ тотȣл, ка маĭ) прекȣ̆м: Ꙗнтоніе есте чел маĭ бȣ̆н сѣȣ̆ чел маĭ ръȣ̆: Плотіна есте чѣ маĭ віртȣоасъ сѣȣ̆ чѣ маĭ пъкътоасъ. ш. ч.

Н. Б. (Ꙗнчѣ ȣрмѣзъ табла деклінърії нȣмелор)

B C U I A S I

§ 18 ДЕ ФЕЛȢ̆РІЛЕ НȢМЕЛОР ПРОПІЇ ШІ ДЕКЛІНАРѢ ЛОР.

Нȣмеле пропріе се деклінъ 1 Ꙗȣ нȣмаĭ ꙟн нȣмерȣл сінг. дін каре челе пропії маскȣліне ла но. сінг: стаȣ̆ неартікȣлате? іаръ ла дат. ші ген. се пръартікȣлѣзъ кȣдефінітȣл (лȣĭ, алȣĭ,) д. е. ном, Іоанȣ̆ Стȣрза: дат лȣĭ Іоан лȣĭ Стȣрза, Г алȣĭ Іоанȣ̆, алȣĭ Стȣрза. (ꙟнсе нȣмаĭ пропріїле маскȣліне а персоанелор сѣȣ̆ анімалелор, нȣ ші ачелор кін сȣфлеціте) Пропріїле коннȣмінътоаре ла маĭмȣлте персоане. аплекъндȣсе, сеаіптівѣзъ ꙟн (щі) прекȣм: Стȣрзещі, Бълшещі, Росетещі, II. Ꙗȣ се деклінъ ꙟнȣмерȣл плȣрал пре кȣм, сѫнт ȣнеле нȣме пропріе де четъці, сате, де колонізації ші де мȣнці кȣм сева арѣта,

Ачеї нȣмірі пропріĭ се пот сокоті 1. але челор 4° Елементȣрі чесеартікȣлѣзъ дефініт, прекȣм: фокȣл, Ꙗерȣл, Ꙗпа, Пъмънтȣл сѣȣ̆, Цара. 2. Ꙗле пъмѫнтȣлȣĭ, кла сіфікате мінерале, прекȣм сѫнт металȣріле, адекъ: ферȣл, арама, плȣмбȣл, косіторюл, арџінтȣл, аȣрȣл.

Ꙗле петрілор: Гранатȣл, діамантȣл. самфірȣл, топазȣл ші челелалте. Нȣміріле църілор д. е. Спанія. франца. Італія, Дакоромания, адікъ, Молдова: Басарабія, Боковена, Цараромънѣскъ, Трансілванія, Бънатȣл. Орѣхіа, Маре мȣрішȣл.

Мъріле ші рѫȣріле пре кȣм: челе че ꙟнкȣнџюръ Дачія, адекъ: Ністрȣ, Понтȣл сѣȣ̆ Марѣ нѣгръ, Дȣнъреа, Тіса ші челе де каре се пръжȣрѣзъ прекȣм: Олтȣл, Сіретȣл, Прȣтȣл ш. ч.

Мȣнції. 1. ꙟн нȣмерȣл сінг: Долаџірȣл, Чімборазȣл, Ꙗтласȣл, Піонȣл. 2. ꙟн плȣралъ Ꙗлпії, Ꙗпенінеі, Карпації сѣȣ̆ Кръпації.

Нȣміріле четъцілор, Сателор, Клостȣрілор. 1. ꙟн Сінг. прекȣм: Рома. Романȣл. Лізабона. Мадрітол, Віена. Петребȣргȣл. Бръіла. Кілія. Четатѣ алба, Тігечȣл, Тігінѣ, Хотінȣл. 2. ꙟн плȣр: Парішії, Ꙗюнеле, Ꙗшії, Бȣкȣрещії. Реніі, Семінещії. Нȣмі пропріі де анімале пре кȣм де оамені. д. е. Ромȣлȣ̆, Брȣтȣл. Іȣліе, Чесарȣ̆, Ꙗȣгȣст, Траіанȣ̆, бȣнȣл нострȣ̆ Ꙗлександрȣ̆ дȣка, Стефан чел маре, Дімітріе Кантемір, Флорѣ

Нȣмеле сербъторілор дȣпъ кȣм ле нȣмеск цераніі: сѫн-Џіорџе, сѫн-Медрȣ, сѫнта-Маріе, сѫн-Зіеніе. сѫнт-ѫндре, сѫн-Нікоаръ. сѫн-Въселȣ. сѫнт-Тоадер, сѫнт-Ѧнтон.

Ѧле брȣтелор. пре кȣм: бобȣлȣ Џоіанȣ, Кодалбȣ. Плавȣ, Џінтілъ, Ȣрсілъ, вака Лȣнаіе.

Ѧле плѫнтелор: прекȣм: Ромъніцъ, чімбрȣ. ꙗрба лȣі Тітанȣ, чікоаре, сȣсаїȣ, акрішȣ, целінъ, ліпанȣ, Фагȣл боȣрат, рȣгȣл лȣі Моісі, ш. а.

Ѧле аерȣлȣі прекȣм: Бореȣл сѣȣ Крівъцȣл (вѫнтȣл де міазъ ноапте,) Еȣрȣл (дела ръсъріть.) Ѧȣстрȣл (дела міазъ зі.) зефірȣл (дела апȣс.)

3. Патрȣ тімпȣрі але анȣлȣі. I. Прімъвѣра. 2. Вѣра: сѣȣ еста. 3. Тоамна. 4. Ꙗрна.

Доȣъ спрезече лȣні кȣ 12. зодіі але анȣлȣі, дȣпре кȣм ле нȣмеск цераніі: тріі де прімъваръ 1. Марціе сѣȣ Џермінарю Нȣ аретіле. 2. Пріерю сѣȣ флоріал кȣ таȣрȣл, 3. Маю кȣ цемініі. Тріі де варъ: 4: Черешел кȣ канчерȣл. 5. Копторю кȣ Леȣлȣ. 6. Ѧȣгȣст сѣȣ Мъсъларю кȣ вергȣра. Треі де тоамнъ. 7. Репчюне сѣȣ Вінімерю кȣ Кȣмпъна. 8. Брȣмарелȣ кȣ Скорпіа 9. Брȣмъросȣл кȣ Сеџетъторюл. Тріі де ꙗрнъ. Ѧндре сѣȣ Неіосȣл кȣ кепріорȣл. 11. Къріндарю сѣȣ Џерарю ші Џенаріе кȣ Ȣдъторюл. 12. фаȣрȣл кȣ Пещіі.

Ѧтаре нȣме сȣбстантіве кареле нȣсе деклінъ ꙟн плȣрал, ворбінд деспре еле ꙟндіфінітівȣ, сі коккордѣзе ꙟн сінгȣларю кȣ пронȣме сѣȣ артікȣле ꙟн дефініте де нȣмерȣл плȣрал адекъ (ніще,) пре кȣм сѫнт нȣміле єлементелор. д. е. Ніще фокȣ, ніще апъ, ніще аерȣ, ніще пъмѫнт. Ѧле пърцілор мінерале. д. е. Ніще церѫнъ, ніще пȣлбере. ніще арінъ, ніще калчю сѣȣ варȣ, неще піатръ. ніще мармȣръ, ніще леспеде. Ѧле металȣрілор. д. е. Ніще Металȣ, неще фіерȣ, ніще аȣрȣ, ніще арџінт, ніще арамъ, ніще косіторю. Ѧле плѫнтелор. д. е. Ніще ꙗрбъ. ніще сȣсаїȣ, ніще кȣкȣтъ, ніще едеръ, ніще грѫȣ, ніще орзȣ, ніще овъсȣ, ніще мею ш. ч.

Дін але анімалілор прекȣм: Ніще карне, ніще пеще, ніще сѫнџе, ніще ȣнт, ніще ȣнтȣръ. Ѧле мѫнкърей: ніще пѫїне, неще мълаю, ніще мъмълігъ.

Сȣбстантівеле герȣндіеле кȣ (де) прекȣм: ніще демѫнкат, ніще де бъȣт, шч.

Ла тоате ачесте фіінд нȣме генерале ші ꙟнȣмерȣл сінгȣларю де мȣлт кȣпрінзетоаре се ꙟнтребȣіеще плȣралȣл (ніще:) Нȣ пȣтем ꙟнсъ зіче дȣпъ ворба попорȣлȣі: Ніще омȣ, Ніще боȣ, ніще вакъ, ніще кȣрте, ніще оменіе: фъръ доаръ фігȣрат, ꙟнцелегѫндȣсе тотȣл сѣȣ о маре кѫтіме сȣб нȣмеле апелатів сінгȣларю д, е, зікѫнд: ніще омȣ ера аколо, адікъ мȣлт омȣ, ніще боȣ ера аколо, асеміне ꙟн ідіотісмȣл єліптікȣ се пот сокоті ші атаръле сінгȣрале ка колектіве , д, е, мірѫндȣні зічем: че де боȣ, че де омȣ! ꙟнцелегѫндȣсе че мȣлціме де омȣ, че де одіе че де лъкȣстъ че де поедіе, че де спȣркъчȣне, сѣȣ че маї де спȣркъчȣне, че де мѫніе сѣȣ че маї де амар де мѫніе, че де оменіе, ꙟнцелегѫндȣсе че бȣнътате де оменіе, прекȣм сі ші зіче. Лѫндȣсе

BCU IASI
Central University Library Iasi

парте дін чеа о деклінъ кȣ партітівȣл генетів (де) прекȣм: опарте де пъмѫнт, кȣпъ де апъ, абȣр де вѫнтȣ, палъ де фѫн, порціе де карне, ші ч. пре каре ле деклінъм кȣ артікȣл ꙟн дефініт д. е, ном. сінг. О палъ де фѫнȣ, дат. ȣнеĭ пале де фѫн, плȣр. ніще пале де фѫн, г. (де) д. (ла) аба. (дела) ніще пале де фѫн. Мȣлте дін ачест фелю де нȣме сȣскласфікате ꙟн плȣрал аплікѫндȣсе аȣ алтъ ꙟсемнаре ші дрепт ачѣста ȣнȣл ші ачелаш нȣме дȣпъ фелюріте ꙟсемнъріле лȣї се ші аплѣкъ, дȣпъ фелюріте генȣрі: ачі маскȣлін, ачі феменін, ачі неȣтрȣ, прекȣм сѫнт: Ꙗле єлементелор: д. є. пъмѫнтȣ адекъ глобȣл църеĭ, плȣрал? пъмѫнтȣрі (десемънат). Ꙗпа єлементȣл ȣмеѕелеĭ? плȣр. апе (рѫȣрі) Ꙗерȣ єлементȣл? плȣр. аере (вѫнтȣрі,) Фокȣ єлементȣл? плȣр. фокȣрі (арме). бȣкатъ, бȣкъцї, ші бȣкате (віптȣл)

Дін але металȣрілор прекȣм: фіер (металȣл) плȣрал фіерѣ (обеѕї), ферȣрі ші феръріі (ȣнелте)? асеміне: арамъ, аръмȣрі плȣмб, плȣр. плȣмбі (глонцȣрі) плȣмбȣрі металȣрі, плȣмбъріі (ȣнелте.) Косторю косторюрі косторъріі, аȣр плȣр. аȣрі (монета аȣрȣлȣї) аȣръріі, (сȣпелетȣрі такѫмȣрі). Ꙗрџінт, арџінцї (монета): Кареĭ де ꙟсемнат: къ монетъ фъкȣте металȣріле ꙟн плȣрал се деклінъ маскȣлін прекȣм: Бані сеȣ пігȣні, арџінцї, аȣрі, фері, аръмі, ші плȣмбі, ші ч. Іаръ сȣпелетȣріле сеȣ ȣнелтіле се аплѣкъ неȣтрȣ ꙟн (ȣрі сеȣ ꙟн ъріі) прекȣм аръмȣрі, ферȣрі, феръріі, арџінтȣрі, арџінтъріі ші ч.

Ꙗсеміне Окю, плȣр. окії ведреĭ ші окюрі бȣкате, колакȣ, плȣр. колачї, (пѫне) колакȣрі (біѕделе) Коврігȣ, ковріџї, коврігȣрі де бланъ, вълътȣкȣ, вълътȣчї де лемн, вълътȣкȣрі де тінъ, міжлокȣ, міжлокȣрі де трȣп, міжлоаче ші міжлочірі модȣрі, аркȣ аркȣрі де піатръ, арче де сеџецї, акȣ, аче де метал ші акȣрі де албінъ, фармъкȣ, фарміче, де скѫнтіче? фармакȣрі, дофторії. кѫнтекȣ, кѫнтекȣрі, оде, ші кѫнтече де лȣме, орнікȣ, орнікȣрі, кърцї ꙟн каріле с ореле бісерічеĭ, оарніче, машінъ де оареле ѕілеĭ. Спікȣ, спіче де грѫȣ, спікȣрі де лемн, кѫрчеюȣ віетате, кѫрчеюрі де віцъ. Грѫȣ, грѫіе семънътȣрі, грѫȣрі, грѫȣнце фіре, фірȣ, фіре де ацъ, фірȣрі де метал, мърȣ, мері (помȣл) мере, поама? къ тоцї арборії сѫнт де генȣл маскȣлін: іаръ фрȣнтȣріле лор аȣ де генȣл феменін, чеа маĭ маре парте? аȣ де генȣл неȣтрȣ.

§ 18 ДЕ ПРОСОДІАКЪ ПРІФАЧЕРЕ ВОКАЛІЛОР.

Мȣтаре вокалелор дела ꙟчепȣтȣл ші нȣнтрȣл кȣвѫнтȣлȣї се фаче релатівъ 1. аȣ кȣ мȣтаре вокалелор фінале. 2, сеȣ кȣ мȣтаре номерілор деклінъреĭ дін сінгȣларȣ

BCU Iaşi / Central University Library

-ꙟн плȣрал ші вічеверсе; сѣȣ 3. релатівȣ кȣ мȣтарѣ къдерілор; сѣȣ 4. кȣ мȣтареа генȣрілор; Ꙗръ ла вербȣрі кȣ мȣтареа тімпȣрілор ші а модȣрілор; Ꙗȣ 6. адъогжндȣсе сѣȣ скъꙃіндȣсе сѵллабеле кȣвжнтȣлȣі, ші дрепт ачѣста лȣнџіндȣсе, аȣ скȣртжндȣсе просодіакъ пȣтереа вокалеі.

I. (О) се мȣтъ ꙟн (оа) стжнд ла ꙟнчепȣтȣл ші ꙟн лъȣнтрȣл кȣвжнтȣлȣі, нȣмілор сȣбстантіве сѣȣ аіептіве і авербȣрілор, кареле жші аȣ фіналȣл лор ꙟн (ъ) ші (е) пре кȣм: оалъ, моаръ, коалъ, коале, поамъ поаме. 2. Неȣтріле ла плȣрал терменате ꙟн (а) ꙟнгжнат адекъ (ъ) прекȣм: Одорȣ, одоаръ, огорȣ, огоаръ, мосорȣ, мосоаръ, коворȣ, ковоаръ. 3 Мȣтжндȣсе фіналȣл маскȣлін (ȣ,ї) ꙟн (ъ) фем: се префаче ші (о) ꙟн (оа) ръмжінд ачентȣл асȣпръі пре кȣм: коптȣ коаптъ, ші плȣрал ꙟн (е) коапте; помȣ, поаме; флорї, флоаре, тотȣ, тоатъ. тоате, 4. Ꙗсеміне ла вербȣрї стжнд: аȣ ꙟн модȣл конжȣгъторю де атріа персоанъ, че се термінъ ꙟн (ъ) пре кȣм: сі коакъ; аȣ ꙟн модȣл арътъторю де персоана атріа, чесе термінъ ꙟн (е) пре кꙋ̆м коаче, потꙋ̆, поцї, поате, сі поатъ

5. Асеміне крескѫнд сіллабеле кꙋвѫнтꙋлꙋї п. к. кокꙋ̆, коачем, коачецї, коачере ш. а. асеміне ла нꙋ̆ме, М: Омꙋ̆, плꙋрал оамінї

6. Асеміне нꙋ̆міле феменіне ꙟн (іе) че він дела аблатівꙋл нꙋ̆мілор Латіне але деклінаціеї атріа пре кꙋ̆м: плоаіе, оаіе, дроаіе, ші ꙟн (е.) пре кꙋ̆м: фоале; оасте, моале.

7. Асеміне неꙋтріле ꙟн (ю̆) плꙋрал ꙟн (іе), пре кꙋ̆м: фою̆, фоаіе; мꙋшꙋною̆, мꙋшꙋноаіе; чімпою̆ чімпоаіе. 8 Асеміне нꙋміле фем: аꙋгментате пре кꙋм: лꙋпою̆, лꙋпоаіе, ꙋрсою̆ ꙋрсоаіе 9. Асеміне нꙋміле маскꙋліне ꙟн къдерѣ вокатівꙋлꙋї термінѫндꙋсе ꙟн (е) пре кꙋм: Міром, Мірoане; Антон, Антоане; Домнꙋ Доамне. Ші търъ (са) се префаче ꙟн (о) пріфъкѫндꙋсе фіналꙋл фемемінꙋ̆ ꙟн (ꙋ-ші-і-) маскꙋ. п кꙋм: оаіе оï, ціоае ціоï, кастроане кострoнꙋ̆; коаптъ, коптꙋ̆. Вербꙋрі: поате потꙋ̆, ꙟноатъ ꙟнот.

(Є) Се префаче ꙟн (єа) сꙋ̆пт ачелешї регꙋле сꙋб каре ші (о) се префаче ꙟн (оа) І. Мꙋтѫндꙋсе фіналꙋл аіептівелор м: (ꙋ) ꙟн (ъ) сѣꙋ̆ (а) ші рѣмѫінд ачентꙋл асꙋпра лꙋї

B C U IASI
Central University Library Iasi

(е) прекѹм: пърінтескѹ пърінтѣскъ; ачестѹ ачѣстъ. Асеміне ла'нчепѹтѹл шінѹнтрѹл сѹбстантівелор фемініне пре кѹм: Є̂апъ дела equa, чеапъ дела cepa, вінецѣлъ, ꙟмпъратѹ ꙟпърътѣсъ ш ч. Асеміне вербѹріле модѹлѹї конжѹгъторю, че маї кѹ сѣмъ се терминъ ꙟн (ъ) прек: смінтескѹ сі смінтѣскъ, есѹ сі ꙗсъ, обосескѹ сі обосѣскъ, сберѹ. сбѣръ. Ші ꙗръ (еа) сѣѹ (ѣ) се мѹтъ ꙟн (е) мѹтъндѹсе фіналѹл (ъ) ꙟн (е, і, ѹ) прекѹм: пърінтѣскъ пърінтескѹ, чѣпъ чепе, еапъ, епе.

(ѧ) се мѹтъ ꙟн (е) къ мѹлте нѹме, пре каре ѹнеле Латініі ле скріѹ кѹ (е) лан'чепѹтѹ ші нѹнтрѹ, Мѹнтеноромѫніі ле пронѹнціе (еа), пре ачесте ноі Молдо Ромѫніі лерѣспѹндемѹ кѹ (а) ші пре ачест фелю декѹвінте ле пѹтем кѹноаще, къ ꙟн нѹмерѹл сінгѹлар требѹе але скріе ші але пронѹнціа кѹ (ѣ) ка Мѹнтеніі, дін нѹмерѹ плѹрал, ѹнді ле пронѹнціем кѹ (е) д е. Дела terra зік ѹніі цѣра, ꙗръ алції цара, плѹр: цері; дела vera вѣра алції вара, ꙟнцелегънд тімпѹл ші вѣра прімаре; асеміне дела Pira пѣръ, паръ, а местекѫнд фрѹптѹл кѹ пара фокѹлѹї, præda прѣдъ сѣѹ прадъ ші презї сѣѹ пръзї.

(dev:deo) довѣдъ сѣꙋ̆ довадъ, плꙋр довеѕї. сфѣдъ сѣꙋ̆ сфадъ плꙋрал сфеѕї; обадъ сѣꙋ̆ обѣдъ плꙋраа обеѕї; асеміне дела (sive seu) ꙋнії зік (сѣꙋ̆) алції (саꙋ̆) аместекънд пъртічіка конжꙋнтівъ (сѣꙋ̆) кꙋвербꙋл (саꙋ̆ фъкꙋт) ші ꙗръшї ꙟн контра арфї сі скріемꙋ̆ кꙋ (ѣ) сѣꙋ̆ (ꙗ) кꙋвінтеле ачеле, пе каре щі Латінії лескріꙋ̆ кꙋ (е) прекꙋм: Дела (est) нꙋ скріем кꙋм пронꙋнціемꙋ (есте) че (ꙗсте); Дела (muliere) нꙋ (мꙋіере) че (мꙋꙗре,) Каре сар скріе дꙋпъ регꙋлъ аколо нꙋмаї, ꙋнді есте фіналꙋл ворбеї (ъ) сѣꙋ̆ (а). прекꙋм саꙋ̆ зіс.

(Ꙗ̆) семꙋтъ ꙟн (ъ) мꙋтъндꙋсе фіналꙋл сінгꙋлар фемінінꙋ (ъ сѣꙋ̆ е) ла плꙋрал ꙟн (і) прекꙋм: Бꙗіе, бъї; лаїе, лъї; бътаіе, бътъї; наіе, нъї, кале, къї; четате, четъцї; дардъ, дърѕї; балтъ, бълцї; фалкъ; фълчї; скафъ, скъфї ші скафе. Ꙗсеміне (оа ꙟн о) оаіе, ої; плоаіе плої, фоаіе фої.

Ꙗ̆ръ фем. че ла плꙋрал Сетермінъ ꙟн(е) сѣꙋ̆ (ꙋрї) нꙋ мꙋтъ пе ꙟⷩчепъторюл ші міжлочіꙋл (а) ꙟⷩ (ъ) ремжінд ачентꙋат пк: Таблъ, табле; палмъ палме ші пълмї; гардꙋ гардꙋрї; ꙋскат ꙋскатꙋрї. Нꙋміле феменіне сȣбстантіве, че ла сінгȣларю се термінъ ꙟн (цъ) сѣȣ̆ (це) ші ла плȣр ꙟн (е) мȣтъ пе ꙟнчепъторюл сѣȣ̆ міӡлочіȣл (а) вері (ъ) ꙟн (ѣ) прекȣм: рацъ, реце, фацъ, феце, албацъ албеце; ші бъцȣл беце, оспъцȣл, оспеце.

(Ѫ) се мȣтъ ꙟн (і) мȣтѫндȣсе фіналȣл ꙟн (е) д. е. кȣвѫнтȣ, кȣвінте, пъмѫнтȣ, пъмінте, мормѫнт, мормінте, съмѫнцъ, семінце, фіінд (ѫ дела е) п.к: кȣвѫнт дела conventus.

Де ꙟнгънътоаре вокале (ѫ) ші (ъ) ȣнде се поте ланчепȣтȣл ші нȣнтрȣл кȣвѫнтȣлȣї, сіні ферім, кȣ тоате къ дінтре Ромѫні ної Молдовенії ле ꙟн требȣім маї пȣцін, мȣтъндȣле парте ꙟн (а) парте ꙟн (е) зікѫнд: (пе) нȣ (пъ) (ел нȣ ъла) оспецȣ нȣ оспъц; помет, нȣ помът; Парте ꙟн (і) п.к: тімпȣ̆ нȣ тѫмп; трімет, нȣ тръміт ші пъмінтѣн, маї біне декѫт пъмѫнтѣнȣ, асеміне: фет, фѣтъ, де кът, фът, фатъ; ші іаръ: Сісе фѣкъ, декът съсе факъ.

(Я̆) се мȣтъ ꙟн (е) ла вербȣріле конжȣгаціеї ꙟнтъѧ, каріле ꙟн атріа персоанъ ла модȣл конжȣгъторȣ̆ се термінъ ꙟн (е) прекȣм: апъсȣ сі апесе, лас сі лесе ші алтеле.

Н. Б. ЛА ФІНАЛȢРІЛЕ НȢМЕЛОР.

(ъ) Ꙟн фіналȣл кȣвінтелор дȣпъ овокалъ ші маї кȣсѣмъ дȣпъ (і) ръмъінд пȣрȣрѣ серъспȣнде ка (е) ла нȣме фемеіещї прекȣм: дела mania мжніе, артікȣлат мжніа; дела Vinea свжрліндȣсе (н) сефаче віе, дела filia свжрліндȣсе (л) сереспȣнде неартікȣлат фіе, артік. фііа. Асемінє: мжндріе, ȣрціе, соціе, глоріе, граціе. Асемінє: ȣнȣіе, ȣніе, кърȣіе, къріе, челȣіе, челіе, істȣіе, істіе; ꙟн лок де: ȣнȣіа ȣніа. (а, е) Пȣре, дȣпъ (о, ȣ) серъпȣнде ка (ж) п. к: дела (ova) оȣъ сѣȣ ож; дела novem ноъ, nobis нож, vobis вож сѣȣ воȣъ, дела nova ноȣъ. Асемінє ла Тоате Сȣбстантівеле неȣтре ꙟн плȣр: чесетрагȣ дела неȣтріле лат. термінате ꙟн (na) пре каріле (n) арȣнкжндȣл граюл ромжнескȣ, ремъне ꙟн плȣрал (а) пȣрȣ ші се пронȣнціъ ка (е) прекȣм: дела granum grana свжрліндȣсе (н) гржȣ, гржіе, frenum frena, фржȣ, фржіе; pabulum pabula паю, паіе, ша.

Сȣбстантіве детрасе дела сȣбст: латіне але атріеї декліпаціе, кареле ла генетівȣл сінгȣлар сжнт прісосілабіче, лімба ноастръ діасемінє ла номінатівȣл плȣрал, прін ачеешї консонатъ, ле прісосілавеще прекꙋм: номінатівꙋл: caput, capitis, capita зічем: капꙋ̆, капіте; tempus, temporis, tempora тімпꙋ̆, тімпꙋрі̆; frigus, frigoris frigora; фрігꙋ̆ фрігꙋрі̆; soror, sororis соръ сꙋрорі̆.

Нꙋмеле латіне термінате 1. ꙟн (ium) фіінд сꙋбстантіве неꙋтре, арътътоаре де офіінцъ ненсꙋфлецітъ; 2. ꙟн (io) 3. челе ꙟн (ve) аблатівал, 4. ꙟн (ia) фіінд номінатів сі̑нгꙋлар феменін, аꙋ неꙋтрꙋ плꙋрал; ноі̆ ле термінъм 1 ꙟн (іе) сінг. ꙟ̑ (ії̆) плꙋр. прекꙋм: dominium дмініе; плꙋрал домніе; ilium, ilia, ії̆; consistorium консістеріе; Seminarium семінаріе. ш. а. Ꙗ̏ръ челе ꙟн (ium, ius) аіептіве сѣꙋ сꙋбстантіве, че аратъ офіінцъ ꙟн сꙋфлецітъ, ле детермінъм ꙟн (ю) п.к: filius фію̆ ші мꙋлте неꙋтре ꙟн (цꙋ) прекꙋм: pretium прецꙋ̆; nutritium нꙋтрецꙋ̆. челе ꙟн (io) пр кꙋм: Oratio орацїе; portio порціе; Ove оае; nave наіе; челе ꙟн (us, um) ноі̆ ле термінъм. ꙟн (ꙋ) скꙋрт сѣꙋ мꙋтꙋ̆ прекꙋм; domiuus домнꙋ̆, tempus тімпꙋ̆, акꙋ, лакꙋ̆ ш. а. Ѧ̏семіне пе челе ꙟ̑ (o) к-о консонантъ сѣꙋ ꙟн (eo) прекꙋм: homo омꙋ̆, leo леꙋ̆. Челе ꙟн al, ar, tor, arus) ромънеще ꙟн (торю̆

B C U IASI
Central University Library Iasi

ші арю̆) Ѧлтарю, червікарю̆, трібȣнал, анімал фъкъторю̆, єксемпларю̆, аȣторю. Ꙟн (е) Се-термінъ нȣмеле Мас. ше мȣлте фе. че Се-трагȣ̆ дела Ѧбла. атреі̆ декліnаціе ꙟн (е) прекȣм: Пърінте, жȣде, нене, віртȣте, парте, маре, оаіе. ш. ч.

Нȣмеле, пре каре Латіні летермінъ ла-номінатівȣ̆ ꙟн (en) ле термінъм Ромѫніі̆ ꙟⷩ (е) сѣȣ̆ (ъ) прекȣм: nomen нȣме; legumen легȣмъ; flumenфлȣме, Ѧсеміне челе ꙟн (ies) але деклєнаціеі̆ ачінчѣ латіне ле термінъм ꙟн (е) сѣȣ̆ (ъ) прекȣм; facies фацъ; acies ацъ; glacies гѣцъ: species спіцъ.

Нȣмеле демінȣтіве маскȣліне, чела ном. сінг. се термінъ ꙟⷩ (ellus) прекȣм: porcellus свѫрліндȣсе (л) се ꙟмформъ фем: ром. ꙟн (еа) прікȣм: де ла (пȣрчел) ꙟн лок де (пȣрчела) Зічем (пȣрчеа) асеміне: къцел, къцеа, мелȣшел, мелȣшеа, віцел, віцеа, метітел, мітітеа. Маскȣлінȣл істор демінȣтіве ла Ном. Сингȣларю̆ ꙟн (ел), ла плȣр. арȣнкъ пе (а) прекȣм: пȣрчел, плȣр. пȣрчеі̆, нȣ пȣрчелі; асеміне: кал, каі̆; къчі̆ (л) ꙟтре доȣъ вокале, ȣна сѣȣ амѫндоȣ фемеʼніне, прекȣм: ії̆, іе, іȣ, афлъндȣсе се ȣміѕеще пронȣнцііндȣсе ка (і) прекȣм: дела. filius фїю̆ ш. а. Їаръ феме. демінȣтіве ꙟ (еа) че свжрлȣ пе (л) ла номінатівȣл сінгȣлар д. е. пȣрчеа; ла датівȣл сінгȣларю̆ ші номінатівȣл плȣрал ꙟн контра маскȣлінелор рекапътъ пе (л) чел арȣнкат прекȣм: Н. пȣрчеа. Д. пȣрчелеї. Плȣрал пȣрчелеле.

Нȣмеле феменіне ꙟн (але) ла датівȣл сінг. ші ла номінатівȣл плȣрал арȣнкъ пе (л) мȣтънд пе (а) ꙟн (ъ) прекȣм: кале, къеї, къї; вале, въіеї, въї; ѩръ челе ꙟн (еле) нȣмаї ла плȣрал арȣнкъ пе (л) прекȣм пелеа, пелеї, пеі. моале, моалеї, моі; фоале фоалелȣї, фоії ш. а.

Нȣмеле лат: чесе ꙟн чіпȣ кȣ (cla) ноі ȣмезінд пе (l) ле ꙟн чепем кȣ (кіа сѣȣ ке) прекȣм: clamo зічем: кіемȣ̆; glacies гѩцъ, clarus кіарȣ̆, claudo скюпȣ, clade кѩдъ, clavis кеіе, фъклїе сѣȣ факіе. Ꙟсеміне челе ꙟн (ilius leus ulus) ноі ле термінъм ꙟн (ю, сѣȣ кю̆, ке) фіінд демінȣтіве ꙟн culus п. к: дела culeus кȣю̆, coleus кою̆, pullus пȣіȣ̆, folium фою̆, tiliia тею̆. oculus окю, manipulus мънȣнкю̆, genuculus џенȣнкю̆, fasciculus фжшікȣ, musculus мȣскю̆, трȣнкю. Vetus ве-

кю, пъдꙋке, кꙋрекю, пъреке, стрекіе, ш. а.
Н. Б. Ла нꙋмеле чесе термінъ ꙟн (ѫне) граюл комꙋн ꙟнтрекълѣꙁъ ꙋн (ї) прекꙋм: ла пѫне зічем пѫїне; ла мѫне, мѫїне; кѫне, кѫїне ш. а.

§ 20 Де нꙋмерале.

Кътръ нꙋмеле аіептіве се нꙋмеръ ші нꙋмеле нꙋмерале, чесѫнт нꙋме ꙟнсꙋшітоаре але кѫтімеї.

кондіціїле карїтімеї нꙋмералелор.

Ші нꙋмералеле сѫнт: I ꙗꙋ ръдъчінале ші сімпле прекꙋм: ꙋнꙋл, ꙋна, прімꙋл, прімаꙗл 2. ꙗꙋ детрасе пк: ѫнтѫюл, ѫнтѫіа, прімарюл, премарѣ, тріерюл, тріереа. ꙗꙋ 3. компꙋсе прекꙋм: ꙟнꙋнꙋл, кѫте ꙋнꙋл, цꙋмътате ш. а.

Нꙋмералеле сѫнт: де оптꙋ фелюрї

I Темеїніче прекꙋм: ꙋнꙋл ꙋна; де ꙋнде се компꙋн.

2 фелюрівеле прекꙋм: де ꙋн фелю, де доъ.

3 Ꙟмплікътоаріле прекꙋм: ꙟнꙋна, ꙟндоъ.

і пропорціоналеле п к: Кѫтенȣна, кѫтен доъ.

4 Ꙟмпърціт оареле прекȣм: Кѫте ȣнȣл кѫте доъ

5 Орѫндȣітоареле пк. Ѫнтъюл, ѫⷩтѫѭ.

6 Партічіпітоареле пк: Ȣ̋н ꙟнтрегȣ̆, џюмътате, ȣн трієрю ш. а.

7 Ꙟ̂ммȣлцітоареле прекȣм: О дать, де доъ орі̆, де тріі̆ орі̆ сѣȣ̆ дъці̆. ш. ч.

8 Тімпȣралеле прекȣм: Де ȣнан сѣȣ̆ аноатін, де доі̆ ані̆ сѣȣ̆ біеніȣ̆, де тріі̆ ані̆ сѣȣ̆ терціȣ̆.

МАІ ПРЕ ЛАРГЪ ТРАТАЦІЕ ДЕ НУМЕРАЛЕ.

I. Темеінічеле сѣȣ̆ Кардіналіле сесȣпȣн ла ꙟнтребарѣ: кѫтȣ̆, кѫтъ, кѫці̆, кѫте? Ръспȣнѕіндȣлі: Ȣ̋нȣл, ȣна, доі̆, доѫ, тріі̆ тріе ш. ч. Доѫѕъчі̆ сѣȣ̆ віџінці̆ ші вінці̆, дȣпъ Мочедоромѫні̆, тріізечі̆ сѣȣ̆ тріџінці̆ о сȣтъ сѣȣ̆ очінтъ.

I Декленарѣ лорȣ поате фі: I флексібілъ прекȣм: Ȣ̋нȣл, ȣнȣі̆, ші фъръ сȣбстантів: ȣнȣе. Плȣр: ȣніі̆ ші фъръ сȣбстантів, ȣніе Д. ȣнор ші фъръ сѣȣ̆ дȣпъ сȣбстантівȣ̆, ȣнора. фім. Ȣ̋на Д. ȣнеі̆, ші

BCU IASI
Central University Library

фъръ Сȣбстантів. ȣніа. Плȣрал: ȣне ші ȣнеле. Д. ȣнор ші ȣнора, фъръ Сȣбстантів.

2 Ꙟфлексібілъ кȣ артікȣріле релатіве, маї алес дела доі ꙟн сȣс, прекȣм: Чіі доі, челе доъ; чіі ші челе трії, патрȣ ш. ч. Д. челор. доі. доъ ш. ч. фігȣрат жнсе сар пȣте декліна фінал ші ачесте прекȣм: Доії Д. доілор. Ф. доъле. Д. доъ лор. Тріїї, тріілор. Патрії, чінчії. ш. ч.

Н. Б. Ла темеїнічіле нȣмерале, кȣ алелор Сȣбстантіве конкордате фіінд прекȣм:

Ȣн ом, доі оамені ш. ч. дела доъѕечі ꙟнсȣс се ꙟнтрепрѣпȣне Сȣбстантівȣлȣї пъртічеоа (де) прекȣм: Доъѕечі де оамені, треіѕечі ші чінчі до амені, о сȣтъ сѣȣ кȣ векюл кȣвжнт очінтъ де оамені. ш. ч:

Ꙗръ декленарѣ лор се фаче: І кȣ артікȣл релатів д. е. Чіі доъѕечі де омені. Д. челор доъѕечі де оамені.

2 Кȣ артікȣл партітів прекȣм: Г. де, Д. ла. Ꙗбл. дела доъѕечі де оамені.

3 кȣ артікȣл ꙟндефініт ꙟн нȣмърȣл сінгȣларю прекȣм: М. ȣн ом, Д. ȣнȣі ом. сѣȣ партітів: ла ȣн ом. Осȣтъ де

оаменй. Д. ȣней сȣте де оаменй сеȣ ла осȣтъ де оаменй. Асеміне: Д. ȣнȣй мілион де оамінй ші ла ȣн мілион де оаменй ш. ч.

Дін ачесте се потȣ детраџе вербȣрй ші нȣме прекȣм: ȣнеск ȣніре, ȣніт ȣнітор, ȣніторіȣ, ȣнітаріȣ, ȣнітаріе, ȣнінцъ, ȣніме. ȣніст, ȣнȣл, ȣнікȣл, ȣнішорȣ ші алте, кѫте дін ачесте деріватe се пот ꙟформа п. к: сȣпȣніре, ꙟтрȣніре, адȣнаре. Флексіеа седеклінеі: ѫмбі ші ѫмбії, фъръ сȣбстантів. Д. ѫмбілор ші ла ѫмбі, ф. ѫмбе шіѫмбеле Д. ѫмбелор ші ла ѫмбе. Компȣсе дін ачесте сѫнт: ѫмѫндоі, ѫмѫндоъ, дела ѫмбідоі ші ѫмбедоъ.

II. Фелюрітеле сеȣ Діверсатівеле сеспȣн ла ꙟтребаре неȣтръ: де кѫте ші ꙟн кѫте фелюрй і кѫтіплес, де кѫте модȣрй де кѫте форме; іаръ дȣпъ латініе, кѫтіплікȣ.

Респȣнзіндȣсе: де ȣн сеȣ ꙟтрȣн фелю (ȣніфелю) де ȣн мод (ȣнімод) де ȣнъ сеȣ оплась (ȣніплес) де о формъ (ȣніформъ) ші аше маі департе.

Іаръ дȣпъ латініе сар ръспȣнде: сімплікȣ, дȣплікȣ, тріплікȣ. ш. ч.

Дін ачесте сар пȣте деріва воркопаціі прекȣм: ȣніформікȣс ȣніфелікȣ, ȣніфелескȣ? ȣнімодескȣ, ȣнімодікȣ, ȣніплекікȣ. ȣніплічіск. шінȣміле ꙟн (іре іме, ітȣ. іторіȣ, ітоаре, ітітȣ) д. е. ȣніформіре ш. ч.

Ачесте седеклінъ імфлексівел кȣ артікȣл

релатівꙋ прекꙋм: Чії де ꙋн фелю. Д. челор де ꙋн фелю. ф. чѣ де ꙋн фелю. Д. челеї де ꙋн фелю. Плꙋрал. челе де ꙋн фелю. Д челор де ꙋн фелю.

Асемінѣ кꙋ артікꙋліле партітіве прекꙋм: Г. де ꙋн фелю. Д. ла де ꙋн фелю сеꙋ ла фелю. Абл дела ꙋн фелю ші дела фелю. І дела де ꙋн фелю.

III Ꙟтплікътоареле сеꙋ дꙋплікатівеле се сꙋпꙋн ла ꙟнтребарѣ неꙋтръ. Ꙟн кжте сеꙋ кжтіпалꙋ? кжріа се ръспꙋнде: Ꙟнꙋнꙋл, ꙟн ꙋна; шін коло неꙋтрал прекꙋм: ꙟндож, ꙟн трії ш. ч. Дꙋпъ латініе сар ръспꙋнде: Сімплꙋ, сімплъ, дꙋплꙋ, дꙋплъ: тріплꙋ, тріплъ.

Асеміне пропорціонале ꙟнтребжнд, кжте ꙟн кжт? Ръспꙋндем: кътен ꙋнꙋл сеꙋ ꙟн ꙋна, неꙋтрал, кжте-н-доъ, кжте-н-трії, кжтен патрꙋ, кжте-н-чінчї. ш. ч.

Дін ачесте скоп деріва прекꙋм: Ꙟнꙋнескꙋ ші кжтенꙋнеск: ꙟн доеск ші ꙟнтріескꙋ, і кжтендоескꙋ. кжтентріескꙋ. Асеміне: сімплескꙋ, дꙋплескꙋ. тріплескꙋ сеꙋ сімплікꙋ, дꙋплікꙋ, тріплікꙋ ші ꙟн (іре, іме ітꙋ, іторіꙋ) прекꙋм: сімплечіре.

Седеклінъ ші ачесте ꙟмфлексібел кꙋар-

B C U Iasi / Central University Library Iasi

тікȣл релатів прекȣм: М. Чел ꙟн ȣнȣл, ші неȣтраа: чел ꙟн ȣна. Д. челȣї ꙟнȣнȣл сеȣ ꙟн ȣна ш. ч. Ꙗсеміне чел сімплȣ ші сімплъ, Д. челȣї сімплȣ, челеї сімпле.

2 флексібіл: сімплȣл, сімплȣлȣї ші сімпла сімплеї.

IV Ꙟмпърцітоаріле сеȣ дістрібȣтівеле сесȣпȣн ла ꙟнтребарѣ кѫте кѫці? неȣтрȣ: кѫте кѫт? Ръспȣндем: кѫте ȣнȣл, кѫте ȣна сеȣ кѫте ȣнінсȣ кѫте оінсъ, кѫте доі, кѫте доъ, сеȣ кѫте доїінші, дожінсе. ш. ч.

Дȣпъ латінї сар сȣпȣне ла ꙟнтребарѣ: кѫтенї? кѫтене? кърїа сар респȣнде: сінгȣрї, сінгȣре. бінї, біне, трінї, трїне, ш. ч. Дін асте се пот деріва прекȣм: кѫте-ȣнеск, сеȣ кѫт ȣнеѯȣ, кѫте-доїескȣ, кѫте-трїескȣ. Ꙗсеміне ȣнінщеѯȣ, трїїнщеѯȣ сȣ трїїншескȣ. сінгȣ, еѯ, ꙟмбін, ꙟбінеѯȣ. ші ꙟн (ірє, іме, іт, ітȣра, іторю сȣбстантівѣ.)

Се деклінъ: I флексібіл прекȣм: Кѫте ȣнȣл, кѫте ȣнȣ лȣї;

2 ꙟн флексібіл кȣ артікȣл релатів прекȣм: Чел кѫте ȣнȣл, челȣї кѫте ȣнȣл. плȣрал: чії кѫте доі, челор кѫте доі.

3 кȣ артікȣл партітів пре кȣм: Н. кѫте ȣнȣл, Г. де кѫте ȣнȣл, Д. ла кѫте ȣнȣл ш. ч.

B C U IASI
Central University Library Iasi

Ѧсеміне: Сінгȣрȣл, сінгȣрȣлȣї, ші Бініі, бінілор, тріниї трінілор, сеȣ: Чел сінгȣр, челȣї сінгȣр, чіі тріні, челор тріні,

V Орѫндȣітоареле сеȣ̆ ордінареле ꙟн трѣбъ М. ші Н. кȣ (ал) ꙟн (ле) прекȣм: Ӑлкѫтеле? юръ Ф: кȣ (а) ꙟн (а) Ӑкѫта, сеȣ̆ акѫтеа.

Ръспȣндем, М. ѫнтъюл, ѫнтѫеле, Ӑлѫнтѫеле. Ф. ѫнтѫіа сеȣ̆ а ѫнтѫіа, алдоіле М. адоȣа Ф. ал тріїле, атріїа ш. ч.

Дȣпъ ворба веке ам пȣте зіче: Прімȣл, пріма, де ȣндеї прімарюл: прімаре̑; секȣндȣл, секȣнда, Ші секȣндарюл секȣндаре, терціȣл терціа, чінчȣл. шестȣл, шептімȣл, оптȣл, ноȣмȣл. зечемȣл. віџесімȣл сеȣ вісімȣл, тріџечімȣл сеȣ трісімȣл: патрȣџесімȣл сеȣ паресімȣл, де ȣндеї паресіма. ші челе лалте ꙟн (сімȣл, сіма). Ȣлтімȣл, ȣлтіма, (чел сеȣ чеа маї депеȣрмъ.) Вербȣрї детрасе прекȣм: Прімез, ші прімърескȣ, ꙟнтъескȣ ꙟнтѫезȣ, адоезȣ, адоескȣ, ші ꙟн (іре, іме, ітȣ, іторю, ітȣръ, істȣ, ітіст) сȣбстантіве.

Ӑчесте Седеклінъ. 1. кȣ артікȣл релатівȣ: Н. Чел ѫнтѫю. чел ал доіле, Д. челȣї ѫнтѫеле. Г ал челȣї ѫнтѫеле. Че ѫнтѫіа, чеа адоȣа Д. челеї ѫнтѫіа.

2 Фіналік: Прімȣл, прімȣлȣї; Пріма, прімеї; ші прімарюл прімарюлȣї; прімаре прімареї. Ӑсемене сар пȣте зіче: ѫнтѫюл ѫнтѫюлȣї; ѫнтѫіа ѫнтѫеї; адоа, адоъї сеȣ адоълеї,

BCU IASI Central University Library Iasi

Асеміне: Н. ал доіле. Д. алȣї ал доіле; Плȣрал: аї де ал доіле, Д. алор аї доіле. Алтрііле, алȣї ал трііле; аї трііле, алор аї трііле. Ф. адоȣа, алеї адоа. Плȣрал. але адожле, але адожлор, а тріа; алеї атріа, але атреіле, алор атрііле.

VI. Партічіпітоареле се сȣпȣн ла ꙟнтребаре: Акжта парте? акжтȣ, акжта?

Къріа се ръспȣнде: Ȣн ꙟнтрег, о ꙟнтрегъ сеȣ ȣна-парте; оџюмжтате, ȣн тріерю сеȣ доі тріері ші оатріа парте, ȣн пътрарю, патраре ші оапатра парте.

Дін каріле се пот деріва прекȣм. ꙟнтрецеск, ꙟнтрецїме, опъртіме ші ȣнїпъртіме, о ȣнічіме, о тріїме, о тріпъртіме? ȣніпъртехȣ, тріпъртехȣ, ші ꙟн (іре, іме, ітȣ, ітȣръ іторіȣ, ітіспȣ). ш. ч.

Седеклінъ кȣартікȣле індефініте прекȣм: Н. Ȣн ꙟнтрег сеȣ ȣн ȣнерю, ȣн доеірю, ȣн тріерю, ȣнпътрарю. Д. ȣнȣї ꙟнтрег. Плȣрал. доі ꙟнтреџї, доі тріері. Д. ла доі сеȣ челор доі ші кжтръ доі тріері сеȣ ꙟнтреџї ш, ч. Ф. ȣнъ сеȣ оџюмътате, о ȣнїпъртіме, о тріпъртіме, о зече-пъртіме, о сȣтіпъртіме, о міе пъртіме ш. ч. Д. ȣнеї џȣмътъцї, тріпъртімї, ш ч. Д. челор доъ сеȣ ла доъ ікътръ доъ цȣмътъцї, тріімї, тріпъртімі, ȣніпъртімї. ш. ч.

VII Ꙟнмȣлціtоареле сеȣ мȣлті-плікатівеле се сȣпȣн ла Ꙟнтебаре: де кѫте орї, сеȣ дъцї, кѫтȣшї?

Къріа ръспȣндем: ȣнъ сеȣ одатъ, ші ȣнъоаръ:

Ꙗръ дȣпъ Латінї одатъ (семел) де доъ орї (дȣпъ латінї біс:) детрії орї, де трії дацї (дȣпъ латін тер). ш. ч.
Н. Б. Фігȣрат сар пȣте зіче адвербіал: ȣнорїȣ, дȣорїȣ, тріорїȣ. патрорїȣ, чінчіорїȣ ш. ч.

Седеклінъ квартікȣріле партітівеле прекȣм: Н. Одатъ, ȣнъоаръ Г. де одатъ. Д. ла одатъ. Абл. дела одатъ. Плȣр. ȣне-дъцї, ȣне орї Г. деȣнедъцї, Д. лаȣнідъцї сеȣ аȣнедъцї.

Ȣноаръ, ші Ф. одінеоаръ. Г. де ȣнъоаръ, деодінеоаръ. плȣр: онеорї, де ȣніорї, аȣнеорї.

VIII Тімпȣралеле се сȣпȣн ла Ꙟнтребаре де кѫцї анї? Къріа се реееспȣнде: Де ȣн ан.

Фігȣрат сар пȣте зіче: ȣнанїȣ, ȣнаніе, сеȣ аноатін, аноатінъ, анонȣ, аноанъ. Асеміне: анінїȣ, аніне, істанȣ, істанъ ші істанїȣ, істаніе.
Де доі анї сеȣ дȣанїȣ, дȣаніе. Біенȣ біенъ, Біенїȣ, біеніе. Челанїȣ, челаніе.
Де трії анї ші тріенȣ тріенъ сеȣ третінȣ третінъ, тріенїȣ

тріеніе, трінотінȣ, трінолѫтінъ, ші челеланте асеміне.

Дін ачесте се пот дерива вербȣрі прекȣм: ȣнанезȣ ȣнанескȣ ші деȣнанескȣ, анонезȣ, анотінескȣ, істънескȣ. Нȣме ꙟн: (іре, іме, ітȣ, ітȣра, ітістȣ. ш. ч.)

Се деклінъ 1 кȣ артікȣл релатів прекȣм: Чел де ȣн ан, де дої, де трії ш. ч. Д. Челȣї де ȣн анȣ ш. ч. Плȣрал. чії де ȣн анȣ Д. челор де ȣн анȣ.

2 Кȣ артікȣ партітів: Н. Чел де ȣн ан. Г. де чел де ȣн ан. Д. ла чел де ȣн анȣ.

3 Кȣ артікȣл ꙟндефініт. Н. ȣн де ȣн ан, Д. ȣнȣї де ȣн ан, ш. ч.

4. Кȣ арт. де фініт. Н. анонїȣл, анонїȣлȣї? анонїа анонїеї? ȣнанїȣл, ȣнанїȣлȣї. ȣнанїа, ȣнанїеї: істанїȣл істанїȣлȣї істанїа, істанїеї.

§. 21 ДЕ ПРОНȢ̈МЕ

Пронȣмеле есте парте акȣвжнтȣлȣї чесе еа ꙟн лок де нȣме прекȣм арфі: Еȣ ꙟн лок де Георгіе, Тȣ ꙟн локȣ де Іоан.

Пронȣміле сѫнт де опт фелюрї:

1. Персонале сеȣ фъцещї, прекȣм: еȣ, тȣ, ел.

2. Речіпроче сеȣ рентȣрнътоаре прекȣм: Пре сіне. шіе.

не, шіе.

3 ле Конжꙋгътоаре сѣꙋ̆ ꙟмпреꙋнътоаре прекꙋм: ме, те, се,

4 ле Посесіве, стъпжнітоаре, прекꙋм: алмеꙋ̆, алтъꙋ̆, алсеꙋ̆.

5 ле Демонстратіве, арътътоаре, прекꙋм: ієстꙋ̆, челꙋ̆.

6 ле Релатіве, редꙋкътоаре, прекꙋм: челче, кареле.

7 ле Ꙟнтерогатіве сѣꙋ̆ ꙟнтребътоаре прекꙋм: чіне? кареле?

8 ле Ꙟндефінітіве, нехотържтоаре, прекꙋм: орї чіне, орї каріле?

Пронꙋмеле сжнт: 1 ю аꙋ̆ сꙋбстантіве п. к. еꙋ̆. ші аіептіве п. к. алмеꙋ̆. 2 ле аꙋ̆ ръдъчінале прекꙋм: те, ші детрасе прекꙋм: алтъꙋ̆. 3 ле аꙋ̆ сімпле прекꙋм: чел. ші компꙋсе прекꙋм: челче. Се аплѣкъ ка шінꙋміле 1: дꙋпъ ген. 2. дꙋпъ Каꙁꙋ̆. ш. 3: дꙋпъ Нꙋмер.

ТРАТАЦІЕ МАЙ ПРЕЛАРГЪ ДЕ ПРОНꙊМЕ. І ДЕ СꙊБСТАНТІВЕ ШІ ДЕ ПЕРСОНАЛЕ

Сꙋбстантіве сжнт: 1 ю Персоналеле, тріпліче, дін каріле 1-ю ші а 2оа Персоанъ нꙋ осебеще Генꙋрі.

ТАБЛА ПЕРСОНАЛЕЛОР.

Персоана 1іа	а 2 оа	а 3 іа	* Чії партічіпȣла прономінат. ens ші конпȣс кȣ (д)	
Н. Еȣ	Тȣ	М. ел. ф: еа	ꙟнсȣл ꙟнса *	сеȣ дѫнсȣл дѫнса
Ак: пре міне Аб. дела	пре тіне дела	ак. пре аб. дела кȣ номінатів	асеміне	асеміне
Д: міе	ціе	М. лȣї Ф. еї	ѫнсȣ-лȣї ѫне-еї	дѫнсȣлȣї дѫнсеї
		ПЛȣРАЛ.		
Н: ноі	вої	М: іі. ф: еле	М: ꙟншії ф: ꙟнсіле.	дѫншії дѫнселе
аб. дела Ꙗк. пре	(кȣномі натівȣл)	асе--	---мі--	--не
Д: ноȣѫ	воȣѫ	лорȣ	М. ꙟншілор Ф: ꙟнселор.	дѫншілор. дѫнселор

Н. Б. Ꙟдефінітȣ се зіче; ȣн інсȣ, о інсъ; доі сеȣ тріі іншї сеȣ інсе.

II РЕЧІПРОЧЕ СЕȢ ꙞНТОРКЪТОАРЕ.

Речіпрочіле сеȣ ꙟнторкътоареле се-нтребȣіескȣ ꙟн зічерї, кѫнд се'нтоарнъ фъптȣіреа вербȣлȣї кътръ челчї фъптȣеще ꙟнкъдереа акꙋзатівꙋлꙋї (пре Сіне) ꙟндатів (Сіе Сѣꙋ Шіе) атжт пентрꙋ маскꙋлін кжт ші фемені. Ші атжт ꙟн Нꙋмерꙋ плꙋрал кжт ші Сінгꙋлар.

III КОПЏꙋГЪТОЯРЕ

Дела челе персонале сімплифікате сѣꙋ контрасе се ꙟмформъ пронꙋмі, че сар пꙋте нꙋмі конжꙋнтіве, ꙟтребꙋіте ꙟн компꙋнере кꙋ вербꙋрї ші кꙋ пронꙋме прімітіве, прекꙋм: Сжнт I Сіпле.

ꙟНКЪДЕРЕА АКꙋЗАТІВꙋЛꙋЇ СІНГꙋЛАРЮ.

Н. Б· Оунт-ꙟсемнателе се ꙟмбінъ кꙋ вербꙋрї актіве ꙟмформъндꙋсе, ꙟн Пасіве			Се ꙟмбінъ кꙋ актіве вербꙋрї ꙟтріа персонале реџітоаре акꙋзатівꙋлꙋї	
1 Персоана ме де ла ме-не п. к. мънꙋмеск	2 те дела те-не тенꙋмещї	3 се дела се-не сенꙋмеще	М: а сѣꙋ жа ші лꙋ дела (ел)	Ф: о дела ел Д. е. кѣмъ жа кѣмъ кѣм'о окѣмъ

ПЛУРАЛ.

1 Акузатівул ні нінумім	2 съ въ куміцї	3 се се нумеск	М: і. сѣу жї дела (її)	Ф: ле дела е ле Д. е. і адуче ї ді кѣмѣ ле кѣмъ

ЛНКЪДЕРЕ ДАТІВУЛУЇ.

сінгуларіус	1 мі сѣу жмї дела міе	2 ці сѣу жцї дела ціе	3 і сѣу жі дела луї. еї лу (шї жшї) дела шіе	плурал	1 ні дела ноуж	2 въ дела воуж	3 лі дела лор.
Компус	Міл сѣу міо міce	ц-ї-л сѣу ціо ціce	іл сѣу іо іce		ні-л сѣу ніо? ніce	віл сѣу віо віcе	ліл сѣу ліо ліce

BCU IASI / Central University Library Iasi

КОМПȢСЄ КȢДАТІВȢРІЛЄ СКȢРТАТЄ.

	СІНГȢЛАР			ПЛȢРАЛ		
	1	2	3	1	2	3
Н.	ꙟнсȣмі̆ сѣȣ ꙟнсамі̆	ꙟнсȣці̆ ꙟнсаці̆	Н. ꙟнсȣші̆ Д. лȣіші̆ сіш сіѣші, шіеші̆	ꙟншіні ꙟншені	ꙟншівъ	ії-ші̆ сѣȣ лорȣ-ші̆
Ак.	пре сінемі̆	пре сінеці̆	Ак. пре сінеші̆	пре сінені̆	пре сіневъ	пре сіне-ші̆

КОМПȢСЄ КȢ ПЄРСОНАЛЄ.

еȣ ꙟнсȣмі̆ ꙟнсамі̆	тȣ ꙟнсȣці̆ ꙟнсаці̆	ел ꙟнсȣші̆ еа ꙟнсаші̆	ної ꙟншіне	вої ꙟншівъ	ії ꙟншії̆ еле ꙟнселе
Ак: пре міне ꙟнсȣмі̆ ꙟнсамі̆	пре тіне ꙟнсȣці̆	пре ел ꙟнсȣші еа ꙟнсаші̆	пре ноіꙟншіне	пре вої ꙟншівъ	пре ії ꙟншії̆ пре еле ꙟнселе
Д: мії ꙟнсȣмі̆	ціе ꙟнсȣці̆	лȣї ꙟнсȣші̆ еї ꙟнсъшеі̆	новъ ꙟшіне	вовъ ꙟншівъ	лор ꙟншілі. сѣȣ ꙟнселор

IV ПРОНꙊМЕ ЛІЕПТІВЕ: ДЕ ПОСЕСІВЕ.

Пронꙋме ліептіве сѫнт посесівеле, че се ꙟмформъ дела персонале, арътѫнд акꙋї аꙁфі обіектꙋл де кареле се ворбеще, ші се прѣартікꙋлѣꙁъ: М: сінгꙋлар кꙋ (ал) плꙋр: (аї) фемен. Сінгꙋл кꙋ (а) плꙋр: кꙋ (але) Се'мформъ дела акꙋꙁатівꙋл персонал.

НОМІНАТІВꙊЛ СІНГꙊЛАРЮ.

дела 1: ме ші ноі се фаче		дела 2а. те ші воі се фаче		дела 3а се сеꙋ лꙋї, еї, лор- се фаче	
М	Ф	М	Ф	М	Ф
алмеꙋ ші алнострꙋ	амеа аноастръ	алтъꙋ ші алвострꙋ	ата авоастръ	алсеꙋ сеꙋ ал лꙋї	аса сеꙋ аеї

ПЛꙊРАЛ.

аї меі	але меле	аї тъї	але тале	аї сеї	але сале
аї нострꙋ	але ноастр	аї вострі	але воастре	ші аї лор	але лор.

Генетівꙋл кꙋ (де) датівꙋл кꙋ (ла) аблатівꙋ кꙋ (дела) акꙋꙁатівꙋл кꙋ (пре) се ꙟмфозмъ дела Номінатівȣл Сінгȣларю ші плȣрал.

Н. Б. Номінатівȣл посесівелор се ꙟнтребȣінцазъ ші ꙟн локȣл Генетівȣлȣї персоналелор, че лі ліпсеще, прекȣм:

І Ном:: еȣ̆, Генет: алмеȣ̆ амеа

ПЛȢРАЛ.

Ном: ноӣ, генет: аї нощрі але ноастре.

2. Тȣ, Ген: алтъȣ̆, ата,

ПЛȢРАЛ.

Воӣ. Ген: аі вострі, але воастре.

3. Єл, еа, Ген. ал лȣӣ, а еӣ.

ПЛȢРАЛ.

Ії, еле. Ген. аї лор, але лор.

V АРЪТЪТОАРЕЛЕ.

Арътътоареле че аратъ обіектȣл де кареле се ворбеще сѫнт де доȣъ: фелюрі:

Арътътоаре де апроапе І Сімпле прекȣм: М: істȣ̆ омȣ̆ Ф: еастъ фемеіе; ші 2. Компȣсе тріплікȣ̆ кȣ пъртічеліле (а, ч, ач) д. е. Сімплȣ: іст, еастъ; компȣс: чест, чѣстъ; аістȣ̆ леастъ; ачістȣ̆ ачеастъ.

Арътътоаре де департе І Сімпле М: ел, Ф: еа. 2 Компȣсе ч-ел, ч-еа. а-ел а-еа. ач-ел, ач-еа.

Форма арътътоарелор

		деапроапе.		дедепарте
		Мас		Мас
Номінатів.	а.	істꙋ	а.	ел
	ч.	оѣꙋ	ч.	сѣꙋ
	ач.	іста	ач.	ела
		Ф.		Ф.
	а.	еастъ	а.	еа
	ч.	сѣꙋ	ч.	сѣꙋ
	ач:	еаста	ач.	еїа

		деапроапе	дедепарте
		Мас.	Мас.
Датівꙋл	а.	істꙋї	ч. елꙋї
	ч.		
	ач	істꙋіа	ч. елꙋіа
		Ф.	Ф.
	а.	естеї	ч. елеї
	ч.		
	ач	естіа	ч. еліа

ПЛꙊРАЛ.

		Мас.		Мас.
Номінатівꙋл	а.	іщї	ч'	ii
	ч.		ач.	
	ач	іщїє	а.	їа
		Ф.		Ф.
	а.	есте	ач.	еле
	ч..			
	ач			

Датівꙋл	а.	М. Ф.	М. Ф.
	ч.	істор	ч-елорꙋ
	ач.	істора	ч-елора

Акꙋз. кꙋ (пре) Аблат. кꙋ (дела) ші кꙋ номінатівꙋл. Генет. кꙋ (а) ші кꙋ датівꙋ, ла сінгꙋлар ші плꙋрал

VI РЕЛАТІВЕ.

Релатівеле сѣꙋ редꙋкътоареле, че редꙋк ꙟнцелесꙋл ачелꙋіа декаре се ворбеще. Ачесте сѫнт: сімпле прекꙋм: (чі че, карі-ле М: ші кареа Ф:) Компꙋсе дін пронꙋміле арътъторїꙋ де департе. (М. чел, Ф: чеа) дін релатівꙋл сімплꙋ (чі ші че) прекꙋм: М: (челчі Ф: чеіаче.)

ФОРМА РЕЛАТІВЕЛОР

	Мас.	Фем.		Мас.	Фем.
Номінатівꙋл	чі сѣꙋ чела	че сѣꙋ чеа	Дативꙋл	Кꙋі че лꙋічі сѣꙋ челꙋіаче	челеіче, чеіче! сѣꙋ челіаче
	челчі сѣꙋ челачі,	челче сѣꙋ чеіачѣ		кърꙋі сѣꙋ кърꙋіа	кърei сѣꙋ каріа
	карі сѣꙋ каріле	каре сѣꙋ карea			

ПЛꙊРАЛ.

	Мас.	Фем.		М. Ф.	
Номін.	чі чіічі карі (каріі)	че челече каре (кареле)	Дативꙋл	челор (челора) кърорꙋ (кърора)	челорчі челорче челорачі

Дела Номінатів сеформъ акꙋз. кꙋ (пре) аблатівꙋл кꙋ (дела.) Дела дативꙋ ген. кꙋ (а)

VII ꙞНТРЕБЪТОАРЕЛЕ.

Ꙟнтребътоареле, че ꙟнтребъ пе обіектꙋл де кареле се ворбеще, се ꙟформъ дела пречедътоареле релативе, поспꙋіндꙋсе ші пъртічеоа Латінъ ꙟтребътоаре (не) ші семнꙋл ꙟтребърей? прекꙋм: чіне? че? каріле? ші карea?

ФОРМА ꙞНТРЕБЪТОАРЕЛОР.

		сінг.	плꙋр.			сінг.	плꙋр.	
Ном.	М	че? чіне карі? каріле?	чінес карії?	Фем	Ном.	чіне? каре? карea?	че? каре? кареле?	Ак, (пре) Абл (дела)
Дат.	М	кꙋї? кърꙋї? кърꙋіа?	ф къреі? къріѧ?		Дат.	Мас. ші Фем. кърорꙋ? кърора?		Ген (а)

VIII ꙞНДЕФІНІТІВЕ.

Ꙟндефінітівеле сеꙋ нехотържтоареле, чінꙋ хотъръскꙋ обіектꙋл адекъ фіінца сеꙋ персоана де каре се ворбеще, се ꙟмформъ дела пречедътоареле ꙟнтребътоаре препꙋнжндꙋсе пъртічеліле (орї, верї, фіе) прекꙋм: орї сеꙋ верї, ші фіе чіне, -че, -кареле, -карea.

Аꙋ поспꙋнжндꙋлісе пъртъчеліле (ва ші вре)

Прекꙋм: чінева; каре вре, орї че, орї чіне вре

Форма ꙟндефінітівелор.

Ꙟнтребжнд: че? чіне? каре ші оаречіне? сѣꙋ̆ варече, ші варе каре?

1 Се респꙋнде: орї че-чіне-каре-кареле-кареа; асеміне: верї ші чіне, фіе чіне, сѣꙋ̆ фіесче, ші чіне, фіеще че-чіне-кареле-кареа.

2 Чінева, карева, чіневре ші чіне нꙋмаї вре, каре сѣꙋ̆ кареле ші кареа ва сѣꙋ̆ вре ші орї кѫнд чінева нꙋмаї вре.

Нꙋмаї чіне сѣꙋ̆ карева ші вре, орї чіне вре, орї ші чіне нꙋмаї вре.

3 Чінешї, чінесче, челче, ꙋнꙋл чіне ші ꙋнꙋл фіесчіне сѣꙋ̆ ꙋнꙋл фіеще чіне-каре-кареле.

4 Оꙋнꙋл, оꙋна, тотѫнсꙋл, тотѫнса, тотꙋ, тоатъ; тот каре сѣꙋ̆ кареле, тоцї карії.

5 Оарече, оаресче, оарічікъ, чева, кѫтꙋва, оарекѫт, пꙋцін, пꙋцінтел, пꙋцінел, ꙋн пікꙋ̆, ꙋн пікꙋцꙋ̆, олѣкъ.

Нꙋмаї ꙟн плꙋрал; атѫт пентрꙋ маскꙋліне, кѫт ші феменінꙋ̆.

Ніще, нещіне сѣꙋ̆ несчіне (дела нꙋ щіꙋ̆ чіне) ніскарі (дела нꙋщіꙋ̆ карі) ніскаїва ші ніскаріва (дела нꙋщіꙋ̆ каріва.)

6 Ꙋн, о; ꙋн чінева. Ꙋн оаре каре ші

ȣн сѣȣ окȣтаре, ші кȣтареле ікȣтаре, ȣнатаре, ȣнії ȣнеле. Нічінȣ, нічіо. алт, алтъ. алтȣл, алта; ȣнȣл дін дої, амѫндої; ȣнȣл фіескареле; ѫмбії, ꙟмбеле, тȣстреї, (дела тоці трії) кȣте трії кȣте патрȣ. (дела кȣнкте трії)

Ѧчесте се деклінъ, парте фінал; парте ꙟмфлексібіл кȣ артікȣріле партітіве; ші ȣніле ꙟнȣмерȣл сінгȣларю ші плȣрал. алтіле нȣмаї ꙟнплȣрал прекȣм:

ФОРМЯ ꙟНДЕФІНІТІВЕЛОР.

СІНГȣЛЯРЮ.		НȣМЯЇ ПЛȣРАЛ.	
Номінатів	Дативȣл	Номінатів	
чінева карiва карєва ȣнȣ ȣнъ оȣнȣ оȣнъ алтȣ алтъ алтȣнȣа тотѫнсȣа тотѫнса тотȣ тоатъ	кȣіва кърȣіва кърєіва ȣнȣі ȣнȣіа оȣнȣі оȣнȣіе ȣнеї алтȣі-а алтеї алтȣнȣіа тотѫнсȣлȣї тотѫнсеї тотȣлȣї тоатеї	нещіне ꙟ: л. ȣнії сѣȣ ȣнеле. оаре карії оаре кареле ніще оамені, мȣїері ніскаре сѣȣ ніскаї ніскъріва ніскаіва	оамені. інші

Ѧк. пре тот
Ѧк. дела сѣȣ детот
Дат ла тотȣ? тоатъ.

Г: (де) Д. (ла) Ѧк: (дела)
Ѧк: (пре) ніще оамені

ПЛȢРАЛ.

Номінатів	каріїва	Датіва	кърорва	Номінатів	ꙟмбі-ії	Датіва	ѫмбілор
	оаре карії		оаре кърора		ꙟмебе-іле		ші
	ȣнії (іе)		ȣнор, ȣнора		(ѫмбі доі)		
	ȣне (ле)				сѣȣ		амѫндȣрор
	алції (ії)				амѫндоі		амѫндȣрора
	алте (еле)		алтора		(ꙟмбе доȣъ)		
	кȣ тоці (іі)				Сѣȣ		
	кȣтоате (еле)		тȣтȣрора		амѫндоȣъ		

Сѣȣ ꙟндефініте: Г: де: Д: ла, Ак: дела, Ак. пре оаре карії, амѫндоі. ш. ч.

ДЕСПРЕ МОДȢЛ ДЕКЛІНЪРЕЇ ПРОНȢМЕЛОР ПОСЕСІВЕ.

Пронȣмеле посесіве, аȣ фіінд сінгȣре, аȣ конкордате, прѣстѫнд ꙟнаінтѣ сȣбстантівȣлȣї, лісе прѣпȣне пъртічеоа генетівалъ (а) кȣ артікȣл: аȣ маскȣлін скȣртатȣ сінгȣлар (л) плȣр (ї) лаȣнлок (ал, аї) алмеȣ алнострȣ; аї меї аї ноштрі; аȣ кȣ артікȣл фем. (а) каре ȣніндȣсе кȣ парт: ген: (а) се префаче ꙟн (а) сінгȣрал; плȣр: (а-ле) прекȣм: амѣ, аноастръ; але меле, але ноастре. Ꙗчесте сȣпт арътата формъ прѣстѫнд сȣбстантівȣлȣї лор се аплѣкъ ꙟнфлексібіл кȣ артікȣле партітіве прекȣм:

	Ном:	Ген:	Дат:	Акȣ:	Аба.
Сінг:	ал меȣ пърінте	де ал меȣ пърінте	ла ал меȣ пърінте	пре ал меȣ пърінте	дела ал меȣ пърінте
Плȣр.	аї меї пърінці	де аї меї пърінці	ла аї меї пърінці	пе аї меї пърінці	дела аї меї пърінці

Стжнд ꙟнсъ поссесівȣл дȣпъ алсеȣ сȣбстантівȣ ръмжне ꙟнкъдерѣ ном: ла Сінг. ші плȣрал недіклінат, аплекжндȣсе нȣмаї прѣчедъторюл нȣме флексівіл. прекȣм:

	Ном.	Акȣ:	Аб:	Дат.	Ге:
Сінг.	пърінтеле меȣ	пе пърінтеле меȣ	дела пърінтеле меȣ	пърінтелȣї меȣ	а пърінтелȣї меȣ
Плȣр.	пърінціі меї	пе пърінціі меї	дела пърінціі меї	пърінцілор меї	а пърінцелор меї

Дін векіме ꙟнсе се декліна флексівіл ка ші алте аіептіве, стжнд ꙟннаінтѣ сȣбстантівелор сале прекȣм:

М.				
Є. Ном:	меꙋл	пърінте	Д: меꙋ-лꙋї	пърінте
	тъꙋл		тъꙋ-лꙋї	
	сꙋꙋл		съꙋ-лꙋї	
П. Ном:	міеї	пърінцї	Д: меілор	пърінцї
	тъії		тъілор	
Ф.	сеії		сеілор	
Є: Ном:	меа	мꙋмъ	Д: мелеї	мꙋме
	тꙋа		талеї	
	сꙋа		салеї	
П: Ном:	мелеле	мꙋме	Д: мелелор	мꙋме.
	талеле		талелор	
	салеле		салелор	

ДЕКЛІНАРѢ ПРОНꙋМЕЛОР АІЕПТІВЕ.

Пронꙋмеле аіептіве прекꙋм сжнт: ачеле арътътоаре 2, челе релатіве. 3, челе ꙟтребътоаре; се деклінъ флексібіл стжнд ші ꙟнаінтѣ сꙋбстантівꙋлꙋї конкордате.

Сетермінъ арътътоаріле ꙟн (ꙋ) мас. ꙟ (ъ) фем: прекꙋм: істꙋ сеꙋ челꙋ омꙋ; еастъ сеꙋ чеа фемеіе. Релатівеле ꙟн (і) мас. ꙟ (е) фем. прекꙋм: карі омꙋ, каре фемеіе.

Н. Істꙋ сеꙋ челꙋ омꙋ.

Д: істꙋї сеꙋ челꙋї омꙋ.

Н. Еастъ сеꙋ чеа фемеіе

Д: естеї сеꙋ челеї фемеіе,

Ꙟн флексібіл кꙋ артікꙋл партітів прекꙋм:

Н. Істꙋ омꙋ. Г: де істꙋ омꙋ. Д: ла істꙋ омꙋ; Аб. дела істꙋ омꙋ. ш. а.

BCU IASI Central University Library Iasi

Ꙗ̈ръ дȣпъ Сѣȣ̆ фъръ Сȣбстантіве Стжнд атжт ꙟн фіналȣл маскȣлінȣлȣї̆ кжт ші ал феменінȣлȣї̆ лісе адаоџе пъртічѣоа аръттоаре (а)

СІНГȢЛЯРЮ ЯРЪТЪТОРЮ.

Ном. Омȣл іста Сѣȣ̆ ачела. Фемеіа аста Сѣȣ̆ ачеіа.

Дат. Омȣлȣї̆ істȣіа Сѣȣ̆ челȣіа.

Фемеієї̆ істіа Сѣȣ̆ челіа.

ПЛȢРЯЛ.

Маск. Оамінії̆ істіа Сѣȣ̆ чііа.

Фемеіле єсте Сѣȣ̆ челе.

Дат. оамінілор істора Сѣȣ̆ челора.

Фемеілор істора Сѣȣ̆ челора.

СІНГȢЛЯР. РЕЛЯТІВЕ.

Н. Омȣл чела Сѣȣ̆ челалє ші кареле щіє.

Фемеіа чеіа Сѣȣ̆ чеіа че ші карѣ щіє.

Дат. Омȣлȣї̆ челȣіа че Сѣȣ̆ кърȣіа ші кȣї̆ щіє.

Фемеієї̆ челіа че Сѣȣ̆ кърііа щіє.

ПЛȢРЯЛ.

Ном: оамінії̆ чіічі Сѣȣ̆ карії̆ щіȣ̆.

Фемеіеле челече Сѣȣ̆ кареле щіȣ̆.

B C U IAŞI Central University Library Iaşi

Дат. Оамінілор челорчі сѣȣ̆ кърора щіȣ̆ фемеіелор челораче сѣȣ̆ кърора щіȣ̆.

Н. Б. Ꙗрътжнд ȣн че неȣтрȣ̆, де каре се ворбеще; атжт ла плȣрал кжт ші ла Сінгȣларю̆, ꙟн требȣім арътъторюл сѣȣ̆ релатівȣл де Г. фемені̆ прекȣм: Ꙗ̆чѣста сѣȣ̆ ачеіаче зічі̆ нȣсе поате фаче. Чеіаче сѣȣ̆ карєа нȣплаче ціе, алтȣіе нȣ фаче.

Вржнд ааръта маі̆ дестінс Сȣбстантівȣл, де кареле се ворбеще, кътръ (а) се адаоце речіпрокȣл (ші̆) прекȣм:

М. Ꙗ̆чєсташі̆ ачелаші̆ Ф: Ꙗ̆чѣсташі̆ ачеіаші̆. Ꙗсеміне ам пȣте зіче: Їстамі̆, істаці̆ сѣȣ̆ юстамі̆, юстаці̆, ші челамі̆, челаці̆ сѣȣ̆ чеіамі̆, чеіаці̆.

§ 22. ДЕВЕРБȢРІ̆.

Фіеще єстіме сѣȣ̆ фіінцъ ні се'мфъцошазъ авжнд: матеріа ші форма, че сжнт нȣміле, і фъптȣірєа че сжнт вербȣріле

дечі̆:

І Вербȣл єсте парте а кȣвжнтȣлȣі̆ че аратъ фъптȣірєа прекȣм: Омȣл віȣ̆ віазє.

2 Ла о фъптȣіре се черȣ̆ тріі̆ оаре каре: Ію Сȣбіектȣл сѣȣ̆ Сȣбстантівȣл че фъптȣеще. 2 ле Обіектȣл кътръ каріле се фаче фъптȣірѣ. ші 3 ле Копȣла сѣȣ̆ легътȣра ѫмбілор, че есте вербȣл; каріле аȣ̆ фъптȣіеще фіінд лȣкрътoрю; аȣ̆ се аффъптȣеще фіінд пътіміторю̆, прекȣм: еȣ̆ портȣ̆ калȣл де фръȣ̆ ші еȣ мъ порт де дѫнсȣл:

3. Къдінціле аплікъреі̆ ȣнȣі̆ вербȣ̆ сѫнт шепте: I Генȣл, II Модȣл. III Тімпȣл. IV Персоана. V Нȣмерȣл. VI Конжȣгаціа. VII Кондіціа карітімеі̆ вербȣрілор.

I. Генȣл аратъ фелюл фъптȣіреі̆ вербȣлȣі̆, ші сѫнт патрȣ:

Ію Генȣл активȣ̆ (лȣкрътoрю̆) кѫнд вербȣл фъптȣіеще трансітівȣ̆ кътръ чева, стътъторю̆ ꙟⷩ къдерѣ акȣꙁатівȣлȣі̆ сѣȣ̆ адатівȣлȣі̆, прекȣм: еȣ̆ ꙟнвъцȣ̆ Сколерюл сѣȣ̆ пре Сколерю̆; кȣмінекȣ̆ лȣі̆ Ідеіле меле.

2 ле Генȣл пасів (пътіміторю̆,) кѫнд Сȣбіектȣл вербȣлȣі̆ се аффъптȣеще де кътръ чева, че стъ ꙟнкъдерѣ аблатівȣлȣі̆: прекȣм: Сколерюл се ꙟнвацъ де кътръ міне.

Н. Б. Пасівȣл се ꙟмформъ дела вервꙋл лꙋкръторю̆ прін анінарѣ де акꙋꙁатівꙋл пронꙋмелꙋї̆ персонал, (ме, те, се, плꙋрал ні, въ, се) мꙋтѫндꙋсе номінатівꙋл ꙟн аблатівꙋ̆ ші акꙋꙁатівꙋл ꙟн номінатівꙋ̆ прекꙋм: дела актівꙋл: Еꙋ̆ ꙟмвъцꙋ̆, тꙋ ꙟмвеці̆, ел ꙟмвацъ сколерюл; се фаче пасівꙋ̆: Сколерюл се ꙟмвацъ де міне сѣꙋ̆: Мъ ꙟмвъцꙋ̆, те ꙟмвъцꙋ̆ се ꙟмвацъ; ні ꙟмвъцем, въ ꙟмвъцаці̆, се ꙟмвацъ де чінева.

3ле Генꙋл неꙋтрꙋ, че нꙋсе ꙟнтребꙋеще ꙟнформъ пътімітоаре фъръ ꙟнлꙋкрътоаре інтрансітівъ, акърꙋіе сꙋбіект ніче ка лꙋкръторюл фъптꙋіеще кътръ чева, ніче ка пътіміторюл се аффъптꙋіеще де кътръ чева; ѩръ ꙟнцелесꙋл ѫї̆ поате фі тріплікꙋ̆:

I Ѧ̆ꙋ̆ лꙋкръторю̆ прекꙋм ꙋмблꙋ̆, мергꙋ̆, алергꙋ̆, фꙋгꙋ̆ ш. а. але міскъреї̆ трꙋпещї̆; ші але челеї̆ сꙋфлетещї̆ прекꙋм: кꙋџет, кітескꙋ̆, нъскоческꙋ̆ ш. а.

2. Ѧꙋ̆ пътіміторю̆ прекꙋм: сꙋферꙋ̆, амецеск, обосескꙋ̆, ꙁелꙋꙁескꙋ̆, ръбдꙋ̆, пътімескꙋ̆.

3 Ѧꙋ̆ неꙋтрꙋ прекꙋм: стаꙋ̆, шедꙋ̆, ꙟнчетеꙁꙋ̆, дормꙋ̆.

4 Генꙋл Депонентꙋ̆ сѣꙋ̆ депꙋнъторю̆, чї нꙋсе ꙟтребꙋїеще ꙟн формъ лꙋкрътоаре, фъръ ꙟн пътімітоаре, не аффъптꙋїндꙋсе сꙋбїектꙋл де кътръ чева дін афаръ, фъръ де кътръ ѫнсꙋшї; ꙗръ ꙟнцелесꙋл ѫї поате фі

І. Аꙋ̆ пътіміторю̆ прекꙋм: мъ ꙟтрїстеѕꙋ̆, мъ мір, мъ тꙋлбꙋр, мъ бꙋкꙋр. ш. а. але чеї дін лъꙋнтрꙋл нострꙋ сімцірі

2 Аꙋ̆ лꙋкръторю̆ прекꙋм: мъ лаꙋ̆, мъ ꙟнвестескꙋ̆, мъ пептънꙋ̆, мъ преꙋмблꙋ̆, мъ кꙋлкꙋ̆ ш. а. але чеї дін афаръ трꙋпещі лꙋкрърї.

Ачесте се нꙋмеск ші вербꙋрї Речіпроче сѣꙋ̆ редꙋкътоаре, ші орї че вербꙋ̆ пътіміторю̆ поате фі речіпрокꙋ̆, аффъптꙋїндꙋсе де кътръ ꙟнсꙋл сꙋбїептꙋл сеꙋ̆ прекꙋм: Мъ лаꙋд де алтꙋл ші мъ лаꙋд ꙟнсꙋмї, те ꙟмвецї ѫнсꙋцї, се ꙟмболдеще ѫнсꙋл.

Н. Б. Дін сꙋс аръ̆тателе 4 Генꙋрї нꙋмаї доъ сѫнт орігінале: Актівꙋл ші Пасівꙋл, къ німік че фъптꙋїеще, нꙋ поате рѫмѫне неꙋтрꙋ, адекъ ніче лꙋкрѫнд, ніче пътімінд, фъръ къ фъптꙋїреа се фаче аꙋ міжлочітъ прекꙋм: еꙋ дескід картеа; аꙋ німіѕлочітъ прекꙋм: стаꙋ, ꙋнде се ꙟнцелеще лꙋкрареа,

BCU Iasi / Central University Library Iasi

къ єȣ̆ мъ фак пре мінє а ста: шедȣ̆, адекъ мъ факȣ̆ пре ꙟнсȣмї сі шадъ; дормȣ̆, ȣнді сенцелеџе пътіміре, къ органіꙁаціа трȣпȣлȣї мъ фаче се ꙁакȣ̆ неміскат. Ꙗ ємінє депонентеле: Мъ мірȣ̆ адекъ мъфак амъміра.

II Модȣріле, че аратъ кондіціїле фъптȣіреї вербȣлȣї, сжнт шепте I Індікатівȣ̆ (арътъторю.) 2 Конжȣнтівȣ̆ (кȣцȣгъторю.) 3 Оптатівȣ̆ (пофтіторю) сѣȣ̆ Дȣбітатівȣ̆, (ꙟндоіторю) 4 Кондіціонатȣ̆. 5 Імперативȣ̆ сѣȣ̆ мъндъторю. 6 Ꙟмфінітівȣ̆ (нехотържторю.) 7 Партіціпіал (ꙟмпъртъшіторю)

Ію Ꙟн модȣл індікатівȣ̆ (арътъторю) се аратъ фъптȣірѣ вербȣлȣї афі абсолȣтъ, неатжрнатъ, прекȣм: єȣ лаȣд.

2ле Ꙟн модȣл конкȣнтівȣ̆ сѣȣ кȣцȣгъторю фъптȣірѣ вербȣлȣї есте атжрнатъ, прін пъртічеоа (сі) прекȣм: сі лаȣд.

3ле Оптатівȣл (пофтіторюл) сѣȣ̆ Дȣбітаторюл кȣ ꙟндоѣлъ, се алкътȣіеще кȣ вербȣл ажȣтъторю (аш, аї, ар: плȣр. амȣ̆, аці, арȣ̆) ші кȣ ꙟмфінітівȣл вербȣлȣї прекȣм: аш лъȣда, аї лъȣда ш. ч.

BCU Iasi Central University Library Iasi

4 Модꙋл кондіціонал, че'мфъцошазъ фъптꙋірѣ сꙋб кондіціе, се алкътꙋіеще кꙋ пъртічеоа кондіціоналъ (ді) ші кꙋ модꙋріле: Ѧрътъторю і Пофтіторю прекꙋм: Ді лаꙋд еꙋ, ді аші лъꙋда еꙋ

5 Імперативꙋл (порончіторюл) се ꙟнчепе ꙟн сінгꙋларю ші плꙋрал дела адоꙋа персоанъ, ліпсіндꙋї ѫнтѫю. къчї нꙋні порончім ноі ꙟн шіні прекꙋм: Лаꙋдъ тꙋ, лаꙋде ел; сѣю се ꙟмформъ дела модꙋл конжꙋнтів прекꙋм: сілаꙋѕї тꙋ, сі лаꙋде ел. Ѧсемене дела конжꙋнтів семпрꙋмꙋтъ кꙋчелеланте тімпꙋрї.

6 Модꙋл ꙟмфінітів сѣꙋ нехотърѫторю, нꙋ осебеще фаца ніче нꙋмер, фъръ нꙋмаї тімпꙋрї прекꙋм: алъꙋда, афі лъꙋдат.

7 Модꙋл ꙟмпъртъшіторю сѣꙋ партіціпал, ꙟн кареле се ꙟмфъцошазъ вербꙋл префъкꙋт ꙟн нꙋме ꙟнсꙋшіторю, каші нехотърѫторюл осебеще нꙋмаї тімпꙋл, ꙗръ ка нꙋмеле: Генꙋл, Нꙋмерꙋл ші Кѫдереа, прекꙋм: Лъꙋдѫнд, лъꙋдъторю, лъꙋдат, фост лъꙋдат.

III Стаціїле тімпꙋлꙋї сѫнт чінчї

I Тімпꙋл де акꙋм прѣсент сѣꙋ прѣфіінців

Biblioteca Univ. Iaşi

п.к. єꙋ̆ лаꙋд. 2. Т. четречѣ, ꙟмперфєпт сѣꙋ̆ непрефъпт прекꙋм: лъꙋдам 3. Т. трекꙋт перфєпт сѣꙋ̆ префъпт: I сімплꙋ пк: єꙋ̆ лаꙋдъї сѣꙋ̆ компꙋс прекꙋм: ам- лъꙋдат сѣꙋ̆ лъꙋдатам. 4 Т: четрекꙋсе прѣперфєпт сѣꙋ̆ прѣпрефъпт: I сімплꙋ̆ пк: єꙋ̆ лъдасем сѣꙋ̆ конпꙋс прекꙋм: ам фост лъꙋдат сѣꙋ̆ лъꙋдат амфост. 5 Т. вііторю̆ сѣꙋ̆ фііторю̆ і фꙋітор, компꙋс п к: єꙋ̆ вою̆ лаꙋда сѣꙋ̆ лаꙋдавою̆

Н. Б. Къ тот чесе фаче, се фаче ꙟн тімп, че есте: I ѧꙋ̆ де фацъ, 2 ѧꙋ̆ трекꙋт, 3 ѧꙋ̆ фііторю̆; Де ачѣста ші челе 5 Тім. се пот класфіка ꙟ̑ треї: прѣфііцівꙋ̆, трекꙋт і фіітор

IV Персонеле вербꙋлꙋї сѫнт: 3: Персоана I чефъптꙋїеще прекꙋм: єꙋ̆ лаꙋд. ѧ 2 оа кꙋ карєа фъптꙋім прекꙋм: тꙋ лаꙋзї. ѧ 3 а де карєа фъптꙋім прекꙋм: єл сѣꙋ̆ єалаꙋдъ

V Нꙋмеріле сѫнт доꙋъ, Iю Но. сінгꙋларю̆ фъптꙋінд ꙋнꙋл прекꙋм: єꙋ̆, тꙋ, єл, лаꙋдъ. ѧ̑л 2-ле плꙋрал фъптꙋінд мꙋлцї̆ прекꙋм: ної, вої, ії, єле, лаꙋдъ.

VI Конџꙋгацііле, адікъ формеле аплікъреї ꙋнꙋї вербꙋ̆ прін тімпꙋрї, персоане ші модꙋрї, сѫнт 4. ші се кꙋноскꙋ̆ дін пенꙋлтіма карактерестікъ вокалъ а ꙟмфінітівꙋлꙋї, че сѫнт:

Ꙟ I еї конжꙋгаціе (а) д. є, а лъꙋд-а-ре.
Ꙟ 2 ъї (є) лꙋнг прекꙋм а від-е-ре.
Ꙟ 3 еї (є) скꙋрт: п.к. а ꙟнтінд-е-ре.
Ꙟ 4 еї (і) лꙋнг прекꙋм: а аꙋӡ-і-ре.

VII Кондіціїле карітімеї вербꙋрілор сѫⷩт трії.

Къші вербꙋл есте

I	Аꙋ ръдъчінал	I аꙋ де трас.
	прекꙋм факꙋ	прекꙋм фъптꙋєскꙋ
II	аꙋ сімплꙋ	2 аꙋ компꙋс.
	прекꙋм факꙋ	конфъптꙋєскꙋ
III	аꙋ сімціт сѣꙋ	3 ші ꙟнцелес
	конкрет	сѣꙋ абстрас
	прекꙋм факꙋ	прекꙋм: кꙋџет.

§ 23 ФЕЛЮРІЛЕ ВЕРБꙊРІЛОР СѪНТ ШЕПТЕ

I Вербꙋрї регꙋлате сѫнт: каріле се пот регꙋлат апліка дꙋпъ о формъ генералъ дін челе 4, статꙋте пентрꙋ конжꙋгаре вербꙋрілор Ромънещї, прекꙋм: Лаꙋдꙋ

2 Вербꙋрї нерегꙋлате сѫнт: каріле нꙋ ꙋрмеӡъ ꙟн аплікаре лор регꙋлат ꙋнеї форме генерале прекꙋм: тꙋ, алꙋа; мѫнѫнкꙋ мѫнкаре

BCU IAȘI
Central University Library Iasi

3 Вербȣрї ꙟмперсонале сѫнт: каріле нȣмаї ꙟн атріа персонъ се ꙟнтребȣіескȣ прекȣм: сѫнт але фъптȣіреї метеоріче: Плоȣъ, нінџе, фȣлџеръ. Асеміне: паре, требȣіе, секȣвіне.

4 Вербȣрї дефъптіве сѫнт; ачеле ліпсе ꙟн тімпȣрї прекȣм: Блемȣ, пасȣ, аіде.

5 Вербȣрї ꙟнкоатіве сѫнт: ачеле ꙟн (ескȣ) конжȣгѫндȣсе дȣпъ а 4-а конжȣгаціе, каріле аратъ къ акȣм ꙟнчепе чева асе фаче; шісе ꙟмформъ дела алте прімітіве вербȣрї; кѫт ші дела нȣме 1 Сȣбстантіве прекȣм: Флоаре ꙟнфлореск; 2 дела аіептіве: албȣ ꙟннълбескȣ ш. а.

6 Вербȣрї фрекентатіве сѫнт ачеле ꙟн (еꙁȣ) конжȣгѫндȣсе дȣпъ 1-ю конжȣгаціе, каріле аратъ асе фаче чева адесе орї; ші се ꙟмформъ дела сȣпінȣл вербȣлȣї прекȣм: дела дормȣ, сȣпінȣл дормітȣ, дормітеꙁȣ; Сорбȣ, Сорбітȣ, Сорбітеꙁȣ; дрег дрептȣ, ꙟндрептеꙁȣ.

7 Вербȣрї ажȣтътоаре сѫнт ачеле, кȣ каріле ніацȣтъм ла конжȣгареа алтор вербȣрї ші сѫнт трії

1 Вербȣл есістівȣ сѣȣ фііцівȣ, чі

аратъ: късева есте прекꙋм: еꙋ сжнт, ꙟнсꙋшіте тімпꙋлꙋї прѣсент ші генꙋлꙋї пасівꙋ періфрастікꙋ прекꙋм: еꙋ сжнт лъꙋдатꙋ, лъꙋдатъ

2 Вербꙋл поꙁітів сѣꙋ авꙋтівꙋ, прекꙋм: еꙋ ам, ꙟн сꙋшіт тімпꙋлꙋї трекꙋт. ші генꙋлꙋї актівꙋ перефрастік прекꙋм: еꙋ ам лъꙋдат.

3 Вербꙋл віторю, чеаратъ късеаре афі сѣꙋ асе фаче чева прекꙋм: еꙋ вою, ꙟн сꙋшіт тімпꙋлꙋї фііторю ші генꙋлꙋї актів і пасівꙋ прекꙋм: еꙋ воꙋ лъꙋда сѣꙋ вою фі лъꙋдат ші мъ вою лъꙋда.

24 ФОРМА КОНЖꙊГЪРЕЇ ЧЕЛОР ТРІЇ ВЕРБꙊРІ АꙊКСІЛІАРЕ СѢꙊ АЖꙊТЪТОАРЕ

1 ВЕРБꙊЛ ЕСІСТІВ: ꙞФІ, СЖНТ. ФОСТꙊ.

МОДꙊЛ	ЇНДІКАТІВ ШІ КОНДІЦІОНАТ Кꙋ (ДІ)	КОНЖꙊГАТІВ Кꙋ (СІ)	ОПТАТІВ Ї ДꙊБІТАТІВ ШІ КОНДІЦІОНАТ Кꙋ (ДІ)

Нꙋмерꙋл Сінгꙋларю

Тімпꙋл де акꙋм (прѣсент)	1 Сжнт ші (сжм, жс, ескꙋ)	сіфіꙋ	аш фі, фіоаш сѣꙋ фіреаш
	2 ешї	сі фїї	аї фі, фіреаї
	3 есте	сі фіє	ар фі, фіреар

BCU Iasi
Central University Library Iasi

	ІНДІНТ	КОНЖꙋНТ.	ОПТАТІВꙋ
Кондіціонат	* ді сѫнт		* ді аш фі
	НꙋМЕРꙋЛ ПЛꙋРАЛ		
	I сѫнтемꙋ	сі фімꙋ	ам фі, фірѣм
	2 сѫнтеці	сі фіці	аці фі
	3 сѫнтꙋ (ѫс)	сі фіє	арꙋ фі
	* ді сѫнтем		* ді ам фі
Тімпꙋл че тречѣ імперфектꙋ	Ерам ераї ера	сі врѣм фі сі врѣї фі сі врѣ фі	врѣм фі; врѣї фі врѣ фі
	НꙋМЕРꙋЛ ПЛꙋРАЛ		
	ерамꙋ ераці ера-ꙋ	сі врѣмꙋ фі сі врѣці фі сі врѣ-ꙋ фі	врѣмꙋ фі врѣці фі врѣ-ꙋ фі.
Тімпꙋл трекꙋт сімплꙋ Перфектꙋ	1 фꙋї	се фіꙋ фост	аш фі фост (ші фост аш фї)
	2 фꙋш еꙋ фꙋщї	сі фії фост	аї фі фост
	3 фꙋ.	сі фіє фост	ар фі фост
	НꙋМЕРꙋЛ ПЛꙋРАЛ		
	I фꙋм ші фꙋрѫм	сі фімꙋ фост	амꙋ фі фост (фостам фі)
	2 фꙋсеці фꙋрѫці	сі фіці фост	аці фі фост
	3 фꙋ ші фꙋрѫ	сі фіє фост.	арꙋ фі фост.
Компꙋс	ам фост аї фост аꙋ фост.	* ші нꙋ маї кꙋ: Сі фі фост еꙋ, тꙋ, ел ноі воі, ії. Дестінгѫндꙋсе персоана прін прокꙋмеле еі.	
	НꙋМЕРꙋЛ СІНГꙋЛАР		
Тімпꙋл че трекꙋсѫ сімплꙋ (прѣ перфект)	1 фꙋсесем. 2 фꙋсесеці 3 фꙋсесе		
	НꙋМЕРꙋЛ ПЛꙋРАЛ		
	1 фꙋсесемꙋ		

	ІНДІК.	КОНЖȢНТ.	ОПТАТІВȢ.
	2 фȣсесецĭ 3 фȣсесъра		
Компȣс	Авȣсем фост ПЛȢРАЛ авȣсесем фост		
фіїторіȣ прѣ сѫнт	Вою̆ фі, фівою̆ вою̆ фі фост	ei вреȣ фі	ашȣ вре фі ашȣ вре фі фост
Дȣпаȣ	Вою̆ вре фі шĭ вре вою̆ фі вою̆ вре фі фост	сі врѣм афі сѣȣ ді воіам афі сĭ врѣм фі фост	ашȣ вре воĭ афі ашȣ вре фі воіт афі ашȣ вре фі фост воіт афі
Імперфект ші трекȣт	Врѣм фі воіĭ афі воісем афі	ді врѣм афіфостȣ	аш фі врȣт фі ашȣ фі воітафі
тріплȣ	Воȣ фі врȣт фі вою̆ фі воіт врȣт а фі вою̆ вре воі афі сѣȣ а вре фі	ei фіȣ врȣт афі oi фіȣ фост врȣт афі сі фіȣ воіт авре фі сѣȣ сі фі фост	ашȣ фі воіт авре фі аш фі фост воіт авре фі

МОДȢЛ.	ІМПЕРАТІВ.	ІНФІНІТІВ.	ПАРТІЦІПІАЛ.
	ТІМПȢЛ	ПРѢСЕНТ	
Персоана	а 2оа фіĭ тȣ сѣȣ сѫ фіĭ а 3іа фіе ел сѣȣ сі фіе	афі.	фіінд фіїторіȣл фіїтоарѣ

ТІМПꙋЛ ТРЕКꙋТ

Прѣсент	ПЛꙋРАЛ.	а фі фост	фост
	1 сі фімꙋ?	а фі врꙋт фі	фостꙋл
	2 фіці сѣꙋ сі фіці	а аве фі фост	авѫнд фост
	3 фіе сѣꙋ сі фіе	а фі фост врꙋт	
	* Челеланте	а фі	
	тімпꙋрі		
	асеміне дела	**ТІМПꙋЛ**	**ФІІТОРЮ**
	а 2оа персоанъ	авре фі,	авѫнд а фі.
	ѫнчепѫнд, ле	авре фі фост,	авѫнд воіт а фі ші.
	ѫмпрꙋмꙋтъм	авре воі а фі	авѫнд воіт авре фі.
	дела модꙋл		воінд а фі.
	конжꙋнтівꙋ		воінд авре фі.

II. ВЕРБꙋЛ АꙋКСІЛІАРЮ ПОСІТІВ: А АВЕ, АМ. АВꙋТ

Модꙋл:		Арътъторю ші кондіціонал кꙋ (ді)	Конжꙋнтів. кꙋ (сі)	Пофтіторю. ші кондіціонал кꙋ (ді)
Тімпꙋл де акꙋм (прѣсент)	1	Ам	сі аібꙋ сі ам	аші аве ші аве-оаші сѣꙋ авере аші
	2	аі	і аібі	аі аве
	3	аре	с і аібъ	ар аве
		ПЛꙋРАЛ.	**ПЛꙋРАЛ.**	**ПЛꙋРАЛ,**
		авемꙋ	сі авемꙋ	амꙋ аве
		авеці	сі авеці	аціаве
		аꙋ	сіаібъ	арꙋ аве ші (авере ам)
Тімпꙋл чітречѣ Імперефект.		Авѣм	сі врѣм аве	врѣм аве
		авѣі	сі врѣі аве	врѣі аве
		авѣ	сі врѣ аве	врѣ аве
		ПЛꙋРАЛ	**ПЛꙋРАЛ**	**ПЛꙋРАЛ**
		авѣмꙋ	сі врѣмꙋ аве	врѣмꙋ аве,
		авѣці	сі врѣці аве	врѣці аве
		авѣ-ꙋ	сі врѣіе аве	врѣ-ꙋ аве
Тімпꙋл трекꙋт сімплꙋ	1	авꙋі	сі фіꙋ авꙋт.	аш фі авꙋт ші авꙋт аш фі
	2	авꙋші	сі фіі авꙋт	аі фі авꙋт

	3 авꙋ	сї фїе авꙋт	арфї авꙋт
	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
	1 авꙋмꙋ шї авꙋръмꙋ.	сї фїмꙋ авꙋт	амꙋ фї авꙋт
	2 авꙋцї шї авꙋръцї	сї фїцї авꙋт	ацї фї авꙋт
	3 авꙋ шї авꙋръ	сї фїе авꙋт.	арꙋ фї авꙋт.
Компꙋс	ам аї аꙋ авꙋт шї авꙋтам		
Тїмпꙋл. нетрекꙋсе Прѣ перфект.	1 авꙋсем шї авꙋсесем.	сї фїꙋ фост авꙋт	аш фї фост авꙋт шї авꙋт аш фї фост
	2 авꙋсешї шї авꙋсесешї	сї фїї фост авꙋт	аїфї фост авꙋт
	3 авꙋсе шї авꙋсесъ.	сї фїе фост авꙋт	ар фї фост авꙋт
	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
	1 авꙋсесем шї авꙋсесеръм	сї фїмꙋ фост авꙋт	амꙋ фї фост авꙋт ацї фї фост авꙋт
	2 авꙋесецї шї аꙋсесеръцї	сї фїцї фост авꙋт	арꙋ фї фост авꙋт
	3 авꙋсесе шї авꙋсесеръ.	сї фїе фост авꙋт.	
компꙋс	ам, аї, аꙋ фост авꙋт шї авꙋт ам фост		
Сїмплꙋ̆ фїїторїю̆	вою̆ аве сѣꙋ̆ аве вої̆	сї вреꙋ аве	ашї вре аве сѣꙋ врере аш аве ашї вре фї авꙋт сѣꙋ афї авꙋт ашї вре
трекꙋт	всꙋ̆ фї авꙋт авꙋт ої фї	сї врѣм ааве сї врꙋї ааве	ашї вре фї фост авꙋт
Фїїторїꙋ Дꙋплꙋ	вою̆ фї фост авꙋт сѣꙋ̆ фостою̆ фї авꙋт воїам ааве шї ааве воїам	се врѣм вої ааве	ашꙋ вре вої ааве ашꙋ вре фї оїт ааве

BCU IASI Central University Library Iasi

	ІНДІК:	КОНЖꙊНТ,	ОПТАТІВ.
Трекꙋт	воїй лаве воїсем лаве	еі врꙋї воі̆ лаве	ашꙋ вре фі фост воїт лаве
трекꙋт	вою̆ вре лаве вою̆ фі врꙋт лаве лаве лаве вою̆ фі врꙋт вою̆ фі Фост врꙋт лаве ші фостою̆ фі врꙋт лаве	сі фіꙋ воїт сі фіꙋ фост воїт лаве	ашꙋ фі врꙋт лаве ашꙋ фі фоіт врꙋт лаве
Тріплꙋ трікꙋт.	вою̆ вре воі аве вою̆ вре фі авꙋт вою̆ вре фі фост авꙋт. фостою̆ фі врꙋт воі лаве	сі фіꙋ воїт авре аве сі фіꙋ фост воїт авре аве.	аш фі воїт авре аве аш фі фост воїт авре аве —

МОДꙊЛ	ІМПЕРАТІВ	ІНФІНІТІВ	ПАРТІЦІПІЯ
		ПРѢЗЕНТ	
			авжнд
Персоана а 2а	аїкі	лаве	авꙋторюл
	сі аїкі	ТРЕКꙊТꙊЛ	ТІМПꙊ
а 3іа	аїкъ сі	афі авꙋт	авꙋтꙋ
	аїкъ	афі врꙋта аве	авꙋтꙋл
		афі фост	авжнд авꙋт
	ПЛꙊРАЛ	врꙋт аве	авжнд фост авꙋт
1	сі авемꙋ		
2	авеці сѣꙋ		
	сі авеці	ФІІТОРЮЛ	ТІМПꙊ
3	аїкъ Сѣꙋ	авре лаве	
	сі аїка	авре фі авꙋтꙋ	авжнд лаве
	* Челеланте	авре фі фост	воїнд лаве
	тімпꙋрї дела	авꙋт.	авжнд авре
	конџꙋнтівꙋ		аве.

XII. ВЕРБȢЛ ꙖȢКСІЛІꙖРЮ ВОІТОРЮ ꙖЛВІІТОРІМЕЇ

	Ꙗвоі	вою̆	вреȣ̆. воіт, врȣт
Модȣл, і	Ꙗрътъторю̆ ші кондіціо! нат кȣ (ді)	Конжȣгъторю̆ кȣ (сі)	Пофтіторю̆ ші кондіціо нат кȣ (ді)
Тімпȣл де акȣм, Презент	Вою̆, ші вреȣ веі, вреі ва, вре	сі вреȣ (верю̆) сі вреі (верї) сі вреіє (веръ)	ашȣ вре аї вре ар вре
	ПЛȢРꙖЛ	ПЛȢРꙖЛ	ПЛȢРꙖЛ
	Вом, врем воіцї врецї вор, вреȣ	сі времȣ (веръмȣ) сі врецї (верецї) сі вреіє (вѣръ)	амȣ вре ацї вре арȣ вре
Тімпȣл че трече Імперфект.	Воіам ші врѣм воіаї ші врѣї воіа ші врѣ	сі врѣм сі врѣї сі врѣ	
	ПЛȢРꙖЛ	ПЛȢРꙖЛ	
	воіамȣ ші врѣмȣ воѣцї ші врѣцї воіа-ȣ ші врѣ-ȣ	сі врѣмȣ сі врѣцї сі врѣ-ȣ	
Тімпȣл трекȣт сімплȣ Перфект:	1 Воіі. врȣю̆ 2 воіші, врȣшї 3 воі, врȣ	сі фіȣ воіт сі фіі воіт сі фіє воіт	ашȣ фі воіт воіт ашȣ фі аі фі воіт воіт аіфі арȣ фі воіт воіт арфі
	ПЛȢРꙖЛ	ПЛȢРꙖЛ	ПЛȢРꙖЛ
	1 воіммȣ, воіръмȣ ші врȣмȣ, врȣръмȣ 2 воіцї, воіръцї врȣцї, врȣръцї 3 воі, воіръ	сі фімȣ воіт сі фіцї воіт сі фіє воіт	амȣ фі воіт воіт ам фі ацї фі воіт арȣ фі воіт

	ІНДІКАТІВ,	КОНЖꙊНТІВ,	ОПТАТІВ.
Компꙋс	Ам воіт ші воітам ам врꙋт ші врꙋтам.		
Тімпꙋл че трекꙋсе Прѣперфект. (Прѣпрефѫнт)	Воісем	сі фіꙋ фост воіт	ашꙋ фі фост воіт сѣꙋ воіт ашꙋ фі Фост
	воісеці	сі фії фост воіт	аі фі фоси воіт
сѣꙋ (Ꙟнте прѣ фъ) (птꙋіт)	воісе	сі фіє фост воіт сѣꙋ врꙋт	арфі фост воіт сѣꙋ врꙋт.
	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
	воісемꙋ воісерѫм	сі фімꙋ фост. воіт	амꙋ фі фост воіт, ші воіт ам фі фост
	воісеці воісерѫці	сі фіці фост воіт	аці фі фост воіт
	воісе, воісерѫ	сі фіє фост воіт сѣꙋ врꙋт	арꙋ фі фост воіт сѣꙋ врꙋт.
Вііторіꙋ Сімплꙋ	вою̆ вре сѣꙋ вою̆ воі	сі вою̆ авре ші Се врєꙋ воі	ашї вре воі
Трекꙋт.	воі фі воіт сѣꙋ врꙋт.	сі врѣм авоі	ашꙋ вре фі воіт
		сі врꙋі авоі	ашꙋ вре фі фост воіт
	вою̆ фі фост воіт.	сі фіꙋ авꙋт авоі сі фіꙋ фост авꙋт авоі	
		сі врѣм аве авоі	
Воꙋ̆ аве воіт	воꙋ̆ вре воі	сі врꙋі аве авоі	
Воꙋ̆ фі авꙋт воіт	воꙋ̆ фі врꙋт воі	сі фіꙋ воіт авре	ашꙋ фі врꙋт авої
воꙋ̆ фі фост авꙋт воіт	ооꙋ̆ фі фост врꙋт воі	сі фіꙋ фост воіт авре	ашꙋ фі фост врꙋт авоі ,
	воꙋ̆ вре фі воіт	сі фіꙋ воіт авре воі	ашꙋ фі воіт авре воі

	ІНДІКАТІВ,	КОНЖУНТІВ,	ОПТАТІВ,
воȣ̆ вре	воȣ̆ вре фі	сі фіȣ фост воіт	ашȣ фост
аве воіт	фост воіт	авре воі	воіт авре воі
воȣ̆ вре фі	воȣ̆ вре фі		
авȣт воіт	фост авȣт воіт		

МОДȢЛ	ІМПЕРЯТІВ.	ІНФІНІТІВ.	ПАРТІЦІПІЯЛ.
		ТІМПȢЛ ПРЕСЕНТ	
Персоана а 2оа	воіеще	авоі	воінд, воіторіȣ
	сі воещі		воіндȣл, воінда
а 3а	воіаскъ	ТРЕКȢТ	ТРЕКȢТ
	ПЛȢРЯЛ	афе воіт	воіт врȣт (сȣпінȣл)
1	сі воімȣ	(авре)	авжнд воіт
2	воіці		
	съȣ сі вреці		авжнд фост
3	воіаскъ съȣ	афі фост	воіт
	сі вреіе	воіт (авре)	
		ФІІТОРІȢ	ФІІТОРІȢ
		авре воі	авжнд авре,
		авре фі воіт	воінд авре
		авре фі фост	авжнд авре
		воіт. (авре)	

§ 23 ТАБЛЪ КȢПРІНЗЕТОАРЕ ДЕ ФІНАЛУРІЛЕ ТІМПУРІЛОР ПРІМІТІВЕ АЛЕ ЧЕЛОР 4 КОНЖУГАЦІІ.

МОДȢЛ ІНДІКАТІВȢ	КОНЖОНТІВȢЛ	АМФІНЯТІВ
Тімпȣл пресент ал індікатівȣлȣі се термінъ	Пресентȣл лȣі се діфереще ди а 3 а персоанъ де а індікатівȣ	

СІНГȢЛЯРІȢ					СІНГȢЛЯРІȢ	ПРЕСЕНТȢ
Персоана	1	2	3		3	
I лаȣд	ȣ	і	ъ	сі лаȣд	е"	Я лъȣд-а-ре
II въд'	ȣ	і	е		ъ"	Я вед-е-ре

BCU IASI Central University Library Iasi

III.

ІНДІКАТІВ, КОНЖꙊНТІВ,

III	фрѫнг	ꙋ	і	е	Сі фрѫнг ъ.	А фрѫнџ-е-ре
IV	аꙋз	ꙋ	і	е	ъ.	А аꙋз-і-ре

	ПЛꙊРАЛ				ПЛꙊРАЛ		ГЕРꙊНДІА
		1	2	3		3	
	Лъꙋд	ъмꙋ	аці	ъ	сі лаꙋд	е	лъꙋд-ѫ-ндꙋ
I	вед	емꙋ	еці	ꙋ	сі	ъ	вѫз-і-ндꙋ
III	фрѫнџ	емꙋ	еці	ꙋ	сі	ъ	фрѫнг-ѫ-ндꙋ
IV	аꙋз	імꙋ	іці	ꙋ	сі	ъ	аꙋз-і-ндꙋ

ІМПЕРФЕКТꙊЛ

		СІНГꙊЛАРЮ			ПЛꙊРАЛ			СꙊПІНꙊЛ
		1	2	3	1	2	3	
		дела			дела			
I	лъꙋд	аꙋам	аꙋаі	аꙋа	лъꙋдаꙋмꙋ	аꙋаці	аꙋаꙋ	лъꙋд-а-тꙋ
II	лъꙋд	ам	аі	а	лъꙋд амꙋ	аці	аꙋ	вѫз-ꙋ-тꙋ
III	вед	е-ам	еаі	еа	еамꙋ	еаці	еаꙋ	фрѫ-нтꙋ
IV	фрѫнџ	е-ам	еаі	еа	еамꙋ	еаці	еаꙋ	фрѫнсꙋ
	аꙋз	і-ам	іаі	іа	іамꙋ	іаці	іаꙋ	аꙋз-і-тꙋ

ТІМПꙊЛ ТРЕКꙊТꙊ

Перфектꙋл сімплꙋ 1ꙗ дела перфектꙋл латін	ал 2ле дела прѣ перфектꙋл латін

		СІНГꙊЛАРЮ			СІНГꙊЛАРЮ			ПАРТІЧІПІА ПАСІВЪ
		1	2	3	1	2	3	
I	Лъꙋд	ъі	ъші	ъ. лъꙋд	ъ-ръі	ръші	ръ	лъꙋд-атꙋ,ъ
II	вѫз	ꙋі.	ꙋші	ꙋ	ꙋ-ръі	ръші	ръ	вѫз--ꙋт,ꙋ,ъ
III	фрѫнс	еі	еші	е	еръі	ръші	ръ	фрѫ-нт,ꙋ,ъ
IV	аꙋз	іі	іші	і	іръі	ръші	ръ	аꙋз-і т,ꙋ,ъ

		ПЛꙊРАЛ.			ПЛꙊРАЛ.			ПАРТІЧІПІА АКТІВЪ
I	Лъꙋд	ъ-мꙋ.	ъ-ці	ръ.	ъ.ръмꙋ	ръці	ъ-ръ	лъꙋд-ъ-торіꙋ.
II	вѫз	ꙋ-мꙋ	ꙋ-ці	ꙋръ.	ꙋ-ръмꙋ	ръці	ръ	фрѫнгъ-т-оріꙋ
III	Фрѫнс	е-мꙋ	еці	еръ.	е ръм	ръці	ръ	вѫз-е-торіꙋ
								аꙋзі-т-оріꙋ
IV	аꙋз	і-мꙋ	і-ці	іръ.	і-ръм	ръці	ръ	

ПРѢ ПЕРФЕКТꙊЛ ДЕЛА ПРѢ ПЕРФЕКТꙊ КОНЖꙊНТІВꙊ ЛАТИНЕСКꙊ

		СІНГꙊЛАРЮ.			ПЛꙊРАЛ		
I	Лъꙋда	асем,	а-сешї,	а-се?	а-семꙋ̆	а-сецї	серъ
II	Въꙁ	ꙋ-сем,	ꙋ-сешї,	ꙋ-се?	ꙋ-семꙋ̆	ꙋ-сецї	серъ
III	Фрѫнс	е-сем	сешї,	сесе?	сем	сецї	серъ
IY	Аꙋꙁ	і-сем	сешї,	Ісе?	ісем	сецї,	серъ

ДЕ ꙞМФОРМАРѢ ТІМПꙊРІЛОР КОМПꙊСЕ

Н. Б. 1 Пасівеле деспꙋнътоаре се ꙟформъ кꙋ сѫнтꙋ̆ ші партічепꙋл пасівꙋ̆.

Д. е. еꙋ̆ сѫнтꙋ̆ лъꙋдатꙋ, лъꙋдатъ; Ноӥ сѫнтем лъꙋдацї, лъꙋдате.

2 Тімпꙋріле трекꙋте актіве се ꙟформъ кꙋ амꙋ̆ ші кꙋ сꙋпінꙋл прекꙋм: еꙋ̆ ам лъꙋдатꙋ̆; ноӥ амꙋ̆ лъꙋдатꙋ̆.

3 Тімпꙋріле віітоаре актіве се ꙟформъ кꙋ воӥ, ші кꙋ ꙟфінітівꙋл прекꙋм: еꙋ̆ воӥ лъꙋда, ноӥ вомꙋ̆ лъꙋда. (*)

4 Тімпꙋріле модꙋлꙋӥ пофтіторю се ꙟформъ кꙋ ꙟнфінітівꙋл вербꙋлꙋӥ ші кꙋ аксіліарꙋл: ашꙋ̆: аӥ, ар; амꙋ̆, ацї, арꙋ̆ лъꙋда.

5 Герꙋндівꙋл ші сꙋпінꙋл нꙋ осебескꙋ̆:

1 Генꙋл. 2 Нꙋмерꙋл, 3 Казꙋл; ші прін ачесте се діферещe де Партічіпꙋл па-

BCU IASI Central University Library Iasi

сівꙋ̆, кареле осебеще: 1 Генꙋл, 2 Нꙋмерꙋл, 3 Казꙋл.

(*) Денсемнатꙋї къ ла тімпꙋріле компꙋсе але індікатівꙋлꙋї ші оптатівꙋлꙋї, фіінд зічерѣ афектꙋоасъ, прѣчеде сꙋпінꙋл ꙟнаінтѣ вербꙋлꙋї аꙋксіліарю спре каре се адаоще ші пъртічеоа (ді)

Д. Е. ІНДІКАТІВꙊ̆	ОПТАТІВꙊ̆
Фъкꙋтам, діфъкꙋтам	Фачеаш, діфачеаш
Фъкꙋтам фост, діфъкꙋтам фост	фъкꙋташї фі, діфъкꙋташ фі
Фачевою̆, діфачевою̆	Фъкꙋт ашꙋ̆ фі фост, діфъкꙋт ашї фі фост Врере ашꙋ̆ фаче, дівреоашꙋ̆ фаче

§ 25. ФОРМА ЧЕЛОР ПАТРѢ КОНЖꙊГАЦІЇ РЕГꙊЛАТЕ.

І КОНЖꙊГАЦІА ꙟН (А-РЕ) П. К. А ЛЪꙊДАРЕ, ЛАꙊД, ЛЪꙊДАТ, ЛЪꙊДЪЇ.

МОДꙊЛ	ІНДІКАТІВꙊ̆. ШІ КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)	КОНЖꙊНТІВꙊ̆ КꙊ (СІ)	ОПТАТІВꙊ̆ ШІ КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)
	СІНГꙊЛАРЮ	СІНГꙊЛАРЮ	СІНГꙊЛАРЮ
Тімпꙋл	Лаꙋдꙋ̆	сі лаꙋдꙋ̆	аш лъꙋда
декꙋм	ді лаꙋдꙋ̆		ші лъꙋдареаші
прѣ сент.			ді аші лъꙋда
(Прѣфіінціівꙋ̆)	лаꙋзї	сі лаꙋзї	аї лъꙋда

	лаȣдъ	сі лаȣде	а лъȣда
	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ
	Лъȣдъмȣ	сі лъȣдъмȣ	амȣ лъȣда
	лъȣдаці	сі Лъȣдаці	аці лъȣда
	лаȣдъ.	сі лаȣде	арȣ лъȣда

	СІНГȢЛЯРЮ	СІНТȢЛЯРЮ	СІНГȢЛАРЯЮ
Тімпȣл	Лъȣдам	сі врѣм лъȣда	врѣм лъȣда
четречѣ	лъȣдаї	сі врѣї лъȣда	врѣї лъȣда
імперфект	лъȣда	сі врѣ лъȣда	врѣ лъȣда
(Непрефъпт)	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ
сѣȣ	Лъȣдам	сі врѣмȣ лъȣда	врѣмȣ лъȣда
(Непрефъп-)	лъȣдаці	сі врѣці лъȣда	врѣці лъȣда
(тȣіт)	лъȣда-ȣ	сі врѣ лъȣда	врѣ-ȣ-лъȣда,

	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ.
Тімпȣл	Лъȣдаї·	сі фіȣ лъȣдат	аш фі лъȣдат
трекȣт			лъȣдат-аш фі
съмплȣ	лъȣдъшї шї (лъȣдъщї)	сі фії лъȣдат	аї фі лъȣдат
Перфект	лъȣдъ	сі фіе лъȣдат	ар фі лъȣдат
(Префъпт)	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ	ПЛȢРЯЛ
сѣȣ 1	Лъȣдъмȣ	сі фімȣ лъȣдат	амȣ фі лъȣдат
(Префъптȣіт)	сѣȣ лъȣдъръмȣ		
2	лъȣдъці лъȣдъръці	сі фіці лъȣдат	аці фі лъȣдат
3	лъȣдъ шї лъȣдъръ	сі фіе лъȣдат (*) сѣȣ	арȣ фі лъȣдат.

	СІНГȢЛЯРЮ	(*)
Трекȣт	Ям лъȣдат	еȣ сі фі лъȣдат
Компȣс	шї лъȣдатам	тȣ сі фі лъȣдат
Індефініт	аї лъȣдат	ел сі фі лъȣдат
	аȣ лъȣдат	ної, вої, ії сі фі лъȣдат,

ІНДІКАТІВ, КОНЖȢНКТІВ, ОПТАТІВ.

* Мȣнтеній л'атріа
персоанъ сінгȣларъ
зік: а лъȣдат
ші л'атріа плȣралъ
аȣ лъȣдат.
Ꙗръ Молдовеній л'атріа персоанъ
сінгȣларъ і плȣралъ зік: аȣ лъȣдат ші
олъȣдат.

	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл четрекȣсъ прѣперфект	Лъȣдасем	сі фіȣ фост лъȣдат	аш фі фост лъȣдат ші лъȣдат аш фі фост
(Прѣпрефъпт)	лъȣдасеші	сі фії фостȣ лъȣдат	аї фі фост лъȣдат
сѣȣ (Анте-пре-) (фъптȣіт)	лъȣдасе	сі фіє фост лъȣдат.	ар фі фост лъȣдат
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
1	Лъȣдасемȣ ші лъȣдасеръмȣ	сі фімȣ фост лъȣдат	ам фі фост лъȣдат
2	лъȣдасецї ші лъȣдасерьцї	сі фіцї фост лъȣдат	ацї фі фост лъȣдат
3	лъȣдасе лъȣдасеръ	сі фіє фост лъȣдат (*) сѣȣ	арȣ фі фост лъȣдат

	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ (*)
Компȣс Індефініт	ам фост аі фост аȣ фост лъȣдат ші лъȣдатам фост	еȣ сі фі фост тȣ сі фі фост ел сі фі фост лъȣдат ноі, воі, ії сі фі фост лъȣдат

	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Фіїторю	Воюȣ лъȣда	сі вре лъȣда	ашȣ вре лъȣда

	ІНДІКАТІВ,	КОНЖȢНТІВ,	ОПТАТІВ.
трекȣт	Воюȣ фі лъȣдат шї лъȣдатої фі воюȣ фі фост лъȣдатȣ шї лъȣдатої фі фост * шї: ої, жї, а лъȣда? дȣпъ Молдовенї! олъȣда дȣпъ Мȣнтенї ом, жцї, ор лъȣда ла плȣрал	* Ꙟнлокȣл кърора се поате ꙟнтребȣї прѣсентȣл сї лаȣд ашȣ лъȣда	
		ЯСЕМІНЕ	
	фі воюȣ фі лъȣдат фі воюȣ фіз фост лъȣдат	сї врѣм лъȣда сї врѣм фі лъȣдат сї врѣм фі фост лъȣдат сї врȣї лъȣда	ашȣ вре фі лъȣдат ашȣ вре фіз фост лъȣдат
		Ꙟн локȣл кърора се поате ꙟнтребȣї пре терітȣл конжȣнтівȣлȣї сї фі лъȣдат п. к. ашȣ фі лъȣдат	
	воюȣ вре фі лъȣдат воюȣ вре фі фост лъȣдат. воюȣ вре воі а лъȣда	сї фі врȣт лъȣда сї фі фост врȣт лъȣда	ашȣ вре фі воіт а лъȣда ашȣ вре фі фост воіт а лъȣда
		ЯСЕМІНЕ	
		сї фі воіт а вре лъȣда	ашȣ фі воіт алъȣда
	воюȣ фі врȣт лъȣда алъȣда воі фі врȣт воюȣ фі фост врȣт лъȣда воюȣ вре фі врȣт а лъȣда воюȣ вре фі фост воіт а лъȣда	сї фі фост воіт авре лъȣда	Ашȣ фі фост воіт а лъȣда ашȣ фі воіт авре фі лъȣдат ашȣ фі фост воіт авре фі лъȣдат

BCU IASI
Central University Library Iasi

МОДꙊЛ	ІМПЕРАТІВꙊ СЕꙊ ПОРОНЧІТОРЮ		ІНФІНІТІВꙊ СЕꙊ НЕХОТЪРѪТОР	ПАРТІЦІПІЯ ШІ ГЕРꙊНДІЛЛ
	СІНГꙊЛЯРЮ		**ПРЕЗЕНТ**	
2	Лаꙋдъ сеꙋ сі		а лъꙋда	лъꙋдѫнд. дꙋл, да
	лаꙋꙁї			лъꙋдъторю
3	лаꙋде сеꙋ сі			**СꙊПІНꙊЛ**
	лаꙋде			лъꙋдат
			ТРЕКꙊТ	**ТРЕКꙊТ**
	ПЛꙊРАЛ		афі лъꙋдат	авѫнд лъꙋдат
I	Сі лъꙋдъм		афі фост	сеꙋ фостꙋл
			лъꙋдат	лъꙋдъторю
2	лъꙋдаці сеꙋ		**ФІІТОРЮ**	авѫнд фост
	сі лъꙋдаці		афі ерꙋт	лъꙋдаторю
3	лаꙋде сеꙋ		лъꙋда	
	сі лаꙋде		афі фост	**ФІІТОРЮ**
			ерꙋт лъꙋда	авѫнд а лъꙋда
	* Пре челелалте			
	тімпꙋрі		**ДꙊПЛꙊ**	воінд сеꙋ
	асеміне дела		авре лъꙋда	воіторюл
	а 2оа персоанъ		аре фі лъꙋдат.	алъꙋда
	ѫнчепѫнд ле		авре фі фост	фііторюл
	ѫмпрꙋмꙋтъм		лъꙋдат	лъꙋдъторюл
	дела модꙋл			фііторюл
	Конжꙋнтів		**ТРІНЛꙊ**	воінд
				авре лъꙋда сеꙋ
			авре воі алъꙋда	а фі лъꙋдъторю
			авре фі воіт	афі фост лъꙋ-
			алъꙋда	дъторю
			авре фі фост	воіторюл сеꙋ
			воіт а лъꙋда	воіндꙋл афі
				авꙋт лъꙋдат
				воіторюл сеꙋ
				воіндꙋл афі фост
				авꙋт лъꙋдат.

ІІ КОНЖꙊГАЦІЄ ꙟН (ЄРЄ) ПРЕКꙊМ Я ВІДЕРЄ ВѢДꙊ ЄꙊ ВѢЗꙊ, ВѢЗꙊТ, ВѢЗꙊЮ.

МОДꙊЛ	ІНДІКАТІВꙊ ШІ КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)	КОНЖꙊНТІВ КꙊ (СІ)	ОПТАТІВꙊ І КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)
	СІНГꙊЛЯРЮ	СІНГꙊЛЯРЮ	СІНГꙊЛЯРЮ
Тімпꙋл	Вѣдꙋ	сі вѣдꙋ	аш віде
де акꙋм			сѣꙋ відеоашꙋ
прѣсент	вецї	сі вецї	аї віде
	веде	сі вѣдѫ	ар віде
(Прѣфіінціівꙋ)			
	ПЛꙊРЯЛ	ПЛꙊРЯЛ	ПЛꙊРЯЛ
	Відемꙋ	сі відемꙋ	амꙋ віде
			сѣꙋ відеремꙋ
	відецї	сі відецї	аці веде
	вѣдꙋ	сі вѣдѫ	арꙋ веде

	СІНГꙊЛЯРЮ	СІНГꙊЛЯРЮ	СІНГꙊЛЯРЮ
Тімпꙋл	Відѣм	сі врѣм веде	врѣм веде
че трече	відѣї	сі врѣї веде	врѣї веде
імперфект	відѣ	сі врѣ веде	врѣ веде
(Непрефант)	ПЛꙊРЯЛ	ПЛꙊРЯЛ	ПЛꙊРЯЛ
сѣꙋ	Відѣмꙋ	сі врѣмꙋ веде	врѣмꙋ віде
(Непрефан-)	відѣці	сі врѣцї веде	врѣцї віде
(тоіт)	відѣꙋ	сѣꙋ врѣ-ꙋ віде	врѣ-ꙋ діде

	ІНДІКАТІВ,	КОНЖȢНТІВ,	ОПТАТІВ.
	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл трекȣт.	Възȣі	сі фіȣ възȣт.	аш фі възȣт ші възȣт аш фі
Перфект	възȣшї	сі фії възȣт	аї фі възȣт
(Префъпт) саȣ (префъптȣіт)	възȣ	сі фіе възȣт	ар фі възȣт
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
1	Възȣмȣ възȣръмȣ	сі фімȣ възȣт	амȣ фі възȣт ші възȣт ам фі
2	възȣцї възȣръцї	сі фіцї възȣт	аці фі възȣт
3	възȣ възȣръ	сі фіе възȣт	арȣ фі възȣт.

	СІНГȢЛАРЮ		ПЛȢРАЛ
Компȣс індефініт	Ам възȣт, аї възȣт аȣ възȣт	Възȣтам възȣтаї възȣтаȣ	ам възȣт аці възȣт аȣ възȣт

	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл четрекȣсе	Възȣсем	сі фіȣ фост възȣт	аш фі фост възȣт
пръ перфект	възȣсешї	сі фії фост възȣт	аї фі фост възȣт
(Прѣпрефъпт)	възȣсе	сі фіе фост възȣт	ар фі фост възȣт
саȣ (Ꙟнте пре-) (фъптȣіт)		саȣ еȣ тȣ ел ноі воі ії сі фі възȣт	
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
1	Възȣсемȣ	сі фімȣ фост възȣт	амȣ фі фост възȣт
2	възȣсецї	сі фіцї фост възȣт	аці фі фост възȣт
3	възȣсе	сі фіе фост възȣт	арȣ фі фост възȣт
1	саȣ възȣсеръмȣ		
2	възȣсеръці		
3	възȣсеръ		

BCU IASI
Central University Library Iasi

ІНДІКАТІВ, КОНЖȢНТІВ, ОПТАТІВ.

	СІНГȢЛАРЮ	ПЛȢРАЛ
Компȣс індефініт	Ям фост възȣт ші възȣт ам фост аі фостȣ възȣт аȣ фостȣ възȣт	ам фост възȣт аці фост възȣт аȣ фост възȣт

	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Фіїторю̆ сімплȣ	Вою̆ віде ші відевою̆	сі вребȣі де	ашȣ вре веде
трекȣт	вою̆ фі възȣт ші възȣтою̆ фі вою̆ фі фост възȣт възȣтою̆ фі фост	сі врѣм віде	ашȣ вре фі възȣт
	вою̆ вре веде фівою̆ фі- възȣт ші фівою̆ фі фост възȣт Вою̆ вре фі възȣт вою̆ вре фі фост възȣт ТРІПЛȢ Вою̆ вре вою̆ авіде вої фі врȣт віде вою̆ фі фост врȣт віде вою̆ вре фі врȣт авіде вою̆ вре фі фост воїт авіде	сі врȣі віде сі врѣм фі възȣт сі врѣм фі фост възȣт ДȢПЛȢ сі фі врȣт віде сі фі фост врȣт віде ТРІПЛȢ сі фі воїт авре віде ТРЕКȢТ сі фі фост воїт авре віде	ашȣ вре фі фост възȣт ашȣ вре фі воїт авіде ашȣ вре фі фост воїт авіде ТРІПЛȢ аш фі воїт авіде ашȣ фі фост воїт авіде ТРЕКȢТ Яшȣ фі воїт авре фі възȣт ашȣ фі фост воїт авре фі фост възȣт.

МОДꙊЛ	ІМПЕРАТІВ сѣꙋ порꙋнчіторю	ІНФІНІТІВ нехотърѫторю	ПАРТІЦІПІꙖЛ шї ГЕРꙊНДІꙖЛ
	СІНГꙊЛꙖРЮ	ТЇМПꙊЛ ПРѢЗЕНТ	
Персоана 2	везї сѣꙋ сї везї	а віде	възїнд. дꙋл, да векеторїꙋ шї въдїторїꙋ
а 3	вадъ сѣꙋ сї вадъ		СꙊПІНꙊЛ възꙋт
	ПЛꙊРꙖЛ	ТРЕКꙊТ	ТРЕКꙊТ
1	сї ведемꙋ	а фї възꙋт	авѫнд възꙋт
2	ведецї сѣꙋ сї ведецї	а фї фост възꙋт	сѣꙋ фостꙋл-възеторю
3	вадъ сѣꙋ сї вадъ	а фї врꙋт відъ а фї фост врꙋт віде	авѫнд фост-възеторїꙋ
	* Пречеделанте тімпꙋрї асеміне дела а 2оа персоанъ ꙟнчепѫнд ле ꙟмпрꙋмꙋтъм дела модꙋл Конжꙋнтів	ФЇЇТОРЮ а вре віде ТРІПЛꙊ а вре воі авіде а вре фї воіт авіде а вре фї фост воіт авіде.	ФЇЇТОРЮ авѫнд авіде воінд сѣꙋ воіторюл авіде шї фіїторюл възъторю воінд сѣꙋ воіторю: а вре віде а фї възеторю а фї фост-възеторю воіторюл сѣꙋ воіндꙋл а фї авꙋт віде воіторюл сѣꙋ воіндꙋл а фї фост авꙋт віде

III. КОНЖꙊГАЦІЕ ꙟН (Е-РЕ) ПРЕКꙊМꙊЇ ꙟНТІНДЕРЕ ꙟНТІНДꙊ ꙟНТІНСꙊ, ꙟНТІНСЕЇ

МОДꙊЛ	ІНДІКАТІВꙊ І КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)	КОНЖꙊНТІВ КꙊ (СІ)	ОПТАТІВꙊ Ї КОНДІЦІОНАТ КꙊ (ДІ)
	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ
Тімпꙋл декꙋм	ꙟнтіндꙋ	сі ꙟнтіндꙋ	ашї ꙟнтінде ꙟнтіндеашї
прѣсент	ꙟнтінѕї	се ꙟнтінѕї	аї ꙟнтінде
	ꙟнтінде	се ꙟнтіндъ	ар ꙟнтінде
(Префініціꙋ)	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
	ꙟнтіндемꙋ	се ꙟнтіндемꙋ	амꙋ ꙟнтінде ꙟнтіндеам
	ꙟнтіндецї	се ꙟнтіндецї	ацї ꙟнтінде
	ꙟнтіндꙋ	сі ꙟнтіндъ	арꙋ ꙟнтінде
	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ
Тімпꙋл	ꙟнтіндѣм	сі врѣм ꙟнтінде	врѣм ꙟнтінде
нетрекꙋт	ꙟнтіндѣї	сі врѣї ꙟнтінде	врѣї ꙟнтінде
Імперфект	ꙟнтіндѣ	сі врѣ ꙟнтінде	врѣ ꙟнтінде
(Непрефъпт) сѣꙋ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
(Непрефъп-)	ꙟнтіндѣмꙋ	сі врѣмꙋ ꙟнтінде	врѣмꙋ ꙟнтінде
(тꙋіт)	ꙟнтіндѣцї	сі врѣцї ꙟнтінде	врѣї ꙟнтінде
	ꙟнтіндѣꙋ	сі врѣіе ꙟнтінде	врѣꙋ ꙟнтінде
	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ	СІНГꙊЛАРІЮ
Тімпꙋл трекꙋт	ꙟнтінсеї	сі фіꙋ ꙟнтінсꙋ	аш фі ꙟнтінсꙋ ꙟнтінс ашꙋ фі
сімплꙋ	ꙟнтінсешї	сі фії ꙟнтінсꙋ	аї фі ꙟнтінсꙋ
	ꙟнтінсе	сі фіе ꙟнтінсꙋ	ар фі ꙟнтінсꙋ
Перфект	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ	ПЛꙊРАЛ
(Префъпт) 1	ꙟнтінсемꙋ ꙟнтінсеръмꙋ	сі фімꙋ ꙟнтінсꙋ	амꙋ фі ꙟнтінсꙋ ꙟнтінсамфі
сѣꙋ 2 (Префъптꙋіт)	ꙟнтінсецї ꙟнтінсерѫцї	сі фіцї ꙟнтінсꙋ	ацї фі ꙟнтінсꙋ

BCU IAȘI Central University Library Iasi

	ЇНДЇКАТІВ,	КОНЖȢНТІВ,	ОПТЯТІВ.
3	ꙟнтінсе ꙟнтінсеръ	сі фіе ꙟнтінсȣ сѣȣ сі фі ꙟнтінс еȣ, тȣ, ел, ної, вої, ії,	арȣ фі ꙟнтінсȣ

	СІНГȢЛЯРЮ
Компȣс	Ям ꙟнтінс, ꙟнтінсам —

	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ
Тімпȣл четрекȣсъ прѣперфект	Ꙟнтінсесемȣ	сі фіȣ фост ꙟнтінсȣ	ашї фі фост ꙟнтінсȣ ꙟнтінс ашȣ фі фост
(Прѣпрефъпт)	ꙟнтінсесешї	сі фії фост ꙟнтінсȣ	аї фі фост ꙟнтінсȣ
сѣȣ (Ꙟите пре-) (фъптȣіт)	ꙟнтінсесъ	сі фіе фост ꙟнтінсȣ	арȣ фі фост ꙟнтінсȣ
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
1	Ꙟнтінсесемȣ ꙟнтінсесеръмȣ	сі фімȣ фост ꙟнтінсȣ	амȣ фі фост; ꙟнтінсȣ
2	ꙟнтінсесеці ꙟнтінсесеръ	сі фіці фост ꙟнтінсȣ	аці фі фост ꙟнтінсȣ
3	ꙟнтінсесе ꙟнтінсесъ-ръ	сі фіе фост ꙟнтінсȣ ші	арȣ фі фост ꙟнтінсȣ.
Компȣс	Ям фост ꙟнтінс	еȣ, тȣ, ел, ної, вої, ііа сі фі фост ꙟнтінс	

	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ	СІНГȢЛЯРЮ
фііторȣ сімплȣ	воїȣ ꙟнтінде	сі вреȣ ꙟнтінде	аш вре ꙟнтінде
	ТРЕКȢТ воїȣ фі ꙟнтінсȣ воїȣ фі фост ꙟнтінсȣ	* Ꙟн локȣл кърȣіа се поате ꙟнтребȣі прѣсентȣл	ТРЕКȢТ ашȣ вре фі ꙟнтінсȣ ашȣ вре фі фост ꙟнтінсȣ

BCU IASI
Central University Library Iasi

ІНДІКАТІВ,	КОНЖꙊНТІВ,	ОПТАТІВ.
ДꙊПЛꙊ вою вре ꙟнтінде	сі врѣм ꙟнтінде сі врꙋі ꙟнтінде сі врѣм фі-ꙟнтінсꙋ сі врѣмꙋ фі-фост ꙟнтінсꙋ.	ДꙊПЛꙊ ашꙋ вре-воі а ꙟнтінде ашꙋ вре фі фост воіт-а ꙟнтінде
ТРЕКꙊТ вою вре фі ꙟнтінсꙋ вою вре фі фост ꙟнтінс	* Ꙟндокꙋл кърора се поате ꙟнтребꙋі претерітꙋл конжꙋнтівꙋлꙋі	
ТРІПЛꙊ вою вре воі а ꙟнтінде		ашꙋ фі воіт а ꙟнтінде
	ДꙊПЛꙊ	ашꙋ фі фост воіт а ꙟнтінде
ТРЕКꙊТ вою фі врꙋт а ꙟнтінде вою фі фост врꙋт а ꙟнтінде	сі фі воіт ꙟнтінде сі фі фост врꙋт аꙟнтінде	ашꙋ фі воіт авре фі ꙟнтінсꙋ ашꙋ фі фост воіт а вре фі ꙟнтінсꙋ
	ТРІПЛꙊ сі фі воіт авре-ꙟнтінде сі фі фост-воіт авре ꙟнтінде	

МОДꙊЛ	ІМПЕРАТІВ СꙊ ПОРОНЧІТОРЮ	ІНФІНІТІВ НЕХОТЪРѪТОРЮ	ПАРТІЧІПІꙖ ШІ ГЕРꙊНДІꙖ
	СІНГꙊЛАРЮ	ТІМПꙊЛ ПРЕЗЕНТ	
Персона 2	ꙟнтінде сѣꙋ сі ꙟнтінзі	а ꙟнтінде	ꙟнтінзінд, дꙋл, де ꙟнтінзеторꙋ СꙊПІНꙊЛ ꙟнтінсꙋ
3	ꙟнтіндъ сѣꙋ сі ꙟнтіндъ	ТРЕКꙊТ афі ꙟнтінсꙋ афі фост-ꙟнтінсꙋ афі врꙋт-ꙟнтінде	ТРЕКꙊТ авѫнд ꙟнтінсꙋ сѣꙋ авѫнд фостꙋ ꙟнтінс
	ПЛꙊРАЛ		
1	Сі ꙟнтіндемꙋ		
2	ꙟнтіндеці сѣꙋ		

ІМПЕРАТІВ	ІНФІНІТІВ	ПАРТІЦІПІА
1 сі ꙟтіндеці 2 ꙟтіндъ сѣȣ съ ꙟтіндъ	афі фост врȣт ꙟтінде	(актівȣ) авѫнд фост ꙟтінзъторіȣ
	ДȢПЛȢ	
* Пре челелалте тімпȣрі асеміне дела а 2оа персоанъ ꙟнчепѫнд ле ꙟмпрȣмȣтъм дела модȣл конжȣнтів	авре ꙟтінде авре фі ꙟтінсȣ авре фі фост- ꙟтінсȣ авре воі- а ꙟтінде авре фі- воіт а ꙟтінде авре фі фост- воіт а ꙟтінде	Т. ФІІТОРІЮ, воіторіȣл афі ꙟтінсȣ сѣȣ афі фост ꙟтінс, ꙟтінзътор авѫнд а ꙟтінде воінд сѣȣ воіторіȣл- а ꙟтінде ші фііторіȣл ꙟтінзъторіȣ, воіндȣл сѣȣ во- іторіȣл авре- ꙟтінде ші (пасівȣ) авре фі ꙟтінс авре фі фост ꙟтінс воіндȣл сѣȣ воі торіȣл- афі авȣт- ꙟтінсȣ воінд сѣȣ воіторюл афі фост авȣт ꙟтінсȣ.

IV. КОНЖȢГАЦІА ꙟН (І-РЕ) ПРЕКȢМȢЙ АȢЗ-І-РЕ АȢДȢ ШІ АȢЗȢ, АȢЗІЙ, АȢЗІТȢ.

МОДȢЛ	ІНДІКАТІВȢ І КОНДІЦІОНАТ КȢ (ДІ)	КОНЖȢНТІВ КȢ (СІ)	ОПТАТІВȢ І КОНДІЦІОНАТ КȢ (ДІ)
	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл	аȣдȣ	сі аȣдȣ	ашȣ аȣѕі
декȣм			аȣѕіоашȣ
презент.	аȣѕі	сі аȣѕі	аі аȣѕі
(префіінців)	аȣде	сі аȣдъ	ар аȣѕі

	ІНДІКАТІВȢ	КОНЖОНТІВ	ОПТАТІВ.
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
	Аȣзімȣ	сі аȣзімȣ	амȣ аȣзі аȣзіоам
	аȣзіцї	сі аȣзіцї	ацї аȣзі
	аȣдȣ	сі аȣдъ	арȣ аȣзі
	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл че трече	Аȣзꙗм	сі врѣм аȣзі	врѣм аȣзі аȣзі врѣм
Імперфект	аȣзꙗї	сі врѣї аȣзі	врѣї аȣзі
	аȣзꙗ	сі врѣ аȣзі	врѣ аȣзі
(Не префъп-)	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
(тȣіт)	Аȣзꙗмȣ	сі врѣмȣ аȣзі	врѣмȣ аȣзі
	аȣзꙗцї	сі врѣцї аȣзі	врѣцї аȣзі
	аȣзꙗȣ	сі врѣіе аȣзі	врѣȣ аȣзі
	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ	СІНГȢЛАРЮ
Тімпȣл трекȣт	Аȣзії	сі фіȣ аȣзіт	аш фі аȣзіт аȣзіт ашȣ фі
сімплȣ	аȣзішї	сі фії аȣзіт	аї фі аȣзіт
	аȣзі	сі фіе аȣзіт	ар фі аȣзіт
(Префъп-) (тȣіт)	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
	Аȣзімȣ аȣзірѫмȣ	сі фімȣ аȣзітȣ	амȣ фі аȣзітȣ аȣзіт ам фі
	аȣзіцї аȣзірѫцї	сі фіцї- аȣзітȣ	ацї фі аȣзітȣ
	аȣзірѫ аȣзі	сі фіе аȣзіт * сеȣ еȣ, тȣ, ел, еа ної, вої, ії еле сі фі аȣзіт	арȣ фі аȣзітȣ
	СІНГȢЛАРЮ		
Компȣс, індефініт	Ам аȣзіт аї аȣзіт, аȣ а аȣзітам аȣзітаї аȣзітаȣ		

	ІНДІКАТІВȢ.	КОНЖȢНКТІВ.	ОПТАТІВ.
	СІНГȢЛАРІЮ	СІНГȢЛАРІЮ	СІНГȢЛАРІЮ
Тімпȣл четрекȣсе Прѣперфект (Ꙟнте пре-) (фаптȣіт)	Аȣзісемȣ аȣзісешї аȣзісе	сі фіȣ фост аȣзітȣ сі фії фост аȣзіт сі фіе фостȣ аȣзітȣ	аш фі фост аȣзіт аȣзіташȣ фі фост аї фі фостȣ аȣзіт ар фі фост аȣзітȣ
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
	1 Аȣзісемȣ 2 аȣзісецї 3 аȣзісе шї 1 аȣзісерѫм 2 аȣзісерѫцї 3 аȣзісерѫ	1 сі фімȣ фост аȣзітȣ 2 сі фіцї фост аȣзітȣ 3 сі фіе фост аȣзітȣ * сѣȣ еȣ, тȣ, ел, ної, вої, ії сі фі фост аȣзіт	амȣ фі фост аȣзіт аȣзіт ам фї фост ацї фї фост аȣзітȣ арȣ фі фост аȣзітȣ.

	СІНГȢЛАРІЮ
Компȣс	Ам фост аȣзіт аї фост аȣзіт, аȣфост аȣзіт, Аȣзіт ам фост аȣзіт аїфост, аȣзіт аȣфост,

---

	СІНГȢЛАРІЮ	СІНГȢЛАРІЮ	СІНГȢЛАРІЮ
Фііторюл сімплȣ	Воюȣ аȣзі аȣзівоюȣ	сі вреȣ аȣзі	ашȣ вре аȣзі
	ТРЕКȢТ	ꙟнлокȣл кѫрꙋꙗ се поате ꙟнтребȣі	
	воюȣ фі аȣзіт аȣзітоюȣ фі аȣзіт	прѣ сентȣл	сі аȣд, аш аȣзі
		ТРЕКȢТ	ТРЕКȢТ
воюȣ фі фост аȣзіт аȣзітоюȣ фі фост		сі врѣмȣ аȣзі сі врȣі ааȣзі сі врѣм фі- аȣзітȣ сі врѣмȣ фі- фостȣ аȣзітȣ.	ашȣ вре фі- аȣзітȣ ашȣ вре фі- фостȣ аȣзітȣ

ДȢПЛȢ
Воюȣ вре аȣзї ꙟнлокȣл кѫрора

ЇНДЇКЯТЇВ,	КОНЖꙋНТЇВ,	ОПТЯТЇВ.
фі вою фі-лꙋѕітꙋ	се поате ꙟнтребꙋі претерітꙋл конжꙋнтівꙋлꙋі	аш вре фі воіт а лꙋѕі
фі вою фі-фост лꙋѕітꙋ	сі фі лꙋѕіт	ашꙋ вре фі фост воіт а лꙋѕі
ТРЕКꙋТ		ТРЕКꙋТ
вою вре фі лꙋѕіт	ДꙋПЛꙋ	ашꙋ фі воіт а лꙋѕі
	сі фі врꙋт лꙋѕі	
вою вре фі фост лꙋѕіт	сі фі фост врꙋт лꙋѕі.	ашꙋфі фост воіт а лꙋѕі
	ТРЇПЛꙋ	
вою вре воі а лꙋѕі	сі фі воіт авре лꙋѕі	ашꙋ фі воіт авре фі лꙋѕіт
вою фі врꙋт лꙋѕі	сі фі фост воіт авре лꙋѕі	ашꙋ фі фост воіт авре фі лꙋѕіт.
вою фі фост врꙋт лꙋѕі		
вою вре фі врꙋт а лꙋѕі		
вою вре фі фост воіт а лꙋѕі		

МОДꙋЛ	ІМПЕРЯТІВꙋ.	ІНФІНІТІВꙋ.	ПЯРТІЦІПІЯЛ ІГЕРꙋНДІЯЛ
	СІНГꙋЛЯРЮ		
2	Яꙋѕі сѣꙋ сі лꙋѕі	Ялꙋѕі	Яꙋѕінд, дꙋл, да лꙋѕіторю, тоаре
3	лꙋдъ сѣꙋ сі лꙋдъ		
	ПЛꙋРЯЛ		СꙋПІНꙋЛ лꙋѕітꙋ
1	Сі лꙋѕімꙋ		
		ТРЕКꙋТ	ТРЕКꙋТ
2	лꙋѕіці сѣꙋ сі лꙋѕіці	афі лꙋѕітꙋ	авѫнд лꙋѕіт, сѣꙋ фостꙋл лꙋѕіторю
3	лꙋдъ сѣꙋ сі лꙋдъ	афі фост лꙋѕітꙋ	авѫнд фост лꙋѕітꙋ
		афі врꙋт лꙋѕі	ФІІТОРЮ
		афі фост врꙋт лꙋѕі	воіторюл афі лꙋѕітꙋ ші афі фост лꙋѕіт
	Пре челеланте тімпꙋрі асеміне	ДꙋПЛꙋ авре лꙋѕі	авѫнд а лꙋѕі.

дела а 2оа персоанъ ꙟнчепѫнд ле ꙟмпрȣмȣтъм дела модȣл (Конжȣнтівȣ)	авре фі аȣѕітȣ авре фі фост аȣѕіт вре воі аȣѕі авре фі воіт аȣѕі авре фі фост воіт аȣѕі	воіндȣл сѣȣ воіторюл аȣѕі ші фііторюл аȣѕіторю воіндȣл сѣȣ воіторюл авре аȣѕі авре фі аȣѕіт (пасівȣ), ші аȣѕіторю (активȣ.) авре фі фост аȣѕіт сѣȣ аȣѕіторю воінд сѣȣ воіторюл- аფі авȣт аȣѕіт воіндȣл сѣȣ воіторюл- афі фост авȣт аȣѕіт

ФОРМЪ ДЕ КОНЖȢГАРѢ ПАСІВЪ.

Прекȣм саȣ зіс дела челе актіве сеꙟмформъ вербȣл пасівȣ прѣ-сѣȣ пост-анінѫндȣсе вербȣлȣї актів пронȣмеле персонал декъдерѣ акȣзатівлȣї: мъ, те, се (сінгȣлар) ні, въ, се, (Плȣрал)

МОДȢЛ ІНДІКАТІВ, КОНЖȢНТІВ ші ОПТАТІВ.
ТІМПȢЛ ПРѢСЕНТ НО. СІНГȢЛАРЮ

1	Мъ лаȣдȣ сѣȣ лаȣдȣмъ	Сімъ лаȣдȣ	Маші лъȣда
2	те лаȣѕі сѣȣ лаȣѕіте	* нȣ ші (сі лаȣдȣмъ)	сѣȣ лъȣдамаш
3	селаȣдъ сѣȣ лаȣдъсе	къль конжȣнтівȣл пасівȣ пȣрȣрѣ прѣчеде пронȣмеле	* нȣ ші аш мъ лъȣда
	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ	ПЛȢРАЛ
1	Ні лъȣдъмȣ сѣȣ лъȣдъмȣні	сіні лъȣдъмȣ	ніам лъȣда сѣȣ лъȣданѡмȣ
2	въ лъȣдаці сѣȣ лъȣдаціва		* Непȣтѫнд ліпсі пронȣмеле де лѫнгъ аȣ сіліарюл вербȣ.
3	се лаȣдъ сѣȣ лаȣдъсе		

ТІМПȢЛ ꙟМПЕРФЕКТȢ

Мъ лъȣдам сѣȣ лъȣдамȣмъ.	сі мъ врѣм лъȣда * нȣсъ: врѣм мъ лъȣда	мъ врѣм лъȣда сѣȣ врѣм амъ лъȣда

ТІМПȢЛ ПЕРФЕКТȢ. СІМПЛȢ

Мъ лъȣдаї сѣȣ лъȣдаюмъ.	сі мъ фі лъȣдат * нȣ сі лъȣдатȣмъ фі	м᾽ аш фі лъȣдат. лъȣдатȣмаші фі
КОМПȢС мам лъȣдат сѣȣ лъȣдатȣмам.		

ТІМПȢЛ ПРѢПЕРФЕКТȢ. СІМПЛȢ

Мъ лъȣдасем сѣȣ лъȣдасемȣмъ:	сі мъ фі фост лъȣдат	м᾽аш фі фост лъȣдат сѣȣ лъȣдатȣмаш фі фост
КОМПȢС мам фост лъȣдат Сѣȣ лъȣдатȣмам фост		

ТІМПȢЛ ФІІТОРЮ. ПРѢЗЕНТ

Мъ вою̆ лъȣда сѣȣ лъȣдамъвою̆	сі мъ врєȣ лъȣда	машȣ вре лъȣда сѣȣ лъȣда м᾽аш вре.
мъ вою̆ фі лъȣдат. сѣȣ лъȣдатȣ мъ вою̆ фі	сімъ фі врȣт лъȣда * нȣсъмълъȣдат фі врȣт.	маш вре фі лъȣдат. сѣȣ лъȣдатȣмаш вре фі
мъ вою̆ фі врȣт лъȣда ші лъȣдатȣмъвою̆ фі врȣт		м᾽аш фі врȣт лъȣда сѣȣ лъȣдатȣмаш фі врȣт
мъ вою̆ фі фост врȣт лъȣда	сі мъ фі фост врȣт лъȣда	м᾽аш фі фост врȣт лъȣда а лъȣдамаш фі врȣт

МОДȢЛ ІМПЕРЯТІВȢ	ІНФІНІТІВȢ	ПАРТІЧІПІЯЛ.
2 Лъȣдъте сѣȣ телъȣдъ 3 лъȣдесе сѣȣ съсе лъȣде	амъ лъȣда	лъȣджндȣсе лъȣдатȣл. лъȣдатъ
ПЛȢРЯЛ	ТРЕКȢТ	ТРЕКȢТ
Лъȣдацівъ сѣȣ съвъ лъȣдацї Лъȣдесе сѣȣ сісе лъȣде	амъ фі лъȣдат. амъ фі фост лъȣдат	авжндȣсе лъȣдат. (Депонет) сѣȣ фостȣл лъȣдат ші авжнд фост лъȣдат
	ФІІТОРЮЛ	ФІІТОРЮЛ
	амъ вре лъȣда амъ фі врȣт лъȣда.	авжнд сѣȣ воінд, десе лъȣда

BCU IASI / Central University Library Iasi

Партічіпіал	**Партічіпіал**
асемінє де лъȣдатȣл. де лъȣдата. сѣȣ фііторюл лъȣдатȣ фіітоаре лъȣдатъ.	воіторюл афі лъȣдат ші афі фост лъȣдат воіндȣл сѣȣ воіторюл авре фі ші авре фі фост лъȣдатȣ, лъȣдатъ

§ 26 Кȣ вербȣрї аȣксіліаре се пот ꙟмформа вербȣрї дескріптіве сѣȣ періфрастіче:

I Кȣ: (ам) ші кȣ ꙟмфінітівȣл вербȣлȣї д: е: (ам афаче,) се ꙟмформъ вербȣрї активе де фъптȣіре прѣсентъ ші фіітоаре. Ясемінє кȣ герȣндіє ші модȣл конжȣнтів д: е: (Ям де фъкȣт ші ам сі фак:) Ꙗръ кȣ сȣпінȣл се ꙟмформъ вербȣрї трекȣте прекȣм: (ам фъкȣт.)

II Кȣ (вою̆) ші ꙟмфінітівȣл сѣȣ конжȣнтівȣл семформъ вербȣрї де тімпȣл фііторю̆ д: е: (Вою̆ афаче сѣȣ вою̆ сі факȣ.)

III Кȣ (Сжнт) ші партіціпіа пасівъ: вербȣрї пасіве д: е; (Сжнт лъȣдат) ꙗръ кȣ сȣпінȣл прѣпосіціонат кȣ (де) семформъ герȣндіа д: е: (Сжнт де лъȣдатȣ:)

ТІМПȣЛ І. ПРѢСЕНТ.

Ям афаче, касі факȣ де фъкȣт.	вою̆ фаче сѣȣ сі факȣ	сжнт лъȣдатȣ-тъ де лъȣдатȣ.

амꙋ̆ фъкꙋт.

ТІМПꙋЛ ꙟМПЕРФЕКТꙋ

Авъм афаче сі фак де фъкꙋтꙋ авѣм фъкꙋтꙋ	воꙗмꙋ̆ афаче, сі факꙋ	єрам лъꙋдатꙋ-тъ де лъꙋдатꙋ

ТІМПꙋЛ ПЕРФЕКТꙋ

Авꙋю̆ афаче, сіфак, де фъкꙋтꙋ авꙋю фъкꙋтꙋ съꙋ ам авꙋт афаче, сі фак дефъкꙋт ам авꙋт фъкꙋт	воіі̆ афаче сі факꙋ ам воіт афаче сі факꙋ	фꙋіꙋ лъꙋдатꙋ-тъ де лъꙋдатꙋ ам фост лъꙋдатꙋ-тъ

ТІМПꙋЛ ПРѢПЕРФЕКТꙋ.

Авꙋсем афаче сі. фак де фъкꙋт авꙋсем фъкꙋт съꙋ ам фост авꙋт афаче сі факꙋ ам фост авꙋт де фъкꙋт	воісем афаче сі факꙋ ам фост воіт афаче сі факꙋ	фꙋсъсъмꙋ̆ лъꙋдатꙋ-тъ де лъꙋдат.

ТІМПꙋЛ ФІІТОРЮ

Вою̆ афаче сі факꙋ вою̆ аве афаче, де фъкот.	вою̆ вре афаче сі факꙋ, вою фі врꙋт афаче сі факꙋ	вою̆ фі лъꙋдат-тъ. вою фі фост лъꙋдатꙋ де лъꙋдат

МОДꙋЛ ꙟМПЕРАТІВꙋ

Аікі̆ аібъ афаче де фъкꙋт аібі аібъ фъкꙋт	воіеще ші вреіе афаче сі факꙋ, сі фачі̆ сі факъ	фіі̆ фіе лъꙋдат-тъ де лъꙋдатꙋ

МОДꙋЛ ꙟМФІНІТІВꙋ ПРѢСЕНТ

Аве а фаче сі факъ де фъкꙋт аве фъкꙋт афі авꙋт ші афі фост авꙋт афаче сі факъ де фъкꙋт ші фъкꙋт афі воіт аве а фаче, сі факъ де фъкꙋт,	авре фаче, съꙋ а воі сі факꙋ сі фачі, сі факъ ТРЕКꙋТ афі воіт афаче афі фост воіт афаче іфакꙋ	афі лъꙋдатꙋ-тъ де лъꙋдат. ТРЕКꙋТ афі фост лъꙋдат-тъ

ФІІТОР

авре аве афаче сі факъ де фъкꙋт. авре аве фъкꙋт.	авре воі афаче авре фі воіт афаче авре фі фост воіт афаче съꙋ сі факꙋ, сі фачі̆, сі факъ	авре фі лъꙋдатꙋ-тъ авре фі фост лъꙋдат, тъ, де лъꙋдат авре фі воіт афі лъꙋдат авре фі фост воіт афі лъꙋдатꙋ-тъ

Ф. ДВАКꙊМ, МОДꙊЛ ПАРТІЦІПІЯЛ.

Авжнд афаче сі факꙋ сі фачі. сі факъ. де фъкꙋтꙋ авжнд фъкꙋтꙋ.	воіторіꙋ сѣꙋ воінд афаче сі факъ	фіііндꙋ лъꙋдат-тъ фіінд де лъꙋдатꙋ.
ТРЕКꙊТ	ТРЕКꙊТ	ТРЕКꙊТ
фостꙋл авжнд афаче сі факъ де фъкꙋт фостꙋл авжнд воіт афаче фостꙋл авжнд фъкꙋт	авжнд воіт афаче. сі факъ фостꙋл воінд афаче, сі факъ фостꙋл воіторіꙋ афаче. сі факъ фостꙋл воінд афі врꙋт афаче.	фостꙋл лъꙋдат-тъ фостꙋл де лъꙋдатꙋ фост аде лъꙋдат
ФІІТОРЮ	ФІІТОРЮ	ФІІТОРЮ
воінд аве де фъкꙋт	воінд авре фаче фііторіꙋл сѣꙋ воінд, авре фаче сѣꙋ афі врꙋт афаче	фііторіꙋл, фіітоаре лъꙋдатꙋ-тъ фііторіꙋл де лъꙋдатꙋ фіітоаре де лъꙋдат

Н Б Верꙋбꙋріле ꙟн (ескꙋ) нен хоатіве се пот концꙋга дꙋпъ Іа концꙋгаціе прекꙋм

ІНДІКАТІВ. СІНГꙊЛАРЮ

ПРЕСЕНТ

1 Мъ ꙟмвъскꙋ 2 те ꙟмвещі 3 се ꙟмвескъ.

ПЛꙊРАЛ

1 Ні ꙟмвъскъм, 2 въ ꙟмвъскаці, 3 се ꙟвескъ

ꙞМПЕРФЕКТ.

Мъ ꙟмвъскам ш ч:

ПЕРФЕКТ.

Мъ ꙟмвъскъі сѣꙋ мъ ꙟмвъскꙋі ш. ч.

компꙋс.

Мам ꙟмвъскꙋт ші ꙟмвъскатꙋмам

пръперфект.

Мъꙟмвъскасем сімъ ꙟмвъскꙋсем

модꙋл ꙟмперятів.

2 Ꙟвескъте, 3 ꙟмвещесе

2 Ꙟмвъскацівъ, 3 ꙟмвещесе

модꙋл конжꙋнтівꙋ, сінгꙋлар,

1 Сімъ ꙟмвескꙋ, 2 съте ꙟмвещі, 3 сісе ꙟмвеще

плꙋрал.

1 Сіні ꙟмвещім сеꙋ ꙟмвескъм, 2 сівъꙟмвещіці сеꙋ ꙟмвъскаці, 3 сісе ꙟмвеще

модꙋл ꙟмфінітів.

А се ꙟмвъска, а се фі ꙟмвъскат ш. ч.

модꙋл пертічіпіял.

Ꙟмвъскѫндꙋсе,

Ꙟмвъскꙋтꙋ, ꙟмвъскатꙋ, ꙟмвъщіт

Ꙟмвъскъторю сеꙋ ꙟмвещіторю

Ачесташі вербꙋ се конџꙋгъ ші ꙟн(-еск) інхоатівꙋ дꙋпъ а IV конџꙋгаціє, прекꙋм:

Ꙟмвестескꙋ, ꙟмвестещі ꙟмвестеще

(плꙋр) ꙟмвестімꙋ ꙟмвестіці, ш, ч,

А ꙟмвесті, ꙟмвестітꙋ, ꙟмвестітор

Ꙟмвестінд ш, ч,

§ 27. ДЕСПРЕ ВЕРБȢРЇ ꙞМПЕРСОНꙖЛЕ.

Ȣн верб актів сѣȣ пасів ꙟн атріа персонъ стѫнд, фъптȣінд сѣȣ афъптȣіндȣсе, акърȣꙗ сȣбіект арфї нещіȣт сѣȣ нехотърѫт се зіче верб імперсонал прекȣм: паре, требȣе се каде ш. а.

Дечї орї че вербȣ аȣде формъ активъ, аȣде пасівъ ꙟн а 3 а персоанъ стѫнд ші недестінгѫндȣісе сȣбіектȣл сѣȣ персона прін нȣмеле сѣȣ пронȣмеле сѣȣ персонал прекȣм: (Ел, Еа) съ поате сокоті ꙟмперсонал.

Ꙗтаріле сѫнт І. але фъптȣірей активе а метеорілор д. е. Плоȣъ, нінце, гріндінъ, врȣмѣѕъ, фȣлцеръ, тȣнъ ноȣорѣѕъ сѣȣ се ноȣрѣѕъ ш. а.

2 Ꙗле кȣноштінцей прекȣм: Сѣмѫнъ афі, паре къ сі плоаіе, ш. а. Пасів: Се паре, Се веде, Се ꙟнцелеце, Се кȣноаще, Се прічепе Се прѣпȣне ш. а.

3. Ꙗле мінірей прекȣм: Мінеще авіне; плъѕȣеще, гоцеще, фаче аръȣ ш. а. Пасів Се мінеще, Се бродеще, Се тѫмплъ ш. а.

4: Ꙗле кȣвіінцей прекȣм: требȣе сѣȣ

дебꙋе, ѫі ертат, ѫі лініт асефаче. Пасів: Секꙋвіне, Се каде, Сечере, Се ꙟтрѣбъ, Сечерчетѣѕъ, Се каꙋтъ ш. а.

5. Сепорꙋнчеще, Се демѫндъ, Се ꙟн дѣмнъ, Се перміте, Се орѫндꙋеще, Се дъ ꙟн напої ш. а. Се аџютъ, Се ꙟндъмѫнѣѕъ, Се дреще, Се фаче, Се сꙋфере, Се толерѣѕъ, Се ꙟнгъдꙋеще.

6. Але леченцїеї сѣꙋ ꙟнгъдꙋіреї прекꙋм: Се сервѣѕъ, Селꙋкрѣѕъ, Сескріе, Сечетеще сѣꙋ селеџе, Сеꙋмблъ, Сешеде, Се доарме, Се прівігіазъ, ꙋнде Се-нцелеџе, къ требꙋе асе серба сау ѫї ертат асъ лꙋкра ш. ч.

7. Але сімцїреї прекꙋм: міросе, одорѣѕъ, а кріне; доаре, ꙋстꙋръ, гѫділе ш. а.
Се мънънкъ, Себѣ; нꙋ пентрꙋ чіне Семінеще; че пентрꙋ чіне Се німереще.

8. Асемене Сепот ꙟмперсона тоате Пасівеле префъкѫндꙋлісе номінатівꙋл ꙟн акꙋѕатів кꙋ (пе) д. е. Се адꙋче, Сеорѫндꙋеще, Се алеџе пекꙋтаріле.

Н. Б. Тоате ꙟмперсоналіле Се пот персоніфіка, алътꙋрѫндꙋсе датівꙋл пронꙋмелор персонале контрасе прекꙋм: персонеї I. ѫмї 2. ѫцї 3. ѫї сѣꙋ (і) плꙋр. I. ні 2. въ

3. лі, д. е. I ѫмї пасъ ші пасъмї, 2. пасіцї 3. пасъї, пл. I. пасенї 2. пасевъ 3. пасілі. Ꙗсемене: ѫмї паре, ѫмї зіче, ѫмї кѫнтъ, ѫмї плоȣъ ш. а.

Ꙗсеміне ꙟн пасівȣ сінгȣларю I. місепаре 2. цісепаре 3. ісепаре ші парімісе. Плȣр. I. нісепаре ші парінісе 2. вісепаре ші парівісе 3. лісепаре ші парілісе, дȣплȣ прекȣм: ѫмї пареміе сеȣ міе ѫмї паре пл. ні Паре ноȣъ ші парінї ноȣъ сеȣ ноȣъ ніпаре.

Н. Б Ꙟмперсоналеле сѫнт аȣ абсолȣте прін сіне ꙟмперсонале, че нȣсе ꙟн требȣеск ꙟн I-а ші а 2-а персоанъ прекȣм: сѫнт вербȣріле: секȣ віне, паре, ѫмї пасъ, плаче, доаре, плоȣъ, нінце, ш. а. аȣ релатіве ꙟмперсонале, каріле се пот ꙟнтребȣї ші ꙟн I-а і 2-а персоанъ прекȣм: требȣе ші требȣю; требȣі. Се зіче ші зікȣ зічї, се лȣкреѕъ ші лȣкреѕȣ лȣкреѕї, фȣлцеръ ші фȣлцерȣ фȣлцерї ш. а.

§ 28. ДЕ ВЕРБȢРЇ НЕРЪГȢЛИТЕ.

Вербȣрї нерегȣлате сѫнт каріле нȣ ȣрмеѕъ ꙟн конџюгаре лор челор патрȣ форме регȣлате статȣте пентрȣ аплекаре вербȣрілор

I. аꙋ дела о конџюгаціе ші вербꙋ ла алта мꙋтѫндꙋсе прекꙋм: сѫнт, ешĭ, афі, 2. аꙋ ꙟн ачеіаш конџюгаре, ачі лепъдѫнд вре о літеръ, ачі адаогѫнд, ачі мꙋтѫнд о вокалъ ꙟн алта трекѫнд ла о персоанъ сѣꙋ нꙋмър прекꙋм:

Ѫнтѫю Вербꙋріле I-еĭ конж: Лаꙋ (плꙋр.) лъмꙋ а ла дела lavo, Іаꙋ плꙋр. лꙋъмꙋ дела levo Мънѫнкꙋ, плꙋр. мѫнкъмꙋ, амѫнка дела manduco

Ал доіле вербꙋріле конжꙋгаціілор:

А: II; а III; а IV а; каріле се термінъ ꙟн (н) фіінд прѣвокꙋлат кꙋ (ꙋ) сѣꙋ (і) мꙋтъ пе (н) ꙟн (і) фінѫндꙋсе ꙟн (ꙋ) ші (ĭ) маікꙋсѣмъ, ші ꙟн (ъ) атріа персонал аконџꙋнтівꙋлꙋĭ пк: Цінꙋ ші цію, 2. ціĭ ꙟ.л. цінĭ, ші ці не; къчĭ (е) атріа-персоанал а Індікатівꙋлꙋĭ пъзеще пе (н). Сі цінꙋ съ цію, 2. съ ціĭ ꙟ.л. съцінĭ, 3. сі ціе ꙟ.л. съ цінъ. Партічіпіа: ціінд ꙟ.л. цінѫнд,

Асеміне: Мѫн, мѫĭ, мѫнъ калꙋл, мѫнꙋ (ремѫнꙋ) сѣꙋ мѫю, мѫĭ, мѫне пе о ноапте; сі мѫнꙋ, сімѫіꙋ, сі мѫĭ сі мѫіе, нꙋ сімѫне; къчĭ (е) атріа персонал аконџꙋнтівȣлȣї: нȣ пъѕеще пе (н). Ръмѫю, ръмѫї ꙟ.л. ръмѫнї; сіръмѫнȣ ші сіръмѫю, 2. сіръмѫї ꙟ.л. сіръмѫнї, 3. сіръмѫе ꙟ.л. сіръмѫнъ. Партіч: ръмѫінд, ръмѫіторю ꙟ.л. ръмѫнінд ръмѫніторю.

Вербȣл: Пот сеѕіче ші почю, сіпот ші сіпочю.

III Пȣн ші пȣю. 2. пȣї ꙟ.л. пȣнї 3. пȣне; съ пȣнȣ сі пȣю, сіпȣї ꙟ.л. сіпȣнї, 3. сепȣе ꙟ.л. сепȣнъ. парт. Пȣінд, пȣіторю, ꙟ.л. пȣнѫнд пȣніторю ш. а.

IV Вінȣ ші віȣ, 2. вії ꙟ.л. вінї 3. віне. Сівіȣ ꙟ.л. Севінȣ, 2. Севії ꙟ.л. Севінї 3. Севіе ꙟ.л. Сівінъ. Партіч: віінд, вііторю ꙟ.л. вінінд, вініторю ш. а.

Ѧсеміне сетѫмплъ кȣ вербȣріле термінате ꙟ(л) ші (р) прекȣм: I перȣ ші пею, 2 перї ші пеї, 3. пере; сі перȣ ші сіпею, 2. сіперї ші сепеї. 3. сіперъ сі пеіе. Парт: перінд, періторю, ші пеінд пеіторю. Ꙟнфін. аперіре ші апеіре. Вою ꙟ.л. волю, 2. веї ші верї, 3. ва ші вре. Парт: Воінд, воіторю, ші врѫнд, вроіторю.

§ 29 Дє̃ вєрбꙋ̃рі дєфє̃дє̃ктівє.

Вербꙋрї дефектіве сжнт ачеле ліпсе: I. аꙋ ꙟн модꙋрї, 2. аꙋ ꙟн тімпꙋрї, 3. аꙋ ꙟн персоане, 4. аꙋ ꙟн нꙋмере, прекꙋмꙋс ꙟн модꙋл імперативе I. д. е. Блем плꙋр. блемацї, блемъмѡ̆, дела ambulemus.

II. Ӑїде плꙋр. і. аідем 2. аідецї (ando)

III. Пасꙋ, пасъ, плꙋр. I. пъсъм, 2. пъсацї: 3. пасъ. Чѣс, чѣсъ вакъ, дела: cesso

IV Сжнтꙋ ші жсꙋ .2. ещї, 3. есте, плꙋр. сжнтем, сжнтецї, сжнт, ерам, сі фіꙋ, фꙋї, фіінд, фост.

V Валіо, (доріцд сънътате) вай, вале- (vale) плꙋр. валецї, IV. Салве, аве.

Н Б Прекꙋм нꙋміле маскꙋліне асеміне ші вербꙋріле де формъ активъ, ꙟнтімпꙋл деакꙋм, персоана I-а амодꙋлꙋї індікатів ші конџꙋнтів аꙋ пе (ꙋ) мꙋтꙋ̆ термінжндꙋсе ꙟн о консонатъ сѣꙋ доꙋъ, дін каріле се нꙋфіе ꙋлтіма (р) сѣꙋ (л) д. е. мꙋтꙋ, калкꙋ. ꙟн демнꙋ ш. а. Ꙗръ фіінд ꙋлтіма (р) сѣꙋ̆ (л.) аꙋ пе (ꙋ) скꙋртꙋ̆ д. е. мꙋстрꙋ̆, жмелꙋ̆, сѣꙋ̆ фіінд (ꙋ) пꙋрꙋ̆ прекꙋм: воꙋ̆, даꙋ, беꙋ̆, ш. а. асеміне кꙋ (ꙋ) ар фі. Сесе

BCU IASI
Central University Library Iasi

скріе персона І-а ші а-З-а анꙋмерꙋлꙋї плꙋрал прекꙋм: лъꙋдъмꙋ̆, лъꙋдамꙋ̆, лъꙋдаръмꙋ лъꙋдасемꙋ̆ ш. а.

Ꙟнаінте сѣꙋ̆ дꙋпъ ачент ръмѫінд сілава вербꙋлꙋї Скрісъ кꙋ (а) Сепрефаче ꙟн (ъ) прекꙋм: факꙋ̆, фъкꙋю, фъкътор ш. а. Сілава вербꙋлꙋї Скрісе кꙋ (е) ачентѫндꙋсе (е) Се префаче ꙟн (ѣ) д. е. пѫндеск Сі пѫндѣскъ, ворбеск Сі ворбѣскъ. Сꙋпт ачѣсташі регꙋлъ Се пре фаче ші (о) ꙟн (оа) ачентѫндꙋсе прекꙋм: Кокꙋ̆, Сі коакъ, торнꙋ, Сі тоарне ш. а.

Ꙗръ адъогѫндꙋсе вербꙋлꙋї ла Сꙋпін о сілавъ ші ръмѫінд (о) дꙋпъ ачент Се пріфаче (о) ꙟн (ꙋ) ла ꙋніле вербꙋрї маї кꙋ Сѣмъ ла вербꙋріле ꙟн (окꙋ̆, отꙋ̆, орꙋ̆, ортꙋ̆) прекꙋм: жокꙋ жꙋкат ꙟ. л. жокатꙋ̆, пот пꙋтꙋт ꙟ. л. потꙋт, морю мꙋріт ꙟ. л. моріт, портꙋ пꙋртат ꙟ. л. портат. Ѧсеміне: дела формъ фꙋрмос ꙟ. л. формос, кос кꙋсꙋт ꙟ. л. косꙋт ш. а.

Вербꙋріле чесе термінъ ꙟн (д. т. г. к) Се мꙋтъ ꙟн наінте де (і) (д. ꙟн з.) прекꙋм: аꙋдꙋ̆, аꙋѕї̆, (т. ꙟн ц.) абатꙋ абацї̆ (г. ꙟн џ) наінте де (і ші е.) прекꙋм: мергꙋ̆ мерџї̆, мерџе ші (к) ꙟн (ч) факꙋ, фачї̆, фаче ш. а. (с. ꙟн ш.) прекꙋм: есꙋ, ешї̆; ласꙋ̆ лаші, (Ск) ѫнаінте де (і е) ꙟн (щ) прекȣм. кȣноскȣ, кȣноші, кȣноаше ꙗръ (ст) се префаче ꙟн (щ.) нȣмаї ѫнаінтеалȣї (і) прекȣм: гȣстȣ, гȣщі ші гȣсті. Вербȣріле ꙟн (д) ші ѫнаінтеа лȣї (ȣ) мȣтъ пе (д) ꙟн, (з) прекȣм: аȣдȣ, ші аȣзȣ деревѫндȣсе дела вербȣріле латіне термінате ꙟн (іо) пк. audio ша:

§ 30 ДЕ ѪМФОРМАРѢ ТІМПȢРІЛОР

ꙞМФІНІТІВȢЛ.

Сетерміна дін ꙟн векіме ꙟн сілаба (ре) че асе адаоцѣ ла пенȣлтіма каратерістікъ вокалъ аконцюгацієї прекȣм: а I еї (а) II (è) а III (ĕ) аIV (ì) д. е. Ꙟ лъȣдаре, ведере, фачере, аȣзіре. Ѫнсъ астъзї се термінъ нȣмаі ꙟн вокала каратерістікъ тъкѫндȣсе (ре) д, е. а лъȣда, а віде, афаче, аȣзі, ремѫінд ꙟн ȣзȣ нȣмаї ла сȣбстантівеле вербале д. е. лъȣдарѣ, ведерѣ, фачерѣ, аȣзірѣ

II ІДІКАТІВȢЛ. Т. ПРѢЗЕНТȢ

Дела ꙟмфінітів, омітѫндȣсе каратерістіка вокалъ, се-мформъ:

I. Презентȣл модȣлȣї арътъторю, персоана

BCU Iasi
Central University Library Iasi

І. ꙟн (ꙋ̆) а 2 ꙟн (ї̆) а 3 ꙟн (ъ) фіінд де конџюгаціа І а д. е:

Сінгꙋларю̆. Лаꙋдꙋ̆, зї̆, дъ. Плꙋрал. Лъꙋдъмꙋ̆, дації̆, лаꙋдъ. ꙟн (е) а 3 персоанъ амодꙋлꙋї̆ конџюнтів д. е. Сілаꙋде. Ꙗръ фіінд вербꙋл де конџюгаціа: II, а III, а IV. се термінъ а 3 персоанъ а Їдікатівꙋлꙋї̆ ꙟ (е) ші аконџюнтівꙋлꙋї̆ ꙟн (ъ) д. е. веде фаче, аꙋде, ші Сі вѣдъ, факъ, аꙋдъ.

Н. Б. Дін векю съ терміна а 3. персоанъ плꙋр. а Їндікатівꙋлꙋї̆ ші конжꙋнті. ꙟн (н) д. е. ії̆ лаꙋдън, въдꙋн, факꙋн, аꙋдꙋн, ії̆ сі лаꙋден, ваджн, факжн, аꙋджн:

Імперфектꙋл семформъ асеміне дела імфінітівꙋ анінжндꙋсе ꙟ. л. лꙋї̆ (ре) пентрꙋ І а конџюгаціа (аꙋам) дела латінꙋл (abam) д. е. лъꙋдаꙋам сѣꙋ̆ лъꙋдавам; астъѕі скꙋртат ꙟн (ам) лъꙋдам 2. даї̆ 3. да. ші лъꙋдаꙋ̆. Ꙗръ дін векю Лъꙋдаван.

Імперфептꙋл а II ші а III конџюгаціе се терміна, ꙟн (ебам сѣꙋ̆ еꙋам) дела (ebam) д. е. ведебам сѣꙋ̆ ведеꙋам ші фъчебам, фъчеꙋам: астъѕі скꙋртат ꙟн (еам) сѣꙋ̆ (ѣм) д. е. І. ведеам 2. відѣї̆ 3 ведеа. ші відѣꙋ̆ (плꙋр) ꙗръ дін векю: відеван.

Ӑ IV конџюгаціє се термінa ꙟн (ієвам, сѣȣ̆ іаȣам ші акȣм скȣртат: іам) д. є. аȣѕієвам сѣȣ̆ аȣѕієам астъѕї контрас, I аȣѕіам 2 аȣѕіаї 3 аȣѕіа. ші аȣѕтю (сплȣр) Ꙗръ дін векю 3. аȣѕієван ші аȣѕіаȣан,

Ꙗсеміне дела імфінітів се ꙟформъ перфептȣл, I-єї конжȣгації ꙟн (аї) дела (avi сѣȣ ai) ші сȣпінȣл ꙟн атȣ дела (atum) д. є. адъпъї адъпат дела (adaquavi, сѣȣ̆ adaquai, adaquatum) ꙟн џюгъі ꙟн џюгат. Ꙗсеміне: адаогъї, алергъї, кѫнтъї, лаȣдъї афȣндъї, ꙟнкъркъї, калкъї, дедікъї, афлъї, афȣмъї, ієрнъї, дормітъї, ꙟнгреȣнъї, інімъї. Афаръ де чєле ꙟн (ȣ) пȣрȣ кȣ (аȣ) прекȣм: Даȣ, дедії ші дъдȣї, дат. Стаȣ, стътȣї стат ші стътȣт. Ꙗȣ, лȣъї, лȣат: Лаȣ, лъȣї, лъȣт ші лат. Кȣ (ц) аціцȣ аціцєю, аціцат. Ꙟмвъцȣ, ꙟналцȣ, ꙟнкалцȣ, џȣⷩгію, џȣⷩгією, џȣⷩгіат сѣȣ џȣⷩгет. Ѫмбію. ꙟн кȣю, таю, спарію, мѫнію, апропію ш. а.

Перфептȣл а II єї конжȣгаціє ꙟн (ȣї) се ꙟформъ дела лат ꙟн (ui) сȣпінȣл ꙟн (ȣт дела utum) д. є. цінȣї цінȣт дела tenui tenutum, tentum; пърȣї; дȣрȣї, ꙟмплȣї, авȣї, ꙟкъпȣї, пърȣт, дȣрȣт, ꙟмплȣт авȣт, ш. а. Діѻе терміnъ перфептȣл а трі еї конџȣгацеї ꙟн (сеї) сȣпінȣл ꙟн (сȣ) д. е. ръмжнȣ, ръмъсеї, ръмасȣ̆, зісеї, зісȣ̆, ꙟнтінсеї, ꙟнтінсȣ, прінсеї, прінсȣ, ꙟмвінсеї, ꙟмвінсȣ̆, ȣчісеї, ȣчісȣ̆.

Н. Б. Челе ꙟн (д.) але а II ъї конжȣгаціе мȣтъ пе (д ꙟн з) ꙟнаінтѣ лȣї (ȣ,) прімоперсонал а презентȣлȣї індікатів сѣȣ̆ конжȣнтів; перфептȣл кърȣіа се терміnъ ꙟн (ȣї) ші сȣпінȣ ꙟн (ȣт) д. е. Шъдȣ сѣȣ̆ шъѕȣ, шъѕȣтȣ̆, въдȣ̆, въѕȣ̆, въѕȣї, въѕȣт; Сівъдȣ сѣȣ̆ сівъѕȣ̆, въѕȣї. Кадȣ сѣȣ̆ каѕȣ̆, къѕȣї, къѕȣт. Асеміне але а IV-еї, конжȣгацеї д. е. Аȣдȣ̆ сѣȣ̆ аȣѕȣ̆, аȣѕії, аȣѕіт. Челе терміnате ꙟ (к) ші перфептȣл ꙟн (ȣї), ла сȣпін поате ръмжне (к) ꙟнаінте лȣї (т) діва ꙟммізлочі о вокалъ. Прекȣмȣс вербȣріле а II-еї конж: Закȣ̆ зекȣї, зекȣт. Такȣ, тъкȣї, тъкȣт. Плакȣ̆, плъкȣї, плъкȣт. Але а III-еї: фак, фъкȣї, фъкȣт. Але I-еї д. е. Фрек, Фрекъї, Фрекат. ферекȣ̆ ферекъї, ферекат. Асеміне: ꙟн некъї, секъї, плекъї, апȣкъї; ꙟн некат, секат. апȣкат, плекат. Іаръ де нȣва мізлочі вокалъ атȣн-

B C U Iasi Central University Library Iasi

че Семꙋтъ (к.) ꙟн (п) ꙟн наінтѣ лꙋĭ (т) прекꙋм: факꙋ̆, фъкꙋĭ ші фечіĭ, фъкꙋт ші фапт. Скріꙋ̆, скрісеĭ ші скріпсеĭ, скрісꙋ ші скріптꙋ. Ꙗіческꙋ сѣꙋ абічек аічіĭ саꙋ абічіĭ аіептꙋ̆ ші ꙟніепт. Ꙟнцелегꙋ, ꙟнцелесеĭ, ꙟн целес, ꙟнцелептꙋ̆. Дірегꙋ̆, діресеĭ діресꙋ̆, дірептꙋ, п. к: се ꙋрмѣꙁъ ші ла нꙋмеле д. е. Піептіне дела pecten, лапте дела lacte Ꙗмінтреле зікжнд, адікъ (ктє)не абатем дін ідіотісмꙋл дакор-ман дꙋпъ лътініе. Ꙗсеміне зікънд ꙟ лок де Обіептꙋ̆: обіект, ꙟ. л. Сꙋбіептꙋ, Сꙋбіект. ꙟ. л. перфептꙋ перфект, ꙟ. л. аіптівꙋ̆, адіектівꙋ̆, ꙟ. л. де дірепт, дірект, ꙟ. л. де фапт, факт, ꙟ. л. ꙟніептеꙁꙋ̆ ꙟнЇектꙋ; Ꙗꙋ семꙋтъ (к) ꙟн (ꙋ) сѣꙋ̆ (в) п к: аꙋт ꙟ.л. де акт, аꙋторю̆; довтор ꙟн лок де доктор, левтікъ ꙟ.л. де лектікъ ш.а.

Перфептꙋл конжꙋгацієĭ а III-ꙗ Сетермінъ (ꙟнꙋĭ, ꙋт,) прекꙋм: Вжндꙋ̆, вжндꙋĭ, вжндꙋт. Ꙗсемін: Ꙗщернꙋ̆, цемꙋ, крескꙋ̆ ш. а. Челе ꙟн (г.) пріфак ла перфепт ꙋлтіма ꙟн (с) Ꙟтінг, атінсеĭ, атінсꙋ̆. Ꙗсеміне: плжнгꙋ, ꙟн вінгꙋ, ꙋнгꙋ̆, трагꙋ, щергꙋ, мергꙋ̆, смꙋлгꙋ̆, смꙋлсеĭ, смꙋлсе ші смꙋлт. Кꙋргꙋ сѣꙋ̆ кꙋрꙋ, кꙋръĭ ші кꙋрсеĭ, кꙋрсꙋ̆. Дестінгꙋ, діщінд дестінсей, дестінс. Скотꙋ, тріміт, Стінгꙋ, аџюнг, аџꙋнсей аџꙋнсꙋ̆ ші аџюнтꙋ̆. Фржнг фржнсей фржнт, сꙋпꙋн, сꙋпꙋсей сꙋпꙋс ші сꙋпт, ꙟн фінгꙋ̆, ꙟн фіпсей, ші ꙟнфінсей, ꙟмфіпт ші ꙟнфінсꙋ̆. Фербꙋ, ферпсей, ферптꙋ̆. Рꙋмпꙋ, рꙋпсей ші рꙋмпсей рꙋптꙋ̆. Фрігꙋ, фріпсей, фріпт. Ꙟ̂торкꙋ, ꙟнтоарсей, Сꙋ̆. Ꙗ̈дꙋкꙋ, адꙋсей адꙋсꙋ̆, пꙋнꙋ пꙋсей пꙋсꙋ̆.

Перфептꙋл конжꙋгціей аIV-а се термінъ ꙟн (ій дела іvі ші іі) латінеск сꙋпінꙋл ꙟн (ітꙋ̆) дела (itum) прекꙋм: Ꙗꙋдꙋ̆ аꙋзій, аꙋзітꙋ̆. Вінꙋ, дормꙋ̆, Сарꙋ ші Саю̆, Сꙋферꙋ̆, ферю̆, сѣꙋ̆ ферескꙋ, акоперю̆, ӽжржю̆, оморꙋ, Сорбꙋ̆, фꙋгꙋ̆, фꙋџій, фꙋџіт, ші тоате вербꙋріле ꙟн (ескꙋ) ꙟнӽоатіве прекꙋм: дорескꙋ̆, поліескꙋ̆, поліій, поліїт. ꙟⷩфлореск, момескꙋ̆ сѣꙋ̆ монескꙋ, ші Смонеск, кꙋръцеск, ꙟмвълеск, прісеческꙋ̆ сѣꙋ̆ прігонескꙋ̆ ш. а.

Дꙋпъ ачѣстъ конжꙋгаціе се апл̂ѣкъ вербꙋріле Ꙗфі: фꙋї, фꙋсей, фостꙋ̆. Ꙗщі, щіꙋій, щіꙋт.

Ꙗдоа персоанъ сінгꙋларъ аперфептꙋлꙋй се-мформа де чіі векі ꙟн (щі) карѣ скꙋртжндꙋсе сепрефъкꙋ апой ꙟⷩ (ші) д. е. Лъꙋдъші ꙟ. л. лъꙋдъщі. Плꙋралꙋл перфептꙋлꙋй се ꙟмформа де чій векі анінжндꙋсе ла а 3-а.

персоанъ асінгȣларюлȣй, чесетермінъ ла I-а конюгаціе ꙟн (ъ); Ла а II ꙟн (ȣ̆) фіналіле I. мȣ̆ 2. цй 3. ръ, прекȣм: лъȣдъй, дъшй, дъ; Плȣр: лъȣдъм, дъцй, дъръ ші лъȣдъ. Възȣй, възȣшй, възȣ̆, Плȣрал. възȣмȣ̆, възȣцй, възȣръ ші възȣ̆. III ꙟ (е) тінсей, ꙟнтінсешй, ꙟнтінсе; ꙟнтінсемȣ̆, ꙟнтінсеці, ꙟнтінсеръ, ші ꙟнтінсе. IV. ꙟ (і) аȣзій аȣзішй, аȣзй; аȣзімȣ̆, аȣзіцй, аȣзіръ ші аȣзі. Ной ꙟнсе дін ачест сімплȣ̆ перфепт ꙟн (ii) май ꙟнформъмȣ̆ ȣнȣл ꙟн (ръ) ꙟн трекънд сілава (ръ,) ꙟнтре ȣлтіма (аі, ші) прекȣм: лъȣдъй ші лъȣдъ-ръй-ръшй-ръ, пл. лъȣдъ-ръмȣ̆-ръцй ръ; кареле ꙟн нȣмерȣл пл. есте чел май ꙟн требȣінцат ші се ꙟмформъ дела plusquamperfectum латінеск ал модȣлȣй арътъторю ꙟн (ram) прекȣм: laudaram, laudaras-rat. плȣр. lauda-remus- retis- rent.

V. А̏семінѣ делл I а персоанъ аперфептȣлȣй сѣȣ̆ май кѣр дела а III-а персоанъ се ꙟмформъ прѣ перфептȣл сѣȣ̆ plusquamperfectum адъогъндȣсе (сем) прекȣм: дела лъȣдай, лъȣ-дасем-дасешй-дасе. пл. лъȣдасем-дасецй, лъȣдасеръ ші лъȣдасе; асеміне възȣсем, ꙟнтінсесем, аȣзісем ш. ч. че сѣ-

BCU IAȘI
Central University Library Iași

мжнъкȣ plusqamperfectum латінȣ ал модȣлȣї конџжнтів ꙟн assem прекȣм: laud-assem-asses- asset; laud-assemus-assetis-assent.

VI Імператівȣл се ꙟмформъ ꙟн сінгȣлар персоана а доȣа дела а тріа а індікатівȣлȣї прекȣм: Лъȣдъ, ціне, ꙟн тінде, ферещe, тръ персоана а тріа дела а тріа а конжȣнтівȣлȣї прекȣм: Лаȣде, ціе, ꙟнтіндъ, ферѣскъ: пл. лъȣдацї, лаȣде. Аȣ ꙟмпреȣнъ кȣчелеланте ȣрмътоаре тімпȣрї ші пе презентȣл лȣ-мформъм дȣпъ тімпȣріле модȣлȣї конџюнтів кȣ (сі) ші фъръ прекȣм: I. сі лаȣѕї сі лаȣде, пл. сі лъȣдъмȣ, сі лъȣдацї, сі лаȣде II. сі цій, сі ціе. Фъръ (сі) д. е. аібітȣ, аібъ ел; ȣмпле ȣмплъ; ръмжї ръмже, каде кадъ. III. бате тȣ ші сі бацї, сі батъ ел: ꙟмвінџе тȣ ші сі ꙟмвінџї тȣ, ꙟнтінде ші сі ꙟнтінѕї, џеме ші сі џемї. IV акопере ші сі акоперї акоперъ, адаоџе сіадаоџї, адаогъ; сȣфере съсȣферї, сȣферъ; вінъ сѣȣ віно ші сі вій, віе; омоаръ съоморї, омоаре ел, аȣѕї ші аȣдетȣ аȣдъ ел; дормї, доармъ. Челе ꙟн (ескȣ) ферещe ші сі ферещї, ферѣскъ.

Вербȣріле ȣрмътоаре ȣносілавіче ȣлтімотоніте ꙟн а 2-а персонъ а імператівȣлȣї

BCU Iasi

Сем-формъ дела I-а персонъ а індікатівȣлȣі̆ арȣнкѫндȣсе ȣлтіма літеръ прекȣм: дела фак, фъ; факъ, дела дȣкȣ̆, дȣ, ші адъ дȣкъ, зікȣ̆, зі, зікъ; ферȣ̆, фері̆, ферѣскъ.

Н. Б. І̆мператівȣл формат дела а 3-а персоанъ а індікатівȣлȣі̆ аратъ ȣн тімп хотърѫнт де акȣм прекȣм: лъȣдътȣ̆; ꙗръ імператівȣл дела конжȣнтів аратъ ȣнтімпȣ̆ вііторю̆ прекȣм: съ лаȣѕі̆ тȣ̆.

VII. Партічіпія.

I. Герȣндіала ꙟн (ндȣ) се-мформъ дела інфінітів омітѫндȣсе фіналȣл імфінітівȣлȣі̆ (ре) д. е. I. дела лъȣдаре, лъȣдѫндȣ̆, 2. дела ведере, въѕінд, 3. дела зічере зічѫнд 4. дела аȣѕіре аȣѕіндȣ, еквівалентъ кȣ герȣндіа латінъ ꙟн аблатівȣл абсолȣт д. е. laudando, videndo, dicende, audiendo.

Де ꙟнсъмнатȣі̆ къ літеріле мȣтарніче (г. к. т,) ла партічіпіа: II-еі̆, III еі̆, IV ъі̆ конџюгаціі̆, неконсервѫнд феменіна вокалъ (е, і) че мȣтѫндȣо ꙟн (ѫ сеȣ̆ ъ) ꙟнгѫнътоаре, нȣсе мȣтъ нічі̆ консонантеле ꙟн (џ, ч, ц) д. е. дірегѫнд дірегѫторю̆ ꙟ. л. де діреџінд, фъкѫнд фъкъторю, ꙟ. л. фъчінд, абътжнд ꙟ.л. абъцжнд; афаръ де (д) прекȣм: въѕінд, въѕеторю ꙟ.л. де въдінд въдіторю. Ѧсемінє: прінѕінд, аȣѕнд ш. а. Йаръ вербȣріле ꙟн (єскȣ) ші ла прѣѕент префак консонантеле мȣтарнічє ꙟн (џ, ч, ц.) д. є. доџєск, доџінд, доџіт; лърџєск лърџінд, лърџіт; котіџєск, бочєскȣ, бочінд, бочіт ночєск, ночінд, ꙟнтецєск ꙟнтецінд ꙟнтеціт; ꙟнкърȣнцєск. Ѧфаръ дечеле ꙟн (д) д. є. Добжндєск, добжндінд, добжндіт; ꙟнболдєск, ꙟнгръдєск; фъръ нȣмаї дѣкъ ла преѕент Сєва пріфачє (д. ꙟн ѕ) прекȣм: ꙟнверѕєск, ꙟнверѕінд, ꙟнверѕіт, ꙟнбȣлѕєск. Партіціпіа пасівъ Сетермінъ ꙟн: (тȣ, тъ Сѣȣ сȣ, съ) дȣпъ кȣм: вафі ші Сȣпінȣл вербȣлȣї д. є. лъȣд-атȣ-атъ, въѕ-ȣт-ȣтъ, ѕісȣ, зісъ; аȣѕітȣ, аȣѕітъ; еквівалентъ кȣ пасіва партічіпіє латінъ д. є. laudatus, ta, visus, sa, etc

3 III. Актіва ꙟн (торю, тоаре) Сємформъ дела преѕентȣл індікатівȣлȣї, д. є. дела лаȣдȣ, лъȣдъторю, дътоаре; дела аȣдȣ аȣѕї, аȣѕіторю, аȣѕітоаре; Єквівокȣ кȣ Сȣбстантівȣл вербал латінеск ꙟн tor Сѣȣ кȣфȣіторюл ꙟн turus, tura д. є. laudator, visor, dictor, auditor. Сѣȣ laudaturus ш. ч.

Н. Б. Векѣ пасівъ партічіпіе ꙟн тімпꙋл презент Сетірміна ꙟн (нте) прекꙋм: Лъꙋджнтеле, въꙁжнтеле, фъкжнтеле, аꙋꙁінтеле: адікъ челчі лаꙋде ш. ч. Дела актіва партічіпіе латінъ ꙟнкъдерѣ аблатівꙋлꙋй, де ꙋнде нꙋꙋ ръмас нꙋмеле сꙋбстантіве абстрасе, прекꙋме дела а II а, а III а шi а IV. конж, д. е. пърінтеле дела parente; щіінцъ дела scïente-tia, фіінце fiente-tia, ꙋмілінцъ дела Hümiliante - tia, дорінцъ-дела партіч. dolente-tia, пъчюінцъ дела paciente-tia,

I Партіціпіа ꙟн тор се поате лꙋа ꙟ. л. де фіітоаре д. е.
лъꙋдъторю (laudaturus) адікъ фііторюл сѣꙋ челчі ва вре лъꙋда.

Ꙟплекарѣ партіціпіілор се фаче:

1. Дефінітъ

	Актівъ.	П. К. Пасівъ.
Н.	фъкъторюл.	фъкꙋтꙋл
Д.	фъкъторю-лꙋй.	фъкꙋтꙋлꙋй.

2. Релатівъ.

чел фъкъторю	чел фъкꙋт
челꙋй фъкъторю.	челꙋй фъкꙋт.

3. Ꙟндефінітъ.

Н. фъкъторю, фъкꙋтꙋ, Г. де, Д. ла Абл. дела.

Герꙋндіа нꙋсе аплѣкъ фъръ кꙋдеспꙋнере п. к:

Челі чі сеꙋ чеіа че есте лъꙋджндꙋ,
Д. челꙋї че ші челеї че есте лъꙋджнд Г. де
Д. ла, Аб дела: челчі сеꙋ чеіа че есте лъꙋджⷩдꙋ

§ 31 Депъртічеле.

Каріле сжнт пърці але кꙋвжнтꙋлꙋї неапликатіве патрꙋ ла нꙋмъръ, I. Адвербіа, 2. прѣпозіціа 3. конжꙋнціа 4. інтеріекціа сеꙋ пътімітоарѣ

Деадвербії.

Адвербііле сжнт пентрꙋ вербꙋрі чеіе че сжнт пентрꙋ сꙋбстантіве аіептівеле, кꙋ каре адвербііле сжнт афіне.

Дечі адвербіа есте партеа кꙋвжнтꙋлꙋї, прін каре се дефінеще ꙟн сꙋшімѣ фъптꙋіреї вербꙋлꙋї прекꙋм: Аꙋгꙋст ꙟмпъръці мꙋлт ші фоарте біне.

Адвербііле сжнт I. аꙋръдъчінале ші сімпле прекꙋм: ічї; II аꙋ детрасе ші компꙋсе прекꙋм: аіче, омінеще. IV. аꙋ сжнт періфрастіче прекꙋм: кꙋ мжна, кꙋ мінтеа

ДЕ ꙟМФОРМАРѢ АДВЕРБІІЛОР ДЕРІВАТЕ СѢꙊ ДЕТРАСЕ.

1. ДЕЛА СꙊБСТАНТІВЕ.

Челе дела Сꙋбстантіве дерівате ꙟмформѫндꙋсе ѫнтѫю аіептівꙋл ꙟн(ескꙋ̆,) се ꙟмформъ апоі адвербіа ꙟн (еще сѣꙋ̆ єсче) прекꙋм: дела Сꙋбстантівꙋл домнꙋ, аіептівꙋл домнескꙋ̆, адвербіа домнеще, сѣꙋ̆ періфрастікꙋ̆ каꙋн домнꙋ сепоартъ; асеміне дела: ом, омінеще, єпꙋреще, арбореще ш. а.

Дін Сꙋбстантівеле нен-сꙋфлеціте нꙋсе ꙟмформъ ꙋꙁітатꙋ̆ адвербіе, фъръ граматічеще прекꙋм ам ꙁіче: лꙋчеще лꙋкрꙋл ачеста арџінтеще, аꙋреще, адекъ періфрастікꙋ̆: лꙋчеще прекꙋм аꙋрꙋл, сѣꙋ̆ ка арџінтꙋл ш. ч.

11. ДЕЛА АІЕПТІВЕ

Тоате аіептівіле кꙋсꙋбстантіве конкордѫндꙋсе дефінеск ꙟн сꙋшімѣ фіінцеї ші секіамъ аіептіве; асеміне ачесте де генꙋл маскꙋлінꙋ̆ кꙋ вербꙋрї констрꙋіндꙋсе дефінеск ꙟн сꙋшімѣ фъптꙋіреї вербꙋлꙋї ші сенꙋмеск адвербії прекꙋм:

Ѧвгꙋст ꙟмпъръцї ферічіт жї (адвербіе:)

Ші Ѧвгꙋст стътꙋ ꙋн ꙟмпърат ферічіт, (жї аіептівꙋ̆.)

Адвербііле ка ніще пърці ꙟнсꙋшіве кашінꙋміле аієптіве пъшеск прін градꙋріле компарацієі прекꙋм: I. позітівꙋл: џюдікъ біне, 2. компаратівꙋл џюдекъ маі біне. 3 Сꙋперлатівꙋл џюдікъ прѣ, фоарте, кꙋ тотꙋл біне.

ДЕ ФЕЛЮРІЛЕ АДВЕРБІІЛОР.

Че сжнт 1. Локале ꙋнде? 2. тімпꙋрале кжнд? 3. але кжтімеі кжт? 4. але модꙋлꙋі каре кꙋм?

I. Але локꙋлꙋі ꙟнтребжнд ꙋнде? ръспꙋндем: ічі, коле 2. але тімпꙋлꙋі, кжнд? акꙋм, апоі, атꙋнче, дꙋпъ ачѣста ꙟн ꙋрмъ, ꙟнкъ тот маі? 3. але кжтімеі кжт? атжта, мꙋлт, пꙋцін, 4. але карітімеі прекꙋм: аше, нꙋ, банꙋ, бꙋн, реꙋ. 5 але модꙋлꙋі ꙟнтребжнд кꙋм? прекꙋм, аша, ка, ꙋшор, греꙋ, сѣꙋ кꙋ греꙋ, біне, ръꙋ, прѣ, фоарте. Але ꙟн доеліі ꙟ. оаре? р. Поате. доаръ, кꙋмва, аш, аі, ар, ам, аць, ар. Але арътъреі пркꙋм: ен, енка, ꙗтъ, катъ, ꙗка ш. а.

§. 32. ДЕ КОНЖꙊНЦІІ.

Конжꙋнцііле сжнт пърці але кꙋвжнтꙋ-

BCU IASI
Central University Library Iasi

лȣї каре ꙟн цесетȣра конструкціеї конжȣгъ пре челе асеміне ші деферіте пърці але кȣвѫнтȣлȣї; ꙟн треці зічерї ші спȣнерї прекȣм: зіоа ші ноапте аȣ̆ ꙟмвъцат ші аȣ̆ фъкȣт:

ФЕЛЮРІЛЕ КОНЖȢНЦІЇЛОР. ѲѪНТ. 12.

I. Копȣлатіве саȣ̆ легътоаре прекȣм: ші, е, кȣ̆. II Ордінътоаре сеȣ̆ ѻрѫндȣітоаре прекȣм: Ѫнтѫю, апоі, дȣпъ ачея, III. Компаратіве сеȣ̆ кȣмпънътоаре прекȣм: кѫт сеȣ̆ кȣкѫт маї мȣлт; атѫта кȣ атѫта маї віне IV. Діспреȣнътоаре аȣ сінгȣре позітіве прекȣм: аȣ, орї, сеȣ̆. ш. а: і негатіве прекȣм: Нȣ, нічї. ш. а. Аȣ ꙟмпъреке позітіве п. к: аȣ, аȣ̆; ші негатіве: нічї, нічї. V: Кондіціонале прекȣм: сі, дї, декъ ш. а. VI. Адверсатіве сеȣ̆ ꙟнконтрътоаре прекȣм: ѫнсъ, че, даръ, ш. а. VII. Кончесіве сеȣ̆ ꙟндътътоаре прекȣм: ді, ді ші, мъкар ш. а. VIII. Каȣзале прекȣм: къчї, пентрȣ къ, фііндкъ, ш. а. IX. Консекȣтіве, скопале сеȣ̆ ȣрмътоаре прекȣм: сі, ка сі ш. а. X Конклȣзіве сеȣ̆ ꙟнкеітоаре прекȣм: Дечї, аше даръ, ш. а. XI Ісплікатіве сеȣ̆ тѫлкȣітоаре прекȣм: адекъ, ва сізікъ, ȣнде сефіе, анȣме ш. а. XII. Тімпꙋрале д. е. Кꙋм, кѫнд, пънъ кѫнд, дꙋпъ че, ш. а. XIII Модꙋлатіве д. е. Атаре мод, кꙋм ам зіче, аше, прекꙋм

МАЇ ПРЕ ЛАРГЪ ДЕСОПꙋНЕРЕ А КОНЖꙋНЦЇЇЛОР.

I. Копꙋлатіве пк: ші, е сѣꙋ̆ і (кꙋ адаоціте ле) ꙟнкъ ші маї, ші ꙟнкъ, баѫнкъ ші, ꙗръ ші ꙗръ. Ꙟмпърекете: ші, ші; е, е; і, і: ш. ч.

II Ордінатіве сѣꙋ̆ орѫндꙋітоаре кꙋ нꙋмере кардінале прекꙋм: ꙟнтѫю сѣꙋ̆ ꙟмпріма; ал доіле сѣꙋ̆ секꙋндо; ал трііле сѣꙋ̆ терціо. Че маї біне се пот ордіна пърціле кꙋвѫнтꙋлꙋї прін конжꙋнції прекꙋм: Ѫнтѫю; апої; дꙋпъ ачеіа сѣꙋ̆ ачѣста; кътръ сѣꙋ̆ пелѫнгъ; престе сѣꙋ̆ афаръ де ачеіа ші ачѣста; ѫнкъ дꙋпъ ачеіаші; атꙋнче, ꙟн ꙋрмъ, ші апої атꙋнчї, апої ꙟн ꙋрмъ; маї ла сѣꙋ̆ маї пре ꙋрмъ; ꙟмфініт сѣꙋ̆ ꙟн сфѫршіт, ла ꙟнкеіере, ꙟн ꙋрмаре, деасеміне, парітер сѣꙋ̆ пъ реке, маї департе, ꙟнколо, маї ꙟнколо, ш. а.

III Компаратіве сѣꙋ̆ кꙋмпънътоаре ꙟмпърекете: I але локꙋлꙋї п. к: Ꙋнде? аколо, де ꙋнде? де аколе, ꙟн котро сѣꙋ̆ ꙟн ко ші іо? ꙟнтраколо, ꙟн коаче сѣꙋ̆ ꙟн коле, ꙟнколо.

2. Але тімпꙋлꙋї прекꙋм: Кѫнд пе сѣꙋ̆ декѫнд? ръспꙋндем: атꙋнче, атꙋнче кѫнд, пънъ че сѣꙋ̆ пънъ кѫнд; ꙟнаінте де че сѣꙋ̆ дꙋпъ че, атꙋнче, акꙋм, ачі, аоаре; ꙋне дъці, ꙋне орі ші тоате ꙟмпъръкете д.е. ачі: ачі шч.

3: Але кѫтімеї: чева бꙋн; чева ръꙋ. кѫтва бꙋн; кѫтва реꙋ̆. аше сѣꙋ̆ атѫта кѫт, дрепт кѫт; ꙟтрꙋ, ꙟн кѫт, кꙋ кѫт; дрепт атѫта, ꙟⷩтрꙋ сѣꙋ ꙟⷩ атѫта, кꙋ атѫта.

4. Але модꙋлꙋї ші але карітімеї прекꙋм: Че катъ; ачеіа афлъ. Кꙋм, чефелю се поартъ; ачеіа сѣꙋ̆ аше фелю ꙟнтімпінъ: ші чіне кꙋм сѣꙋ̆ прекꙋм; аше сѣꙋ̆ атаре. Ꙟ̂ндатъ кꙋм дъ; кꙋм ꙗ. Атаре ероꙋ̆, а ареле стътꙋ Стефан. Дꙋ прекꙋмꙋї ꙟтребаре; аше сѣꙋ̊ асеміне респꙋнсꙋл. Дꙋпъ ꙟнтребаре, ші ръспꙋнсꙋл.

5. Негатівꙋ̆ компаратіве: Нꙋ нꙋмаї къ аꙋ зіс сѣꙋ̆ наꙋ зіс; чеаꙋ ші фъкꙋт. Аꙋ гѫндіт сѣꙋ нічї; че ѫнкъ, чемаї вѫртос, чемаї алес аꙋ аџютат. даръ, даръ ші, даръ ꙟнкъ, даръ маї вѫртос, ва ѫнкъ аꙋ ꙟндемнат. Наꙋ фъкꙋт ачеста; кꙋ кѫт маї вѫртос ачеіа,

IV. Дежꙋнтіве сѣꙋ̆ діспреꙋнътоаре Сінгꙋре п.к: аꙋ сѣꙋ̆ о, вері, сѣꙋ̆ орі; негатіве нꙋ, банꙋ, кічї, (ꙟмпърекете:) аꙋ, аꙋ; о, о; сѣꙋ̆, сѣꙋ̆; верї, верї; орї, орї.

V Кондіціонале: сі врѣ ѕіче, діврѣ фаче, дѣкъ арфї лꙋкрат. Дѣкъ наꙋ фъкꙋт ачѣста; апої кꙋ кѫт маї вѫртос ачеіа, апої чемаї ръмѫне пентрꙋ ачеіа.

VI Конжꙋгътоаре реџітоаре модꙋлꙋї конжꙋнтів: ѕіче сі факъ, сі нꙋ, касънꙋ, сі нꙋ кꙋмва сі кꙋтеѕе. Єл наꙋ кꙋџетат, некꙋм сѣꙋ̆ некꙋмва сі факъ. Ѕіче: къ ꙋнде сѣꙋ̆ кѫнд, аколо сѣꙋ̆ атꙋнче сі ꙟнчѣпъ. Ѕіч къ, кꙋмкъ, къ адікъ аꙋ фъкꙋт. Пꙋне де фаче, ꙟн локꙋ: пꙋне сі факъ.

Н. Б: (Сі) се поате лꙋа ꙟнлок де кондіціоналꙋл (ді, дѣкъ,) регімінѫнд пе модꙋл конџюнтів неатѫрнат. д. е. сіфак еꙋ, сіфачї тꙋ, сі факъ ел о асеміне фаптъ, атꙋнче арѕіче; сі врѣм фаче, сіфї фъкꙋт, сіфї фост фъкꙋт, сіврꙋї фаче о асеміне фаптъ атꙋнчѣ арѕіче лꙋмѣ къ: ш. ч. Ꙗръ (ді, дѣкъ) регімінъ пе модꙋл індікатів ші оптатів, д. е. ді сѣꙋ̆ дѣкъ фаче ел сѣꙋ̆ арфаче, атꙋнче арѕіче лꙋмѣ. Дін векю се нітребꙋіа тот (сі) д. е. сі фаче ел сі ар фі фїкꙋт.

VII Єчептіве сѣꙋ̆ афърътоаре прекꙋм:

Афаръ декȣтаре, ечептѫндȣсе сѣȣ̆ скоціндȣсе кȣтаре афаръ, лȣѫндȣсе сѣȣ̆ афърѫндȣсе кȣтаре.

VIII. Адверсатіве сѣȣ̆ ꙟконтрътоаре сімпле: Ма, ѫнсе, ꙗръ, даръ, тотȣшї, кȣтоате ачестеѧ; кареле се ꙟпрепȣн кȣвѫнтȣлȣї.

Н. Б. (Ѫнсъ) се препȣне ші се пос-пȣне прекȣм: Ѫнсъ тѫмпѫндȣсе ші тѫмплѫндȣсе ꙟнсъ. Компȣс кȣ челеланте прекȣм: Че ѫнсе, маѫнсъ, тотȣш ѫнсъ, ші ѫнсъ, ѫнсъ ꙗръ, ѫнсъ тотȣш. Че ꙗрѫшї, че мъкаръ, че тотȣшї, че кȣ тоате ачесте, ел сі фъкъ, сі каде сефачї; ші кондіціонал: ѫнсъ дї се каде сѣȣ̆ ді саръ къде. Ші фъръ (ді) стрѣмȣтѫндȣсе кондіціонатȣл ꙟн партіціпіе: Ѫнсъ тѫмплѫндȣсъ ꙟ. л. ѫнсъ декъ саръ тѫмпла.

IX Кончесіве саȣ ꙟндетътоаре прекȣм: Ді ші, мъкаръ къ сѣȣ̆ акаркъ, кȣ тоате къ саȣ черетат; ел тотȣ сѣȣ̆ тотȣ ѫнсе тотȣшї нȣ саȣ ꙟндрептат.

X Каȣзале сѣȣ̆ прічінътоаре п. к: Къ, къчї, пентрȣ къ, дрепт къ, фіінд къ, фііндȣрекъ; (ꙟнкеіем:) Пентрȣ ачеіа сѣȣ̆ ачѣста, дрепт ачеіа ші ачѣста. Ді оарече, деȣнъфаръ че, даръ, дечї, аше даръ, дечї даръ, дечеіе, пентрȣ ші дрепт ачеіа сѣȣ̆ ачѣста, де каре, пентрȣ каре, дрепт каре.

XI Конклȣзіве сѣȣ̆ ꙟнкіетоаре прекȣм: даръ, аше даръ, дечі даръ, дечї акȣма, де ачеіа, пентрȣ сѣȣ̆ дрепт ачеіа сѣȣ̆ ачѣста.

XII Ісплікатіве саȣ тѫлкȣітоаре д. е; Ӑдекъ, прекȣм ам зіче, прекȣм сѣȣ̆ кȣм арфі, аше кȣм есте, васізікъ, каре васі зікъ, де сѣȣ̆ пентрȣ есемплȣ, де мȣстръ.

---

§ 34. Де Прѣпозіції.

Прѣпозіціа есте парте акȣвѫнтȣлȣї, че прѣпȣіндȣсе се конкордѣзъ кȣ челелалте пърцї аȣ сепърат адекъ діспърціт, аȣ не сепърат адекъ компȣс, пре ачелора релаціе дефініндȣо ші алор ꙟнцелес лъмȣріндȣл п. к.: Ді ам зіче: Мергȣ̆ касъ, нȣсе ꙟнцелеџе; іаръ: Мерг акасъ, ꙟшї аре ал сѣȣ ꙟнцелес, сѣȣ̆ де ам зіче: Пър, ші нȣ: кȣмпър. Прѣпозіціїле се мпарт ꙟн доъ: I Ꙟндіспърціте (Сепарабіле), кареле деспърціт кȣ алте пърці конкордѫндȣсе ꙟшї даȣ ꙟнцелесȣл лор.

Ші сѫнт аȣ ръдъчінале пъртічеле прѣ-

поꙁітізе прекꙋм: А́, ла, пе, де. ш. а.
Аꙋ сжнт сꙋбстантіве кꙋ прѣпоꙁіцiї компꙋсе ші дрепт ачѣста ꙟн лок де препоꙁіцiї лꙋате п. к: Асꙋпра, ꙟнаінтѣ, ꙟнлъꙋнтрꙋл ш. а.
2 Ꙟн не діспърціте (ꙟнсепарабіле) каріле діспърціте деалте пърцї але кꙋвжнтꙋлꙋї стжнд, прін сінешї нꙋ конститꙋеск вре ꙋн кꙋвжнт кꙋ ꙟнсꙋшіт ꙟцелес прекꙋм арфі: (ре); ченꙋмаї кꙋ алте пърцї ші маї алесꙋ кꙋ вербꙋрї компꙋсе д. е. Рескꙋмпър.

Прѣпоꙁ. сепарабіле се діферескꙋ тріфеліꙋ:
1. Кареле чер къдерѣ акꙋꙁатівꙋлꙋї ла ꙟнтребарѣ ꙟнкотро сѣꙋ кътръче? прекꙋм: Спре міне. 2 Ачеле каре чер къдерѣ Абл. ла ꙟнтребарѣ: дін котро сѣꙋ дела че? прекꙋм: дела міне. 3 Ачеле каре чер къдерѣ Генет. ла ꙟнтр. акꙋї? прекꙋм: ꙟнаінтѣ сѣꙋ ꙟн лъꙋнтрꙋл касеї ш. а.

Кондіціїле карітімеї препоꙁіціїлор сжнт доъ
I Ръдъчінале ші, сімпле прекꙋм: (а)
II Аꙋ детрасе ші, компꙋсе п. к: пел. ш. а.

ПРѢПОЗІЦІЇ СЕПЕРАБІЛЕ СІМПЛЕ.

А, ла, пе, ꙟн, пре, ꙟн, песте сѣꙋ преєте, кътръ, пентрꙋ, спре, сꙋпре, кътръ, пентрꙋ, ꙟнтрꙋ, ꙟтре, фъръ, афаръ де, лѫнгъ, сꙋб, сꙋпт, дꙋпъ, кꙋ.

Ꙟнсеперабіле: Аб, ад, об, ре сѣꙋ рес, стръ, тре, стре, по, пос сѣꙋ пост, кон, про, діс.

компъсе кꙋ: (а, пе, де, пънъ, апроапе.)

I Локале прекꙋм: Афаръ де, апроапе де, департе де, вечінꙋ де, де опарте де, асꙋпра де. дінкоаче де, деіаста парте де, сѣꙋ ічеде Дꙋнъре (де ꙋнде се фаче аіептівꙋл: деічѣнꙋ;) дін коло де, дечеіа парте де, деінде сѣꙋ де дічінде де Дꙋнъре; (де ꙋнде ромѫнії депе Дꙋнъре фак кꙋвѫⷩтꙋл: дечіⷩ дѣⷩ ші дедінѣ, cis ші trans)

II Тімпо-локале д. е. ꙟн наінте де, пеа, пела пін, пелѫнгъ, пе сꙋпт, пе дꙋпъ, пінтре, пе афаръ; деа, дела, депе, дін, декꙋ, деспре, десꙋб, декътръ, де лѫнгъ, де дꙋпъ, депесте, дінтре, деафаръ, дін афаръ. Дꙋплꙋ д. е. педеа, педепе, (ші кꙋ челе лалте асеміне.)

НБ. (Пънъ) се компꙋне кꙋ тоате сꙋс ꙟншірателе: 1 кꙋ сімпле д. е. Пъна, пънъ ла, пънън пънъ пе, пънъ спре. пънъ кътръ, пънъ лѫнгъ, пънъ песте пънъ сꙋб, пънъ дꙋпъ пънъ ꙟнтре.

2. Кꙋ челе ко́мпꙋсе д. е. Пън афаръ, пън апроапе, пънъ пеа, пънъ пела, пънъ пін, пънъ пелѫнгъ, пънъ песꙋб, пънъ педꙋпъ, пънъ-

пінтре, пънъ пеафаръ, пънъ деа. пънъ дела, пънъ депе, пънъ дін, пънъ декꙋ, пънъ деспре, пънъ дедесꙋб, пънъ декътръ, пънъ делѫнгъ, пънъ де дꙋпъ, пънъ де песте, пънъ дінтре, пънъ де афаръ.

3. Компꙋсе кꙋ (кꙋ) арътънд модꙋл: Одатъ кꙋ, ꙟмпреꙋнъ кꙋ, ꙋна съꙋ ꙟнтрꙋна кꙋ, де адꙋнкꙋ, де авалма кꙋ, орцакꙋ, контракꙋ, алътꙋре кꙋ, асеміне кꙋ, егал кꙋ, пъреке кꙋ.

4. Кꙋмпꙋсе кꙋ сꙋбстантіве препозіціонате пк. Ꙟ-сꙋпра, ꙟн аінтеа, ꙟн-апоіа, ꙟнконтра, ꙟнпресма, ꙟнцірка, ꙟн цюрꙋл, ꙟмпрецюрꙋл, ꙟннꙋнтрꙋл, ꙟндъръптꙋл, ꙟнлꙋнгꙋл, ꙟнцосꙋл, ꙟналтꙋл, ꙟнкꙋрмезішꙋл, пончішꙋл. Кареле тоате се компꙋн кꙋ (де): Де сꙋпт, деасꙋпра, дінаінте, дінапоіа, дін контра, дін пресма, дін цюрꙋл, діннꙋнтрꙋл, діндъръптꙋл.

Ші тоате ачесте кꙋ (пе) д. е. Педеасꙋпра, педінаінтеа, педінапоіа, педін контра, педін дъръптꙋл, педін нꙋнтрꙋл, ш. ч. ші ꙗръ тоате, кꙋ (пънъ) д. е. Пънъ деасꙋпра, пънъ пе де асꙋпра ш. ч.

ПРЕПОЗІЦІЇЛЕ РЪДЪЧЇНАЛЕ ѲБМПЯРТ.

I. Ꙟн але фъптꙋіреі активе прекꙋм: Ꙟ, ла, ве, (ꙟнлокꙋ̆). 2 Ꙟн але фъптꙋіреĭ пасіве прекꙋм. де 3. Ꙟн ле комфъптꙋіреĭ модꙋлꙋĭ (ꙟнтімпꙋ̆) пре кꙋмꙋĭ кꙋ.

Препозіції недіспърціте саꙋ ꙟнсепарабіле

(Ӑ, аб, е, ес ѣ, се,) ꙟн семнѣзъ лꙋаре, депꙋніре ші деплініре (діс) ꙟн семнѣзъ дісфачере

(Ре, рес) репетіціе, рефъптꙋіре.

(Тръ, Стръ, транс.) ꙟнсъмнѣзъ песте сѣꙋ стръбатере,

(Ӑд, ші ꙟн) ꙟн съмнѣзъ кътръ саꙋ ꙟн чева фъптꙋіре,

(Об, ші про) ꙟн съмнѣзъ пентрꙋ, адікъ каꙋза фъптꙋіре ші скопосꙋл,

(Прѣ prae) прѣпозіціе фіінд ꙟнсъмнѣзъ о ꙟнаінте фъптꙋіре,

(Пре) о кътръ чева сѣꙋ прінчева фъптꙋіре,

(Кон кꙋ) ꙟнсъмнѣзъ оꙟмпреꙋнъ фъптꙋіре.

(Ѫм, ам, ꙋм) оꙟмпрецюр фъптꙋіре.

Н Б. Прѣпозіціїле терміnате ꙟн консонантъ, компꙋнѫндꙋсе кꙋ кꙋвінтеле чесе ꙟнчеп кꙋ консонантъ, ѫші пріфак алор консонантъ ꙟн ꙋрмътоарѣ ꙟнчепътоаре прекꙋм:

(Ӑб) аппꙋкꙋ̆, аббатꙋ̆, аббꙋркꙋ̆,

(Об) оббосескꙋ̆, оссѫндеск, осстінескꙋ̆, (де ла obstino), ꙋ̆ччідꙋ, оммозꙋ̆, облескꙋ̆ оббліческȣ̆, обборȣ̆. (дела obruo сѣȣ aboleo)

(Сȣб.) прекȣм: сȣппȣн, сȣппърȣ̆, сȣфферȣ̆, сȣввеніре сȣбдаȣ̆, ші сȣд-даȣ̆ сȣддіт, сȣбџюгаре ші сȣџџюгаре, сȣбгрȣмȣ, ші сȣггрȣмȣ, сȣбческ ші сȣчческ, сȣбцінере ші сȣццінере, сȣбціре ші сȣпціре, сȣммецеск, ші сȣбмецеск, сȣблȣмінеск ші сȣллȣмінескȣ̆, сȣбскріȣ, ші сȣсскріȣ̆.

(А̂д) прекȣм: аддȣкȣ̆, аттінгȣ̆, аккопор, аггȣдеще (се тжмплъ,) аццестȣеск, ассȣпрескȣ̆, аппȣн, аппърȣ̆, аффȣмȣ̆, аффлȣ, аццінȣ, ашшезȣ, ашштептȣ, аллътȣрезȣ, амместікȣ̆, аррȣнк, аддȣнȣ, аддȣмбрезȣ, аддъпȣ ,аддаогȣ.

(Ꙟн) семȣтъ ꙟн (ꙟм) ꙟнаінте ȣней лабіале (б, в, п, ф, м,) прекȣм: ꙟмпжⷩдескȣ̆, ꙟмпжндрезȣ (ресіпескȣ,) ꙟмплетескȣ, ꙟмфȣндезȣ, ꙟмбітезȣ, ꙟмбът, ꙟмблътескȣ. ꙟллътȣрезȣ̆. ꙟннекȣ̆.

(Кон) де асеміне прекȣм: ком-пънескȣ, кȣффȣнд, коввъескȣ̆, коввжршескȣ, коннаскȣ, кȣллегȣ, кȣрреспȣнденціе, коммȣнекȣ̆.

(Є, ес, еш, іс, с) прекȣм: Єсамінескȣ, есемплȣ̆, ессордінаціе, ешшіре, іспітіре, ісерчіціе, сторкȣ̆, смінтескȣ, смомескȣ, скокꙋ̆, скімбꙋ̆.

(Тръ, стръ, ші транс) прекꙋм: традꙋк, тръескꙋ, трекꙋ, трімит, трѣпъд, тремꙋр, трагꙋ, тръгънеѕꙋ, стръмꙋт, стрекꙋр, стръпꙋнгꙋ, транспортаре, трансмꙋтаре, трінтескꙋ̆.

(Де) прекꙋм: депꙋн, деплінеск, деапѫн, дерѫмꙋ, дерѣпѫнꙋ ш. а.

(Діс) дісфак, дісвін, діскꙋркꙋ, дісръдікꙋ̆ ш. а.

(Ре) ренаскꙋ, редꙋкꙋ, редаꙋ̆, ретраг ш. а.

(Рес) ресбатꙋ ресфрѫнг, рескꙋмпър, ръсвꙋнеѕꙋ ш. а.

(Прѣ) прѣпꙋнере, прѣферіческ, прѣсереѕꙋ, прѣферескꙋ ш. а.

(Пре) сѣꙋ̆ (пе) преꙋмелꙋ, пре сѣꙋ̆ петрекꙋ, предаꙋ̆, ш. а.

(Про) пропꙋн, продаꙋ, продірегꙋ, прологꙋ, профет ш. а.

(По, пост ші пъсте сѣꙋ̆ пeсте дела postea) Помінескꙋ, померіндъ, пъстреѕꙋ, по ші поспꙋ̆нере, постъцеск, постъмѫнтꙋ, пъстеще ші пе етеще лъꙋра адекъ ꙟнтѫрѕіе кѫнепа ші інꙋл. Ꙗръ кѫнд, прѣпосіціа ꙟн вокалъ термінѫндꙋсе, Сеза ꙟнчепе ші кꙋвѫнтꙋл кꙋ вокалъ:

аȣ ліce ꙟнтрепȣне о консонантъ прекȣмȣс (д. т,) пентрȣ ȣшоаръ пронȣнціе д. е. Ретъческȣ, дела redigo кȣрціле д-албе, ла д-албіле кȣрції, флоріле д-албе; аȣ се коалеск ꙟнтро сілабъ прекȣм: оӑ, аӑ, ъӑ, еӑ, ш. ч. д. е. Коперȣ дела coopero, мѫнъ а омȣлȣї, ка мѫна омȣлȣї. мінте а омȣлȣї ка мінтѣ омȣлȣї.

Н.Б. (Сі сѣȣ съ) есте конжȣнціе д.е. врeȣ сі зік	(Се) пронȣме д. е. се зіче
(Ді) коⷩжȣгаціе кондіціоналъ д. е. ді вої вре сі зікȣ.	(де) прѣпос, д. е. зічеа де віне.
(Ȣ̆нді) адвербіа стъреї ꙟнлок. д.е. ȣнді саȣ пȣс?	(ȣнде) адвербіа мерџіреї д. е. де ȣнде віне.
(Пі) прѣпосіціа стъреї пе лок. д. е. стъ пі пъмѫнт.	(пе) амерџіреї д. е. мерџе пе дрȣм
(Чі) пронȣме релатів маскȣлін д. е. омȣл, чі прічепе	(чѣ) феменін. д. е. мȣерѣ чѣ ꙟнцелѣптъ

(че) конжȣнціе ꙟнконтрътоаре дела латінескȣл (sed) д. е. Аȣ пъціт, че тот нȣсенцелепцеще.

(Ій) прононме релатів а 3-а персонал.

Оамєнії ꙟцелепці фіінд, ій щїу асе ꙟмвінце пре ій ѫншій.

Ꙟн (Съ) се термінъ нумеле фемініне ла сінгулар: вѫртоасъ.

(ей) дативул феменін сінгулар: Ꙟцелепчюнѣ есте нъскътоаре віртуцей, еі се кувіне стіма черѣскъ а немурірей.

Іаръ ꙟн (Се) ла плурал д. е. вѫртоасе.

§ 35. ДѢСПРЕ ІНТЕРІЕПЦІІ СѢУ ПЪТІМІТОАРЕ.

Інтеріепціа (лімба чѣ натуралъ сѣу орігіналъ атутурор віецъцілор) есте парте а кувѫнтулуй, чем-фъцошазъ прін сонурі неартікулате статул інемей сѣу ачей дін лъунтру сімцірі, але афепціей сѣу але пътімірей; а кърія маі пре ларгу сістіматікъ ꙟмвъцетуръ арфі музіка. Статул сѣу позіціа сімцірей ші акуноштінцей ноастре поате фі тріплікъ: 1. ау лукрътоаре ші ку плъчере, 2. ау пътімітоаре ші ку не плъчере, 3. ау неутръ сѣу ꙟндеферітъ, ніче лукрѫнд нїче пътімінд. I. Ꙗле плъчерей прекꙋмꙋс але рѫсꙋлꙋї: ха, ха, ха. I. Ꙗле сълтърей Хоп, хоп, Хопопо. 2. Ꙗле бꙋкꙋрієї: аї, віне мі паре, алегро, кꙋражꙋ, вое бꙋнъ, ꙋю. 4. Ꙗле аплаосꙋлꙋї ші мꙋлцемірей: Браво, віват, аферім, амін, біне, фоарте біне. 5. Ꙗле аферімърей: еї, фіе. 6. Ꙗле кемърей: Хеї, наꙋѕї? о, мъ, іста, чела! 7. Ꙗле пофтірей: Одіарфі, фіреар сеꙋ фіоар, мъкар, сідеіе Дзеꙋ, кꙋмнꙋ, аї рогꙋте, оаръ бꙋнъ, кале бꙋнъ. 8. Ꙗле демѫндърей: хаї, аіде, мерџї, карѫте, фꙋџї, ферї, сърїцї, ларме, аманде пе дѫнсꙋл, дацї детот, нꙋ лъса, нꙋте да, ꙟнхъцацї, 9. Ꙗле ꙟтребърей: че? ха? кꙋм? IO. Ꙗле неплъчерей кꙋмꙋс але плѫнџерей: Ваю, аліо, алеꙋ, валіо; і але сꙋспінꙋлꙋї: офꙋ, ах, ваї деміне, мѕер де еꙋ. II. Ꙗле кізоінцеї: Баю, ба, ва, ласімъ, дъмї паче, нꙋмї дебꙋе. 12. Ꙗле ꙟнгрецошерей: фꙋі, тю, нꙋціі рꙋшіне, ала, фіцар ꙟнбафтъ, дек! дар аіаста! мъре аџꙋнгъцї. 13. Ꙗле молкомірей ші мѫніеї: цісꙋ, тачї, сіленцъ, дестꙋлꙋї! аџꙋнгъцї, нꙋмаї ліоръбъі. 14. Ꙗменінцерей хꙋсю, хале хале, сінꙋкꙋмва, пеї! ліпсеціе, афаръ, кѫнїй темънѫнкъ, възꙋтаї мъї, 15. Ѧле мірърей: о! чеменꙋне! кꙋріос! о доамне, бре бре, мъїмъ, ъра, възꙋтаї мъї, агі, ѳлюлю, кіар, бакъ кіар, тронкаміте, тікъ мъ, кꙋм сіпоате, маре мінꙋне, мъреентачї, нꙋмаї спꙋне, зе́ꙋ! 16. Ѧле ꙟнспъімѫнтърей ші ꙟнфрікърей: Єлей, ꙋ, ої хо, хеке! 17. Ѧле мепрецꙋірей ші непъсърей дек! чемї възꙋръ окії! па! маре лꙋкрꙋ! Ѧсемінес інтеріепції тоате вокꙋріле сѣꙋ гѫржітꙋріле анімалілор, а патрꙋпеділор ші апасерілор. Дечї тоате вокаліле: аꙋ сімпле прекꙋм: а, о, ꙋ, і, е; аꙋ компꙋсе прекꙋм: аї, ої, ꙋї, ії, еї; аꙋ аспірате прекꙋм: ха, хо, хꙋ, хе, хі, аꙋ кꙋконсонанте ꙋніте прекꙋм: Ба, бо, бꙋ, бе, бі, га, сꙋ, мі, не; ші ꙟнсоціте ꙟнтросілавъ прекꙋм: кꙋкꙋ: кꙋкꙋрігꙋ! клонк! кѫррррꙋ! ш. а. сѫнт інтеріепції.

§ 36. ДЕ ꙞМФОРМАРѢ ВЕРБꙊРІЛОР.

Вербꙋрї се пот ꙟмформа кꙋ прѣпозіції сепарабіле ші інсепърабіле, кꙋ адвербії ші кꙋ адіептіве; ѫнсе атѫт прѣпозіціїле маї алес челе Сȣбстантівале, кѫт ші адвербііле, прекȣм ші адіептівеле се пот маї кȣвіінчос деа дрептȣл верба прекȣм: ꙟ. л. де: Сȣпрапȣн; зічем: асȣпрескȣ̆. Асемінє ампȣте зіче ꙟн лок де: дȣпъпȣн, дȣпеск сѣȣ̆ ꙟнапоескȣ, поспȣн сѣȣ̆ апостеск ші пестескȣ; ꙟнтрепȣн сѣȣ̆ ꙟнтріпескȣ̆, апроапепȣн, апропіезȣ; департе пȣн, депъртіѕȣ; ꙟнлъȣнтрȣ пȣн, ꙟнлъȣнтрезȣ; афаръ даȣ̆, афърезȣ; сȣппȣнȣ сѣȣ̆ асȣптезȣ; Стрѫмбȣ̆ фак, стрѫмбезȣ; дрепт фак, ꙟндрептезȣ; мȣлт фак, ꙟммȣлцеск; біне зік, бінезеск ші бінеціе; біне факȣ, бінефескȣ̆ (Єvергетезȣ̆) ꙟмбȣнескȣ, ꙟмбȣнътъцескȣ̆; фак кȣноскȣт, ꙟнкȣноскȣ̆; ꙗȣ̆ сама, съмȣеск; багȣ̆ ꙟсѣмъ ꙟнсемезȣ̆; ꙗȣ̆ амінте, амінтескȣ̆.

Кȣвінтеле акърора ꙟн чепътоарѣ сілавъ аркȣпрінде (а) компȣнѫндȣсе се пріфаче (а) ꙟн (і, е, сѣȣ̆ ъ) прекȣм: тѫнгȣ̆ ат-тінгȣ̆, пѫнг, ꙟнпінгȣ̆, кад, ȣчід, скѫндȣ̆, дісчінд, град ꙟнгръдескȣ, агȣ̆, редікȣ̆ (redigo) капȣ̆, ꙟнчепȣ̆.

Пърціле кȣвѫнтȣлȣї етімологіче се пот префаче ші стръмȣта ȣна ꙟн тралта прекȣм: Сȣбстантівȣл ꙟн адіектів; ꙟн вербȣ̆ ші ꙟн а-

адвербіе; ші вечеверс ȣнȣл фіекаре дін ачесте ꙟн тоате челеланте; прекȣм сȣбстантівȣл:
1. Омȣ̆: ꙟномінескȣ̆, омінеще ш. ч.
2. Ӑіептівȣл: бȣн, бȣнецъ, ꙟмбȣнескȣ̆, біне
4. Вербȣл: мерг, мерсȣл, мерс, мергѫнд, мерџере, мергъторюл, мергътореще, 5 Ӑдвербіе: репеде, ръпъдȣ̆, репеѕіре, репеде-кȣџетȣ̆.
Прін анінарѣ артікȣрілор, (ȣл, ле, а) сепот ꙟмформа нȣме сȣбстантіве дела тоате пърціле кȣвѫнтȣлȣї прекȣм: 1. дела адіективе: Тъіос, тъіосȣл, тъіȣшȣл, албȣл, ръȣл негрȣл бȣнȣл, ферічіле, мішелȣл, ші маї бȣнȣл, маї ферічеле. 2. Дела верб п.к: кȣџетȣл. Дела партічіпіе: кȣџетатȣл, сȣпърȣл, сȣпъратȣл, портȣл, пȣртатȣл, џокȣл, џюкатȣл, 3. Дела пронȣме прекȣм: єȣл, єлȣл, істȣл, челȣл, алмеȣл, алтъȣл ш. ч. 4. Дела адвербііле тімпȣлȣї прек: Ӑкȣмȣл, атȣнчіле, апоіле. Дела, але локȣлȣї прекȣм: аічеле, ꙟн сȣсȣл, ꙟнџосȣл. Ӑле кѫтімеї п. к: алтѫтіле. Ӑле карітімеї прекȣм: фоартеле, бінеле 5. Дела інтеріепціе: Ваюл, дела ваю̆, офȣл, офтатȣл 6. Ӑсеміне ꙟн треџї конкордатȣрї съ пот лȣа ꙟн лок де нȣме пре кȣм: Кȣмінтеле, адікъ мінтіосȣл, фъръ делеџіле, адікъ не-

леџюїтȣл, біне фъкȣтȣл, мерџірѣ ла рома, атоатъ лȣмѣ романа монархіе. Ꙗсеміне дела тоате челеланте пърції але кȣвѫнтȣлȣї се пот ꙟн форма вербȣрї ꙟн (ескȣ ші еѕȣ) прекȣм: I. Дела нȣме сȣбстантіве: ом ꙟномінескȣ, ꙟномінеѕȣ 2. Дела аіептіве поѕітіве: налбескȣ, маї налбескȣ, сȣперлатів: прѣнълбеск, 3. Дела пронȣме: тȣескȣ, алсеȣеск, ꙟнсȣшескȣ, 4. Дела нȣмерале прекȣм: ȣнескȣ, ȣнеѕȣ, ꙟн доеск, ꙟн тріеск, ꙟнтріеѕ ꙟн тъеск, алчінчеѕȣ, одътеск, детріорескȣ де тріореѕȣ ш.а. 5. Дін адвербії прекȣм: акȣмескȣ, акȣмеѕȣ, атȣнческȣ, апоескȣ, ꙟнтѫрѕіеѕȣ, аіческȣ, аколескȣ, атѫтеѕȣ, ꙟмбінескȣ, фортескȣ, ꙟн четеѕȣ ш.а. 6. Дела інтерїепції прекȣм: офтеѕȣ, ваіет сѣȣ въікърескȣ, хохотеск, дȣдъеск, ціȣескȣ, цістȣеск, бѫржеск, ковіціеск, 7. Дела прѣпосіції, прекȣм: асȣпрескȣ, ꙟннȣнтреѕȣ, сȣптеѕȣ, сȣпȣнȣ, ꙟннапоеѕȣ ш. ч.

Деспре нȣме дерівате, сȣбстантіве ші адіективе, конкрете ші абстрасе, дін сȣбстантіве ші адіективе ші дін вербȣрї, ідеспре алор класфікате фіналȣрї.

інцъ.	Дін партічіпіа преꙁентъ ꙟн (inte) а конжꙋгаціе а 4. прекꙋм: фіінцъ ꙋшꙋрінцъ, џерꙋінцъ, сокотінцъ, вірꙋінцъ шіалте сꙋбстантіве ші аіептіве
ꙟн інте	Прекꙋм: пърінте, фербінте, мінте ꙟннаінте ш. а.
ꙟ:тꙋ ітъ, ші съ, сꙋ.	Дела сꙋпінꙋл вербꙋлꙋї (аіептіве) прекꙋм: лъꙋдатꙋ, атъ, вжнатꙋ ъ, кꙋпрінсꙋ, ъ, (ші сꙋбстантіве) вжнатꙋл, кꙋпрінсꙋл,
ꙟн інтъ. сеꙋ (індъ)	Прекꙋм: дела (а ста) се поате фаче стжнтъ, сеꙋ стътіндъ (стасіди) дела (асърї) сърїндъ
ꙟн торю ші тоаре,	Сꙋбстантіве вербале прекꙋм: фъкъторю, фъкътоаре, адъогъторю, адъогътоаре, Дела сꙋпінꙋл: адъогат.
ꙟн оаре	Сꙋбстантіве прекꙋм: дела ꙋнс, ꙋнсоаре, сꙋдоаре; нінс, нінсоаре, лжнгоаре, боаре; прінс, прінсоаре ша. дела сꙋпін ші преꙁінтꙋл індікатівꙋлꙋї.
ꙟн ре.	Сꙋбстантіве дела ꙟмфінітів пре-

кꙋм: Лъꙋдаре, відере, ꙟнтіндере, аꙋзіре. ші дін тоате ачесте Сꙋбстантіве аꙋ аіептіве Се пот ꙟмформа вербꙋрї ꙟн (Єскꙋ сєꙋ єзꙋ) кꙋтоате дерівателе вербале

ДІН АДІЄКТІВЕ ПРЕКꙋМ ꙟН.

ътꙋ.	Вжнътꙋ, семформъ сꙋбстантіве:
ꙟн ъю аіє ші	Ввжнътаю, вжнътаіє, къпътъю, лътꙋною, лътꙋноаіє.
ꙟн ою оаіє ші	Бътаіє, бътою, жігъраю, жігъраіє катарою ш.а.
ꙟн ѣлъ.	Вжнът, вініцѣлъ, амецѣлъ, негрѣлъ, Сфііалъ ш.а.
ꙟн ѣцъ.	Албѣцъ, негрѣцъ, чѣцѣ, ацъ, рошѣцѣ, тінерѣцъ, бътржнѣцъ, ноблѣцъ, мжндрѣцъ. ш.а.
ꙟн чюне іне	Прекꙋм: Амар, амъръчюне, молічюне, рꙋгъчюне, тъчюне, рꙋшїне.
ꙟн ꙋшꙋ.	Прекꙋм: Албꙋ, албꙋшꙋ, лꙋнекꙋшꙋ, гълбънꙋшꙋ, мънꙋцꙋшꙋ, німікꙋшꙋ,
ꙟн єніє сєꙋ єденіє	фꙋмеденіє, ꙟнтꙋнерічєніє ш.а. дін каріле семформъ вербꙋ ꙟн (єскꙋ, єзꙋ) кꙋ тоате дерівателе.

СꙋБСТАНТЇВЕ АБСТРАСЕ.

ꙟн: тъ	Пк: Темпестъ, єтъ, (вжрстъ) єстъ,

пре каріле Латінії ле-мформъ, ꙟн tas: д. е. etas, estas. tempestas

ꙟн тате	Бꙋнꙋ̆ бꙋнътате, Сенътате, молътате, дрептате ш. а.
ꙟн іме.	Мꙋлт, мꙋлціме, боіріме, омініме, цереніме, лъціме, лꙋнџіме, ꙟнтꙋнечіме, анімаліме, добіточіме, брꙋтіме, бестііме.
ꙟн іе, іа	прекꙋм: оменіе, мішеліе, боіріе, вървъріе, мъꙁечіе, гречіе, історіа, лъмꙋстіа, поедіа ш. а.
ꙟнментꙋ̆ сѣꙋ мѫнтꙋ̆	Прекꙋм: Постъмѫⷩтꙋ̆, ашеꙁъмѫⷩтꙋ̆, жꙋръмѫнт, пъꙋмѫнт, скъꙁъмѫнтꙋ̆, адъогъмѫнтꙋ̆, регꙋламентꙋ̆ фірмаментꙋ̆ ш. а.
ꙟн ъріе	Че аратъ о фабрікъ сѣꙋ омъіестріе ꙟмформѫндꙋсе дела сꙋбстантіве пк. дела пѣтръ, петръріе, арџінтъріе, кофетъріе, феръріе, фꙋмъріе, вінърсъріе, лꙋпъріе, ꙋрсъріе ш. а.
ꙟн інъ ші чюне	Локꙋл ꙋнде стъ чева прекꙋм: дела стꙋпꙋ̆ стꙋпінъ, албінъ, фърінъ, веспінъ, шърпінъ, жідовінъ, мортъчюне, Стерпічюне, амъръчюне ш. а.
ꙟнрітꙋ̆	Че аратъ о контрібꙋінціе сѣꙋ дабі-

	ꙗ адікъ одаре прекꙋм: фꙋмърітꙋ̆, Хорнърітꙋ̆, корнърітꙋ̆, вінърітꙋ̆ въдрърітꙋ̆, поркърітꙋ̆, оерітꙋ̆, бꙋꙁінърітꙋ̆, бънърітꙋ̆ ш.а.
етꙋ̆ ші ѣтꙋ̆,	Арътѫнд локꙋл ші союл маї кꙋсамъ ал арборілор ші ал плѫнтелор пк: Пометꙋ̆, пержетꙋ̆, фръсінет Алꙋнетꙋ̆, Стежърітꙋ̆, фъџет, ꙋлметꙋ̆, чірешетꙋ̆, тріфоетꙋ̆, вішінетꙋ̆, вінєтꙋ̆. Асемінє: Вꙋетꙋ̆, лармътꙋ̆, Стрігътꙋ̆, офтатꙋ̆, Сгометꙋ̆, мꙋџет, ваітꙋ̆, џеметꙋ̆ ш. а.
фн іш	Поꙁіціа локꙋлꙋї ші союл арборілор кп: Алꙋнішꙋ̆, плопішꙋ̆, фръсѫнішꙋ̆, Спінішꙋ̆, тріфоішꙋ̆; подішꙋ̆, костішꙋ̆, кꙋрмеꙁішꙋ, Хорцішꙋ̆, лꙋнџішꙋ, сꙋїшꙋ, Скоборъшꙋ, пръвълішꙋ, прецініпішꙋ, петрішꙋ̆, прꙋндішꙋ, Сечерішꙋ ш.а.
ъꙋ̆.	Чева лаꙋн локꙋ̆ легат прекꙋм: Върґъꙋ, леґъꙋ, дꙋдъꙋ ш. а.
ацꙋ̆ ецꙋ̆	Че аратъ омꙋлціме ꙋнігенікъ прекꙋм: фѫнацꙋ, вінацꙋ, кѫрнацꙋ̆, ґъінацꙋ, нꙋтрецꙋ, тріфоецꙋ ш.а.

іще. Локȣл ȣнеі съмънътȣрі пк: мълъіще, пажіще, міріще, мъіеріще, мъѕеріще, кжніпіще, попȣшоіще, сіліще. Асеміне ꙟн плȣрал прекȣм: попȣшоаіе, гржe, оарѕе, овесе, мълаіе, съкърі ш. а.

мжнъ, Прекȣм: септъмжнъ дела шептемжне адікъ ѕіле, дȣпъ каре ам пȣте ѕіче, чінчі мжнъ, зечі мжнъ ша.

ДЕСПРЕ ДЕФЕРІТЕ ФІНАЛІАЕ НȢМІЛОР АПЕЛАТІВЕ МАСКȢЛІНЕ ШІ ФЕМЕНІНЕ.

І. Але фѣрълор ші але інсектелор непȣтжндȣсе осебі маскȣлінȣл дефеменінȣ; нȣмім аȣ ші пе маскȣлін кȣ нȣміле феменінȣлȣі, аȣ префеменінȣ кȣнȣмеле маскȣлінȣлȣі, прекȣм: Іепȣре, вȣлтȣре, чоаръ, рацъ, къпріоаръ, чербȣ, ȣрсȣ, мȣскъ омідъ, флȣтȣре, кърьбȣшȣ, крапȣ, плътікъ, лін, шерпе ш. а.

Іаръ вржнд а нȣмі: аȣ пре маскȣлін кȣпрінс сȣпт нȣміле феменінȣ жл крещімȣ ꙟн (оȣ̆,) аȣ пе феменін кȣпрінсȣ сȣпт маскȣлін жл крещем ꙟн (оае) ші (оаікъ) п. к: Дела ȣре ꙟн оаiе, оаiкъ

зiчем: ꙟн лок де: ȣрсъ, ȣрсоаiе шi ȣрсоiкъ; дела лȣпȣ, лȣпъ, лȣпоае шi лȣпоаiкъ; дела леȣ, леiнъ, леоаiе шi леоаiкъ, дела Дракȣ̆; дракъ шi драчiнъ, дракоаiе шi дракоiкъ; дела пасiре ам зiче маскȣлiнȣл: пасерȣ, пъсърою̆; дела рацъ, ръцою̆: дела Стрiгъ, стрiгȣ̆, Стрiгою̆; дела вȣлпе, вȣлпȣ̆, вȣлпою̆. Ѧсемiне дела вȣлтȣре, вȣлтȣръ, вȣлтȣрою̆; дела чоаръ, чорою̆, дела чокѫрлiе, чокѫрлан, дела дропiе, дропан; мерлъ, мерлан; стȣрѕȣ̆, стȣрѕъ; граȣрȣ, граȣръ, Станкъ, Стънкою̆ ш. а.

ꙟн – ȣ, ъ

Ѧсемiне нȣмiле апелатiве гентiле, дела карiлешi трагȣ̆ шi церiле нȣмiрѣ лор, ал кърора маскȣлiнȣл термiнѫндȣсе ꙟн (ȣ) фемeнiнȣл артребȣї сiсе ꙟн термiнезе ꙟн (ъ) пк. Тȣркȣ̆ тȣркъ, се зiче ѫнсе: Тȣркоаiе шi тȣркоаiкъ; дела перс, персе, Кiнеѕ, кiнеѕъ, џiȣрџiȣ, џȣрџiе, Грек, греакъ, рȣсȣ̆, рȣсъ шi рȣскъ, Ȣнгȣр, ȣнгȣръ шi ȣнгȣроанкъ, ромѫн Ромѫнъ шi ромѫнкъ, iталȣ, iталъ

Італіанȣ̆, Італіанъ ші італіанкъ,
Іспанюл, Іспаніоалъ, фръжнкȣ̆,
фръжнкъ, ші фанцоѕȣ̆, францȣѕъ,
Пȣртȣгалȣ, портȣгалъ, портȣгеѕȣ̆,
Портȣгеѕъ, Ѧнглȣ̆, Ѧнглъ, Англеѕ,
Ѧнглѣѕъ, Спартіатȣ̆, Спартіатъ,
Малтеѕȣ̆, малтеѕъ, Сіберітȣ̆, Сіберітъ, Щітȣ̆, џітъ, Іȣдеȣ, Іȣдеіе.

Н. Б. Дела ачесте гентіле семформъ
ꙟн іє. нȣмеле цереі прекȣм: Тȣрчіа, Трачіа, Романіа, Італіа ш а.

Нȣміле апелатіве але профісіоніщілор де старѣ де џос се терміньѕъ
маскȣлінȣл ꙟн (арю̆, ашȣ̆) феменініле ꙟн (інцъ) дела латінескȣл
(іх, абл: іce)

ꙟн арю̆. ферарю̆ ферърiцъ, арџінтарю ар-
ші џінтъріцъ
орю̆ Орнікарȣ орнікъріцъ, блънарю блъ-
ашȣ, наріцъ, кроіторю̆, кроіторіцъ ш а
єшȣ̆ Кълърашȣ̆, армашȣ̆, плъешȣ,
єшіцъ плъешіцъ. Лъеш, лъішіцъ, чім-
поеш, чімпоещіцъ.

ꙟн єцȣ Кълърецȣ, кълърѣце, дрȣмецȣ
єацъ дрȣмеацъ. Ѧсеміне дела аіѓптіве,

мъреціȣ, шȣгȣбъцȣ, шȣгȣбеацъ ш.а.

Нȣміле дірегъторещі се термінъ маскȣлініле фелюріт; ꙗръ фемениніле:

ꙟн ӗсъ Ꙟ̂мпъратȣ, ꙟмпърътѐсъ; преȣтȣ,
ші інъ преȣтѐсъ; прінцȣ пренцѐсъ; генерал
генерълӗсъ; боерю̆, боерѐсъ, логофът
логофетѐсъ, вестернікȣ, вістернічѐсъ, конте, контѐсъ, рігъ, регінъ,
дȣкъ, дȣчінъ ші дȣчѐсъ ш. а.

Вербаліле Ꙗ̈ȣторю̆, аȣтоаре ші аȣтріче, вен-
ꙟ̆(торю̆) гъторю, вінгътоаре, вінгътріче,
(тоаре) віндікъторю̆, віндікатоаре, він-
Латіній дікътріче, фермекъторю̆, ферме-
ꙟ̆(тріче) кътоаре, фермъкътріче сеȣ̆ фер-
ромі:ріцъ)мікътоаріцъ, віндекъторіцъ, він-
гъторіцъ ш. а.

Ꙗ̆іептівеле ꙟнмформате дін Сȣбстантіве, фіінд 1. дела нȣміле пърінцілор се нȣмеск патронȣміче

2. Дела нȣміле матеріеї дін карӗі фаврікатȣ лȣкрȣл се нȣмеск матеріале.

3. Дела нȣміле цереї, ал орашȣлȣї,

сѣȣ ал націєї се нȣмеск Гентіле

1. Дела нȣміле пърінтелȣї ꙟн.

ѣскȣ ѣскъ Дела Некȣлаїȣ, Некȣлескȣ, некȣ-
іnȣ, інъ лінȣ, некȣлідȣ. Асемінє: Сѡлескȣ,
ідȣ, ідъ Флорескȣ, Міклескȣ, Въкърескȣ,
Філіпескȣ, Бълънескȣ, Скорцескȣ.
Асемінє посесівеле: Домнескȣ, ꙟм-
пърътескȣ, омінескȣ, мȣерескȣ,
прекȣм: жл аȣ ші італіеній д. е.
barbaresco, tedesco, arabesco,
vacaresco, pittoresco, ш. а.

Гречії: сѡфроніскос, васіліскос, андрѡпіскос ш а. жнсъ деміннȣтіве.

Патронімічеле се ресолвеск ꙟн: алȣї Некȣлаю, ал омȣлȣї, ал ꙟмпъратȣлȣї.

Патронȣмічеле сар пȣте ꙟмформа кȣ анінаре кȣвжнтȣлȣї (фіȣ) прекȣм факȣ славеніі кȣ (вічї) д. е. Павловічї адікъ Павлофіȣ, Васілевічї васілефіȣ ш. а.

Н. Б. Денсемнатȣс нȣміле конȣміналє сѣȣ порєклітоаре ꙟн:

ілъ Маніалъ, Сȣілъ, Дънілъ, Џоі-
лъ, Цінтілъ, Нъртілъ сѣȣ нъ-
сілъ, Бȣзілъ, Гжтілъ, Опетілъ,

BCU IASI
Central University Library Iasi

мѫнілъ. Ѧ̏декъ: кꙋ нас, бꙋӡе, гѫт, ш. ч. марї. Ѧсеміне: Негрілъ, гълбілъ. борчілъ, бꙋшілъ, Сꙋрділъ, Ꙋ̆рсілъ ш. а.

Ꙟн ле сѣꙋ̆ че	Мікле, Смере, мірче, мꙋче, стѫрче, бътрѫнче, (плін де бътрѫнеце) гълбіче, плін де гълбінѣлъ ш. а.
Ꙟн інъ.	Къпъцінъ, трꙋпінъ, сꙋрчінъ, пръсілъ, мъръчінъ, катіліна, кътінъ,

2. ГЕНТІЛЕ ДЕЛА НꙊМЕЛЕ ЦЕРЕЇ, ЛА ЛОКꙊЛꙊЇ СѢꙊ ЛА АПЕЇ Ꙟн.

анꙋ ъ, сѣꙋ ѣнꙋ ъ.	Прекꙋм: дела Італіа, Ї̆таліанꙋ, Італіанъ, Молдоава Молдованꙋ, Цѣра, церан, Рома, Роман, Крітѣнꙋ, Понтѣнꙋ̆. Ѧсеміне дела: Іꙋда, жідан, Європа Європѣнꙋ, Ѧ̏сіа Ѧсіанꙋ, Ѧ̊фріка Ѧфріканꙋ̆, Прꙋтѣнꙋ, Олтѣнꙋ̆, Серетѣн, Ромасканꙋ̆, Єшанꙋ, Пасканꙋ, Реӡнованꙋ, Малтѣнꙋ, Персіе, Персіанꙋ, Росіан, Спаніа, Спаніол, Спаніоалъ.
Ꙟн еӡꙋ	Малтеӡ, Портогеӡꙋ, францеӡꙋ, Бавареӡꙋ, Ѧ̏нглеӡꙋ, Віенеӡꙋ, Тіролеӡꙋ, Петребꙋргеӡꙋ адікъ дін Пор-

	тꙋгаліа, Італіа, Віана, ш. а.
алꙋ, алъ ші алнікꙋ алнікъ.	Націоналꙋ, ъ, націоналнікꙋ, ъ, раціонал, ъ, ші нїгоціал, Соціалꙋ, ъ, Специалꙋ, ъ, номінал, генералнікꙋ, генералнікъ.
ꙟн нікꙋ, стікꙋ	Каснікꙋ, ꙋшернікꙋ, ъ, домеснікꙋ, ші доместікꙋ, ъ, (адікъ акасей сѣꙋ декасъ). Ѧсеміне: орнікꙋ, лаінікꙋ, пꙋблікꙋ, апрігꙋ ш. а.

3. МАТЕРІАЛЕ ЧЕ АРАТЪ МАТЕРІА ДІН КАРЕ СЖНТ ПРЕ КꙊМ АР ФІ (КАРНЕ)

ꙟн інъ	Порчінъ, адікъ карне де поркꙋ; асеміне сар зіче: бербечінъ, вачінъ, віцелінъ, гъінінъ, гжнщінъ, ферінъ, ш. а.
ꙟн ꙋрꙋ	Ѧрътжнд капꙋл ꙋней віетъцї д. е. Боꙋрꙋ, асеміне сар зіче: поркꙋрꙋ, калꙋрꙋ, асінꙋрꙋ, бербекꙋрꙋ ш. а.
ꙟн іꙋ іе сѣꙋ інꙋ	Ѧрътънд оматеріе дін карей фабрікатъ прекꙋм:
інъ	Скаꙋнꙋ аꙋріꙋ сѣꙋ аꙋрінꙋ, шімасъ аꙋріе сѣꙋ аꙋрінъ, адікъ де аꙋрꙋ, асеміне арџінціꙋ, аръміꙋ, феріꙋ, плꙋмбіꙋ, вініꙋ, апіꙋ, черіꙋ, гъл-

бїȣ, гълбїнїȣ, гївеѕїȣ ш. а.

Н.Б. Ші дін ачесте сепот ꙟформа, вербȣрї ꙟн (ескȣ, еѕȣ,) п.к: аȣрескȣ, аȣреѕȣ, арџінтескȣ, арџінтеѕȣ, ꙟмпетрескȣ ꙟмпетреѕȣ, ꙟн лемнескȣ, ꙟн лемнеѕȣ, ш.а.

Дін Сȣбстантіве, спре діферіре челор ꙟн (торю тоаре,) активе, ꙟформъмȣ аіептіве, арътжнд пе сȣбіектȣ къї ідонеȣ сѣȣ бȣн де чева д. е.

ꙟн: івȣ Прекȣм: Ȣ́скъцівȣ, грїжелівȣ, сѣȣ
івъ грїжелїȣ ші Грїжіліе, гръсȣлїȣ гръ-
сѣȣ іȣіе сȣліе, бецівȣ, бецівъ, гȣралівȣ,
гȣралівъ, моралівȣ, моралівъ, бе-
вȣтів, пасівȣ сѣȣ пътімівȣ, ак-
тівȣ сѣȣ лȣкратівȣ, інімівȣ сѣȣ
інімїȣ,

ꙟн авȣ Дела (аве) прекаре гречїї лȣ-м-
авъ формъ ꙟн (ектис) тръ германїї ꙟн
(suchtig) Глȣбавȣ, пȣравȣ, болна-
вȣ, пȣавȣ, грозавȣ, мжршавȣ,
гȣбавȣ, лȣпавȣ, прѣнавȣ (плеонек-
тис) кȣпавȣ, (лаком) ш. а.

ꙟн ȣтȣ Прекȣм: авȣтȣ, авȣціе, лімбȣтȣ,
ȣціе, ітȣ лімбȣціе, ȣїтітȣ ш. а.

ꙟн білȣ білъ	Ꙟн семнѫнд ꙟн дъмѫнатікȣ лачева прекȣм: Соціабілȣ, Соціабілъ, меморабілȣ, адікъ вреднік депомеціре, нотабілȣ адекъ ꙟн семнабілȣ, віндекабілȣ, адікъ лесне девіндекатȣ. Ѧ̏семіне ꙟн:
аріцȣ аріцъ	Ворбаріцȣ, ворбаріцъ ꙟмбъцаріцȣ, ꙟмбъцаріцъ, ꙟн нотаріцȣ, ꙟн нотаріцъ, хѫрбаріцȣ, хѫрбаріцъ, ѱюкаріцȣ, ъ, ȣмбларіцȣ, рѫзаріц
ꙟн ачю̆	хръначȣ̆, тръгачȣ̆ ш. а.
ꙟн ецȣ,	Мълъецȣ, пъдȣрецȣ, істецȣ, мърецȣ, Сȣмецȣ, шȣгȣбецȣ, містрецȣ ш.а.
ꙟн осȣ оасъ	Плін дечева сеȣ̆ кȣчева прекȣм: Інімосȣ, інімоасъ, вѫртосȣ, вѫртоасъ, мѫніосȣ, ꙟн некъчосȣ, апосȣ ші апътосȣ, гълбічосȣ, ȣръчосȣ, нъзȣросȣ, ш.а.
ꙟн астрȣ астръ	Прекȣм: албастрȣ адікъ бате ꙟн албȣ. Ѧ̏семіне Сар пȣте зіче неграстрȣ, вердастрȣ, гълбастрȣ ш.а.
асеміне ꙟн іетікȣ іетікъ	Прекȣм: рошіетікȣ, дечї ші гълбетігȣ, негріетікȣ, фемеітікȣ, мȣеретікȣ, тȣрȣетікȣ, стȣрлȣїбатікȣ

B.C.U. IASI
Central University Library Iasi

Селбатікȣ, апатікȣ, молатікȣ, боратікȣ, небȣнатікȣ, ꙟн дъмънатікȣ ш. а.

ФІ̃НІ̃ТȢРІ̃ ДЕ НȢМЕ ꙖД̃ЕПТІ̃ВЕ МЪНȢНЦІТОꙖРЕ.

ꙟн іорȣ, сѣȣ шорȣ	Рошіорȣ, негрішор, вердіор, гълбіор, кълдішорȣ Дела компаративȣл латінȣ ꙟн (ior) сѣȣ (ius) д. є. nigrior ші nigrius негріорȣ ші негріȣ; сѣȣ дела демінȣтівȣл ꙟн (iolus) прекȣм фечор дела filiolus.
ꙟн елȣ	Непоцелȣ, непоцеа, бъіцелȣ, віцел, вецеа, къцелȣ, къцеа, дела catullus catulla демінȣтіве, амнелȣ, мнелȣ, нелȣ, сѣȣ міелȣ дела agnellus ші agnus деȣндеĭ агніцȣл.
ꙟн шелȣ шеа	Мелȣшелȣл, мелȣшеа, мелȣцъ, кълȣшелȣ, мȣнчелȣ сѣȣ мȣнтічелȣ, неџелȣ сѣȣ негрічелȣ, сȣџелȣ ші сȣџіл, (печетѣ) омічелȣ, фȣрчелȣ фȣрчеа, мъсеа дела maxila вжртічелȣ дела verticullus.
ꙟн ю̆,	Окю̆ дела ocullus, мȣскю дела muscullus, кофъешȣ, бȣдъешȣ, феде-

ꙟꙋшꙋ̆, ъ	лешꙋ, мъчіешꙋ, Георгіешꙋ. Дꙋпле демінꙋтіве прекꙋм дін: віцел віцелꙋшꙋ̆, къцелꙋшꙋ̆, пꙋрчелꙋшꙋ, пꙋрчелꙋцꙋ̆ ш. а.
ашꙋ̆,	копілашꙋ̆, епꙋрашꙋ̆.
ікъ, ꙋіе, ꙋікъ,	Дінрѫндꙋнеа, рѫндꙋннікъ, пъсерѣ пъсерꙋіе, пъсърꙋікъ, ферестꙋікъ, пꙋікъ, мъріꙋкъ, флорічікъ, оаречікъ, фетікъ фетічеа, фетнічікъ, фътꙋцъ, скꙋтікъ, пъртічікъ, бꙋкъцікъ, мікъ, мітітікъ, Сꙋрчікъ, Сꙋбцірікъ, ш.а.
ꙋцꙋ̆ ші лецꙋ̆,	Ꙋ̆рс, ꙋрсꙋцꙋ̆, ꙋрсꙋлецꙋ̆, ꙋрсꙋлікꙋ̆, боꙋцꙋ̆, боꙋлецꙋ̆, кълꙋцꙋ̆, кърꙋцꙋ̆, бънꙋцꙋ̆, бꙋнꙋцꙋ̆, бꙋнікꙋ̆, домнꙋцꙋ̆, домніцъ.
ꙋцъ ші чоаръ, ліцъ	Късꙋцъ, късічоаръ, мъсꙋцъ, фъскꙋцъ, фꙋркꙋцъ, фꙋркꙋліцъ, сеніꙋцъ, моніцъ, копіліцъ, пꙋрчеліцъ, крꙋчеліцъ,

ДЕРІЅІТОАРЕ.

ꙟнецꙋ,	Фъкълецꙋ̆, чокълецꙋ̆, попонецꙋ̆, флекꙋщецꙋ̆, омꙋлецꙋ, Іродецꙋ, Антонецꙋ̆, Чесарецꙋ̆, попорецꙋ̆,

	кꙋконецꙋ̆.
ꙟн цакꙋ	Къпріцакꙋ̆, попжрцак ш. а.
цотінъ.	Скорцотінъ, марцотінъ, порцотінъ,
іче.	Пъдꙋріче, мътꙋріче, лꙋнкъріче,
іакꙋ	Редіакꙋ̆, кодріакꙋ̆, сълчіакꙋ̆, сесіакꙋ̆.
цꙋіе	Четъцꙋе, къдъцꙋе, ковъцꙋе,
ею	Пꙋтінею̆, бꙋдъю, къпътъю̆, кондею̆,
ікъ, акі	Васілікъ, Васілакі, Некꙋлікъ, Ніколакі, Костакі, Костікъ
і̂цъ, аскꙋ̆ ашꙋ̆	І̂оніцъ, І̂онашкꙋ, Гавріліцъ, гаврілꙋцъ, гаврілашꙋ̆, Грігорашꙋ̆, бъдіцъ, бъдікъ, бъікъ ш. а.

Фелюріт деминꙋцінд пе ꙋнꙋл ші ачелаші нꙋме аꙋ маскꙋлін прекꙋм: бꙋнікꙋ̆, бꙋнічел, бꙋнічікꙋ̆, бꙋнікꙋцꙋ̆; аꙋ феменінꙋ̆, прекꙋм: Мъріоаръ Мъріꙋцъ, мъріꙋкъ маргіоалъ маргіоліцъ; Анікъ, Аніцъ, Анкꙋцъ, Анікꙋцъ ш. а.

ФІНАЛЕ МЪРІТОАРЕ СЕꙊ ЛꙊГЪТОРЕ НꙊМЕЛОР.

ꙟн ѣнꙋ	Боꙋлѣн, кърꙋчѣн, къпꙋчѣн, кълꙋчѣнꙋ̆, копъчѣн, цꙋнкан ш. а.

ꙟн анꙋ.	Копіланꙋ, копіланъ, ш. а.
андрꙋ	Копіландрꙋ̆, копіландръ, ш. а.
ꙟн ою оаіе, оаікъ	Лꙋпою, лꙋпоаіе, лꙋпоаікъ. Асеміне пꙋтем фаче дін: Ꙋ̆рс, вꙋлпе, омꙋ, пасере, ш. а.
ꙟн онꙋ оанъ оанкъ	Късонꙋ, касою, късоанъ, късоаіе, Ꙋ̆нгꙋроанкъ, ꙋнгꙋрѣнъ, Фліоанкъ, Рꙋсанꙋ, рꙋсанъ, ш. а.
ѣнкъ ші ꙟн ланꙋ	Къптъланꙋ, церкъланꙋ, чокърланꙋ морджланꙋ, бꙋꙁелан, къпꙁелан, къптълан, ковліꙁан.
очю	Лꙋнгочю, маркочю, ш. а.
ъꙋ,	Нътъръꙋ, флъкъꙋ, фетелеꙋ, Лінгъꙋ, атълъꙋ, хжржъꙋ, дꙋдъꙋ, ш. а.
манꙋ	Оцоманꙋ, Грекоманꙋ, Тъласман, Меліанꙋ ш. а.

ДЕ СПРЕ КОМПꙋНЕРѢ КꙋВІНТЕЛОР

Ꙋ̆н кꙋвжнт ꙟнтребꙋіт фелюріт, ꙟн маі мꙋлте ꙟнцелесꙋрі, пентрꙋ аі се ꙟнсꙋші фелюрітеле ноіме І. Ѧꙋ і се адаоџе ꙋн кꙋвжнт компꙋнъндꙋсе кꙋ ел прекꙋм: юбіторю де ом, ші юбіторю де дꙁеꙋ сѣꙋ де ꙁеꙋ, каріле Сар пȣте ѕіче компȣс ꙟнтр ȣн кȣвжнт: ом-юбіторю̆, філанѳрѡпос. Асеміне зеȣ̆-юбіторю̆ (ѳеѡфіліс) сѣȣ зе-юбіторю̆, лъсіндȣсе (о) прекȣм фак ші Гречії ла кȣвінтеле кȣ о бокалъ ꙟнчепътоаре д. е. ѳеарестон. 2. Аȣ ісе префаче нȣмаї фіналȣл прекȣм ꙟн лок де аѕіче: хелещеȣ дела ȣнгȣрескȣл halasto адікъ лакȣ де пеще, пȣтем ѕіче: пещінъ, пріфъкжндȣї нȣ маї фіналȣл ші анȣ аве требȣінцъ де компȣсȣл кȣвжнтȣ̆: пещілакȣ̆. Асеміне ꙟн лок де компȣсȣл кȣвжнт германȣ̆ (vindmuhle) моаръ девжнтȣ̆, пȣтем ѕіче: вжнтȣлъ, нȣ вжнтімоаръ, ꙟл. де компȣсȣл греческ іх ѳѵополеіон, вжнѕеріе де пеще, пȣтем ѕіче: пъскъріе, нȣ пещі-вжндъ, ꙟн лок iagdhund кжне де вжнат, вжнатікȣ̆ сѣȣ вжначю̆, нȣ вжнатік кжне.

Н. Б. I. Се пот компȣне пъртічеле кȣпъртічеле ші кȣ алте пърці прекȣм: Деа, пінтре, асȣпра, ш. а.

II. Вербȣрї, Аȣ кȣ препозіції прекȣм: аддȣкȣ̆, ꙟндȣплікȣ̆; Аȣ кȣ адвербії прекȣм: біне-ѕікȣ̆, юте-факȣ̆, катъ-ръȣ̆; Аȣ кȣ нȣме прекȣм: пердеваръ, папътотȣ̆, кодобатѣ, капоплекȣ, албофак сѣȣ албескȣ, ш. а.

III. Нȣме, Аȣ аіептіве кȣ аіептіве прекȣм: негрȣ-верде, алб-астрȣ, рошȣ-нкіс; Аȣ аіептіве кȣ Сȣбстантіве прекȣм: Кȣдалбȣ, Гȣрълатъ, фът-фрȣмосȣ, Бот-грасȣ; Аȣ Сȣбстантіве кȣ Сȣбстантіве, прекȣм: Къпкѫнȣ, Кодобатȣръ, ано-тімпȣ.

ДЕ КОМПȢНЕРѢ А ДОȢЪ СȢБСТАНТІВЕ.

Доȣъ Сȣбстантіве ꙟтре сіне релатіве, прекȣм кȣпрінсȣл ші кȣпрінѕеторюл, д. е. (кѫне ші кап) се конкордѣѕъ ꙟн патрȣ модȣрі I. Аȣ стѫнд кȣпрінсȣл ꙟн номінатівȣл не артікȣлат ші кȣпрінѕъторюл ка нъскъторюл ꙟн генетівȣ прекȣм: капȣл кѫнелȣї, 2. Аȣ кȣ генетівȣ партітівȣ, прекȣм: капȣ де кѫне, 3. Аȣ префъкѫндȣсе кȣпрінѕеторюл ꙟн аіептівȣ посесівȣ прекȣм: капȣ кѫнескȣ, Аȣ 4. неміжлочіт, ѫмбе Сȣбстантівеле компȣнѫндȣсе, прекȣм: къпкѫнȣ. Асеміне юбіторюл омȣлȣї, де омȣ, оменескȣ ꙟн: ом-юбіторю. Асеміне се пот компȣне доȣъ Сȣбстантіве ѫмбе ꙟнкъдерѣ номінатівȣлȣї дѫндȣлісе ȣн фіналȣ абстрасȣ ꙟн (іме, іе, іре інце, ш. а. д. е.) о ѕі ші о ноапте ам пꙋте зіче: о ѕі-ноптіме, и̊меронѵктіон. Асеміне ампꙋте ѕіче: Варътомніме, патротімпіме, прънъ-въріме. Авжнд асе ꙟнтрꙋні номінатівꙋл кꙋ генетівꙋл сеꙋ, сі пречѣдъ генетівꙋл прекꙋм: мъсꙋра кълдꙋреї, афрігꙋлꙋї сеꙋ а греꙋлꙋї; ꙋніндꙋле зічім: Греомесор, Калдомесор, Фрігомесор, ꙋдомесор, аеромесор. ш. а.

Асеміне партічіпіілор ꙟн (торю, тоаре) ші (тꙋ, тъ) лі пречеде сꙋбстантівꙋл регімінат кꙋ о препоѕіціе прекꙋм: Бъттъторю декоадъ сеꙋ кꙋ коада орї дін коадъ, компꙋнжндꙋсе зічем: кодобъторю сеꙋ кодобатꙋръ, скріс кꙋ мжна; манꙋскріс, хеірографон, ано-скріпт сеꙋ аналꙋ хронографікон.

РЕГꙊЛЕ ДЕ ОБСЕРВАТ ꙞН КОМПꙊНЕРѢ КꙊВÎНТЕЛОР.

Кꙋвжнтꙋл се чере I. афі скꙋрт, мꙋлт дін шасе сілабе. 2. біне сꙋнъторю, 3. ꙋшор депронꙋнціатꙋ. 4. сі ꙟн семнеѕе кіар ачеіа че врем аѕіче, ніче маї мꙋлтꙋ, ніче маї пꙋцін. Воінд акомпꙋне ромжнеще кꙋвінтеле (кꙋ ꙋн корн,) пꙋтем зіче: ꙋнікорн, монекерос, пескоꙋъ fischrogen адікъ оꙋъ депеще; ринокерос кꙋ корн ꙟн нас, наскорнат, ермафродѵтос мерковінерю, кентаѵрос омотаꙋр сѣꙋ меꙁотаꙋр, шерпомꙋ, пескомꙋ, пещіфемъ, капро-лео-драк, хімаіра порк-оае-таꙋріа, броаско-мꙋсо-бътъліе.

5. Мꙋлте ѫнсе де Гречї ші Германї компꙋсе дін доꙋъ ші трїй кꙋвінте, Ромѫнії лі даꙋ ачелашї ꙟн целесꙋ нꙋмаї прін модіфікація фіналꙋлꙋї, каре пꙋтѫндꙋсе, требꙋе асе префері маї мꙋлт декѫт компꙋнере прекꙋм ꙟн лок де: іхѳѵопѡлеіон пъскъріе, іхѳѵоѳиревѡ пъскꙋескꙋ, іхѳѵоѳирас пъскарю. Ꙟн неміжлочіта компꙋніре, маї кꙋ самъ а номінатівꙋлꙋї, лъсѫндꙋсе фіналꙋл генетівал ші пъстръндꙋсе нꙋмаї ръдъчіна кꙋвѫнтꙋлꙋї, ді Сева ꙟнчепе ꙋрмъторюл кꙋвѫнтꙋ кꙋ консонатъ, сі се адаꙋгъ пречедъторюлꙋї генетів вокала (о) сѣꙋ (ꙋ) лꙋнгꙋ, омітѫндꙋіе фіналꙋл генетівал ші пъстрѫндꙋсе нꙋмаї ръдъчіна кꙋвѫнтꙋлꙋї, д. е. калдо-мееор, коко-стѫрк, кодо-батꙋръ, кодо-леꙋ, лꙋто-палъ. Асеміне ꙟнтрꙋніндꙋсе ꙋн аіептівꙋ кꙋ сꙋбстантівꙋ д. е. пліно-лꙋніе, меꙁо-паресімъ сѣꙋ меꙁопъреції, прімогенітꙋ адікъ ꙟнтѫю нъскꙋтꙋ, сѣꙋ дꙋпъ Латінї ꙟммїꙁлочінд ꙋн (і) д. е. ꙋніформꙋ

ȣніформікȣ̆, ȣнігенікȣ̆, армістіціє, модіфікаціє, міазъ-ноапте ш. ч. Ꙗръ ꙟнчепѫндȣсе ȣрмъторюл кȣ о вокалъ, сіcе лесе (о) сѣȣ̆ орї че вокалъ фіналъ а прѣчедъторюлȣї, д. е. Лȣчѣ-ферȣ̆, він-арсȣ̆, мар-інімос, кȣд-албȣ, ш. а. Ꙗръ неміжлочінд ꙟнтре челе компȣсе вре о вокалъ, 1. сі фіе, дінтре ȣнітеле консонанте пречедътоарѣ де апȣтере о гѫталъ прекȣм: (г. к) сѣȣ̆ лабіалъ (п, в, ф, б, м, н) ші ȣрмътоарѣ олімбалъ прекȣм: (л. р, д, т) сѣȣ дінталъ (с, з, ц, џ,) д. е. къптъланȣ, сȣбџюгаре, сȣпціре, сȣбѕе, сȣбсоалъ, сȣбше, 2. аȣ ші вічеверс, ѫнсе ȣшор ші бінесонанте ла респȣндере прекȣм: къпкънȣ̆, ботгросȣ̆, фътфрȣмос, наскорнат, аȣрпърȣ̆ сѣȣ аȣрі-пър, 3. аȣ ȣнорганіче ші ȣніформіче консонанте, дінтре каріле, омігѫндȣсе вокала се дȣплікъ консонанта, пк. ꙟн лок де: аȣроростікȣ̆, зічем аȣрростік, черю-лȣмінъторю̆, чел-лȣмінъторю, стелолатрȣ̆ ші стеллатрȣ̆, 4. аȣ не фіінд ꙟн тѫлніселе консонанте ȣніформіче се пріфаче пречедътоарѣ прекȣм ꙟн лок де: адместікȣ зі ем; аммеcтікȣ̆, адщептȣ, ашштептȣ̆, обмор омморȣ̆, обстінескȣ̆ ші осстінескȣ̆, сȣбрȣпȣ ші сȣррȣпȣ̆ сѣȣ̆ сȣррпȣ̆, абскȣндȣ̆ ші аскȣндȣ̆, сȣбферȣ̆, ші сȣфферȣ̆, адмецескȣ, аммецескȣ̆, адлътȣре, аллътȣре ш. а.

Ꙟтрȣнітеле кȣвінте пентрȣ мѫндрȣсȣнарѣ ші скȣртарѣ лор, се пот ꙟн ꙟнкієрѣ жмбілор скȣрта, маї алес ꙟнчепѫндȣсе ȣрмътоарѣ к-о вокалъ, прекȣм факȣ ші Гречії д. е. ꙟн. л. де ѳеос анѳрѡпос, ѕік: ѳе-анѳрѡпос; дечї ꙟн локȣ̆ де: дȣмнезеȣл ом, пȣтем ѕіче: зеȣ омȣл сѣȣ̆ ѕеомȣл. Се пъстрѣзъ (о) ꙟнчепѫндȣсе ȣрмъторюл кȣ консонантъ прекȣм: ѳеотокȣс deigenitrix сѣȣ deîpara ѕеȣ-нъскътоарѣ сѣȣ̆ ѕеȣ-генітоарѣ Асемінѣ: Вѡпіс, боȣоке сѣȣ̆ бокіе; аргѵротоѯос арџінт-арчіȣ, арџінт-аркȣ̆, леѵколенос албобрацъ сѣȣ̆ албрацъ, ѡкѵпȣс ютїпедȣ̆.

Аше ȣзȣл вороавеї комȣне аȣ скȣртат ȣрмътоареле ші алте кȣвінте д. е. Пінгъ (пелѫнгъ) чікъ (ѕічекъ) ѕі (dies) паркъ (парекъ) мътінкъ (мътемкъ) мȣлціс (сѫнт) ȣндеї (есте) но фъкȣт (наȣ фъкȣт) о мȣере (ȣна,) дъї (дъ лȣї еї) ні (ноȣъ,) лі (лорȣ) кѣмъла (елȣ) аше аȣ скȣртат францȣжїй, peu paulus, sure securus, sur super, oeil oculus, mepris, minus pretium. А̂семїне Ї́талїенїй д. е. dire dicere, fare facere.

А̂вжнд а компȣне кȣвїнте дȣпъ модȣл Гречїлор сѣȣ май віне ал Орїеталїлор векї шї ної сжнт де невое пъртїчелеле сѣȣ кȣвїнтеле скȣрте шї соноаре, карїле анїнате: аȣ ла ꙟнчепȣтȣл кȣвжнтȣлȣї сарнȣмї ꙟнчепътоаре; аȣ ла фїнїтȣл кȣвжнтȣлȣї компȣс шї сар нȣмї фїнале,

I Кȣвїнтеле ꙟнчепътоаре сжнт прекȣм: сvн кон сѣȣ кȣ, ȣ̆мȣ ȣно, дvс дїс, кало бȣн сѣȣ мжндрȣ̆, єv віне сѣȣ ві скȣртат, како ръȣ̆ сѣȣ мал, орѳо, дрепто сѣȣ дрепт, архї прїнц, де ȣнде шї Германїй аȣ пе (erz,) прωто прїмо, пан тото, сѣȣ нȣмай то, топо локо сѣȣ нȣмай ло, антї контра, тропос ферї, форос траџе, д. е. Є̂лектротропос ферїтȣнет, ферї-фȣлџер, ферї-грїнденȣ, ферї плоѥ, ферїсорїѥ. траџетȣнетȣ̆ електрофорос, траџефȣлџер, Траџе грїндїнȣ, Ї̂симерїа еквїнопцїа сѣȣ еквїзїлїа, еквїваленту, еквївокȣ, Ї̂сотїмїа еквїстїмаре сѣȣ паростїмаре шї егалїтате.

BCU Iasi / Central University Library Iasi

Мікколіна (адікъ колінамікъ) доколіна (адікъ домо-коліна сеȣ каса діпе колінъ) антернъ, анцерцȣ, сау антерцȣ, ѵпогаіон сȣптерана сȣппъмжнтікъ, ѳеоктістос зеоѯідітъ сеȣ зеокондітъ, ѳеофрȣритос зеопъѯітъ зеоферітъ, єѵхелаіон сжнт-олеȣ сжнтоліре, полѵнисіа мȣлтінсȣліа, мȣлті-плікъ, мȣлтȣнгерікȣ, локоціітор̆ю локоцінжнде, пантодѵнамос тотопȣтернікȣ, пантрократор тоцціітор̆ю, реȣвоіторю, реȣфъкъторю, реȣ кȣцетжнде, сѵггеніс кȣсжнцін кȣмнатȣ (cognatus,) ȣногенікȣ омогеніс. Реȣ сеȣ мал, калиграфіа біне скріере сеȣ мжндрȣскріере, єѵаггелеіон беннȣнціе сеȣ бȣннȣнціе, какотѵхос реȣфортȣнатȣ, дѵстѵхис дісфортȣнат сеȣ малорос, єѵтѵхис сеȣ калотѵхос біфортȣнатȣ сеȣ бȣнорос ші ресбȣнік, біне воіторю, сеȣ біне-віторю, біне-фъкъторю, сеȣ біне-фіторю. Ордос (дрепт) пентрȣ євсоніе селасъ (т) ꙟн чепъндȣсе ȣрмъторюл кȣ консонантъ бажнкъ ші (п) сар пȣте префаче ꙟн ȣрмътоаре консонантъ прекȣм: ꙟ. л. де дрепт-сеȣ дрепто-кредінчос ордодоѯос зічем: дреп-кредінчос сеȣ діре, кредінчос, дȣпъ Славені: дрепглоріторю адікъ (православнік) Еѵсевис біне-чінстіторю сеȣ бінонорірторю, дрептадоратор.

Асеміне: архіепіскопос, прінцепіскоп, ка Германії: (erzbischof) прінцедȣк (erzerzog) архідідаскалос прінцем-въцеторю, прωтоіереѵс, прімо-преȣтȣ, проестос прімат, атістȣ, пантографȣ, тоті-скріȣ.

Асеміне: Пандеωн тоті зінікȣ, трегардерѣ сеȣ тотардерѣ олокаѵтома. Семпе: аеідалис семпе-верде; имі семі; имісфаіріон семі-глобȣ, оікокѵріос домеред, топотѵрітіс локоцііторю, антіхристос контракріст, контра-рігъ, дреп-севіторю, ші біне-севіторю, дреп-фъкъторю, дреп-кътъторю, дірепкътъторю; Ȣрмѫнд ѫсъ вокалъ ръмъне (пт) прекȣм: дрепт-ȣнгю, дрепт-ȣнгерю, зωопоіос віфъкъторю сеȣ ꙟмвіезіторю, зωодотіс відъторю.

II Кȣвінте фінале сѫнт прекȣм: Метрон метріа, месор, месоріа; номос номіа, леџе, леџіа; латрис латреіа, кȣлтор, кол, коліа; логос логіа, логȣ, лоџіа.

Плирис плінȣ; хѡос версор сіпор; ȣргос ȣргіа, фъпторю̆ сѣȣ фъторю̆, оперȣ, опеpіа; поіос фікȣ, поіѡ фъіескȣ; агѡгос дȣкȣ, дȣкъторю̆; графікон скріптȣ, скрісȣ; форос ферȣ портȣ герȣ; ворос фагос ворȣ мънкъю̆. Геѡграфос тероскіптор, тероскріерѣ, геѡметрис геѡметріа, теромесор сѣȣ цѣромесор, цѣромесоріа. Асеміне пȣтем зіче: тімпомесор, планомесорȣ, локомесорȣ, калдомесор, греомесор. Атмосфаіра глоб-абȣрȣ, астрономос стелеціторю̆, стеллеціа; астроскопеіон, стелоскопіе, стелобсерваціе, астро латрис, астро латреіа, стелікол, стекȣлтор, стелікȣлтор, стелікȣлтȣра сѣȣ стеліколіа, агріколȣ агріколіре, ѵдрохоос апіверсор, апісіперȣ, апіторнерю̆, диміȣргос едіфъторю̆ сѣȣ креатор, хеірȣргос манопер манȣфъпторю̆ манȣфъптȣръ, еірінопоіос пачіфікȣ, бінефікȣ, біне фъпторю, опіфікȣ, бȣно-плін, мол-фъескȣ, адікъ моале факȣ, паідагѡгос прȣнчедȣкȣ сѣȣ прȣнчедȣкатор, Хеірографон манȣскріс, сѣȣ манȣскріптȣ, карпофорос фрȣптіферȣ, лȣчеафърȣ, ѳеѡфорос зеопȣртатȣ, стаѵрофорос крȣчіферȣ, корнігерȣ, лѫнігерȣ, ѳеофѵлактос зеоферітȣ, креофагос карніворȣ, мȣнте фоковомȣ сѣȣ фоковъресетор фоковоржторю̆, Соаріноpнікȣ ші скȣртат сорнікȣ адікъ орнікȣ де соаре, апорнікȣ, арінорннкȣ, ѳеогносіа, зеонощінце, аеронощінце, тімпонощінце, зеоменіре, біне-мініре, рео-мініре, мініетергȣръ, педещергȣдъ, анѳрѡюмарфос омо-формȣ, ѳеоморфос зеоформікȣ, жнцеро-форм, чін-сілавіче, патросілавіче, чінчі-месор, шесімесор, астѵномія чівілеціе, фжно-секарю̆ foeniseca, анѳрѡпоктонос омічідȣ, омȣчігарю̆, патрічідȣ, патречігарю̆, крȣче-фінсȣ, крȣчефінг, крȣче фінцере; герокѡмеіон сеноцінере, орфанотрофеіон копіловіптіре, мінапъ, вінапъ ші оцетȣлъ сѣȣ ацідȣлъ (бȣркȣт). Хаіре-какос реобȣкȣр ші бȣнобȣкȣр сѣȣ реогȣдікȣ бȣногȣдікȣ, дела се агȣдеще адікъ бȣкȣръ, де ȣнде зічем: късе гȣдȣръ адікъ се бȣкȣръ кжніле. Ѳеоеідис зе-імагінȣ, зѡграфос вівоскріптор, вівоскріере вівоскріȣ, імагофікȣ сѣȣ імагінарю̆. Н. Б. Кжнд нȣ вомȣ путе ȣн кȣвжнт ꙟтрег, мъкар пе цȣмътате сіл префачемȣ̆ ромжнеще ші Спре ꙟнлеснірѣ ꙟнцелесȣлȣ̆і ші спре націонаре: Θеосевис, деосевіа, зеосевіторю, зеосевїа, фѵсіогнωміа фацономіа прекꙋм: ші Германії фак кꙋчеле латіне д. е. naturgeschichte, gevvehrfabrick. Асемїне Італіенії malinconia дела мелагхоліа.

Асеміне пꙋтем ꙟн ромжні ꙋзітатꙋл кꙋвжнт стреінꙋ, прекꙋм факꙋ мꙋлці ші Германії д. е. пе тꙋрческꙋл кꙋвжнт Акерман ꙟн ackermann, пе ромжнескꙋл Бꙋкꙋрещї ꙟн bucharest. Асемінѣ пꙋтем пе славенескꙋл (вітреа ꙟⷩ вжнтрѣ) іспітеск expeto слімꙋ дела limus, слъбескꙋ exlabesco, ресіпескꙋ resipo, прімескꙋ premo. ꙋрікꙋл дела origo.

Ченꙋмаї пꙋцін ші Гречії факꙋ де асеміне, акърора лімбъ есте о тоталъ цесетꙋръ аместекатъ дін векіле оріентале лімбі, де ꙋнде лі веніръ колонії кꙋ лімбї кꙋлтівіте ші кꙋ щіінце прекꙋм: Егіптенї, Фінічені Мік-асіенї, Евреії, Індіенії ш. а. каре нації кꙋлімбіле лор стжнгжндꙋсе, ръмасъ ꙟмпромꙋтъторії ка ніще адевъраці клірономи ші орігінарї афлъторі, прекꙋм аратъ пънъ астъзі жнсꙋші нꙋмірѣ літерілор гречещї адꙋсе де Кадмꙋс дін Фінічіа,

B C U IASI Central University Library Iasi

афлате де ꙋн Таꙋот пре каріле ꙟнтребꙋіръ ші еврей, Сіріеній і Халдеій. Алфа Сіріенеще євріеще Алеф. Віта, Сір. ші Бед., євр. Гама Сір. Гімел Євр. Делта халдеіеще, Далет Євр. Зіта заін Євр. ѩръ дела (Цаде) авем ної пе (Џі) Ѳіта дела Ѳет Євр. Тав дела Таꙋ Євр. Сігма дела Самех Євр. ѩръ ної дела (Шін) авем пе (Шї) Іота дела дала Іод Євр. Каппа дела Каф Євр. Ламда дела Ламед Євр. Мѵ дела Мем. Нѵ дела Нꙋн. Рѡ. дела Реш Євр. сѣꙋ Рое Халд. Пї дела Пе Євр. Хї дела хед Євр. ѩръ латінії аꙋпе Һ дела хе сꙋбціре Євр.

Асеміне кꙋвінтеле ꙟн (Х. Ѳ.) ші челе аспрꙋ аспірате кꙋ дасіа сжнт стреіне прекꙋм: Хѳѡн, Фѳеггѡ, Єкати, Нліос дела Нлі сѣꙋ Єлі зеꙋ, ос, окю. Анаѯ Єнах, лімин, парадеісос, Сатрапіс, акінакис, Вакхос ші мії ателе.

Ден семнатꙋс нꙋміле чесе даꙋ ꙋней ꙟтреџії орації ꙟмформате дела чел ꙟнтжю кꙋвжнт ал еї прекꙋм: Креддеꙋ дела credo deum Те-деꙋм дела tedeum laudamus патреностръ, дела paternoster qvi es in coelis, пре кареле дела славені ам луат ал зічє: Очєнашілє. Доксологіє дела: Доѯа єн ѵ̆ѱістоіс деѡ̀. Чінѕечімє. дела: чінчї зечї де зілє а росалііллор. Пâресімъ дела quadragesssima. Ніџȣкъм деапȣіакаіа, деа орбȣ. Дін калє афаръ, аꙟтротіпа ші алтє асемінє компȣсє кȣвінтє, дін доъ, ші трїї нȣмє.

Ꙗсемінєс нȣмелє порєклітоарє, компȣсє дін сȣбстантів ші аієптів д. є. Лȣнго-мжнȣ̆ сеȣ̆ лȣнџі-мжнȣ̆ (макрохеірос) Гȣръ-латъ, мжнъ-скȣртъ, Бєлі-боȣ̆, бєлі-калȣ̆, бєлі-вакъ, бєлі-капръ, Чаф-аджнкъ, Гжтꙟнторє, Баѕа-окю, Барбъ-котȣ̆, палмъ-лȣнгкото-скȣртȣ̆, ш. а. мȣлтє.

Ꙗсемєнє дела: (Пáнселінон) пȣтем зічє: Плінолȣніє, ші меѕолȣніє, ноъ-лȣніє, прімопътрар, секȣндо-пътрар, терцо-пътрар, ȣлтімо-пътрар. Дела (Єфимерос) пȣтем зічє: ȣні-ѕіȣ̆ сеȣ̆ ȣні-ѕіліȣ̆ ші зілнік. Дела (Просѡринон) ȣноріȣ̆ сеȣ̆ моментаніȣ̆. Дела Славинескȣл: (Самораслъ,) пȣтем фачє: ревлъстарє, ꙟнсо-прасъ сеȣ̆ ръпръсжлъ. Ꙗсемінє пȣтем ꙟнромжні кȣвінтелє техничє прекȣм: пе Грамматікъ а о нȣмі (Сермонікъ,)

BCU IASI
Central University Library Iasi

пе Риторікъ, (Елоквенціа, Ораторіе, Сермочінаціе) пе поезіе, (версіфікаціе;) пе аритметікъ (нꙋмерікъ;) пе Матіматікъ (кѫтощіінцъ,) пе логікъ, (раціонікъ сеꙋ̆ раціочінікъ;) пе фізікъ (фірікъ;) пе метафізікъ, (песте-фірікъ;) пе хvмікъ, (чірікъ,) делачір адекъ хіл орі̆ (сꙋконощінцъ:) пе Теолоџіе, (зеонощінцъ сеꙋ̆ зео-щіінцъ;) пе діалог (ꙟнтреворбъ). Асеміне тріꙋнгю̆-месоріе пе тріґонометріе, глобо-месоріе, сфаідометріе, плано-месоріе, епіпедо-метріе, Стерео метріе аріомесоріе сеꙋ̆ континомесоріе, параллилон контро-лініе. Діаметрꙋ прін-месоріꙋ̆ орі̆ транс-месорꙋ̆, періферіе, преціꙋрꙋл сеꙋ̆ ꙟмпрецꙋрімѣ ші ціркꙋміре; діагоналъ, прін-ꙋнгере сеꙋ̆ ла-ꙋнгере ші Скꙋртат: л'ꙋнгере сеꙋ адꙋнгере.

Сꙋплемент.

Ла перфектеле ші прѣперфектеле сімпле, че се пот фаче ꙟндоъ модꙋрі прекꙋм: дела афі.

Дꙋпъ I. мод Сінгꙋлар: фꙋі̆. 2. фꙋші̆ ш. ч. везі̆ ф. 103.

Дꙋпъ ал 2. мод 1 фꙋсеі̆, фꙋсеръі̆, 2 фꙋсеші̆

BCU Iasi
Central University Library Iasi

фȣсéръшї, 3. фȣсе фȣсéръ: Плȣрал I. фȣсéм, фȣсъ́ръм, 2. фȣсéцї фȣсéръцї, 3. фȣсе фȣсéръ.

I. Т. преперфект сінгȣлар фȣсесем, 2. фȣсесешї, ш. ч. ibidem

2. мод. Сінгȣлар I. фȣісем, фȣсесеръм 2. фȣісешї фȣсесеръшї 3. фȣісе фȣсесеръ. пл. I. фȣісеръм, 2. фȣісеръцї. 3. фȣісеръ.

ДЕЛА А АВѢ.

Т. трекȣт I. модȣл сінгȣлар. I. авȣї 2. авȣшї, ш. ч.

2. Мод. Сінгȣр I. авȣръї авȣсéї, 2. авȣръшї авȣсéшї, 3. авȣръ авȣсé. Плȣрал I. авȣсéм, авȣсéръм, 2. авȣсéцї вȣсéръцї, 3. авȣ. авȣсéръ.

Преперфектȣл компȣс еȣ, тȣ, ел; ної, вої, ії сі фі авȣт.

ДЕЛА А ВОЇ.

Т. преперфект. I. мод. Сінг. воісем воісешї ш. ч.

2. Мод. Сінг. I. врȣсем врȣсесемȣ 2. врȣсешї врȣсесешї 3 врȣсе врȣсесе. Плȣр.

1. врȣсем врȣсесеръм, врȣсеці врȣсесеръці, врȣсеръ, врȣсесеръ.

Компȣс ам фост воіт сѣȣ воіт ам фост, конжȣгатів еȣ, тȣ, ел, ной, вой, ій сі фі фост воіт.

Імператів, адоа персоанъ: воеще, вре, плȣр. 3. вреіе.

дела алъȣда.

Трекȣт, Сінг. І-юл Мод. лъȣдъй, лъȣдъшй ш. ч.

2-ле Мод. 1. лъȣдаръй 2. лъȣдаръшй 3 лъȣдаръ.

Прѣперфект. Сінг. І-юл мод. лъȣдасем, лъȣдасешй, ш. ч.

2-ле Мод. Сінг. 1. лъȣдасеръм, 2. лъȣдасеръшй 3. лȣъдасеръ.

делаа авїде.

Трекȣт, Сінг. І-юл мод. възȣй възȣшй ш. ч.

2-ле Мод. 1. възȣръй възȣсеръй, 2. възȣръшй възȣсеръшй, 3. възȣръ възȣсеръ сѣȣ еȣ, тȣ, ел, ной вой, ій сі фі възȣт.

Преперфікт. Сінг. І-юл мод. възȣсемȣ, възȣсешй, ш. ч.

B.C.U. IAȘI
Central University Library Iasi

2-ле Мод. I. въꙁꙋсеръм 2. въꙁꙋсеръші̆, 3. въꙁꙋсеръ плꙋр. I. въꙁꙋсеръмꙋ̆ 2. въꙁꙋсеръці̆ 3. въꙁꙋсеръ.

дела а ꙟнтінде.

Трекꙋт. I-юл мод. ꙟнтінсеі̆, ꙟнтінсеші̆, ш. ч.

2-ле Мод. I. ꙟнтінсеръі̆ 2. ꙟнтінсеръші̆ 3. ꙟⷩтінсеръ плꙋр. I. ꙟⷩтінсеръмꙋ̆, 2. ꙟнтінсеръці̆ 3. ꙟⷩтінсеръ.

Прѣперфект. I-юл мод. ꙟнтінсесемꙋ̆ ꙟнтінсесеші̆.

2-ле Мод. I. ꙟнтінсесеръмꙋ̆ 2. ꙟнтінсесеръші̆ 3. ꙟнтінсесеръ, плꙋр. I. ꙟнтінсесеръмꙋ̆ 2. ꙟнтінсесеръці̆, 3. ꙟнтінсесеръ.

дела а аꙋзі.

Т. трекꙋт. I-юл мод. аꙋзіі̆, аꙋзіші̆

2-ле Мод. аꙋзіръі̆, аꙋзіръші̆ аꙋзіръ.

Преперфект. I-юл мод. аꙋзісемꙋ̆, аꙋзісеші̆, ш. ч.

2-ле Мод. Сінг. I. аꙋзісъръм, 2. аꙋзісъръші̆, 3. аꙋзісеръ, Пл. I. аꙋзісеръм, 2. аꙋзісеръці̆, 3. аꙋзісеръ.

Літеріле латіне сѫнт ꙋрмътоаеле.

A, a, а. B, b, бе. C, c, це. сѣꙋ че. D, d, де. E, e, е. F, f, фе. G, g, ге. H, h, хе. J, i, і. L, l, ле. M, m, ме. N, n, не. O, o, о. P, p, пе. Q, q, кꙋ. R, r, ре. S, s, се. T, t, те. U, u, ꙋ. V, v, ве. X, x, ксе. Y, y, і. Z, z, ѕе сѣꙋ це.

Дефтонгꙋрї сѣꙋ дісонанте: (æ е, œ е,) прекꙋм: prǽpono, прѣпꙋн, lætitia бꙋкꙋріа, pœna пѫна сѣꙋ педѣпса, cœlum черꙋл. Де ꙟсемнат къ (c) ꙟнаінте вокалелор маскꙋліне (a, o, u,) ші а консонателор се пронꙋнціе (к) прекꙋм: caro, carne, карне, cornu, корнꙋл, cursus кꙋрсꙋл; ꙗръ ꙟнаінте де вокалеле фемеіещї (i e) ка (ц, сѣꙋ ч,) де єксемплꙋ: cervus, червꙋл, circus цѣркꙋ сѣꙋ черк, асеміне (t) стѫнд ꙟннаінтѣ ꙋнꙋї дісонант, че сар ꙟнчепе кꙋ (i) п. к: ia, io, iu, ie ii се пронꙋнціе ка (ц) д. е. gratia мꙋлцеміре, oratio орація, diutius ꙟнделꙋнг, vitium vitii метѣхнъ; афаръ нꙋмаї діва ста ꙋн (s ꙟнаінтѣ лꙋї t) кꙋм: ostium ꙋша, (ph) се пронꙋнціе ка (ф) proretah профіт (qv ка кве) д. е. qui чі, quæ че, quod къ.

Екзерчіції.

Pater noster qvi es in cœlis! sancti-ficetur nomen tuum, adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua, sicut in cœlis et in terra; panem nostrum quotidianum da nobis hodie et demitte nobis debita nostra, sicut et nos demittimus debitoribus nostris, et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo. amen.

Кꙋ ачесте літере се скріа одініоаръ ші лімба ноастръ ромжнѣскъ ші іатъ о пробъ де літере латіне, сімплꙋ ꙟформате, кꙋ каріле Сарпꙋте скріе леснічос тоатъ пронꙋнціа лімбеї ромжнещї де астъзї.

I. ВОКАЛЕЛЕ ШІ ДІФТОНГІ.

a, а. o, о. u, ꙋ. e, є. i, і. j, ж. (* ɑ, сѣꙋ œ ка-ж.) (ө, * ка-ъ.) î, ка-ꙟ. ia, ꙗ. (ea, сѣꙋ æ ꙟнціфръ ка-ѣ.) iu, іꙋ. io, ю.

* Літера (ж) есте ꙟнгжната пронꙋнціїе а вокалелор (a, o, u, e,) стжнд ꙟн наінте де літера насалъ (н) ші пентрꙋ а ꙟнкꙋнџꙋра греꙋтатѣ регꙋлелор: каре дін ачесте ар требꙋі сісе скріе ла феліюрітеле кꙋвінте, саꙋ ꙟнтіпꙋіт ціфра (ɑ) акаріа стампъ нефіінд біне немерітъ се поате ꙟн локꙋї ꙟн требꙋі пе (œ) ꙟнціфръ пронꙋнціат ка (ж)

д. е. dœ, сѣꙋ̆, dɑ, tœ, tɑ, vœ, vɑ, fœ, fɑ, bœ, bɑ, pœ, pɑ, cœ, cɑ, сѣꙋ qœ, qɑ gœ, gɑ, hœ, hɑ, ſœ, ſɑ mœ, mɑ, nœ, nɑ, lœ, lɑ, rœ, rɑ. (ъ) єсте пронꙋнціа лꙋї а скꙋрт ремас ꙟнаінте сѣꙋ̆ дꙋпъ ачент, акърꙋа ціфръ сѣꙋ ꙟнтіпꙋіт (ɒ) д. е. dɒ, tɒ, vɒ, fɒ, bɒ, pɒ, cɒ сѣꙋ qɒ, gɒ, hɒ, ſɒ, mɒ, nɒ, lɒ, rɒ.

II. гѫтѧле. (q) Прекꙋм (к)

д. е. qa, qo, qu, qi, qe, qia, qio, qiu, qɑ сѣꙋ̆ qœ, qɒ, ш. ч. Сѣꙋ̆ пꙋтем ꙟн требꙋі пе (с ка к) ꙟнаіте де мас. a, o, u, п. к. ca, co, cu, cai, cou, coi ш. ч. шi наінте де консоане д. е. cla, cre, cne, ш. ч. ꙗръ пе (q) нꙋмаї ꙟнаінте де феменіне д. е. qi, qe, qia, qio, qiu, qea сѣꙋ qæ;

(c) прекꙋм (ч)

Ꙟнаінте де вокалеле ші дісонантеле ꙟмформате дін фем. i, e, (c) єсте (ч) д. е. ci, чі, ce, че, cia, чіа, cio, чіо, ciu, чіꙋ, cea сѣꙋ̆ cæ, чеа сѣꙋ̆ чѣ. cærɒ сѣꙋ cearɒ cioarɒ. qv, кве. x, ѯ. h, (χ) сꙋбціре. ch, (χ) грос.

g, ка (џ) ꙟнаінте де вокаліле ші дісонантіле феменіне прекꙋм: gi, ge, gia,

BCU IASI Central University Library Iasi

giu, gea, gæ. Кꙋ (h) адекъ (gh, ка-г.) пк: ghi, ghe, ghia, ghio, ghiu, ghea. (g ка г.) ꙟннаінте де маскꙋлініле вокале іконсоане пк: ga, go, gu, gœ, gɷ.

ЛІМБАЛЕ.

t, т. z, ц. th, ѳ. d, д. ḑ, з. l, л. r, р. n, н. m, м. p, п. ps ѱ.

ЛАБІАЛЕ.

f, ф. b, б. v, в. ſ, с. s, ш. sc, щ. ſc, сч. ſt ст. Н. Б. (ſ) стжнд, ꙟннаінте де консонантъ лабіалъ, маї алес ланчепꙋтꙋл кꙋвжнтꙋлꙋї се пронꙋнціе ка (з:) прекꙋм: ſmintescu, ſburdu, diſbatu, ſvœrlire, diſbinare.

ЕКСЕРЧЇЦІЇ.

Прекжтꙋї лꙋкрꙋ стреін а скріе лімба гречѣскъ

Нꙋ кꙋ літере еліне, че кꙋ челе латінещї.

Пре атжтаї осебірѣ аскрі лімба ромжнѣскъ,

Нꙋ кꙋ літере латіне че кꙋ челе кірілещї.

CU LITERE LATINE.

Precœtui lucru ſtrein a ſcrie limba grecæſcɷ.

Nu cu litere eline, ce cucele latinesci.

Pre atœtai oſebire a ſcri limba romœnæſqɷ.

Nu cu litere latine ce cu cele qirilesci.

BCU IASI
Central University Library Iasi

Лімба сѣȣ̆ граюл націонал есте характірістіка сѣȣ̆ маї кіар сȣфлетȣл націеї, къчї прін ачѣста ші нȣмаї се кȣноск націіле ꙟнтре сіне; ші ꙟн атѫта вецȣеще онаціе ꙟнкѫтȣї вецȣеще ші специалȣл еї граю, ші пе кѫт се ꙟнтінде граюл націонал, пе атѫта ші націа.

Аȣ нȣ ачела Ніл прержȣрѣѕъ ачела пъмѫнт ал Єгіпетȣлȣї векю, ѫнсъ лъкȣіторії сеї де астъѕї не маї ворбінд лімба, пре карѣ воровѣ одінеоаръ лъкȣіторії, сȣп домніа фараонілор, пентрȣ ачѣста нȣ поці зіче къ маї сѫнт Єгіптенії Історіеї векї. Аȣ нȣ ачел Іордан прержȣрѣѕъ ачела пъмѫнт ал Палестінеї, домніте одінеоаръ де ꙟмпъраціі Давід ші Соломон, ѫнсъ неворбіндȣсе лімба Євреілор де атȣнче, нȣ поці зіче къ вецȣеще ꙟнкъ ачѣ націе евреѣскъ. Нȣ веі зіче къ екѕістескȣ ѫнкъ Бабілоненії сѣȣ Єлінії сѣȣ Романії? аше кȣ адевърат! нȣ маї ші нȣмаї, пентрȣ къ-нȣ аі маї екѕістеще граюл лор націонал; ꙟнкѫт: дѣкъ о дінеоаръ се сокотѣ а се пȣте стърпі націіле прін сабіе, астѫѕї се адевереще къ се пот ȣчіде ші прін стърпірѣ лімбеї лор націонале.

Ꙗчѣстъ стрікаре се ꙟнчепе кȣ аместекаре кȣвінтелор стреіне, прекȣм ар фі ꙟн ромжнѣска: челе тȣрчещі, ȣнгȣрещі, словінещі ші мȣлте гречеще, ꙟнтрате прін ꙟнтребȣірѣ ачестор лімбі стреіне ꙟн локȣл націоналеі, чеі фііка челеі Романе сѣȣ Латіне, ші ꙟн ȣрмаре тоате кȣвінтіле еі ар требȣі се фіе де орігене лімбеі романе сѣȣ латіне.

Прін аместекарѣ кȣвінтелор се стрікъ пінчетȣл лімбеле, п.к: аместекжнд чінева кжте о пікътȣръ ꙟн лікорȣл чел маі кȣрат, лар пȣте префаче ꙟн апъ; аȣ прекȣм тот ȣна пътжнд пре чѣ маі албъ пънзътȣръ о ам пȣте префаче ꙟн нѣгръ; де асеміне тот ȣна щергжндȣі кжте о патъ о ам пȣте префаче ꙗръ ꙟн албъ.

ÇU LITERE LATINE.

Limba ſœu graiul nazional eſte caractiriſtica ſæu mai qiar ſufletul naziei, cœci prin acæſta si numai ſe cunoſcu naziile intre ſine? Si in atœta vezuesce o nazie in cœtui vezuesce si ſpezialul ei graiu, si pe cœt ſe intinde graiul nazional pe atœta nazia.

Au nu acela Nil prerœuræḑœ acelas pœmœnt al Eghipetului veqiu, cœnſœ lœcuitorii ſei de aſtœḑi ne mai vorbind limba, pre carea vorovea o dineoarœ lœcuitorii ſup domnia Faraonilor, pentru acæſta nu pozi ḑice qœ mai ſœnt Eghiptenii iſtoriei veqi.

Au nu acel Iordan preriureaḑą acelas pąmœnt al Paleſtinei, domnite odinioarą de împąrazii David si ſolomon, înſą nęvorbinduſe limba Evreilor de atunce, nu pozi ḑice qąvezuesce œnqą acea nazię Evreiaſcą. nu vei ḑice qą exiſteſcu œncą Babilonenii ſæu Elinii ſæu Romanii? ase cu adęvąrat! nu mai si numai pentru cąnu li mai ecſiſtesce graiul lor nazional, în cœt: dæcą o dineoarą ſe ſocotea aſe pute ſtąrpi naziile prin ſabie, aſtąḑi ſę adeveresce cą ſe pot ucide si prin ſtąrpirea limbei lor nazionale.

Acæſtą ſtricare ſe începe prin ameſtecarea cuvintelor ſtreine, precum ar fi în romœnæſca: cele turcesci, unguresci, ſlavinesci si multe grecesci, întrate prin întrebuirea acæſtor limbi ſtreine în locul nazionalei, cei fiica celei romane ſæu latine, si în urmare toate cuvintele ei ar trebui ſi fie de orighinea limbei romane ſæu latine.

Prin ameſtecarea cuvintelor ſe ſtricą limba, precum ameſtecœnd cineva cœte opicąturą în licorul celmai curat lar pute preface în apą, au precum tot una pątœnd pre cea mai albą pąnḑeturą, oam pute preface în nægrą; de aſemine tot una stergœndui cœte opatąo am pute preface în albą.

Ѥкстрактꙋ̆ де матерїа пърцеї етїмологїче, кѫтъ аре асе да де ꙟмвъцат сколерілор.

фаца §. Рѫⷩдꙋл сфѫршіт

1. 1. Дела: Граматіка есте о мъестріе.
пънъ: дꙋпъ фіре ші ꙟсꙋшіре гръіреї
ꙋнꙋї попор. рѫндꙋрї - - 15.

2. 3. Дела: Овіектꙋріле граматічеї-пънъ
ла: ръспꙋнс: фолосеще. рѫⷩд: 13.

4. Дела: Літера есте о ціфръ-сѫⷩт:
31. рѫнд. - - - - 4.

4. Дін ачесте (31) пънъ (џ. ц. ч.)
рѫⷩд. - - - - - - 12.

5. Дела доъ сеꙋ̆ маї мꙋлте пънъ-тꙋ̆,
мї. рѫнд. - - - - 3.

5. 6. Дела: Дін літере се фаче сіллава,
ші ꙋна сеꙋ̆ маї мꙋлте пънъ-ка,
пре, ш. ч. рѫнд, - - - 4.

6. 7. Дін літере се фаче кꙋвѫнтꙋл.
пънъ ла: мінте ш. а. рѫнд. 3.

7. Дела: Кѫте вокале аꙋ дісонанте,
пънъ ла фаца 8: ар-ма, ад-дꙋкꙋ
рѫнд: - - - - - 26.

B C U Iasi / Central University Library Iasi

фаца §.

8. 8. Дела: Пърціле ортографіеї сжнт, 6. пънъ ла фаца 11: фъ-птȣ-ръ, пънȣ-ръ. ржнд: - - - - 69.

11. Дела: Сіметріа ні ꙟмбацъ-пънъ-мȣереа, мȣереі. ржнд: - - 11.

12. 9. Дела: Четіре-пънъ ла паȣзе. ржндȣрї - - - - - 2.

13. Дела: Ȣнде се чере-пънъ ла-патрȣ сѣȣ ші маї мȣлт. фаца. 14

15. Де ꙟнтребȣірѣ семнілор скріереї-пънъ ла фаца 16. кȣ конпедіа сѣȣ конспектȣл лор семнілор.

17. Депаȣзе-пънъ ла фаца 23. §. лжнгъ нȣмерȣл кȣвіінчос.

24. 10. Єтімологіа. Пърціле кȣвжнтȣлȣї єтімолегіче-пънъ ла фаца 25-сепȣн ꙟнаінтѣ нȣмелȣї.
ржнд: - - - - - - 17.

29. 13 Деспре нȣме. Фіесче фіінцъ аре аса матеріе-пънъ ла-прекȣм: піатръ нѣгръ.

30. 14. Кондіціііле карітімеї нȣмелор-пънла: арборет, чірешет, фъцет.

31. 15. Деспре къдінціле діклінърії нȣме-

BCU IASI Central University Library Iasi

фаца §.

лор-пънъ ла. Ӑнтоніе домніторіꙋ, рѫнд: - - - - - 13.

32. Дела: Генꙋл феменін-пън ла: Плотіна Романъ. рѫнд: - - 2.

33. Дела: Генꙋл неꙋтрꙋ-пън ла: лемне ꙋскате ші лꙋкрꙋрї бꙋне. рѫⷩд: 13

37. Дела: Нꙋмере Сѫнт доꙋъ пънъ ла: фаца 38: ом, фімеіе ш. ч.

39. Н. сінг. Тоате нꙋміле ромѫнещї-пън ла фаца 40. пърінте, аріете. рѫнд: - - - - - 42.

43. Нꙋміле феменіне ла Сінг. не артікꙋлате-пънъ ла фаца 44. сепрефаче ѫн (еа) мꙋереа. рѫⷩд: 30.

45. Ном. плꙋр. маскꙋлін-пънъ ла fila філе. fraena фрѫіе, signa семне. рѫнд: - - - - - 29.

49. Ном. фем. плꙋр. нꙋміле феменіне ланомінатівꙋл плꙋр. пънъ ла фаца 50. хартъ, харте, хърцї.

51 Вокатівꙋл Сінгꙋларю̆ ші плꙋр-пън ла фаца 52. о лемне ші о лемнілор. рѫнд: - - - 8.

52. Датівꙋл Сінгꙋларю̆ Маск. ші неꙋ-

BCU Iasi
Central University Library Iasi

фаца §.

тръ-пънъ ла фаца 54. Катон есте маї бȣн сѣȣ маї рѣȣ, де кѫт Ѧнтоніе. рѫнд: - - - 45.

54. Ѧȣ се аратъ ковѫршіре-пънъ ла: Плотіна есте чѣ маї віртȣоасъ сѣȣ че маї пъкътоасъ рѫнд. 10. Н. Б. Дȣпъ ачѣста урмѣꙁъ асе ꙟмвъца табла деклінърей нȣмілор, кȣ апλікаціа тȣтȣрор регȣлілор зісе де діклінарѣ лорȣ (ла фаца 55.)

67. 20. Де нȣмерале-пънъ ла фаца 68. де тріі ані сѣȣ терціȣ рѫнд: 26. Ші дін маї преларгъ тратаціе де нȣмерале кѫте пȣцін.

76. 21. Де пронȣме-пънъ ла фаца 77. ȣндї зіче: дȣпъ Генȣ, дȣпъ казȣ, дȣпъ нȣмър. Ѧпої регȣліле де спре кȣте опт фелїȣріле пронȣмілор, афаръ де табле. Ѧсеміне регȣліле деклінъреі лор-пънъ ла фаца 93. ȣнді зіче: чеіамї, чеіацї.

93. 22. Де вербȣрї. фіеще естіме-пънъ ла фаца 100. прекȣм: фак, кȣцет.

фаца §.

100. 23. Фелюріле вербȣрілор пънъ ла фаца 102. вої̆ фі лъȣдат ші мъ вою̆ лъȣда. рѫнд: - - - 47.

102. 24. форма конџюгъреї вербȣрілор, ꙟм въціндȣсе дін вербȣрї нȣ маї че е маї Сімпле тімпȣрї, ші ȣн Сінгȣр тімп ал фііторюлȣї, ȣн Сінгȣр тімп ал імператівȣлȣї, тімпȣріле імфінітівȣлȣї ші а ле партіціпіеї, ꙟнсе нȣмаї кѫте ȣн рѫнд пънъ ла фаца 129.

129. форма де конџюгаре пасівъ пънъ ла фаца 131. ȣнде зіче: де лъȣдат.

153. 31. Де пъртічеле ші де адвербії пънъ ла фаца 155. ȣнді зіче: ꙗтъ, катъ, ꙗка. рѫнд: - - 63.

155. 32. Де конџюнції пънъ ла фаца 157. Атаре мод, кȣм ам зіче аше, прекȣм: рѫнд: - - - - 29.

161. 34. Де прѣпозіції пънъ ла фаца 162. Аȣ детрасе ші компȣсе прекȣм: пе а, рѫнд: - - - - - - 34.

169. 35. Деспре Інтеріекції, пънъ ла фаца 170. п.к: але рѫсȣлȣї Ҳа, Ха, Ҳа.

ЇНДЕЧЕ САȢ СКАРА МАТЕРІЕЇ КȢПРІН СЪ ꙞН ПАРТЕА ꙞНТѪЇ ЕТІМОЛОГІКЪ.

фаца §.

1. 1. Ꙟтродȣчерѣ ші дефініціа граматічеї, кȣ аднотаціа чева се зікъ Граматіка, карѣ сар путе нȣмї ромѫнеще Сермонескъ.

2. Пърціле ꙟмбъцетȣреї граматікале чінчї кȣ аднотаціїле лъмȣрітоаре де фіескаре.

2. 3. Обіектȣріле Граматічеї (трії).

Де ортоепіе.

4.

Деспре літере, дефініціа літерелор.

3. Де літереле кіріліане ші кѫте требȣеск пронȣнціеї ромѫнещї, ꙟмпърцірѣ лор ꙟн мінȣскȣле ші маіȣскȣле.

4. Кѫте сѫнт ръдъчінале (19.) ꙟмпърцірѣ лор 1. ꙟн вокале; сȣпт-ѫмпърціте ꙟн доъ; ші 2. ꙟн несонанте сȣпт-ꙟмпърціте ꙟн 5. дȣпъ чінчі органе але гȣреї.

5. Де дісонанте. дефініціа лор.

фаца §.
5. Формілє дїсонантелор.
6. Де сілабе сѣꙋ̆ коллꙋте, дефініціа лор.
Модел де ꙟмформарѣ лор.
7. Де спре кꙋвінте, дефініціа кꙋвжнтꙋлꙋї.
7. Регꙋле де ꙟмпърцірѣ кꙋвінтелор ꙟн сілабе.
Де спре конжꙋгарѣ консонантелор, кꙋ вокале.
8. Модел де конжꙋгарѣ консонантелор.

8. ДЕ ОРТОГРАФЇЕ, ЯКЪРЇЯ ПЪРЦЇ СꙞНТ ШЕСЕ.

I Кжтімеа ортографікъ.
10. II Каретімеа сѣꙋ̆ квалітатѣ ортографікъ.
11. III. Сіметріа ортографікъ.
Четірѣ.
12. 9. IV. А̃чентꙋаціа сѣꙋ̆ ꙟнтонірѣ.
13. V. Паꙋѕаціа
VI. Афъптꙋаціа.
14. Де ꙟнтребꙋірѣ семнелор. I ачен-

BCU Iasi Central University Library Iasi

Фаца §.

тꙋаціеі̆ 2 аспіраціеі̆, 3 паꙋѕаціеі̆
4. афъптꙋаціеі̆.
15. Де ꙟн требꙋірѣ Семнілор Скріереі̆.
17. Де паꙋѕе.

---

24. 10. ЕТІМОЛОГІѦ ШІ ДЕ ПЪРЦІЛЕ ЕІ (9)

II. Де пърціле деклінїве ші де контраџерѣ лор ꙟн тріі̆ генерале класе.
Ꙗртікꙋл ші дефініціа лꙋі̆.
25. Ꙗртікꙋріле сѫнт де 4 модꙋрі̆.
12. Деспре деклінарѣ артікꙋрілор.
26. Табла нꙋміреі̆ челор 6. къдері̆ ші ꙟнтребърі̆, кърора се сꙋпꙋн нꙋмеле деклінѫндꙋсе, ші табла деклінъреі̆ артікꙋрілор.
27. Дедерівація артікꙋрілор.
29. 13. Деспре нꙋме, дефініціа ші фелюріле лор.
30. 14. Де феліꙋріле нꙋмілор Сꙋбстантіве.
31. 15 Деспре кътінцеле деклінъреі̆ нꙋмелор кареле сѫнт 5
I Генꙋріле ші анꙋме.

фаца §.

Генȣл маскȣлін, кȣ Спеціфікація нȣмелор че сѫнт де генȣл ачеста.

32. Генȣл феменін, кȣ Спеціфікація нȣмелор че сѫнт де генȣл ачеста.

33. Генȣл неȣтрȣ, кȣ спеціфікація нȣмелор че сѫнт де генȣл ачеста ші осебітъ тратаціе доведітоаре де нȣмеле неȣтре але лімбеї ромѫнешті.

37. II Нȣмеріле деклінантелор доъ.

III Казȣріле шасе ші контрацерѣ лор ꙟн доъ ръдъчінале.

IV Деклінація нȣмелор.

38. Модȣріле деклінъреї доъ ші формеле патрȣ.

---

16. Деспре фіналȣріле нȣмелор, конкордація кȣ артікȣл ші деклінарѣ лор.

39. Фіналȣріле номінатівȣлȣї сінгȣларю маскȣлін.

42. Фіналȣріле номінатівȣлȣї сінгȣларю неȣтрȣ.

43. Фіналȣріле номінатівȣлȣї сінгȣларю феменін.

фаца §.
45. Фіналȣріле номінатівȣлȣї Плȣрал маскȣлін ші апої челȣї неȣтрȣ.
49. Фіналȣріле номінатівȣлȣї феменін плȣрал.
50. Ꙟформарѣ акȣзатівȣлȣї.
51. Ꙟформарѣ вокатівȣлȣї сінгȣларю ші апої плȣрал.
52. Ꙟформарѣ датівȣлȣї сінгȣларю ші плȣрал.
53. Ꙟформарѣ генетівȣлȣї.
17. Де адіектіве сѣȣ аептіве ші де але лор градації.
Табȣла ꙟмфѫцошітоаре фіналȣрілор, ші адеклінацієї нȣмелор сȣбстантіве ші аіептіве, дȣпѫ челе доѫ модȣрі ші патрȣ форме.
Асеміне де градаціїле аіептівелор.
Де деклінаціа нȣмелор компȣсе.
55. 18. Де фелȣріле сеȣ класіфікаціа нȣмелор пропріе ші деклінарѣ лор.
57. 19. Де просодіакѫ префачерѣ вокалелор ла ꙟнчепȣтȣл ші ꙟнлѫȣнтрȣл кȣвꙟнтȣлȣї.

фаца §.
63. Аднотацїй де пронꙋнціа літереї (ъ) ла фіналꙋріле нꙋмелор ші де релатівъ префачерѣ фіналꙋлꙋї нꙋмелор латіне ꙟн лімба ромѫнѣскъ

---

61. 20. Де нꙋмерале че сѫнт де опт фелюрї.
68. Маї пре ларгъ тратаціє де нꙋмерале.

---

76. 21. Де пронꙋме ші де фелюріле лор.
77. Тратаціє маї прелargъ де пронꙋме
I Де сꙋбстантіве ші персонале.
78. Табла персоналелор.
II. Речіпроче сѣꙋ рентꙋрнътоаре.
79. III Концꙋгътоаре кꙋ табла деклінъреї лор.
81. Табла пронꙋмелор компꙋсе кꙋ дативꙋл скꙋртатꙋ.
82. IV Де пронꙋме аієптіве ші анꙋме де посесіве кꙋ табла деклінъреї лор.
83. V Арътътоареле кꙋ табла деклінъреї лор.
84. VI Релатівеле кꙋ табла деклінъреї лор.

Фаца §.
85. ѴІІ Ꙟтребътоареле кꙋ табла деклінърей лор.
86. ѴІІІ Ꙟндефінітеле кꙋ табла деклінърей лор
89. Деспре модꙋл деклінърей пронꙋмелор посесіве кꙋ табла деклінътоаре.
91. Деклінарѣ пронꙋмелор аіектіве: арътътоаре, релатіве ші ꙟтребътоаре.

---

93. 22. Де вербꙋрї ші дефініціїа лор.
94. Но 3 Къдінцеле аплекърей вербꙋрілор (6)
І Генꙋрї (4) актівꙋ пасівꙋ, неꙋтрꙋ ші депонентꙋ.
97. ІІ Модꙋріле (7) Індікатів, конжꙋнтів, оптатів, кондіціонат, Імператів, Інфінітів, партіціпіал.
98. ІІІ Стаціїле тімпꙋлꙋї (5) Прѣфіінціівꙋ, нефъптꙋітꙋ, фъптꙋіт, прѣфъптꙋіт, фіиторю.
99. ІѴ Персоанеле вербꙋлꙋї трії.
Ѵ Нꙋмеріле (2)
І Конжꙋгаціїле (4)

фаца §.
100. VII Къдінціле карітімеї вербꙋрілор (3). Ръдъчінале сеꙋ̆ детрасе, сімпле сеꙋ̆ компꙋсе, сімціте сеꙋ̆ ꙟнцелесе.
23. Фелюріле вербꙋрілор (7): Регꙋлате, нерегꙋлате, І̂мперсонале, дефептіве інхоатіве, фреквентатіве, аꙋксіліаре.

---

102. 24. Форміле конжꙋгърей челор 3 вербꙋрї аꙋксіліаре: Вербꙋл єсістівꙋ̆, I А̃фі, сѫнт, фоет.
105. II Вербꙋл аꙋксіліарю поѕітів Аве ам, авꙋт.
108. III Вербꙋл аꙋксіліарю воіторю ал віїторімеї.
110. Таблъ кꙋпрінѕетоаре де фіналꙋріле тімпꙋрілор прімітіве але челор (4) конжꙋгації.
112. Де ꙟнформаре тімпꙋрілор компꙋсе.
113. 25. Форміле челор (4) конжꙋгації регꙋлате.
I Конжꙋгаціа ꙟн (аре) прекꙋм: алъꙋдаре

Фаца §.

118. II Конжꙋгаціа ꙟн (ере) лꙋнг прекꙋм: а ведере.

122. III Конжꙋгаціа ꙟн (ере) скꙋрт прекꙋм: ꙟнтіндере.

125. IV Конжꙋгаціа ꙟн (іре) лꙋнг прекꙋм: аꙋѕіре.

129. Формъ де конжꙋгарѣ пасівъ.

131. 26. Модел де ꙟмформарѣ вербꙋрілор періфрастіче кꙋ аꙋксіліареле: ам, воѡ̆, сѫнт.

133. Формъ де конжꙋгарѣ вербꙋлꙋї ꙟн (ескꙋ̆) неꙟнхоатів дꙋпъ ѫнтѫꙗ конжꙋгаціе.

135. 27. Деспре вербꙋрї І̂мперсонале.

137. 28. Де вербꙋрї нерегꙋлате.

140. 29. Де вербꙋрї дефептіве.

142. 30. ДЕ ꙟМФОРМАРѢ ТЇМПꙋРЇЛОР.

I І̂нфінітівꙋл.

II І̂ндікатівꙋ̆, Т. прѣѕент (прѣфіінцівꙋл)

143. III І̂мперфептꙋл, (нефъптꙋітꙋл)

144. IV Перфептꙋл, (фъптꙋітꙋл)

148. V Прѣ перфептꙋл (прѣфъптꙋітꙋл)

149. VI І̂мператівꙋл.

BCU IASI
Central University Library Iasi

фаца §.

150. VII Партіціпіа.

---

153. 31. Де пъртічеле.

Де Адвербій.
154. Де ꙟмформарѣ адвербілор детрасе.
I Діла Сꙋбстантіве.
II Дела адіектіве.
155. Де фелюріле адвербіілор.
32. Де конжꙋнцій.
156. Фелюріле конжꙋнціілор (13)
157. Май преларгъ деспꙋнерea конжꙋнціілор.
161. 34. Де Прѣпозицій.
162. Прѣпозицій сепарабіле сімпле.
163. Препозицій компꙋсе.
164. Прѣпозицій ръдъчінале ꙟмпърцiндꙋсе ꙟн (3)
165. Прѣпозицій недеспърціте сеꙋ інсепарабіле кꙋ сігніфікаціа лор
169. 35 Деспре Інтеріекцій сеꙋ пътімітоаре

---

171. 36 Де ꙟмформарѣ вербꙋрілор дін тоате пърціле кꙋвѫнтꙋлꙋй.
174. Деспре нꙋме дерівате Сꙋбстантіве

BCU IASI
Central University Library Iasi

фаца §.

ші адіективе дін Сꙋбстантіве ші адіективе, деспре алелор специфікате фіналꙋрї.
175. Сꙋбстантіве ꙟформате дін вербꙋрї.
176. Сꙋбстантіве ꙟформате дін адіективе.
Ші де Сꙋбстантіве абстрасе.
179. Деспре діферіте фіналеле нꙋмелор Апелатіве, маскꙋліне ші феменіне.
182. Де патронꙋміче:
183. Патронꙋміче дела Нꙋмеле пърінтелꙋї
184. Дела нꙋміле церeї ал локꙋлꙋї сѣꙋ ал апеї, нꙋміте гентіле сѣꙋ:
185. Матеріале че аратъ матеріа дін каре сѫнт.
188. Фінітꙋріле нꙋмелор аіептіве мънꙋнцітоаре.
189. Фінале де нꙋме держѕетоаре.
190. Фінале мъірітоаре нꙋмелор.

191. ДЕСПРЕ КОМПꙊНЕРѢ КꙊВІНТЕЛОР КꙊ ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ ВОРБЕЇ.

193. Де компꙋнерѣ а доъ Сꙋбстантіве

фаца §.

дѹпъ 4 модѹрй.

194. Регѹле де обсерват ꙟн компѹнерѣ кѹвінтелор.

---

198. Де кѹвінте сеѹ̆ пъртічеле требѹітоаре ꙟн компѹнерѣ кѹвінтелор, чесемпарт ꙟн: ꙟнчепътоаре ші фінале.

---

203. Обсервацій асѹпра ꙟмпрѹмѹтърей ші а ꙟмформърей лімбелор векй ші ноъ ѹна дін алта, ші десвълірѣ ꙟмпрѹмѹтатѹлѹй алфабет де Гречй ші Романй дела Еврей ші Фінічений.

---

210. Де літеріле латіне ші регѹле пентрѹ четірѣ латінъ ꙟмпреѹнъ кѹ еземплѹрй.

211. О прѹбъ де літере латіне, сімплѹ ꙟмформате, кѹ каріле сарпѹте скріе леснічос тоатъ пронѹнціа лімбеі ромѫнещй де астъзй, кѹ регѹле ші Еземплѹрй.

Тімпȣріле фіїтоаре кондіціонате компȣсе съ пот фаче кȣатріа персоанъ а аȣксіліарюлȣї (воі,) пентрȣ тȣстреле персоанеле д. е. Съ врѣ авѣм воі кълка; съ врѣ авѣі воі кълка; съ врѣ авѣ воі, кълка.

Ді ꙟсемнатȣс векеле Їдіотізмȣрї д. е.
Съ флъмѫнѕескȣ ꙟ л. дівоі флъмѫнѕі
съ флъмѫѕам ꙟл. ді врѣм флъмѫнѕі
Съ флъмѫнѕіръї ꙟ л ді аш фі флъмѫнѕіт.

Къ с'ам врȣт вре комѫндаре ꙟн локȣ де: къ де ашї фі врȣт апорȣнчі.

Съміл врѣ демонȣл скоате ꙟнаінте. ꙟ. л. де мілар фі скос демонȣл ꙟнаінте.

Ꙗсеміне съ зіче: Сѫнт ꙟнвȣкате ла кȣтаріле. Ȣмбъ н-оспете, адікъ фаче візіте.

Ꙗсемінѣ съ зічѣ: крȣчішър, ꙟ. л. де cruciger.

Ꙗсемінѣ де ꙟсемнатȣі мȣтарѣ ȣрмътоарелор консонанте че фак Молдоромѫнії прекȣм лȣї (б, п, в, ф,) стѫнд ꙟнаінтѣ вокалеї феменіне (і) д. е. мȣтѫнд. Пе (бі) ꙟн (г) прекȣм: гіне, ꙟ. л. де біне, (Пі,) ꙟⷫ, (кі,) пк: кіроане ꙟнлок де піроане. (фі,) ꙟⷩ, (сі,) ші (χі,) пк: асі ші аχі ꙟ. л. деафі, сер ші Хер, ꙟ, л, д, фер. (Ві,) ꙟⷩ, (ці) п к: Цінȣ̆ ꙟн лок: де він.

Де ꙟнсемнатȣс кȣвінтеле: Сінонімос, коннȣме, коннȣміре, коннȣмінат, коннȣмікȣ̆

Омонімос, ононіміȣ̆ сѣȣ̆ ȣнонȣмік, ȣнонȣміре, ȣнонȣміт.

Ꙗнтономасіа, пронȣміре, пронȣме, пронȣміт,

Де ꙟнсъмнатȣс фелȣрітеле сігніфікації але ȣнȣї верб компȣс кȣ фелȣріте пропоꙁіції д. е. (Сȣб) ꙟнкомпȣнере ар ꙟсъмна (Сȣпт) д. е. Сȣбпȣн, (Сȣп) ꙟнкомпȣнере ар ꙟнсъмна (Сȣпра) д. е. Сȣппȣн. Ꙗсеміне: Пȣн; аппȣн, лжнгъпȣн, пепȣн, пєсте пȣн депȣн, ꙟнпȣн, ꙟнтрȣпȣн, ꙟнтрепȣн, кътръпȣн, Сȣпрапȣн, пентрȣпȣн, афаръпȣн, дȣпъпȣн, компȣн, оппȣн, репȣн, стръпȣн, поспȣн, пропȣн, діспȣн, Єкспȣн, Спȣн, прінпȣн, прѣпȣн, ꙟндепȣн, песȣпȣн, контрапȣн, ꙟнапȣн, ꙟнсȣпȣн, ꙟндесȣпȣн, десȣпȣн, жнтепȣн, апоїпȣн, сѣȣ̆ напоі пȣн, ꙟндрѣптапȣн ꙟнстжнгапȣн, Сȣспȣн, цоспȣн, сѣȣ̆: ꙟнсȣспȣн, ꙟнцоспȣн, χорцапȣн, черкопȣн ші алтеле мȣлте.

ЕПІЛОГȢ.

Тоате лȣкрȣріле ла ꙟнтжа лор ꙟнфіінцаре ꙟнтімпінжнд челе маї ꙟнтжї ші маї марї греȣтъцї поартъ ꙟнтіпъріте ші марчеле дефекціеї лор; дечї ші ꙟн едіціа ачестеї Грамматіче, дȣпъ діфікȣлтъціле ꙟнпрецȣрърілор: персоанеї, але обіектȣлȣї ші але локȣлȣї, аȣ пȣтȣт ꙟнтра нȣ пȣціне єрате, атжт ꙟн кȣвінте; кжт ші ꙟн ордȣл сѣȣ ȣрзѣле матеріеї ꙟншірате.

Тоате ꙟнсъ, кȣ ачѣстъ єшіре ла лȣмінъ а опосȣлȣї ꙟмфъцошет, єкларате, ші маї кȣ ȣшȣрінцъ де кжт пънъ акȣм прівъзіндȣсе і ꙟн ȣрмарѣ маї кȣ лесніре пȣтжндȣсе ꙟн дрепта ші ꙟнтотȣл прелȣкра, се мъгȣлеще аȣторюл, къ ꙟн а доȣа єдіціе, Дзеȣ ацȣтжнд, ва єші конскріптȣл маї деплінȣ ші маї коректȣ.

Рогȣсе дечї біневоіторії четіторї ші філолоцї, ка ꙟнсъмжндȣмї греȣтъціле, съ ꙟндрепте пре тоате ліпселе кȣ інімъ блжндъ, ші ла орї че ноȣъ інвенціе де фелюл ачеста жіва оказіона ачесте обсерваціїї, съле аднотезе аȣторюлȣї, кареле кȣ ꙟндаторіреші мȣлцъміре пріменд, ле ва адаȣці ꙟн адоа єдіціе.

BCU Iasi
Central University Library Iasi

B C U IASI
Central University Library Iasi